

На основу члана 35 став 6 и 216 став 2 Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број: 72/2009, 81/2009-исправка, 64/10-УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-УС, 50/2013-УС, 98/2013-УС, 132/2014 и 145/2014), члана 130. став 2. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 132/14), члана 20. став 1. тачка 2. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07 и 83/14), члана 20. став 1. тачка 2., члана 40. став 1. тачка 5. и члана 105. став 2. Статута општине Кула – пречишћен текст ("Службени лист општине Кула", број 7/13), Скупштина општине Кула на седници одржаној 29. децембра 2015. године донела је

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ КУЛА

УВОД

Просторни план општине Кула, донет је на седници Скупштине општине Кула, одржаној 8. децембра 2009. године и објављен 11. јануара 2010 године у "Службени лист општине Кула", број 1/10.

У завршним одредбама Просторног плана у тачки 2. је утврђено План ће се, по доношењу ускладити са одредбама Закона о планирању и изградњи у року од 18 месеци од дана ступања на снагу закона.

Усклађивање плана ће извршити ЈП "Завод за урбанизам Кула-Оџаци" Кула.

У складу са тумачењем Министарства животне средине рударства и просторног планирања број: 011- 00-00484/2010-07 за примену одредби члана 216. став 2. Закона о планирању и изградњи, у поступку усклађивање просторног плана општине са Законом приступило се изради нацрта Просторног плана општине Кула.

Просторни план општине Кула (у даљем тексту Просторни план) је усклађен са Законом о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС" број 72/09 и 81/09-исправка, 64/10 УС, 24/11, 121/12, 42/13 УС, 50/13-УС, 98/13-УС и 132/2014) и Правилником о садржини, начину и поступку израде планских докумената ("Службени гласник РС", број 31/10, 69/10 и 16/11).

Просторно планска решења су усклађена са прописима, који посредно или непосредно регулишу ову област и то:

- Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број: 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде планских докумената ("Службени гласник РС", број 31/210, 69/210 и 16/11);
- Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС", број 88/10);
- Правилник о општим правилима за парцелацију, регулацију и изградњу („Службени гласник РС", број 22/15);
- Закон о регионалном развоју ("Службени гласник РС", број 51/09 и 30/10);
- Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07 и 83/14);
- Закон о утврђивању надлежности Аутономне Покрајине Војводине ("Службени гласник РС", број 99/09, 67/12 ОУС);
- Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС", број 135/04, 36/09, 72/09, Одлука УС РС – 198/09 и 43/11-УС);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", број 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", број 135/04, 36/09 и 88/10);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине ("Службени гласник РС", број 135/04 и 25/15);
- Закон о управљању отпадом ("Службени гласник РС", број 36/09 и 88/10);
- Закон о заштити од буке у животној средини ("Службени гласник РС", број 36/09 и 88/10);
- Закон о заштити природе ("Службени гласник РС", број 36/09, 88/10 и 91/10);
- Закон о дивљачи и ловству ("Службени гласник РС", број 18/10);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда ("Службени гласник РС", број 128/14);
- Закон о заштити ваздуха ("Службени гласник РС", број 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од пожара ("Службени гласник РС", број 111/09 и 20/2015);

- Закон о одбрани ("Службени гласник РС", број 116/07, 88/09, 104/09- др. закон и 10/15);
- Закон о ванредним ситуацијама ("Службени гласник РС", број 111/09, 92/11, 93/12);
- Закон о пољопривреди и руралном развоју ("Службени гласник РС", број 41/09, 10/13 и 142/14);
- Законом о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", број 62/06, 65/08 и 41/09);
- Закон о сточарству ("Службени гласник РС", број 41/09 и 93/12);
- Закон о враћању утрина и пашњака селима на коришћење ("Службени гласник РС", број 16/92);
- Закон о ветеринарству ("Службени гласник РС", број 91/05, 30/10 и 93/12);
- Закон о водама ("Службени гласник РС", број 30/10, 93/12);
- Закон о водама ("Сл. гласник РС", бр. 46/91, 53/93, 67/93, 48/94, 54/96 и 01/05 др. закон - даље: Закон) одредбе чл. 81. до 96. Одредбе чл. 99. до 107. Закона престају да важе 1. јануара 2011. године.
- Закон у шумама ("Службени гласник РС", број 30/10, 93/12);
- Закон о шумама ("Сл. гласник РС", бр. 46/91, 83/92, 53/93, 54/93, 60/93 - испр., 67/93, 48/94, 54/96 и 101/2005 - др. закон) - одредбе чл. 9. до 20.
- Закон о пловидби и лукама на унутрашњим водама ("Службени гласник РС", број 73/10 121/12 и 18/15);
- Уредба о утврђивању водопривредне основе Републике Србије ("Службени гласник РС", број 11/02);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима ("Службени гласник РС", 88/11);
- Закон о експропријацији ("Службени гласник РС", број 53/95, 23/01 – УС "Службени лист СРЈ", број 16/01- одлука УС и "Службени гласник РС", 20/09, 55/13 -ОУС);
- Законом о републичком сеизмолошком заводу („Службени гласник РС“ број 71/94);
- Закон о јавним путевима ("Службени гласник РС", број 101/05, 123/07, 101/11, 93/2012 и 104/13);
- Уредба о номенклатури статистичких територијалних јединица ("Службени гласник РС", број 109/09 и 46/2010);
- Уредба о критеријумима за категоризацију државних путева ("Службени гласник РС", број 37/09);
- Правилник о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута ("Службени гласник РС", број 50/011);
- Правилник о ближим саобраћајно-техничким и другим условима за изградњу, одржавање и експлоатацију аутобуских станица и аутобуских стајалишта ("Службени гласник РС", број 20/96, 18/04, 56/05 и 11/06);
- Правилник о изградњи станица за снабдевање горивом моторних возила и о ускладиштавању и претакању горива ("Службени лист СФРЈ", број 27/71, 29/71 и 108/13);
- Правилник о техничким стандардима приступачности ("Службени гласник РС", број 22/15);
- Уредбу о категоризацији државних путева ("Службени гласник РС", број 105/2013);
- Закон о железници ("Службени гласник РС", број 45/13);
- Закон о безбедности и интероперабилности железнице ("Службени лист РС", број 104/13);
- Правилник о пројектовању, реконструкције и изградње одређених елемената железничке инфраструктуре појединих магистралних железничких пруга ("Службени гласник РС", број 100/2012);
- Правилник о начину укрштања железничке пруге и пута ("Службени лист СРЈ", број 72/99.);
- Правилник о елементима железничке инфраструктуре, ("Службени гласник РС", број 10/14);
- Закон о ваздушном саобраћају ("Службени гласник РС", број 73/10, 57/11, 93/12 и 45/15);
- Правилник о издавању дозволе за коришћење аеродрома ("Службени гласник РС", број 2/011, 23/12 и 22/15);
- Закон о електронским комуникацијама ("Службени гласник РС", број 44/10 и одлука УС РС 1245/10, 60/13 И 62/14);
- Закон о енергетици ("Службени гласник РС", број 57/11, 80/11, 93/12, 124/12 и 145/14);
- Закон о туризму ("Службени гласник РС", број 36/09, 88/10 99/11, 93/12);
- Закон о бањама ("Службени гласник РС", број 80/92 и чл. 1. Уредбе 8/94 и 10/94);
- Закон о културним добрима ("Службени гласник РС", број 71/94, 52/11 и 99/11);
- Правилник о минималним техничким условима за изградњу, уређење и опремање наутичких објеката и стандардима за категоризацију марина ("Службени гласник РС", број 56/011);
- Правилник о стандардима за категоризацију угоститељских објеката за смештај ("Службени гласник РС", број 41/010 и 103/010, 99/012.);

- Правилник о минималним техничким и санитарно-хигијенским условима за уређење и опремање угоститељских објеката "Службени гласник РС", број 41/010, 48/012) од 15.6.2010. године.

Као и други закони и прописи од значаја за уређење, коришћење и заштиту обухваћеног подручја.

У овај Просторни план уграђене су смернице и стратешка одређења из следећих докумената:

- Регионални просторни план Аутономне Покрајине Војводине ("Службени лист АП Војводине", број 22/11);
- ПППН система продуктовода кроз Републику Србију ("Службени гласник РС", број 19/11);
- ПППН транснационалног гасовода "Јужни ток" ("Службени гласник РС", број 119/12 и 98/13);
- Национална стратегија одрживог развоја ("Службени гласник РС", број 57/08);
- Стратегија регионалног развоја Републике Србије за период од 2007 до 2012. године ("Службени гласник РС", број 21/07 и 36/09);
- Стратегија "Основни правци технолошког развоја АП Војводине" ("Службени лист АП Војводине", број 4/07);
- Национална стратегија за укључивање Републике Србије у механизам чистог развоја Кјото протокола за секторе управљања отпадом пољопривреде и шумарства ("Службени гласник РС", број 8/2010);
- Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја Србије ("Службени гласник РС", број 85/14);
- Стратегија развоја шумарства Републике Србије ("Службени гласник РС", број 59/06);
- Стратегија развоја туризма Републике Србије ("Службени гласник РС", број 91/06);
- Стратегија развоја туризма Војводине - маркетинг стратегија туризма Војводине ("Службени лист АПВ", број 6/10);
- Стратегија развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020 ("Службени гласник РС", број 51/10);
- Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2015 године ("Службени гласник РС", број 44/05);
- Стратегија развоја друмског, железничког, водног, интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008 до 2015 године ("Службени гласник РС", број 4/08);
- Програм остваривања Стратегије развоја енергетике републике Србије до 2015 године за период од 2007 до 2012 године ("Службени гласник РС", број 17/07, 73/07 и 99/09, 27/10);
- Национални програм заштите животне средине ("Службени гласник РС", број 12/10);
- Стратегија водоснабдевања и заштите вода у АП Војводини ("Службени лист АПВ", број 1/10);
- Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019 ("Службени гласник РС", број 29/10).

За изналагање оптималних планских решења коришћена је релевантна информација, студије и техничка документација, као и актуелна планска, урбанистичка и друга документација која се односи на ово подручје и непосредно окружење.

Овај Просторни план је стратешки плански документ, основ за просторно уређење територије општине Кула, из којег ће проистећи конкретни развојни пројекти, којим ће се конкурисати на различитим нивоима ради обезбеђивања финансијске подршке.

У складу са Законом о планирању и изградњи, саставни део овог Просторног плана је Извештај о старатешкој процени утицаја Просторног плана општине Кула на животну средину.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. ОБУХВАТ И ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Обухват Просторног плана општине Кула (у даљем тексту: Просторни план), одређен је у складу са чланом 19. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14), којим је прописано да се "Просторни план јединице локалне самоуправе доноси за територију јединице локалне самоуправе и одређује смернице за развој делатности и намену површина, као и услове за одрживи развој на територији јединице локалне самоуправе".

Границе територије јединица локалних самоуправа утврђене су Законом о територијалној организацији Републике Србије ("Службени гласник РС", број 129/07).

Општину Кула чини шест катастарских општина: КО Кула, КО Црвенка, КО Сивац, КО Руски Крстур, КО Крушчић и КО Липар.

Територија катастарских општина административне општине Кула је укупне површине од 48.146,11 ha.

Табела I-1: Површине катастарских општина, број насеља и број становника по попису 2002. године на простору обухваћеним Просторним планом:

	КО	површина КО (ha)	Насељена места	%	број становника	%
1.	Кула	10.955,32	Кула	22,75	19.739	39,85
2.	Црвенка	6.552,22	Црвенка	13,61	10.315	20,81
			Нова Црвенка		537	1,10
3.	Сивац	15.313,06	Сивац	31,82	9.224	18,62
4.	Руски Крстур	7.318,79	Руски Крстур	15,20	5.490	11,08
5.	Крушчић	3.959,08	Крушчић	8,22	2.385	4,82
6.	Липар	4.047,64	Липар	8,40	1.841	3,72
	УКУПНО	48.146,11		100	49.531	100

Граница општине Кула поклапа се са одговарајућим границама следећих катастарских општина:

- на северу: КО Горња Рогатица, КО Доња Рогатица, КО Дубока, КО Бајша, КО Бачка Топола (општина Бачка Топола);
- на истоку: КО Мали Иђош, КО Фекетић (општина Мали Иђош), КО Врбас, КО Куцура, КО Савино Село, КО Косанчић (општина Врбас);
- на југу: КО Лалић, КО Бачки Грачац, КО Бачки Брестовац (општина Оџаци);
- на западу: КО Стапар, КО Сомбор, КО Кљајићево, КО Телечка (општина Сомбор).

По величини територије од 481,5 km², општина Кула спада међу општине средње величине на подручју Војводине.

Граница подручја обухваћеног израдом Просторног плана општине Кула, утврђена је Одлуком о изради Просторног плана општине Кула ("Службени лист општине Кула", број 11/06.).

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

2.1. Извод из Просторног плана Републике Србије ("Службени гласник РС", број 88/10)

За потребе израде Просторног плана општине Кула од Републичке агенције за просторно планирање прибављени су Изводи.

Просторни план Републике Србије 2010-2020 (у даљем тексту ППРС) представља плански документ вишег реда чија се решења на територији општине Кула разрађују Просторним планом општине Кула.

Просторни план општине Кула је усклађен са ППРС који је основни плански документ просторног планирања и развоја у Републици.

Према ППРС општина Кула спада у мање урбане центре на развојној осовини I ранга где је претежно заступљено пољопривредно земљиште. Заузимање најплоднијег земљишта у грађевинске и друге непољопривредне сврхе, економска и социокултурна демотивисаност за бављење пољопривредном производњом, напредовање депопулације и сенилизације планинских и других инфраструктурно неопремљених села представља озбиљну претњу развоју пољопривреде и укупном демографском и економском развоју.

Посебан феномен и драматичан резултат урбанизације у Републици Србији представљају неформална насеља и бесправна изградња. Основни циљ будућих активности усмерених на правно регулисање и унапређење неформалних насеља је безусловно заустављање даље бесправне изградње и формирања нових неформалних насеља. Како би се успешно применила нова, економски, социјално и еколошки одржива решења, неопходно је до 2015. године реализовати следеће стратешке приоритете: формирати међусекторско тело и институцију на нивоу општине, градова и државе; усагласити катастар, судове и јавна комунална предузећа са циљем регулисања и спречавања даље бесправне изградње.

2.2. Извод из ПППН система продуктовода кроз Републику Србију

("Сл. гласник РС" број 19/11)

Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш) представља плански документ вишег реда чија су решења на територији општине Кула унета у Просторни план општине Кула.

Планско подручје се простире од северозападног дела Републике Србије, преко Подунавља и Поморавља до централног дела југоисточне Србије. Просторни план обухвата подручје које се налази на деловима територије градова Сомбор, Нови Сад, Зрењанин, Панчево, Београд, Смедерево, Јагодина и Ниш, и општина Кула, Врбас, Тител, Опово, Ковин, Темерин, Смедеревска Паланка, Велика Плана, Лапово, Баточина, Свилајнац, Ћуприја, Параћин, Ћићевац, Ражањ и Алексинац.

На територији општине Кула подручју Просторног плана припадају целе катастарске општине: Црвенка, Кула и Сивац, укупне површине 328,21 km².

Изградња деонице продуктовода Нови Сад - Сомбор конципира се као једноцевни систем за транспорт моторних горива. Траса продуктовода деонице Нови Сад - Сомбор полази од терминала "Нови Сад" и води се до терминала "Сомбор" у дужини од сса 92,2 km. Иста је пречника 8" (DN200 mm) и углавном прати трасу Ауто-пута Е75: деонице Београд - Нови Сад и Нови Сад - Суботица.....

Јужно од Врбаса па до терминала "Сомбор" продуктовод прати трасу постојећег разводног гасовода: деоница РГ04-15 Госпођинци-Сомбор. Продуктовод се на појединим местима удаљава од постојећег гасовода и нафтовода због изграђених објеката у заштитној зони гасовода и нафтовода и поштовања минималног удаљења продуктовода од објеката која износи 30m са обе стране цеви.

Траса продуктовода се на овој деоници укршта са: водотоцима (Велики и Мали канал Дунав-Тиса-Дунав); путевима (државни пут II реда бр.119: деоница Кула - Бачка Паланка, државни пут I реда број 3: деоница Кула - Оџаци, општинским путем Црвенка - Крушчић- Руски Крстур); железничким пругама (једноколосечне неелектрифициране пруге: Кула - Бачка Паланка и Нови Сад - Сомбор); гасоводима: разводним гасоводом притиска р=50 бар: деоница РГ04-15

Госпођинци - Сомбор са гасоводним краком за Оџаке; планираним и пројектованим (потврђена пројектна документација са свим потребним дозволама од стране Владе АП Војводине) разводним гасоводом притиска $p=50$ бар: деоница Кула-Оџаци, са одвојком за Руски Крстур, ГМРС "Оџаци" и ГМРС "Руски Крстур".

Носилац имплементације овог просторног плана јесте Јавно предузеће за транспорт нафте нафтоводима и транспорт деривата нафте продуктоводима „Транснафта“. Као учесници у имплементацији могу се издвојити надлежни органи АП Војводине у складу са Законом о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине ("Службени гласник РС", број 99/09).

Посебну улогу ће имати јединице локалне самоуправе са подручја Просторног плана за потребе уступања грађевинског земљишта и по потреби спровођења процедуре доношења урбанистичких пројеката; министарство надлежно за послове енергетике, за потребе дефинисања стратешког и динамичког оквира реализације система продуктовода, као и евентуалног учешћа/договора о финансирању; институције које ће учествовати у процедури израде и контроле техничке документације; министарство надлежно за послове планирања и изградње, за потребе спровођења управног поступка и издавања локацијских и грађевинских дозвола; министарство надлежно за послове финансија, за потребе евентуалног спровођења експропријације земљишта и др. ;

2.3. Извод из ПППН транснационалног гасовода "Јужни ток"

("Сл. гласник РС" број, 119/12 и 98/13)

Просторним планом подручја посебне намене транснационалног гасовода "Јужни ток" ("Службени гласник РС" број 119/12 и 98/13), одређена је граница Плана по катастарским општинама преко чијих територија се простире коридор транснационалног гасовода "Јужни ток" кроз Србију.

Траса овог гасовода, према Просторном плану, пролази кроз територију општине Кула преко локалитета „Бела пустара“ (у к.о. Кула) где се укршта са ДП II реда бр. 119 и железничком пругом Бачка Паланка-Кула, затим обилази на око 2 km грађевинско подручје насеља Кула са западне стране, где се укршта са ДП I реда бр. 3, даље у правцу северозапада прелази преко локалитета „Зелено поље“ (к.о. Црвенка) и обилази на око 900 m грађевинско подручје насеља Црвенка где се укршта са локалним путем Крушчић-Црвенка, затим пружајући се у генералном правцу пролази на око 2,3 km југозападно и западно од грађевинског подручја насеља Сивац где кратко мења правац ка западу и улази на територију града Сомбора. На територији града Сомбора коридор гасовода пролази кроз к.о. Стапар, прелази преко Малог канала, затим мења правац ка североистоку и враћа се на територију општине Кула. Улазећи поново на територију општине Кула коридор гасовода пружа се управцу севера и северозапада преко локалитета „Мали Стапар“ (к.о. Сивац) у дужини од око 4,5 km и враћа се на територију града Сомбора.

У ПППН транснационалног гасовода "Јужни ток" дат је списак парцела које су у обухвату Плана. На територији општине Кула по катастарским општинама Кула, Црвенка и Сивац наведене су катастарске парцеле у појасу непосредне, уже и шире заштите гасовода.

2.4. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине

("Сл. гласник АП Војводине", број 22/11)

Циљеви планског развоја дефинисани Регионалним просторним планом Аутономне Покрајине Војводине а односе се на територију општине Кула су такође саставни део овог плана.

Заштита, уређење, коришћење и развој природних система и ресурса

Заштита и коришћење **пољопривредног земљишта** заснива се на концепту одрживог пољопривредног и руралног развоја. Са становишта одрживости, приоритет има успостављање ефикасних механизма заштите плодних ораничних земљишта од преузимања у непољопривредне сврхе као и предузимање мера за спречавање еколошких и здравствених ризика везаних за интензивну, монокултурну и високо механизовану ратарску производњу.

Основни циљ у области **шума и шумског земљишта** је њихово одрживо управљање и коришћење. Оперативни циљеви су повећање површина под шумама и заштитним појасевима дрвећа (пољозаштитни и ветрозаштитни појасеви и други облици подизања зеленила), унапређење стања шума, развијање потребне семенске и расадничке производње, задовољење заступљених и одговарајућих функционално - наменских захтева везаних за заштитно-

регулаторне, привредне, социокултурне и друге функције уз успостављање стабилних стања састојина као и планска производња и координирано, односно интегрисано деловање.

У погледу развоја **водних ресурса** неопходно је одрживо коришћење вода уз адекватне мере заштите. Оперативни циљеви подразумевају успостављање интегралног и интерсекторског планирања коришћења и заштите водних ресурса, рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне системе, искоришћење енергетског потенцијала изграђених хидросистема, смањење и контролу тачкастих и дифузних извора загађења, рецикулацију коришћених вода, унапређење система заштите од вода. На овај начин ће се омогућити рационално и вишенаменско коришћење вода (пловидба, рекреативне и туристичке активности, туристичко коришћење и слично).

Коришћење **минералних сировина** треба да полази од економски расположивих сировина чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, а нарочито у подручју заштићених природних добара.

Просторни развој и дистрибуција становништва, насеља и јавних служби

Основни циљ **демографског развоја** АП Војводине је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама. Да би се дугорочни демографски циљ остварио, нужно је да стратешки приоритет до 2015. године буде успоравање тренда опадања природног прираштаја.

У погледу развоја **мреже насеља и функционалних урбаних подручја** основни циљ је одрживи просторно-функционални развој заснован на моделу функционалних урбаних подручја (ФУП), која ће бити инструмент уравнотеженијег просторног развоја. Општина Кула припада ФУП-у Сомбора. Функционално урбано подручје Сомбора представља ФУП од националног значаја. На местима контакта функционално урбаних подручја, где постоје мањи урбани центри, постоји могућност формирања тзв. ФУП кластера (Србобран-Врбас-Кула-Црвенка-Сивац) који ће још више допринети умрежавању функционалних урбаних подручја, а истовремено ће бити носиоци развоја. Према предложеној мрежи центара на територији АП Војводине насеље Кула је сврстано у групу развијених локалних центара.

Развој **градова и осталих урбаних насеља** подразумева просторно, функционално, економски, социјално и еколошки уравнотежен урбани развој уз развијање територијалне повезаности на принципима одрживог развоја, активирање свих капацитета (природних и створених) градова и осталих урбаних насеља, повезивање са окружењем, интензивирање урбано-руралне сарадње као и умрежавање и груписање мањих територијалних јединица, трансграничну и интеррегионалну сарадњу.

Најважнији циљ у области **руралног развоја** је дефинисано очување биолошке виталности руралних подручја кроз повећање квалитета живота, обнову и развој економског нивоа. Концепција руралног развоја заснована је, са једне стране, на даљем развоју и одрживој експлоатацији ресурса у области пољопривреде, шумарства и водних ресурса, а на другој страни на диверсификацији руралне економије (МПС, туризам, рекреација итд.) и афирмацији тзв. "мекших" развојних фактора друштвеног, културолошког, институционалног и еколошког значаја.

Развој **јавних служби** за основни циљ има постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга и унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга.

Грађевинско земљиште – даље повећање површина под грађевинским земљиштем свести на ниво утврђен ППРС, односно на 0,5% садашњих површина под грађевинским земљиштем. У том смислу потребно је обезбедити заштиту друштвеног и јавног интереса у погледу очувања пољопривредног, шумског и водног земљишта. Такође, неопходно је утврдити критеријуме, стандарде и нормативе коришћења грађевинског земљишта у складу са специфичностима мреже насеља, просторном и функционалном структуром и преовлађујућим начином изградње.

Просторни развој и дистрибуција привредних делатности

Основни циљ развоја **привреде** је јачање позиције и привредне конкурентности на принципима одрживог развоја и веће територијалне кохезије.

Развој **индустрије** – главни елементи просторне организације и структуре индустрије указују на то да се Општина Кула налази на правцу коридора регионалног значаја (Сомбор – Врбас – Бечеј – Кикинда). На основу критеријума који се односе на поставке ППРС, потенцијала, расположивост локација за привредне делатности, приступачности и остварене динамике развоја 2002-2009 сврстан је у привредни центар IV ранга. Планирани размештај индустријских зона и индустријских паркова на подручју Војводине заснива се на постојећој просторној структури индустрије, потенцијалима и ограничењима простора, као и на општим стратешким опредељењима развоја, просторне организације урбаног и регионалног подручја. Општина Кула спада у групу општина западнобачког округа у којој су планиране индустријске зоне и индустријски паркови.

Пољопривреда - формирање одрживог и ефикасног пољопривредног сектора, који ће допринети конкурентности привреде основни је циљ у овој области. Најважнији праваци деловања су стимулација изградње и коришћења система за наводњавање, стимулација и повећање инвестирања у рурална подручја, уређење и рационално коришћење земљишног фонда, уређење инфраструктуре и развој установа у руралним подручјима, државне и инвестиције локалних самоуправа у развој предузећа у селима, развој институција за развој малог агробизниса и предузетништва, едукација руралног становништва, развој задрugarства и саветодавства као и стимулација изградње рибњачких површина.

У области развоја агроиндустрије и производње хране неопходно је унапређење ефикасности и обима пољопривредне производње као предуслов стварања и искоришћења сировинске базе која ће омогућити конкурентну позицију сектора агроиндустрије и производње хране, оптимизација валоризације продуката примарне пољопривредне производње, осавремењавање и ревитализација индустријских капацитета прехранбене индустрије, подршка планском покретању МСП у агробизнису и производњи хране и осмишљавање функционалних франшизних система базираних на домаћим потенцијалима.

Рибарство - концепција развоја рибарства заснива се на одржавању постојећих и планирању нових рибњака у оквиру интегралних речних система у депресијама уз веће водотоке, на необрадивом пољопривредном земљишту. Најважнију меру за очување и унапређење рибљег фонда у риболовним водама представља заштита и унапређење природних рибљих плодишта.

Просторни развој **шумарства** подразумева континуирано газдовање шумом кроз одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора. Производна способност станишта се може осигурати правилним избором врста дрвећа за пошумљавање, правилним избором и применом мера неге, односно праћењем промена у земљишту и правовременим реаговањем како би се предупредили негативни ефекти.

Концепција развоја **ловства** се обезбеђује кроз одрживо газдовања популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност.

Одрживи развој **туризма** захтева сарадњу приватног, јавног и невладиног сектора, јачање прекограничне сарадње, увођење стандарда и успостављање конкурентне туристичке привреде. За даљи развој туризма, захваљујући својој досадашњој афирмацији и аутентичности, од посебног значаја су: пловни канали ХС ДТД са развијеним наутичким туризмом, салаши у Горњем Подунављу (крајњи западни део општине Кула припада туристичком подручју Горње Подунавље), културни идентитет, национална и верска шароликост итд. На територији општине Кула планиран је бањски центар. Мрежа друмских транзитних туристичких праваца има туристичке функције саобраћајног приступа дестинацијама, градским туристичким центрима, бањама и осталим туристичким местима, као и њиховог међусобног повезивања, транзитног туризма код циљних туристичких и других путовања и кружних путовања на нај разноврснијим итинерерима. Општина Кула се налази на секундарном, националном туристичком правцу у коридорима магистралних путева на релацији: гранични прелаз Богојево (Хрватска) – Оџаци (гранични прелаз Бездан /Хрватска/ или Бачки Брег /Мађарска/ – Сомбор – Кула) – Кула – Врбас – Србобран – Бечеј – Нови Бечеј – Кикинда– гранични прелаз Румунија.

Просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система

Друмски саобраћај - до 2015. године предвиђене су активности на: реконструкцији и изградњи деоница државног пута I Б реда Врбас – Кула – Сомбор – државна граница Бачки Брег (веза Коридор X – Коридор VII) са везом на планирани јужни аутопут кроз Мађарску, затим путни правац-Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) - Мали Иђош (веза са коридором X) - Ада (мост на реци Тиси) - Кикинда (веза са Румунијом) и активности на реализацији (пројектовање и изградња) обилазница око насеља као сегмената постојећих путних праваца. У периоду после

2015. године, а у правцу остваривања циљева просторног развоја АП Војводине, планска решења у области путног саобраћаја на територији општине Кула су активности на: путном правцу Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) – Врбас (веза са коридором X) – Кикинда (веза са Румунијом), (P-101, M-3), активности на планираним путним правцима регионалног значаја: Стапар-Мали Стапар - Сивац, Бачки Грачац – Крушчић – Црвенка - Нова Црвенка - Липар, Крушчић -Руски Крстур, Кула - Мали Иђош, обилазница око насеља Липар.

У РПП АПВ планирана је деоница државног пута I реда на релацији Врбас-гранични прелаз "Богојево" која једним делом пролази кроз јужни део територије општине Кула. Планирана је реконструкција укрштаја државних путева I реда и државних путева II реда са железничком пругом, предвиђајући укрштаје ван нивоа.

РПП АПВ, утврђене су и **бициклическе стазе** (национални бициклически коридор) уз основну каналску мрежу хидросистема Дунав-Тиса-Дунав.

Развој **железничке мреже** - планирана је реконструкција, модернизација, као и перспективна прекатегоризација (локалне у регионалну пругу) пружног правца Бечеј – Врбас – Сомбор (приоритет, до 2015.године, на релацији Сомбор-Врбас), као и обнова укинута-демонтране пруге на релацији Оџаци-Црвенка.

Водни саобраћај - уједначавање карактеристика пловних путева и транспортне инфраструктуре и достизање нивоа развоја у државама чланицама Европске Уније, развој путничког саобраћаја, развој наутничког туризма. На тај начин било би могуће потпуно укључивање каналског саобраћаја хидросистема ДТД, у европски систем саобраћаја на унутрашњим водним путевима.

Водопривреда и водопривредна инфраструктура – основни циљ је уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и осталим корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода. Оперативни циљеви су: спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима, ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина, изградња и ревитализација регионалних система (Бачка) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје, доградња, реконструкција и ревитализација хидросистема ДТД, изградња, реконструкција и санација објеката за одбрану од спољних вода, одбрана од поплава. Приоритетне активности у области водопривредне инфраструктуре су изградња централног постројења за пречишћавање отпадних вода Врбас-Кула, за чију изградњу су обезбеђена средства од стране фондова Европске уније, ревитализација система за одводњавање, превасходно чишћење каналске мреже од заосталог муља као и обнављање опреме за евакуацију у реципијенте, поправка и ревитализација постојећих заливних система.

Развој **енергетике и енергетске инфраструктуре** подразумева обезбеђење сигурности и економичности снабдевања привреде и становништва енергијом, успостављање нових квалитетних услова рада, пословања и развоја у производњи, потрошњи енергије и дистрибуцији енергије, који ће подстицајно деловати на привредни развој, заштиту животне средине и интеграцију у регионално и европско тржиште енергије. У будућем периоду планирана је: реализација Споразума о изградњи гасовода "Јужни ток" што подразумева завршетак изградње и његово пуштање у рад до краја 2015. године (могући излази према Мађарској су Кула и Црвенка) и изградњу разводног гасовода од MG-04-15 до GMRS Оџаци.

Планира се наставак активности на реализацији пројекта Система продуктовода кроз Србију. Изградња деонице продуктовода Нови Сад - Сомбор конципира се као једноцевни систем за транспорт моторних горива. Траса продуктовода деонице Нови Сад - Сомбор полази од терминала "Нови Сад" и води се до терминала "Сомбор", преко територије општине Кула.

У оквиру програма и пројеката реконструкције постојећих или изградње нових извора са гасним технологијама – као потенцијални објекат је издвојена ТЕ-ТО Врбас-Кула, до 75 MW електричне снаге.

Електронске комуникације и информациони системи - концепција развоја електронских комуникација подразумева увођење најсавремених технологија у овој области, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу сигурне широкопојасне мреже, уз употребу најсавремених медијума преноса, потпуну дигитализацију свих система електронских комуникација обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима. Планиране релације оптичких каблова: Мали Иђош-Кула, Врбас-Кула-Сивац-Сомбор, Кула – Р Крстур – Лалић –

Оџаци – Каравуково - Богојево лука, Сомбор - Мали Иђош - Ада, Нови Сад – Србобран – Врбас - Сомбор, Крушчић - Р. Крстур, Кула – Липар - Бајша, Липар - Нова Црвенка – Црвенка – Крушчић - Бачки Грачац, Кула - Савино Село као и оптички кабл дуж планираног путног правца који прелази преко територије општине Кула на релацији Врбас - Хрватска граница (планирани државни пут).

Комунална инфраструктура – основни циљ је очување и одрживи развој постојећих и изградња недостајућих комуналних система. Оперативни циљеви: успостављање регионалних система за снабдевање водом сеоских подручја са незадовољавајућим квалитетом воде; реконструкција и даљи развој насељских водоводних система; увођење подстицаја за рационалну потрошњу воде; ревитализација и изградња нових канализационих система за одвођење употребљених вода насеља и индустрије; ревитализација и изградња, према савременим технолошким принципима, постројења за пречишћавање употребљених вода (ППУВ) насеља и индустрије. Насеља општине Кула припадају будућем Бачком регионалном систему снабдевања водом. Окосница система је алувион Дунава, а биће неопходно коришћење и вода Дунава, било прерадом преко постројења за прераду воде или упуштањем у подземље. Концепт снабдевања индустрије са технолошком водом заснива се на постепеном искључењу индустрије са технолошком водом из јавних водовних система за снабдевање насеља.

Управљање отпадом – одрживи систем управљања отпадом реализоваће се у складу са одредбама Стратегије управљања отпадом кроз удруживање општина у циљу заједничног управљања отпадом и успостављања система регионалних центара за управљање отпадом. На основу стратегије управљања отпадом општина Кула заједно са општинама Апатин, Оџаци и Бач припада регионалном центру Сомбор који је носилац активности изградње регионалне депоније. Планирана мрежа регионалних центара за управљање комуналним отпадом не искључује друге варијанте, што ће се тачно утврдити после потписивања међуопштинских споразума и доношења регионалних концепција управљања отпадом.

Обновљиви извори енергије - повећати учешће произведене енергије из обновљивих извора енергије уз смањење негативних утицаја на животну средину. Ратификацијом Уговора о оснивању Енергетске Заједнице Југоисточне Европе (2005.год.) Република Србија је прихватила обавезу примене директива везаних за коришћење обновљивих извора енергије (2001/77/ЕС и 2003/30/ЕС).

Повећање **енергетске ефикасности** потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Концепција просторног развоја са аспекта енергетске ефикасности обухвата увођење биоклиматских и принципа енергетске ефикасности у све нивое планирања, пројектовања, извођења и коришћења објеката и инфраструктуре, стварање услова за децентрализовану производњу топлотне енергије, пажљиво лоцирање великих система за производњу енергије који утичу на регионални распоред индустрије, инфраструктуре и становања као и равномерну доступност насеља енергетској инфраструктури.

Заштита животне средине, предела, природних и културних добара

У области **заштите животне средине** снажно афирмисати концепт заштите и унапређења животне средине као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења простора. Смањити негативне утицаје деградираних простора насталих услед експлоатације природних ресурса и санирати тзв. еколошке "црне" тачаке (извршити санацију и ремедијацију Великог Бачког канала и санацију и рекултивацију контаминираних индустријских локација). На основу просторне диференцијације животне средине према стандардима и искуствима Европске уније, а узимајући у обзир постојеће стање квалитета животне средине и тренд у наредном периоду, насеља Кула и Црвенка, зоне интензивне пољопривреде, линије државних путева I и II реда и железничких коридора, сврстана су у подручја угрожене животне средине са мањим утицајима на човека, живи свет и квалитет живота. У насељима је потребно унапредити комуналну инфраструктуру, повећати квантум зелених површина, са правилном просторном дистрибуцијом и организацијом, повећати спортско-рекреативне садржаје, адекватно одлагати комунални отпад и др. На пољопривредном земљишту би требало вршити контролисану примену хемијских средстава заштите биљака и агро-мера.

Основни циљ **заштите природних добара и биодиверзитета** подразумева њихову заштиту и унапређење. За концепцију заштите природних добара и биодиверзитета од значаја је идентификација подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000. Део будуће еколошке мреже ће чинити утврђени еколошки коридори од међународног значаја, регионални и локални еколошки коридори. Валоризација регионалних и локалних еколошких коридора је у току. Идентификовани еколошки коридори од регионалног значаја су Слатинско-степски коридор

Бачке који повезује пашњаке и ливаде од Риђице до Сивца и водотоци и канали и њихов обалски појас односно пловни делови основне каналске мреже хидросистема ДТД.

На основу претходних истраживања и валоризације, биће дефинисани статус, просторни обухват и режими заштите за Слатине Бачке (слатине код Руског Крстура) и за лесне долине Криваје (чији се део налази на територији општине Кула) – као предео изузетних одлика. Студија заштите заштићеног подручја ПИО "Лесне долине Криваје", је у фази израде. Међународно значајна биљна подручја (ИРА), на територији општине су Телечка I (Липар – Буси).

Заштита, уређење и развој предела подразумева очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности. Заштиту и уређење предела у складу са Европском конвенцијом о пределу је потребно спроводити кроз: заштиту свих заступљених типова предела кроз очување и одржавање значајних или карактеристичних обележја предела која су проистекла из природне конфигурације, или људске активности; управљање пределима кроз поступке којима се, из перспективе одрживог развоја, обезбеђује редовно одржавање предела, са циљем усмеравања и усклађивања промена изазваних друштвеним и економским процесима, као и процесима у животној средини. Стварање услова за спровођење предеоне политике (општих принципа, стратегија исмерница, дефинисаних од стране надлежних органа), која омогућава предузимање одређених мера у циљу заштите, управљања и планирања предела.

Заштиту, уређење и унапређење културних добара посматрати у оквиру развоја целокупне области културног наслеђа, која представља развојни ресурс, који је потребно заштитити, уредити и користити на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета, у складу са европским стандардима заштите.

Заштита од елементарних непогода техничко-технолошких удеса и организација простора од интереса за одбрану земље – концепција планирања и заштите простора од елементарних непогода и технолошких удеса, базира се на минимизацији ризика по људско здравље и животе, природне и створене вредности, као и на санацији простора који су евидентно угрожени овим појавама. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђивања услова за потребе деловања и извршење одбране.

Регионални карактер – за просторни развој АП Војводине од значаја ће бити одређени карактеристични коридори, подручја и тачке регионалног идентитета, преко којих се она препознаје, афирмише или идентификује на регионалном, националном или међународном нивоу. Насеље Кула се налази на регионалном коридору хидросистема ДТД и самим тим представља градско насеље од посебног значаја са својом специфичном улогом за развој региона.

3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1. Географски положај

Општина Кула је смештена у централним деловима Бачке на простору од 481,5 km², омеђена је границама општина Врбас, Оџаци, Сомбор, Бачка Топола и Мали Иђош.

У физичко–географском смислу, одређеност њеног положаја дефинисана је простирањем на Бачкој лесној заравни (Телечкој) једним делом своје територије и другим на Бачкој лесној тераси. Ове две морфолошке целине на простору општине пресеца канал (Бездан – Бечеј) и то средишњим делом општинске територије. Општина Кула има добар геосаобраћајни положај са високим нивоом инфраструктурних веза и већим бројем урбаних агломерација, изузетно снажним агрокомплексом те представља високовредни простор и веома значајан реон у Војводини и шире.

3.2. Природни услови

Геоморфолошке карактеристике

На простору општине Кула квартарне творевине у потпуности покривају старије геолошке формације. Оне су субакватичног и континенталног порекла у које спадају флувијални, глацијални и еолски седименти. Као резултат деловања еолске дефлације и корозије с једне

стране и разарачког рада водених маса са друге стране на простору централне Бачке, а самим тим и општине Кула, током квартара створене су две геолошко-морфолошке јединице:

- Бачка лесна зараван (Телечка)
- Бачка лесна тераса

Бачка лесна зараван - заузима централне делове северне Бачке. Њен јужни део познат је под називом Телечка. Површина ове заравни је таласаста са депресијама, предолицама, вртачама и доловима. Апсолутна висина заравни креће се од 95 до 125 m. Од околног нижег терена издваја се негде стрмим а негде благим одсецима. Висина одсека негде и до 15 m. Бачка лесна зараван благо је нагнута ка току реке Тисе.

Бачка лесна тераса - је нижа од лесне заравни, њена апсолутна висина се креће од 84 до 87 m. Лесне терасе имају знатно мирнији рељеф у односу на лесну зараван. Површине су благо заталасане, са благо заобљеним и слабо израженим гредицама. Од ерозивних облика најчешћа су лучна удубљења и напуштене речне долине. Дебљина лесоидног материјала креће се од 2 до 6 m.

Клима - анализа климатских елемената за простор општине Кула извршена је на основу података за метеоролошку станицу у Сомбору која је најближа територији општине Кула.

Климатске карактеристике простора општине Кула и шире имају карактеристике умерено-континенталне климе са специфичностима субхумидне и микротермалне климе.

Просечна годишња температура ваздуха је $10,7^{\circ}\text{C}$, просечна температура најхладнијег месеца јануара је $-0,9^{\circ}\text{C}$, а просечна температура најтоплијег месеца јула је $21,2^{\circ}\text{C}$.

Годишња влажност ваздуха у просеку је у току године 77,3%, средња вредност највлажнијег месеца децембра је 88,4%, по годишњим добима највећа влажност је зими 86,8%, а најмања је у августу 66,1%.

Облачност је највећа у децембру 76%, најмања у августу 38%, док је просечна годишња облачност 58%.

Падавине - просечна годишња количина падавина за метеоролошку станицу Сомбор је 589,7 mm.

Магла се појављује чешће у хладнијем периоду године. Просечан годишњи број дана са маглом је 34,4 дана.

Ветровитост - укупна годишња ветровитост у метеоролошкој станици Сомбор је 889‰. Најчештаји ветар је из југоисточног правца 146‰, затим северозападног правца 142‰, а најређе се појављује ветар из североисточног правца са 68‰. Јачина ветрова се креће од 1,8 m/s до 2,8 m/s.

Сеизмика - законска регулатива по овој проблематици у нашој земљи није довољно развијена и усаглашена са светским стандардима па је тако у најчешћој употреби Правилник о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима ("Службени лист СФРЈ", број 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/92) по којем се као основа за планирање и пројектовање узима сеизмички интензитет за повратни период од 500 година.

По основу овог Правилника на простору Војводине, што значи и општине Кула могуће је очекивати максимални интензитет земљотреса од **8 степени МЦЗ** скале (за повратни период од 500 година). Увођењем ЕВРОКОД–а основа за процену сеизмичког хазарда је максимално очекивани земљотрес (вероватноћа 70%) за повратни период од 475 година и максимално хоризонтално убрзање у очекиваном фреквентном опсегу.

Педологија - територија општине Кула простира се на две морфолошке јединице, на Бачкој лесној заравни и на Бачкој лесној тераси.

На лесној заравни преовлађује чернозем са својим варијететима, док на лесној тераси преовлађују ливадске црнице.

Најзаступљенији тип земљишта је ливадска црница карбонатна на лесној тераси која се простира на 25.820,17 ha, што чини 53,44 % општинске територије. Други тип земљишта по заступљености на територији општине је ливадска црница карбонатна на лесном платоу која се простира на 6.649,89 ha или 13,76 % и чернозем карбонатни на лесном платоу који се простира на 6.426,08

на односно на 13,30 % територије и трећи је тип земљишта по заступљености на територији општине.

Поред чернозема и ливадских црница на територији општине заступљена је и ритска црница карбонатна која се простира у долинама на лесној заравни и заузима површину од 617,68 ха или 1,69 % општинске територије.

Настанак слатинастих типова земљишта везан је за претежно доњи терен, где се ова земљишта појављују у облику локалитета "оаза" у депресијама нарочито поред канала и у рускокрстурској депресији. Површине ових земљишта (солончак и солоњец солончасти) нису значајне и чине 2. 077,40 ха или 4,30 % општинске територије.

3.3. Природни системи и ресурси

3.3.1. Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште је најзначајнији природни ресурс општине.

Комасација атара је започета 1974. а завршена 1980. године.

Пољопривредно земљиште у структури укупног земљишта заузима 42.7919,13 ха или 89,14% укупне територије општине, што је изнад просечних вредности за АП Војводину (83,20%). Такође је и учешће обрадивог и плодног земљишта, у укупном, изнад просечних вредности за АП Војводину. У укупном пољопривредном земљишту- плодно покрива 91,99%

Табела I -2: Структура коришћења земљишта по катастарским категоријама

Ред. бр.	Катастарске категорије	Општина Кула		АПВ учешће у укупном %
		површина у ха	учешће у укупном %	
А	пољопривредно земљиште	42.919,13	89.14	83,20
А1	-обрадиво	41.940,58	87.11	76,57
А2	-необрадиво	978,55	2,03	6,63
Б	шумско земљиште	177,38	0,37	6,64
А+Б	плодно земљиште	43.096,11	91,99	89,84
В	неплодно земљиште	4 625,12	9,60	10,16
В1	водно земљиште	424,44	0,90	11,3
А+Б+В	УКУПНО	48.146,11	100,00	100,00

Подаци из 2005. године, преузети од РГЗ служба за катастар непокретности Кула

У структури обрадивог земљишта воћњаци и виногради покривају свега 1,1%.

Анализирајући учешће пољопривредног земљишта у општини као и структуру коришћења овог земљишта, може се закључити да је она веома повољна и да представља значајан потенцијал за даљи развој пољопривредне производње као сировинске базе прехранбене индустрије.

3.3.2. Шуме, шумско земљиште и ловишта

На простору општине Кула, шуме се простиру на свега 0,4% територије општине и представљају недовољно заступљени ресурс, с обзиром да се располаже са свега 177,38 ха шума и 144 ха атарског зеленила.

На укупној територији општине Кула установљено је једно ловиште "Велики Бачки канал" са ловачким удружењима организованим унутар насеља а баве се узгојем, заштитом и одстрелом дивљачи у складу са Ловном основом. У ловишту је заступљена ситна ловна дивљач и у нешто мањем броју крупна дивљач. Унутар ловишта изграђени су ловно-узгојни објекти: хранилишта и чеке.

3.3.3. Минералне сировине и хидротермални потенцијали

На територији општине које су заступљене као неметалне минералне сировине за добијање грађевинског материјала, хидрогеотермалне потенцијале и угљоводонике у течном и гасовитом стању ће се користити у складу са принципима одрживог развоја.

Поред наведених истражних права постоје и лежишта минералних сировина која су у експлоатацији. На лежиштима минералне сировине опекарске глине Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине издао је решења:

- Црвенка ИГМ "Јединство" лежиште "Црвеначка коса", одобрење за експлоатацију број 115-310-005/2003-02 од 04.04.2005.,
- Кула ИГМ "Телечка" лежиште "Телечка", одобрење за експлоатацију број 115-310-00042/2005-02 од 04.04.2005.

Регистроване су и истражене појаве опекарских глина на два локалитета: у Кули 4 km северно од насеља и у Сивцу 5 km северозападно од насеља Црвенка.

Подземне воде се користе за потребе снабдевања водом насеља и индустрије. Експлоатација подземних вода врши се дубоко бушеним бунарима на дефинисаним насељским водозахватима и делу индустрије. Воде које се експлоатишу на овим водозахватима су ограничене издашности и споро се обнављају. Те у наредном периоду је потребно ограничити коришћење ових вода. Где год је могуће користити подземне воде из пливих водоносних слојева који се брже обнављају.

Према подацима добијеним од Покрајинског секретаријата за енергетику и минералне сировине из Новог Сада на територији општине Кула су одобрена истражна права за минералну сировину - подземне воде.

Лежиште минералне сировине гас на локалитету Руски Крстур где експлоатацију врши АД "НИС НАФТАГАС" из Новог Сада, решење број 18 969 од 1968.

Према евиденцији Секретаријата за енергетику и минералне сировине до сада на територији општине Кула нису вршена основна и детаљна инжењерско-геолошка истраживања у складу са чланом 8. Закона о геолошким истраживањима.

3.3.4. Обновљиви извори енергије

Питање енергетске ефикасности односи се на смањење потрошње досадашњег вида електричне енергије и коришћење алтернативних, обновљивих и еколошких видова зелене енергије.

Бројне студије из области обновљивих извора енергије и енергетске инфраструктуре су израђене за територију Војводине. На простору општине Кула са мање или више потенцијала издвајају се биомаса, геотермална енергија, сунчева енергија, енергија ветра и хидроенергија.

С обзиром да Кула припада пољопривредном подручју, најзначајнији ресурси су у коришћењу биомасе.

Истражене геотермалне бушотине указују да постоје предуслови, за коришћење ових потенцијала.

На основу светских и домаћих искустава, оцењује се да би се геотермалне воде Панонског басена Војводине, с обзиром на физичко-хемијске и геотермалне одлике, користила у следећим областима: спортско-туристичким центрима, здравству - балнеотерапији, индустрији за технолошке воде, пољопривреди за загревање стакленика, у сточарству и живинарству за загревање фарми, у рибарству и другим областима.

Слика 1: Локација одобреног истражног простора бањско-туристичког центра

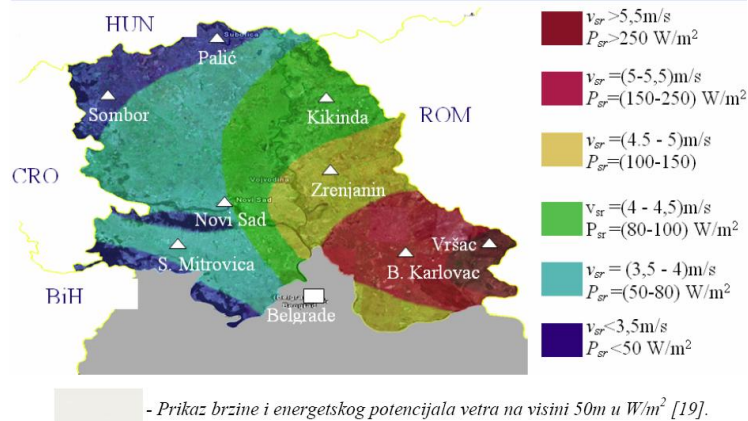

На основу података којима располаже Секретаријат хидротермални потенцијали општине детаљно су испитани на 4 бушотине: КЛ1/Х, КЛ2/Х, КЛ3/Х и КЛ4/Х на локалитетима центра за физичку културу (рекреациони центар), фабрике коже "Етерна" (2 бушотине) и ФВТ "Слобода". Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине је дао предлог да се истраживање, експлоатација и искоришћавање хидротермалних потенцијала дозволе на читавој територији општине Кула, с обзиром да ове активности не представљају опасност за животну средину. Одобрено је истражно право, ЈП "Завод за изградњу" на локалитету „Развала“.

Сунчева енергија: повољна осунчаност, број сунчаних дана у току године овог простора може се користити као обновљиви извор енергије.

Подручје општине, на основу Студије Атласа ветрова на територији АП Војводине, се налази у зони повољних ветрова (3,5-4,0m/s) на висинама преко 50m изнад тла. Да постоји исплативост коришћења овог потенцијала доказ је и захтев за изградњу три ветрогенератора на Телечкој у атару К.О. Кула.

Слика 2. - приказ брзине и енергетског потенцијала ветра на висини 50m у W/m²

Постојање водотока на овом простору пружа могућност коришћења хидроенергије. Стварни потенцијал као и исплативост коришћења ових потенцијала установиће се детаљним испитивањем и израдом неопходне документације.

3.3.5. Водни ресурси

Водно земљиште је заштићена и резервисана зона уз реке, језера, акумулације и заштићене мочваре у којој је забрањена градња било каквих сталних објеката осим објеката водопривредне инфраструктуре. Тачна линија заштићеног водног земљишта, са наменом површина и начином заштите даје се у просторним плановима јединица локалне самоуправе и урбанистичким плановима. Према ППРС на подручју општине Кула заступљени су интергрануларни тип порозности средине са мањом водопроводношћу и интергрануларни тип порозности средине са редуцираном водопроводношћу.

На територији општине Кула хидролошку мрежу чине мањим делом природни и већим делом вештачки водотоци: канали и акумулација. Веома је мало сачуваних природних водотокова. Један од њих долина Буси и бочни огранак Криваје који се налази на самој североисточној граници општине.

Вода и водотоци као добра од општег интереса, под посебном су заштитом и користе се под условима и на начин који одређује Закон о водама.

На посматраном подручју се налазе магистрални канали (у надлежности хидросистема Дунав – Тиса - Дунав): део канала Бездан - Бечеј, део канала Нови Сад - Савино Село, део канала Бечеј - Богојево, канал Косанчић - Мали Стапар и хидротехнички објекти: преводница и устава "Мали Стапар" и "Руски Крстур".

Нивои воде у свим наведеним каналима хидросистема Дунав – Тиса - Дунав су дириговани и крећу се у прописаним границама.

На територији општине Кула решење проблема загађења вода условљава могућност коришћења потенцијала простора првенствено пољопривредног земљишта чиме ће се обезбедити квалитетнији животни простор на територији општине.

Воде је потребно штити од загађења одговарајућим техничким мерама.

3.4. Становништво, насеља и јавне службе

3.4.1. Демографске карактеристике

Анализа демографског развоја насеља у општини Кула извршена је на основу званичних статистичких података из пописа становништва у периоду 1948.–2011. година.

Према попису становништва из 2011. године у 7 насеља општине је живео 43.101 становник. Просечна популациона величина насеља у општини у 2011. год. је била 6.157 становника, с тим да је у општинском центру насељу Кула, пописано 17.866 становника или 41,4 % укупне општинске популације.

Општина Кула има просечну густину насељености 98,1 становника по 1km².

Табела I–3: Преглед броја становника општине Кула по пописима у периоду од 1948 до 2011. год.

Насеље	1948.г.	1953.г.	1961.г.	1971.г.	1981.г.	1991.г.	2002.г.	2011.
Крушчић	2.791	2.846	3.281	2.927	2.658	2.477	2.385	1.852
Кула	10.704	11.733	13.609	17.245	18.847	19.311	19.739	17.866
Липар	1.696	1.565	1.890	1.609	1.506	1.456	1.841	1.482
Нова Црвенка	515	461	592	419	453	508	537	420
Руски Крстур	5.874	6.115	5.873	5.960	5.826	5.636	5.490	4.585
Сивац	11.029	11.105	11.448	10.469	9.979	9.514	9.224	7.895
Црвенка	6.879	7.797	9.369	10.098	10.629	10.409	10.315	9.001
Општина Кула	39.488	41.622	46.062	48.727	49.898	49.311	49.531	43.101

Резултати пописа становништва из 2011. године показују да је демографска ситуација у општини далеко неповољнија него по попису из 2002. године. Пад броја становника се бележи како у општини укупно, тако и у свим насељима општине.

Према подацима пописа становништва из 2011. године, који су преузети са сајта Републичког завода за статистику, општина Кула има 43.101 становника, или за 6.430 становника мање у односу на 2002. год. што представља смањење од 12,9 % укупног становништва за наведени период.

Пад броја становника се бележи у свим насељима општине. По попису становништва у 2011. год. у односу на 2002. год. номинално највећи пад броја становника се бележи у насељу Кула 1873 становника (9,4%), а процентуално је највећи пад броја становника има насеље Нова Црвенка где се између два пописа број становника смањило за 21,7 %, односно 117 становника. И остала насеља у општини бележе пад броја становника, тако да Крушчић има 299 становника мање, (20,9 %), Липар 359 становника мање (19,5 %), Руски Крстур 905 становника мање (16,4%), Сивац 1329 становника мање (14,4%) и Црвенка 1314 становника мање (12,7%).

Према попису становништва и домаћинства у 2002. години општина Кула је имала 17.160 домаћинства чија је просечна величина 2,9 чланова по домаћинству, док је према резултатима пописа из 2011. године општина Кула има 15.408 домаћинства што представља смањење за 1.692 домаћинства у односу на 2002. годину.

3.4.2. Мрежа насеља и организација јавних служби

Функционално урбано подручје(ФУП) према ESPON класификацији, представља променљив простор који обухвата морфолошко урбано подручје и његово шире окружење које генерише радну снагу града на 45-минутној дистанци од места становања. Према моделу функционалних урбаних подручја Републике Србије 2010. општина Кула налази се на положају између три ФУП-а (ФУП-Нови Сад, ФУП-Сомбор и ФУП-Суботица). Према моделу функционалних урбаних подручја Републике Србије 2020. утицај на општина Кула и даље имају сва три ФУП-а али се она прикључује ФУП-у чији је центар Сомбор и заједно са општинама Апатин и Оџаци чине ФУП који обухвата површину од 2.489 km² са 214 011 становника. Тако формиран ФУП имао би статус националног значаја. Општина Кула по подели на урбане кластере (постојећи и у настајању) улази у састав формираног кластера АП Војводина.

Општина Кула има седам насеља. Два насеља Кула и Црвенка су градског карактера, остала насеља Сивац, Руски Крстур, Крушчић, Липар и Нова Црвенка су села, са карактеристикама за достизање нивоа првог степена у типологији сеоских подручја.

Насеље Кула је центар општине, који је у систему мрежа градова на територији Војводине у погледу величине центра и у погледу територије коју покрива својим утицајем и везама, сврстано у развијени локални центар и као такав има одређене функције примарне мреже јавних служби од значаја за целу општину.

Насеља Кула, Црвенка и Сивац смештена су на додирној зони лесне терасе и лесне заравни. Карактеристично је да су изграђени у подножју Телечке. Дубоке издани на лесном платоу биле су основни разлог што су се насеља формирала на нешто нижем терену и у подножју одсека лесне заравни у односу на лесну терасу, а основни разлог је што је ту постојао водоток који је касније искоришћен за изградњу канала Врбас – Бездан.

Поред општих физичко-географских услова и локалних морфолошких услова на положај и даљи развој ових насеља утицали су привредни и саобраћајни фактори. Привредни услови су се састојали у томе што је становништво користило две различите фитографске области: вишу која је сувља и ниже која је влажнија. Обе ове области пружале су могућности за развој земљорадње и ратарства са различитим културама. Од саобраћајних фактора највећи значај су имали мрежа канала, друмска и железничка веза.

Формирање насеља Руски Крстур и Крушчић на лесној тераси за разлику од осталих насеља није условљено физичко географским него друштвено економским факторима. Као и нека друга насеља на лесној тераси, Руски Крстур и Крушчић подигнути су на пустари, а становништво тих насеља досељено је са свих страна и основни задатак им је био да обрађују феудалну земљу. Отуда су та села подигнута на средини зиралних и плодних поља.

Нова Црвенка и Липар свој постанак везала су за лесну зараван Телечку, мада се сматра да лесна зараван није најпогоднија за формирање насеља, с тога што је покривена дебелим слојем леса у којем су издани врло дубоко. Насеља на лесној тераси су најмлађа насеља (Липар најмлађе насеље у Бачкој). За њихово формирање најзначајнији су саобраћајни и економски фактори. Насеља су настала након I светског рата, насељавањем породица Солунских добровољаца.

Насеља општине Кула, имају карактеристике типичних војвођанских насеља, прилагођена рељефу и хидрографији терена. Плански основ је задржан, добра предходна планска решења су у континуитету пратила и омогућавала несметан развој укупног простора.

У општини Кула заступљена је примарна мрежа јавних служби и то у области државне управе и одбране, образовања, социјалне и здравствене заштите, културе, судства, пореска управа, ветеринарске службе, МУП-а, национална служба за запошљавање, служба за катастар непокретности, информативне делатности, комуникације, комунални објекти и површине, саобраћај и инфраструктура, физичке културе и спортски објекти.

Достигнути ниво развоја јавних система у општини је незадовољавајући, што се превасходно односи на области инфраструктуре (водопривредна, саобраћај), комуналне делатности, загађење, деградација пољопривредног земљишта.

Привредна рецесија а тиме и смањена буџетска издвајања за друштвене делатности утицали су да део јавних институција не задовољавају стандарде, чиме је отежан рад и пружање квалитетних и разноврсних услуга корисницима.

Негативни природни прираштај допринео је погоршању виталних карактеристика становништва, а према расположивим подацима између два пописа становништва:

- забележено је смањење броја деце узраста од 0–6 година;
- у истом периоду смањен је и број деце узраста од 7–15 година;
- није забележено веће одступање броја становника узраста од 15–19 година;
- повећање континента најстаријег становништва (преко 60 година).

Наведени подаци и сазнање да се на евиденцији службе за запошљавање, испостави у Кули у децембру 2012. године се налази 5.748 лица, су поражавајући показатељи за целу општину.

Образовање—територијални размештај образовних установа основног образовања задовољава потребе становништва. Мрежу установа основног образовања чини седам основних школа са наставом од 1- 8 разреда и једна са наставом од 1- 4 разреда.

Средњошколско образовање се одвија у четири школе. За смештај ученика изграђен је један ученички дом. За потребе средњошколског образовања постоји потреба отварања школа других образовних профила. Велики број ученика свакодневно путује у суседне општине.

Социјална заштита—спроводи се путем установа овог типа које се налазе у свим насељима осим у Новој Црвенки. Центар за социјални рад општине Кула, основан 1961. године је један од најстаријих у Републици. Служба центра за социјални рад због повећања обима послова свој рад обавља у неадекватним условима.

Невладине организације и друштва на територији општине су бројна: Општинска организација Црвеног крста, друштва и удружења која су укључена у пружање услуга различитим социјалним групама како би побољшали квалитет живота корисницима услуга.

Дом за старе и пензионере изграђен је са седиштем у Кули. У Руском Крстуру је одељење за домски смештај, исти су адекватно опремљени и пружају услуге смештаја и бриге о старим лицима, пензионерима и старим особама са инвалидитетом. Корисници дома за старе су са шире територије.

Дечија заштита реализује се преко предшколске установе "Бамби". У једанаест вртића дечије заштите организованих по насељима, осим у Новој Црвенки, обавља се сталан рад са децом свих узраста. Кула има четири вртића у два се ради и са предшколским узрастом, Црвенка и Сивац имају два вртића и са предшколским узрастом се ради у по једном вртићу, у Руском Крстуру један вртић се користи за рад са свим узрастима, Липар и Крушчић раде само са децом предшколског узраста. Деца са тешкоћама у развоју укључена су у васпитно-образовни рад.

Рад у приватним дечијим вртићима до сада није регистрован.

Здравствена заштита становника спроводи се у Дому здравља Кула, који је основан 1971. Пружа услуге примарне здравствене заштите, опште медицине, хитне медицинске помоћи, медицине рада, стоматологије, здравствене заштите деце и омладине, лабораторијску, радиолошку и ултразвучну дијагностику, физикалну медицину и рехабилитацију као и специјалистичке консултативне услуге. Поред Дома здравља са хитном медицинском службом која се налази у Кули, у насељеним местима на територији општине здравствена заштита се пружа у 13 објеката (4 здравствене станице, 3 амбуланте).

Ниво примарне здравствене заштите не испуњава утврђене нормативе за пружање здравствених услуга становништву.

Снабдевање лековима се врши преко апотека у насељима Кула, Црвенка и Сивац. У осталим насељима снабдевање лековима се врши преко јединица за издавање готових лекова у амбуланти и здравственој станици. Снабдевање лековима је и преко развијене мреже приватних апотека.

На нивоу примарне здравствене заштите активно се спроводе мере на очувању и унапређењу здравља људи. Болничко лечење и већи део специјалистичких услуга становници морају да потраже у Сомбору или у Врбасу.

Здравствене услуге пружају се и у приватним ординацијама различитих специјалности.

Ветеринарска служба—организована је преко ветеринарских амбуланти по насељима. Објекти су запуштени и неопремљени. Рад ове службе је потребно ускладити са нараслим захтевима за здравствену заштиту животиња.

Објекти културе—културни центар у Кули који је у функцији позоришног стваралаштва је реконструисан. Рад аматерских друштава се одвија по просторијама Месних заједница, објектима културно уметничких друштава и удружења, секцијама и у другим просторима.

Домови културе у осталим насељима су носиоци културних делатности. По насељима активно раде аматерска културно-уметничка друштва са различитим секцијама. Биоскопске сале нису у функцији већи део је потпуно девастиран.

Градска библиотека је у Кули а огранци ове библиотеке су формирану по насељима осим Нове Црвенке. Библиотека у Кули има и читаоницу. У склопу школа такође раде школске библиотеке. Рад у библиотекама се одвија на застарео начин, нису створени услови за коришћење у складу са потребама становника. Фонд је недовољан има укупно 90.639 књига, од тога многи наслови су у веома лошем стању.

Ликовна галерија при Културном центру у Кули има своје просторије, за ликовне изложбе у осталим насељима користе се просторије у Домовима културе.

Култура чини значајан део друштвеног живота, различите традиционалне манифестације којих је немали број и са најдужим трајањем су: Смотра аматерских позоришта Србије у Кули, "Црвена ружа" у Руском Крстуру, ФАМУС у Сивцу, Фестивал дечије поезије, Бамби-фест, велики број ликовних колонија и друга културна дешавања као и резултати постигнути у овој области обавезују да се обезбеде адекватни услови за рад.

Кула нема музеј, биоскопску салу, отворену летњу позорницу.

Спортски објекти и терени за физичку културу су изграђени у свим насељима. Спортска друштва "Хајдук", "Црвенка", "Сивац", "Русин", "Младост" и "Липар" окупљају већи број спортских клубова, регистрован је рад 68. клубова по насељима. Већи број је аматерски. Професионалани клубови такмиче се и припремају користећи објекте спортских друштава. Бројност и разноврсност спортских клубова показују велику заинтересованост становништва за бављење спортом.

Насељски спортски објекти, школске физкултурне дворане и спортски терени користе се за тренинге спортских клубова и рекреацију грађанства.

Спортски терени су неуређени и без пратећих објеката, како би се обезбедили услови за квалитетно бављење спортом и рекреацијом. Евидентан је недостатак спортског центра у Кули.

Информативне делатности - општина нема своје јавно медијско предузеће. Информативно-пропагандна делатност се обавља преко центара "Кула" који припрема штампани лист "Кулска комуна" и радио станицу "Радио Кула". На територији општине штампају се и друга гласила која прате догађаје на локалном нивоу.

У Кули организован је рад служби за здравствено и пензионско осигурање, Национална служба за запошљавање, Општински суд, Општинско тужилаштво, Пореска управа.

Служба МУП-а је са станицом милиције у Кули и одељењима у Црвенки, Сивцу и Руском Крстуру. У осталим местима нема просторија за стални боравак службе.

Ватрогасна јединица Кула делује преко МУП-а сектор за заштиту и спашавање одсек Сомбор. Регистрован је и рад добровољних ватрогасних друштава.

У Кули ради служба одељења за општенародну одбрану.

Објекти специјалне намене - унутар простора обраде је објекат специјалне намене - наставни центар МУП-а Србије на локалитету "Штолц".

3.5. Привредне делатности

Анализа досадашњег привредног развоја рађена је на бази података Регионалне привредне коморе Сомбор, Пореске управе - Филијала Кула, НБС - Одељење за регистре, Републичког завода за статистику, парцијалних урбанистичких планова насеља општине, података Ловачког савеза општине, других извора старијег и новијег датума.

Простор општине је дуго кроз историју био важан привредни простор јер је на њему остваривана значајна продукција, прво пољопривредних производа, а касније са развојем индустрије (мануфактура) и индустријских производа. Тако је познато да је на овом подручју већ у 19. веку било значајнијих произвођача пољопривредних оруђа, кудељара, пивара, млинова, шећерана, ливница, кожарских и обућарских погона, циглана и других. Значајан део те традиције је остао претворивши се у данашње привредне субјекте.

Привредна структура општине је захваљујући тим околностима разноврсна, у доброј мери комплементарна и окренута ка вишим фазама прераде.

Нема поузданих података колико је учешће појединих привредних области у оствареном бруто производу, али се на бази података о броју запослених у пољопривреди, индустрији и услугама, може закључити да учешће пољопривреде (пољопривредних газдинстава и предузећа) није преовлађујуће. Највеће је учешће индустрије, потом пољопривреде и на крају терцијалне делатности и државна управа. По подацима о оствареној добити по годишњем рачуну за 2004. годину, највише добити је остварено у индустрији, потом у пољопривреди и на крају и терцијалним делатностима.

3.5.1. Пољопривреда

Просторна дистрибуција и организација пољопривреде општину Кула сврстава у регион I који обухвата руралне општине у Војводини и већи део Мачве и који има повољне земљишне и климатске услове, претежно задовољавајући демографски потенцијал, капитално-интензивну пољопривредну производњу, добру инфраструктуру и повезаност са прерађивачком индустријом. Према приоритетним правцима просторне оријентационе пољопривредне производње западнобачка област обухвата равничарска подручја у којима су водеће гране тржишне производње ратарство и повртарство као главне и говедарство и свињарство као комплементарне, а у посебна усмерења ужих локалитета спада виноградарство и лековито биље. Према типу руралних подручја општина Кула припада типу 1 - економски интегрисана "успешна" рурална подручја. Стратешки приоритети развоја пољопривреде до 2015. године су: унапређење конкурентности пољопривреде и прехранбене индустрије; одрживо коришћење и заштита природних ресурса; развој пратећих делатности, инфраструктуре и локалних партнерстава.

У структури пољопривредне производње изразито доминирају ратарске културе: житарице-пшеница, кукуруз, јечам и индустријско биље – шећерна репа, сунцокрет, соја, уљана репица.

У оквиру ратарске производње значајније површине су намењене и семенској производњи, пре свега кукуруза и шећерне репе.

Ливаде и пашњаци заузимају површину од 2.226,46 ha и првенствено се користе или за испашу или за производњу ливадског сена.

Од повртарских култура најзначајније су паприка, грашак и др. Слабије су заступљене друге повртарске културе као што је купус, лук, парадајз и др.

Од воћних врста најзаступљеније су кајсија, орах и вишња, док су остале у симболичном обиму (нпр. шљива, јабука, малина, купина).

Виноградарство је раније било значајније заступљено због нагибних површина по ободима лесне терасе, али су они углавном раскрчени и због недостатка радне снаге и у једном моменту коњуктуре житарица.

У незнатном обиму су заступљене и површине под лековитим биљем (највише нана).

У оквиру пољопривреде треба нагласити и рибњачке површине, од којих је 108,0 ha у експлоатацији (у Руском Крстуру), док су рибњаци у Кули и Сивцу ван функције (у Кули послењих 5 година, а у Сивцу 40 година). Део трстика се користи за експлоатацију трске за производњу штакатура.

На једном делу ратарских површина, су успостављени заливни системи на око 6.000,0 ha.

У структури власништва преовлађује приватно власништво а регистровано је, према попису становништва из 2002., 4.547 домаћинстава која се баве пољопривредом (било као основном делатношћу, било као мешовита).

Сточни фонд у општини Кула није прецизно познат, опште карактеристике пољопривредне производње, као и аграрна политика државе, дају могућност да се закључи да су у сточном фонду најзаступљеније брзо обновљиве врсте–свиње, живина, док су мање заступљена говеда и овце. Козе су сада заступљене у веома малом обиму, наспрам 70–тих година када је број коза био знатно већи.

Производња се обавља углавном ради меса, мање ради млека и јаја.

Производња у индивидуалном сектору се одвија у недовољно или потпуно безусловним објектима, док се мањи део производње одвија у фармским условима које су углавном у непосредној близини насеља и на економијама које су лоциране дубље у атару.

У погледу примене савремених знања и технологија у пољопривреди, приметно је да се полако мења–побољшава техничка опремљеност како пољопривредних предузећа, тако и пољопривредних газдинстава. Међутим, још увек се не примењују нове технологије при основној обради земљишта чиме се и даље задржавају високи трошкови производње.

Приметно је да се смањује број активног пољопривредног становништва, то јест повећавају се површине по једном газдинству (што по основу власништва, што по основу закупа).

Приметан је, још увек, недовољан однос броја грла крупне стоке по хектару, што указује да се стајњак још увек недовољно користи ради постизања бољих хемијских и механичких особина тла.

3.5.2. Индустрија

Према ППРС у погледу просторне дистрибуције и развоја индустрије општина Кула спада у мање индустријске центре (1. 500 – 5. 000 запослених) кроз који пролази регионални коридор, а планира се изградња индустријске зоне и индустријског парка са више од 100 ha. Стратешки приоритети кохезионе просторне дистрибуције и развоја индустрије до 2015. године су: опоравак индустрије, програм изградње „индустријске инфраструктуре“, испитивање могућности оживљавања браунфилд локација.

Индустрија у општини Кула је, углавном, комплементарна сировинској основи у свом окружењу. Стога је најразвијенији (и највиталнији) део индустрије прехранбена индустрија.

У оквиру прехранбене индустрије заступљене су производња шећера, млевање жита и производња млинско - пекарских производа, прерада поврћа, производња вафла и кекса, прерада млека, производња алкохола и алкохолних пића, производња сокова, клање стоке и производња месних прерађевина.

Друга значајна група је метална и металопрерађивачка индустрија. Ту је заступљено неколико предузећа која се баве производњом процесне опреме, термотехнике, производа од валовитог лима.

Значајна је и индустрија грађевинског материјала, индустрија коже и обуће је смањених капацитета. Израда текстилних производа и индустрија намештаја је сведена на радионице мањих.

Просторни размештај индустријских објеката је углавном бицентричан, при чему су најзначајнији индустријски објекти сконцентрисани у Црвенки и Кули, док су у осталим насељима мањи погони углавном прераде пољопривредних производа, осим у Руском Крстуру где је сконцентрисана израда намештаја.

На нивоу привреде, носиоци развоја општине ће бити индустрија, пре свега прехранбена и металопрерађивачка, пољопривреда, грађевинарство, саобраћај, угоститељство, туризам и мала привреда.

3.5.3. Трговина, угоститељство, занатство и друге услуге

Област терцијалних делатности је веома развијена у општини Кула, о чему говори и податак о 1.092 регистрована предузетника на територији општине 2005. године. Поред тога, регистровано је и 91 угоститељско и 10 трговинских предузећа различитог капацитета. Занатске и личне услуге обухватају широк дијапазон потреба становништва и привреде.

У структури терцијалних делатности трговина је најзначајнија делатност са широким трговинским асортиманом. По структури продајних објеката, они углавном не задовољавају савремене стандарде, јер су у најбољем случају у рангу супермаркета. По бројности и лоцираности у потпуности задовољавају све потребе становништва. Недостатак савременијих објеката увелико је компензован близином Врбаса, Сомбора и Новог Сада.

Друга по значају је угоститељство, међутим, у структури угоститељских објеката доминирају кафе - барови, бифеи, барови и слично док је мало ресторана и мотела, а два хотела нису у функцији - реновирају се. То умногоме умањује ефекте туристичке понуде и утиче на општу слику о средини. Ипак, евидентан је напор власника да побољшају комфор у објектима.

Што се тиче броја кревета, општина Кула спада у неразвијене јер на територији целе општине има 2 мотела и 2 пансиона. Са становишта потреба транзитног, а нарочито стационарног туризма то је више него недовољно.

Занатство је развијено и обухвата различите делатности, у складу са потребама становништва и привреде. Такође, алокација занатских радњи је задовољавајућа, јер се у скоро свим насељима могу задовољити основне потребе за овим услугама.

У сектору превоза, у последње време је забележен веома велики пораст капацитета превоза путника, посебно у домену ауто-такси услуга. Такође у порасту су и капацитети за превоз роба у друмском саобраћају.

3.5.4. Туризам

Према просторно-функционалном структурирању туристичких простора Србије кроз подручје општине Кула пролазе национални друмски правци и национални пловни правци.

Туристичка понуда у претходном периоду није била развијена. Разлози за то су неидентификовани потенцијали, неизграђени објекти и несхватање улоге туризма као сублимата привредног и друштвеног развоја средине. Због тога је туристичка понуда била усмерена само на ловни и излетнички туризам, а и то потпуно неорганизовано и на неуређеним или недовољно уређеним просторима.

За даљи развој туризма, захваљујући својој досадашњој афирмацији и аутентичности, од посебног значаја су: пловни канали хидросистема ДТД са развијеним наутичким туризмом, салаши у Горњем Подунављу (крајњи западни део општине Кула припада туристичком подручју Горње Подунавље), културни идентитет, простори Телечких долова, акумулације, простор такозваног „Родић“ језера, ловна подручја општине, културни идентитет, национална и верска шароликост.

Од значаја за развој туризма, посебно бањског (здравственог и рекреативног), је утврђено и постојање термоминералних вода у довољној издашности и делимично испитаним физичко-хемијским саставом и балнеолошким својствима, на бази чега се приступило даљим истраживањима и разрадама на локалитету Развала.

Култура чини значајан део друштвеног живота у општини, културни и манифестациони туризам имају основу за даљи развој.

Иако су сва насеља у значајној мери урбанизована, а број салаша и стамбених објеката у ванграђевинском реону мали, могуће је развијати специфичније облике сеоског туризма у комбинацији са осталим облицима ради боље валоризације.

Транзитни туризам има услова за сигуран развој у зони простирања државних путева, док је на осталим правцима од маргиналног значаја.

Општина Кула се налази на секундарном, националном туристичком правцу у коридорима магистралних путева на релацији: гранични прелаз Богојево (Хрватска) – Оџаци (гранични прелаз Бездан /Хрватска/ или Бачки Брег /Мађарска/ – Сомбор – Кула) – Кула – Врбас – Србобран – Бечеј – Нови Бечеј – Кикинда – гранични прелаз Румунија.

Остварени туристички промет у периоду 2004 - 2006 година показује могућност развоја туризма.

3.6. Инфраструктурни систем, комунални објекти и површине

3.6.1. Саобраћајна инфраструктура

На простору општине Кула присутна је инфраструктура три вида саобраћаја: друмског, железничког и водног.

Друмски саобраћај - код друмске инфраструктуре изграђени су путеви различитог хијерархиског нивоа, који не задовољавају све захтеве за транспортом. Постојећа мрежа државних путева I и II реда не омогућавају задовољавајући ниво веза општине са окружењем и широм територијом.

Простором општине пролази један државни пут IБ реда број 15 правцем: Апатин – Сомбор – Кула – Србобран – Врбас – Е75 – Бечеј – Башаид – Нова Црња – државна граница са Румунијом (гранични прелаз Српска Црња), који пресеца територију општине на правцу северозапад–југоисток, реципијент је већине интегралних кретања у оквиру општине и усмеравају их до жељених одредишта.

Траса овог пута ван насеља има задовољавајуће експлоатационо – техничке карактеристике, тако да обезбеђује задовољавајући ниво саобраћајне услуге, безбедности и проточности, а траса

кроз насеље Сивац и Кулу има неповољне карактеристике посебно што је изражен транзитни саобраћај на овом путу који својим манифестацијама нарушава међунасељске и насељске токове и знатно угрожава животну средину. Негативни ефекти су евидентни, са трендом повећања, те се у оквиру урбанистичких планова ових насеља јављају захтеви за измештање трасе ван урбаних простора.

На простору општине присутна су два државна пута II А реда број 110 – Оџаци - Кула и број 108 - Бачка Топола – Липар – Кула – Савино Село – Бачка Паланка. Ови путеви имају функцију регионалног повезивања и кумулисање саобраћаја са локалних и атарских путева. Трасе ових путева пролазе кроз насеља Руски Крстур, Кула и Липар тако да транзитни саобраћај на овим путевима својим манифестацијама нарушава међунасељске и насељске токове и знатно угрожава животну средину.

На простору општине Кула мрежа општинских (локалних) путева је неадекватна. Деонице постојећих општинских (локалних) путева: Црвенка – Крушчић и Црвенка – Нова Црвенка – Панонија имају експлоатационо – техничке карактеристике које обезбеђују адекватан ниво безбедности и проточности саобраћаја што није случај са деоницама: Крушчић – Бачки Грачац, Крушчић – Руски Крстур и Сивац – Мали Стапар које имају недовољну ширину коловоза за двосмерни саобраћај, а коловозна конструкција је у изузетно лошем стању, док деоница Крушчић – Руски Крстур има и неповољне радијусе хоризонталних кривина.

Недостатају путеви за краће трајекторије путовања између појединих општинских насеља и насеља суседних општина: Липар – Нова Црвенка, Липар – Мали Иђош, Сивац – Крушчић, Сивац – Стапар, Кула – Крушчић, Кула – Мали Иђош, Руски Крстур – Бачки Грачац, Мали Стапар – Кљајићево, због чега је неопходно нову саобраћајну матрицу употпунити новим општинским путевима.

Постојећу мрежа некатегорисаних путева, која је утврђена комасацијом, највећим делом је са земљаном подлогом осим путева који повезују пољопривредне економије и насељске депоније комуналног отпада које имају изграђене савремене коловозе или од туцаника до јавних путева.

Улична мрежа насеља је недовољно развијена и не нуди одговарајући ниво услуга за токове моторизованог и немоторизованог саобраћаја. Посебно се јавља проблем на правцима државних путева кроз насеља, где недостају бицикличке стазе, те је проточност и безбедност саобраћаја на ниском нивоу због изражених транзитних саобраћајних токова, који имају тенденцију раста.

Потешкоћу представља и велики број укрштања путева друмског, посебно некатегорисаних и железничког саобраћаја у нивоу тако да се у будућности мора наћи оптималан број укрштања, како би се исти безбедносно опремили.

Основни проблем у јавном локалном превозу представља недостатак линија којима би се омогућило повезивање мањих стамбених насеља: Мали Стапар, Нова Кула, Романија и Зеленгора са Кулом, Сивцом и Црвенком, тиме и широм територијом. Аутобуске станице изграђене су у насељима Кула, Црвенка, Сивац. Аутобуске станице имају капацитет одговарајући фреквенцији пријема и отпреме аутобуса, посебно што преовладавају транзитне линије јавног превоза путника. Постојећа аутобуска стајалишта су у свим насељима, осим у Кули, уређена у складу са прописима.

За снабдевање возила погонским горивом и мазивом на територији општине изграђено је укупно 10 пумпних станица јавног карактера, које су неравномерно распоређене, тако да 4 насеља немају ове објекте те су упућена на пумпе у суседним насељима (Липар, Крушчић, Нова Црвенка и Мали Стапар).

Железнички саобраћај - на простору општине егзистира локална железничка пруга Сомбор – Сивац – Црвенка – Кула – Врбас, која је у експлоатацији. На потезу од Врбаса до Црвенке максимално дозвољено оптерећење износи 20 t и максимално дозвољен брзина од 90 km/h. На потезу од Црвенке до Сомбора максимално дозвољено осовинско оптерећење је 16 t, а максимално дозвољена брзина 40 km/h. Веома велики проблем на овој прузи, са аспекта безбедности, представља велики број путно–пружних прелаза, а посебно су проблематични путно–пружни прелази у станицама Кула и Сивац. На прузи Врбас – Сомбор на територији општине налазе се железничке станице Кула, Црвенка и Сивац.

Присутни су и коридори демонтираних железничких путева: Оџаци – Крушчић– Црвенка – Нова Црвенка – Суботица, Кула – Гајдобра и Кула – Мали Иђош са железничким станицама у Крушчићу, Црвенки (код циглане) и Новој Црвенки са руинираним станичним зградама.

Изграђеност објеката и садржаја железничког саобраћаја се не користи у задовољавајућем обиму иако постоје добре просторне могућности за имплементацију свих потребних садржаја за успостављање интегралног транспорта.

Водени саобраћај - велики потенцијал општине Кула представља то што њен простор пресецају пловни путеви (основни канали хидросистема Дунав-Тиса-Дунав): Врбас – Бездан од km 10+900 до km 38+800, Бечеј – Богојево од km 62+400 до km 66+500 и Косанчић – Мали Стапар од km 0+000 до km 20+070 чија укупна дужина износи 52.070 m.

Канали Врбас – Бездан и Бечеј – Богојево су пловни канали са двотрачним саобраћајем и пројектованим пловним габаритом изнад акваторије канала од 6 m код максималног водостаја. Канал Врбас–Бездан је плован за теретњаке до 500 t носивости и има минималну пловну дубину 2 m и ширину 15,2 m. Тренутно је код Врбаса канал непроходан јер није у потпуности реконструисан покретни мост порушен 1999 г. Канал Бечеј – Богојево је плован за теретњаке до 1.000 t носивости и има минималну пловну дубину 2,15 m и ширину 21,5 m. Канал Косанчић–Мали Стапар је плован за теретњаке до 650 t носивости, само од ушћа до преводнице Руски Крстур km 3+750, која није у функцији, са максималном пловном ширином од 11,5 m.

На простору општине Кула на пловним каналима евидентирана су товаришта: у Сивцу код силоса 3.3. "Сивац", у Црвенки код Шећеране и Фабрике сточне хране, у Кули код "Етерне" и у Крушчићу, која су користила привредна предузећа за своје потребе а већ дуги низ година се не користе због лошег пословања истих, неодржавања пловних путева и експанзије друмског саобраћаја.

Ваздушни саобраћај - када је у питању јавни ваздушни саобраћај, општина Кула је упућена на ваздушну луку "Аеродром Београд". За потребе привредне авијације користе се одговарајуће земљане подлоге у свакој катастарској општини.

3.6.2. Водопривредна инфраструктура

На простору општине налазе се водни системи основне и детаљне каналске мреже хидросистема Дунав – Тиса - Дунав и акумулација Сава на бочном огранку Криваје.

Основну каналску мрежу чине следећи магистрални канали: део канала Врбас – Бездан, део канала Нови Сад – Савино Село, део канала Бечеј – Богојево, канал Косанчић – Мали Стапар и хидротехнички објекти: преводница и устава Мали Стапар и преводница и устава Руски Крстур.

Детаљна каналска мрежа - на територији општине изграђена је детаљна каналске мрежа, која је подељена на пет мелиорационих сливова на којима се налазе објекти неопходни за функционисање одводне каналске мреже - пропусти, мостови, уставе и две црпне станице Сивац на каналу С-1 и Кула на каналу I-61 и ЦС Кула - Мали Иђош која је део система за наводњавање. Слинови за одводњавање КС-III и VKC-V простиру се на површини општина Кула и Врбас. Површина слива који припада општини Кула износи 8.620 ha, а површина слива VKC-V који припада општини Кула је 920 ha.

Системи за наводњавање - на граници катастарских општина Кула и Врбас изграђен је систем за регионално снабдевање водом северне Бачке, подсистем Кула - Мали Иђош у I фази са површином за наводњавање од 5. 600 ha и црпном станицом капацитета 1,2 m³/sec.

У североисточном делу општине на бочном огранку Криваје К–18 односно на приступном каналу К–18–2 изграђена акумуляција–језеро Сава из којег се врши наводњавање око 200 ha земљишта које припадају ПД "Паноија", језеро залази на територију општине Кула.

3.6.3. Термоенергетска инфраструктура

Развој енергетске инфраструктуре је у конфликту између коришћења енергетских ресурса и заштите животне средине (земљишта, становништва и друго) и предузимању одговарајућих мера за смањење конфликта и санирање негативних последица (програми рекултивације/ревитализације отклањање штета и друго).

Експлоатација гаса и гасоводна инфраструктура

На територији општине Кула постоје инсталације и објекти који су у власништву ЈП "СРБИЈАГАС"-а, и то:

- челични гасовод високог притиска РГ-04-15 пречника Ø 16" од ГРЧ Госпођинци до ГМРС Сомбор;
- челични гасовод високог притиска РГ-04-12 пречника Ø 6 5/8" од РГ-04-15 до ГМРС Кула;
- челични гасовод високог притиска РГ-04-13 пречника Ø 8 5/8" од РГ-04-15 до ГМРС Црвенка;
- челични гасовод високог притиска РГ-04-19 пречника Ø 4 1/2" од РГ-04-15 до ГМРС Сивац;
- челични гасовод од гасовода високог притиска РГ-04-15 Госпођинци – Сомбор прикључак на територији К.о. Кула, за потребе гасификације Општине Оџаци;
- челични гасовод средњег притиска од ГМРС Црвенка до МРС Крушчић;
- објекти ГМРС Кула , ГМРС Црвенка, ГМРС Сивац;
- челични гасовод средњег притиска, мерно-регулационе станице и дистрибутивна гасна мрежа у Црвенки, Кули, Сивцу, Липару, Руском Крстуру, Крушчићу и Новој Црвенки;

Постојећи капацитети експлоатација земног гаса су и гасне бушотине РК1 и РК2 које су активне РК3, РК4 и РКс1 које нису активне.

На подручју обухвата Просторног плана пружају се могућности њеног даљег развоја и проширења у циљу обезбеђења природног гаса за све кориснике.

Нафтоводна инфраструктура

На територији општине Кула не постоје изграђени објекти нафтоводне инфраструктуре, нафтне бушотине.

Планирана изградња система продуктовода кроз републику Србију делом своје трасе пролази кроз територије катастарских општина Кула, Црвенка и Сивац.

Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор – Нови Сад – Панчево – Београд – Смедерево – Јагодина – Ниш) представља плански документ вишег реда чија су решења на територији општине Кула унета у Просторни план општине Кула.

3.6.4. Електроенергетска инфраструктура

Потрошачи на простору обухваћеном планом напајају се електричном енергијом из јединственог електроенергетског система Србије. Основни објекат за снабдевање су трафостанице ТС 110/20 kV "Кула", ТС 110/20 kV "Врбас 1" (потрошачи у насељеним местима Кула и Руски Крстур) и ТС 110/20 kV "Црвенка" (потрошачи у насељеним местима Црвенка, Сивац, Крушчић, Липар и Нова Црвенка).

На територији општине се налазе следећи далеководи напонског нивоа 110 kV:

- далековод број 132/1 Сомбор 1 – Црвенка;
- далековод број 132/2 Црвенка – Кула;
- далековод број 132/3 Кула – Србобран;
- далековод број 181 Оџаци – Врбас 1;
- далековод број 1130 Кула – Врбас 1.

На датом простору постоји изграђена преносна средњенапонска мрежа 20 kV. Ова мрежа је највећим делом надземна, а само су делом у Кули и краће деонице или одцепци у осталим местима изведени подземним кабловима.

Дистрибутивне трафостанице ТС 20/0,4 kV су грађене као монтажнобетонске, зидане и најчешће стубне, монтиране на челично–решеткастим порталима и стубовима.

У центру Куле и мањим делом Црвенке, као и делу нових стамбених блокова дистрибутивна НН мрежа је изведена као кабловска, а на осталим местима надземно.

Постојеће капацитете електроенергетске инфраструктуре карактерише неприлагођеност захтевима стално растуће потрошње. Изграђеност преносне и дистрибутивне мреже је задовољавајућа у погледу покривености простора, али не и у погледу капацитета и техничких карактеристика водова и дистрибутивних трафостаница.

Јавно осветљење је застарело, скромног квалитета и скоро сви простори су недовољно и неадекватно осветљени. Неопходно је да се јавно осветљење плански допуњава, реконструише, осавременује и одржава, према потребама и карактеру простора, на основу стандарда и

норматива, с циљем да исто у функционалном, безбедносном и амбијенталном погледу испуни своју улогу. Истовремено са побољшањем, мора се ићи и на рационалност осветљења применом система ноћна/полуноћна, применом нових технолошких решења и савремених штедљивих, а ефикаснијих светиљки.

3.6.5. Електронске комуникације и информациони системи

Телекомуникациона инфраструктура на подручју општине, којом су обухваћени телекомуникациони објекти, телефонске централе, спојни путеви и примарна мрежа у насељима, углавном ни по квалитету ни по капацитету није на задовољавајућем нивоу. Секундарна мрежа није на задовољавајућем нивоу, претежно је изведена надземно и недовољног је капацитета. Још увек није извршена аутоматизација и дигитализација телекомуникационе опреме и система у свим насељима општине.

Спојни путеви између телефонских централа нису у потпуности остварени оптичким кабловима, тако да су у функцији следеће међумесне кабловске релације: Врбас – Кула, Кула – Сомбор и Кула – Руски Крстур.

На релацији Црвенка – Нова Црвенка веза се остварује аналогним системом преноса по бакарним проводницима, а на релацијама Кула – Липар и Кула – Крушчић у функцији су радио-релејни системи веза.

За потребе система мобилних телекомуникација изграђене су базне станице у Кули, Руском Крстуру, Сивцу и Црвенки.

На делу подручја општине постоје кабловски дистрибутивни системи: Кула и у делу Црвенке, док у осталим насељима нема елемената кабловског дистрибутивног система.

ППРС утврђено је да кроз подручје општине Кула пролази коридор РР везе као и оптички кабл предвиђен за реконструкцију.

3.6.6. Комунални објекти и површине

Општина уређује област комуналних делатности на својој територији у складу са Законом о комуналним делатностима. Комунална делатност поверена је јавним предузећима.

Депоније комуналног отпада – на територији општине, сва насеља имају депоније комуналног отпада које нису уређене у складу са важећим прописима.

Сточне пијаце – на територији општине нема регистрованих сточних пијаца и вашара.

Сточна гробља – са територије општине је организовано одношење животињских лешева из регистрованих објеката за држање и гајење животиња у кафилерију ДПП "Протеинка" Сомбор. Сви регистровани објекти имају уговор о техничко-пословној сарадњи са кафилеријом.

Лешеви животиња из приватног сектора, изузев у случају угинућа услед заразних болести, завршавају на депонијама, у каналима, поред путева или на земљишту власника и на овај начин загађују животну околину.

3.7. Животна средина, предели, природна и културна добра

3.7.1. Животна средина

У Регионалном просторном плану АП Војводине дата је просторна диференцијација животне средине према стандардима и искуствима ЕУ, а узимајући у обзир постојеће стање квалитета животне средине и тренд у наредном периоду. На основу ове диференцијације животне средине у општини Кула, насеља Кула и Црвенка, као и зоне интензивне пољопривреде, линије државних путева I и II реда и пруга сврстана су у подручја угрожене животне средине са мањим утицајима на човека, живи свет и квалитет живота.

Досадашње активности и недовољна комунална опремљеност на територији општине угрозиле су квалитет животне средине и изазвале локалне и шире еколошке проблеме.

Један од највећих еколошких проблема на територији општине Кула је загађеност површинских вода, првенствено канала Врбас-Бездан, као и латералних канала I-64 и I-61. Канал Врбас-Бездан, односно Велики бачки канал према Просторном плану АПВ представља еколошки "црну" тачку, због чега је потребно да се у наредном планском периоду изврши његова санација и ремедијација.

Загађења овог канала су настала услед испуштања непречишћених фекалних и индустријских отпадних вода, са простора општине и то првенствено из насеља Црвенка и Кула, у којима су делатност обављала већа индустријска предузећа, која су своје непречишћене или делимично пречишћене отпадне воде упуштала у канал. У овим насељима постоји делимично изведена фекална канализација чији је реципијент латерални канал I-64, а крајњи реципијент је канал Врбас – Бездан.

Подаци добијеним Републичког хидрометеоролошког завода који врши контролну квалитета воде водотока канала ДТД Врбас-Бездан на профилима: Мали Стапар, Врбас I и II, показују да квалитет воде у овом водотоку не одговара квалитету који је прописан Уредбом о категоризацији вода, по којој квалитет воде у каналима треба да одговара II а односно II б класи водотока. По подацима овог Завода квалитет воде у каналу низводно од Куле, је сврстан у ванкласну категорију као потпуно деградирани водотоци.

Према подацима садржаним у Елаборату које је радио Норвешки институт за истраживање вода (НИВА) на територији општине Кула евидентирани су загађивачи вода канала хидросистема ДТД Врбас–Бездан и латералних канала I-64 и I-61.

Табела I-4: Загађивачи канала Врбас–Бездан и латералних канала I-64 и I-61 (2006.г.)

Извор	Активност	Капацитет произ.	Примедбе
насеље Црвенка	комунална отпадна вода	нема тачних података	- нема третмана - пречистач није у функцији
насеље Кула	комунална отпадна вода	25 km канализационе мреже	- нема третмана - пречистач није у функцији
Фабрика шећера 'Црвенка'	производња шећера 100 дана у години	6000 t репе/дан 80000 t шећера/год.	користе лагуне капацитет недовољан
Фабрика бисквита 'Јаффа'	производња бисквита	-	годишња количина отпад. вода 35000m ³ -постоји биодиск
Фабрика 'Панон'	производња алкохо.	50 m ³ алкохола/дан	непознато загађење
Фабрика коже 'Етерна' Кула	прерада коже	40 t сирове коже/дан 5 t протеина/дан	делимично изграђен предтретман никад у функц.
Фабрика арматура 'Истра'	фабрика арматура	35% искоришћења	изграђен предтретман, загађује тешким металима

Подаци из овог елабората су дати на основу анализа из 2006. године, од тада до 2013.године, стање се знатно променило јер су неки од наведених загађивача прекинули са радом, као што је фабрика арматуре "Истра" и фабрика коже "Етерна", док су неки смањили обим рада, као што и фабрика алкохола "Панон". Ниво загађења је због дешавања у привреди свакако смањен али загађивања и даље постоје. Ова загађења настају услед упуштања непречишћених или делимично пречишћених отпадних вода из насеља Кула и Црвенка и отпадних вода из индустрија које немају или имају делимично урађене пречистаче.

У циљу ревитализације канала Врбас – Бездан, општине Кула и Врбас су потписале Споразум о изградњи заједничког пречистача који је лоциран на територији општине Врбас. До овог пречистача кроз територију општине Кула – од насеља Кула и Црвенка планиран је и делимично изведен колектор отпадних вода.

Муљ у каналу Врбас – Бездан је деградиран услед загађења воде и таложења седимената. Општина Врбас је предузела активности испитивања квалитета муља у каналу, док ове активности предстоје и у општини Кула.

Квалитет земљишта - на територији општине је присутно загађивање земљишта које настаје услед неконтролисане примене минералних ђубрива и хемијских средстава заштите, неадекватног одлагања комуналног и другог отпада.

Података о обиму загађивања земљишта нема, јер се на простору општине не врше мерења и истраживања квалитета земљишта.

Квалитет ваздуха - према подацима које нам је доставио Фонд за заштиту животне средине општине Кула, на територији општине Кула се врше мерења концентрације полена, којим су обухваћена сва насеља. Мерења се врше за 24 алергене врсте полена уз помоћ Хирстовог

уређаја (клопка за полен). Уређај је постављен на згради дома културе у Сивцу и његови подаци су релевантни у полупречнику од 25 km, што значи да обухвата сва насеља на територији општине Кула, део општина Сомбор, Бачка Топола, Мали Иђош, Оџаци и Врбас.

Проблем загађивања ваздуха везан је за одвијање саобраћаја, урбану средину и насељена места. Као могући извори загађивања ваздуха на простору општине евидентирани су: саобраћај моторних возила посебно на државним путевима који пролазе кроз насеља, затим дифузни тачкасти извори – котларнице и бројна индивидуална ложишта на читавом простору општине. Поред наведених извора загађивања као извори загађења су и индустријски објекти који у садашњим условима раде са смањеним капацитетом и са прекидима, али су и ови објекти извори загађења ваздуха.

3.7.2. Заштита и унапређење предела

Заштиту и унапређење предела у складу са Европском конвенцијом је потребно спроводити кроз:

- заштиту свих заступљених предела и кроз очување и одржавање значајних обележја предела која су проистекла из природне конфигурације;
- управљање пределима кроз поступке којима се, из перспективе одрживог развоја, обезбеђује редовно одржавање предела, са циљем усмеравања и усклађивања промена изазваних друштвеним и економским процесима, као и процесима у животној средини;
- стварање услова за спровођење предеоне политике (општих принципа, стратегија и смерница, дефинисаних од стране надлежних органа) која омогућава предузимање одређених мера у циљу заштите, управљања и планирања предела.

Развој руралних предела треба да се заснива на уважавању њиховог специфичног предеоног карактера, затечених вредности и капацитета предела. Очување руралних предела треба обезбедити кроз:

- очување карактеристичног предеоног обрасца заснованог на коришћењу земљишта, односу изграђеног и отвореног простора и карактеру изграђивања;
- подстицање тредиционалних облика коришћења земљишта, као и регулацијом грађења и уређења простора у складу са карактером предела, традицијом грађења и специфичностима физичке структуре насеља;
- спречавање ширења насеља и заустављање непланске изградње (викенд насеља) стимулисањем коришћења постојећег грађевинског фонда, усклађивањем изградње инфраструктурних коридора и објеката са карактером и капацитетом предела;
- очување и афирмацију карактеристичних културних и природних елемената у структури и слици предела (морфологија терена, водотокови, шуме, живице, засади, насеља, објекти) и креирање нових репера и симбола.

Развој урбаних предела који су изложени бројним и конфликтним притисцима развоја, али поседују и значај за квалитет живота становништва, треба обезбедити кроз унапређење предела и креирање позитивног архитектонског идентитета градова и насеља. Унапређење слике и структуре урбаног предела обезбедити кроз:

- регулацију грађења и уређивања простора у складу са карактером предела и специфичностима развоја целине и делова града;
- успостављање просторног реда и очување елемената руралног предела (шуме, пољопривредне површине и др.) у периурбаним подручјима, заустављањем ширења града, непланске изградње и концентрације нове изградње уз инфраструктурне коридоре;
- јачање специфичног карактера панораме/силуете града, које су одређене преовлађујућом урбаном формом, карактером и диспозицијом репера;
- очување, унапређење и одрживо коришћење отворених, зелених простора и елемената природе у градовима;
- креирање мреже зелених и јавних простора којом се повезују природне и културне вредности насеља, периурбаног подручја и руралног предела.

Анализирајући природне и стечене услове простора обраде, сам простор се може поделити на три просторне целине - предела:

- лесна зараван   ] рурални
- лесна тераса   ] предели
- урбано-индустријска зона – урбани предео

Лесна зараван – захвата површине заталасане падине Телечке висоравни са локалитетима изложеним јачој инсолацији (око 1.570 ha). Захвата површину од 16.900 ha или 35% од укупне

поршине. Њему припадају делови територије атара Сивац, Црвенка, Кула, атар и насеља Нова Црвенка и Липар.

Простор је погодан за узгој воћарских и виноградарских култура. Постојеће дубодолине са потоцима, акумулација "Сава" са окружењем – суседним општинама (Сомбор, Бачка Топола, Мали Иђош) је предео изузетних одлика.

Делови подручја долине Буси и бочне долине Криваје је одређено 2005. године за међународно ботанички значајно подручје (ИПА подручје) у нашој земљи.

Лесна тераса - је низијски предео интезивне ратарске производње у условима наводњавања. Захвата површину од 24.280 ха или 50% од укупне површине. Захвата југозападне делове територије атара насеља Кула, Сивац, Црвенка као и атаре насеља Руски Крстур и Крушчић.

То је реон интезивне пољопривредне производње, са доста повољним хидролошким приликама и од раније изграђеном мрежом канала Дунав – Тиса - Дунав, којим су створени неопходни предуслови за изградњу система за наводњавање на свим површинама.

Све наведени подаци указују да се ратарска, повртарска и сточарска производња могу развити до највишег нивоа, а овај део територије општине Кула постане права фабрика за производњу хране.

Производност овог реона је на првом месту не само на територији општине Кула и Бачке већ и у Војводини а и шире. Ово је ратарски реон у коме преовлађују ливадске црнице и по том основу убрајају се у реоне са најбољим земљиштем на свету (у овом делу Војводине познате под називом "доња земља").

У овом реону издвајају се површине под рибањацима у атару Руског Крстура, а погодних површина за изградњу рибањака има у атарима Руског Крстура, Крушчића и Сивца.

Урбани предео - обухвата насеља: Кула, Црвенка и Сивац са деловима инфраструктурних коридора. Општински центар Кула, се налази на источном делу територије општине. У средишту територије општине је Црвенка, насеље градског карактера. Сивац је село на западном делу територије општине. Ова зона чини део Бачког појаса индустријског развоја (Сомбор, Црвенка, Кула, Врбас и Србобран), односно Бачко–Потиског појаса (Зрењанин, Бечеј, Ада, Сента, Нови Кнежевац и Кањижа са краком до Кикинде).

Сивац је први по значају у области пољопривреде. Насеље је сеоског типа са елементима урбанизације. У привредној структури била је и остала доминантна пољопривреда јер се већина становништва бави овом делатношћу, кроз пољопривредне организације, било као самосталном делатношћу.

Падине и одсеци Телечке косе – сврстане су у урбани предео. Три насеља су формирана на контакту лесне терасе и лесне заравни. Физичка уређеност простора насеља, саобраћајних површина и инфраструктуре омогућили су очување земљишта, најзначајнијег природног ресурса.

3.7.3. Заштита природних добара и биодиверзитета

Еколошка мрежа Републике Србије и начин управљања утврђена је Уредбом о Еколошкој мрежи 2010. године и обухвата међусобно повезана утврђена еколошки значајна подручја и еколошке коридоре у складу са Законом. У саставу наведене еколошке мреже на триторији општине Кула се налази:

Индентификовани еколошки коридори од регионалног значаја :

- Слатинско – степски коридор Бачке који повезује пашњаке и ливаде од Риђице до Сивца.

Еколошки коридори локалног значаја су:

- потоци, мелиоративни канали и канализовани водотоци и њихов приобални појас, међе, живице, шумарци, пољозаштитни појасеви, долине, дубодолине, пашњаци и ливаде између ливадских, степских и слатинских станишта.

Завод за заштиту природе Србије доставио је податке везане за заштиту природе и природних добара на територији општине Кула.

С обиром да на територији општине, до сада нема заштићених природних добара, него подручја предвиђених за заштиту, у циљу њиховог очувања на простору општине потребно је извршити картирање и валоризацију и формирати заштићена подручја са условима и мерама заштите.

3.7.4. Заштита непокретних културних добара

Покрајински завод за заштиту споменика културе доставио је податке о непокретним културним добрима на територији општине Кула.

Заштиту непокретних културних добара спроводити интегрално са простором на којем се налазе у складу са условима и мерама заштите.

4. ПОТЕНЦИЈАЛИ И ОГРАНИЧЕЊА ПОДРУЧЈА (SWOT АНАЛИЗА)

Општина Кула се налази у Бачком појасу индустријског развоја са индустријским центрима Црвенком и Кулом, што надаље задржава значајне развојне могућности у наредном периоду.

Развој општине темељи се на следећим расположивим природним ресурсима и радом створеним условима.

SWOT АНАЛИЗА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ повољан природно-географски положај ▪ људски потенцијал - довољан број радно способног и образованог становништва; ▪ ТТ инфраструктура ▪ присуство гасоводне инфраструктуре ▪ развијена мрежа мелиоративних канала, са основном каналском мрежом ▪ препознат потенцијал пољопривредне производње ▪ започете инвестиције на доради пољопривредних култура ▪ присуство основне мреже саобраћајница и терминала 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ структурни проблеми и низак ниво социоекономске развијености (неповољне стопе запослености, ниска стопа инвестирања ▪ заостајање у инфраструктурном развоју ▪ заостајање у реструктурирању индустрије (кожарска, металска, текстилна) ▪ ограничења настала лошом приватизацијом ▪ нестимулативна пореска политика државе и локалне самоуправе ▪ неадекватна туристичка понуда ▪ слаб одзив грађана, привредника и стручних људи ▪ приликом јавног увида код израде планова ▪ недовољно средстава за израду планова ▪ непостојање географског информационог система
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ природни потенцијали – високопродуктивно пољопривредно земљиште ▪ одрживо управљање природним ресурсима ▪ развој малог агробизниса ▪ развој индустрије на расположивим природним ресурсима и радом створеним условима ▪ привођење намени планираних индустријских зона 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ неповољни демографски трендови и гашење села ▪ негативни ефекти економске кризе, ограничења у финансирању развоја саобраћајних, инфраструктурних и комуналних система ▪ неодложна потреба за ревитализацијом канала Врбас – Бездан ▪ загађени водотокови каналске мреже ▪ недовољан степен координације, спора администрација са могућим последицама на могућност остварења одрживог развоја ▪ непотпуне и неажурне геодетске подлоге (нису картирани сви објекти инфраструктуре и других објеката) ▪ непостојање дугорочних и годишњих планова уређења грађевинског земљишта ▪ непостојање пољопривредне основе општине Кула

5. ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Циљеви развоја, уређења и заштите подручја обухваћеног планом, проистичу из усвојених циљева и опредељења просторног развоја Републике Србије, Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине и специфичности подручја општине у просторно функционалном смислу и подразумевају:

- стварање планског основа за постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног економског и социјалног развоја који ће задржати становништво и унапредити квалитет живљења.

Циљ **демографског развоја** у општини Кула и стратешки приоритет је успоравање тренда опадања природног прираштаја становништва.

У погледу развоја **мреже насеља и функционалних урбаних подручја** основни циљ је одрживи просторно-функционални развој заснован на моделу функционалних урбаних подручја (ФУП), као инструменту у равнотеженијег просторног развоја.

Функционална диференцијација насељске мреже заснована је на постојећој каатегоризацији:

- **општински центар** је насеље Кула са израженим централним функцијама,
- Црвенка је **секундарни центар**,
- насеља Сивац, Руски Крстур, Крушчић и Липар су **сеоска насеља I степена**
- Нова Црвенка је **примарно сеоско насеље**, са допуном основних функција у оквиру секундарног центра Црвенке, преко ког је повезана са општинским центром.

Остваривање развоја и афирмацију општине омогућиће:

- јачање интеррегионалних веза са суседним општинама (Врбас, Сомбор, Озаци, Бачка Топола, Мали Иђош) у складу са испољеним економским социокултурним интересима. Значај сарадње са суседним општинама је уједно од великог значаја за јачање и афирмацију узајамних веза Бачких региона (Западно – бачког, Северно – бачког и Јужно–бачког региона);
- развој и јачање сарадње са регионима у ширем окружењу и прекогранична сарадња посебно економских веза (индустрије, пољопривреде, терцијалне делатности), културних веза, заштита животне средине и др.

Развој **градова и осталих урбаних насеља** подразумева просторно, функционално, економски, социјално и еколошки урнотежен урбани развој уз развијање територијалне повезаности на принципима одрживог развоја, активирањесвих капацитета (природних и створених) градова и осталих урбаних насеља, повезивање са окружењем, интензивирање урбано-руралне сарадње као и умрежавање и груписање мањих територијалних јединица, трансграничну и интеррегионалну сарадњу.

Најважнији циљ у области **руралног развоја** је дефинисано очување биолошке виталности руралних подручја кроз повећање квалитета живота, обнову и развој економског нивоа.

Развој **јавних служби** за основни циљ има постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга и унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга.

Грађевинско земљиште –повећање површина под грађевинским земљиштем вршти само у случајевима кад са то постоји оправданост, тежити смањењу грађевинског земљишта где год је то могуће,ради рационалнијег коришћења и опремања. Просторним планом Републике Србије за АПВ Војводину препоручено је да се повећање површина под грађевинским земљиштем сведе на 0,5% садашњих површина под грађевинским земљиштем. Планско опредељење је да се рационалније и интензивније користе и уређују постојећа грађевинска подручја насеља, као и грађевинско земљиште у атару.

Привреда

Основни циљ развоја **привреде** је јачање позиције и привредне конкурентности на принципима одрживог развоја и веће територијалне кохезије.

Развој **индустрије** – извршити ревитализацију постојећих индустријских капацитета који имају тржишну перспективу и развој свих грана индустрије које имају сировинску базу (нарочито прехранбене), или друге погодности, као и развој малих и средњих предузећа, у складу са захтевима заштите животне средине, као и контрола утицаја индустријске производње на животну средину.

Уређењем простора омогућити градњу нових индустријских капацитета (индустријске зоне и индустријске паркове), ради спречавања депопулације насеља водећи рачуна о саобраћајним и туристичким капацитетима простора.

Пољопривреда - формирање одрживог и ефикасног пољопривредног сектора, који ће допринети конкурентности привреде основни што је циљ у овој области. Најважнији праваци деловања су стимулација изградње и коришћења система за наводњавање, стимулација и повећање инвестирања у рурална подручја, уређење и рационално коришћење земљишног фонда, уређење инфраструктуре и развој установа у руралним подручјима, државне и инвестиције локалних самоуправа у развој предузећа у селима, развој институција за развој

малог агробизниса и предузетништва, едукација руралног становништва, развој задругарства и саветодавства као и стимулација изградње рибњачких површина.

Рибарство – развој рибарства заснива се на одржавању постојећих и планирању нових рибњака у оквиру интегралних водних система уз веће водотоке, на попољопривредном земљишту ниже бонитетне класе.

Површине за подизање шума - на територији општине Кула су ограничене, потребно је искористити сваку могућност за повећањем ваншумског зеленила на простору општине чиме би се повећао и проценат укупне шумovitости.

Ловство - развијати кроз одрживо газдовања популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност. Развој **туризма** захтева сарадњу приватног, јавног и невладиног сектора, јачање прекограничне сарадње, увођење стандарда и успостављање конкурентне туристичке привреде.

Саобраћај и инфраструктурни системи

Циљеви дефинисани ПП РС и РПП АПВ на подручју општине Кула су имплементирани у овај план и његов су саставни део:

Планирани стратешки приоритети – пројекти са периодом реализације до 2014. године: прилагођавање европским стандардима; квалитетније управљање: планирањем, пројектовањем и извођењем, експлоатацијом и одржавањем путне инфраструктуре, организацијом и безбедношћу саобраћаја; реконструкција и изградња деоница државног пута I реда Врбас – Кула – Сомбор – државна граница Бачки Брег (веза Коридор X – Коридор VII) са везом на планирани јужни аутопут кроз Мађарску. У периоду после 2014. године, а у правцу остваривања циљева просторног развоја Републике Србије, планска решења у области путног саобраћаја су активности на: путном правцу Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) – Врбас (веза са коридором Xб) – Кикинда (веза са Румунијом) (P-101, M-3).

Друмски саобраћај - до 2015. године предвиђена је: реконструкција и изградњи деоница државног пута I Б реда Врбас – Кула – Сомбор – државна граница Бачки Брег (веза Коридор X – Коридор VII) са везом на планирани јужни аутопут кроз Мађарску, затим путни правац-Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) - Мали Иђош (веза са коридором X) - Ада (мост на реци Тиси) - Кикинда (веза са Румунијом) и активности на реализацији (пројектовање и изградња) обилазница око насеља као сегмената постојећих путних правца државних пута бр.3 око Куле.

За период после 2015. године, а у правцу остваривања циљева просторног развоја АП Војводине, планска решења у области путног саобраћаја на територији општине Кула су активности на: путном правцу Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) – Врбас (веза са коридором X) – Кикинда (веза са Румунијом), (P-101, M-3), активности на планираним путним правцима регионалног значаја: Стапар-Мали Стапар-Сивац, Бачки Грачац-Крушчић-Црвенка-Нова Црвенка-Липар, Крушчић-Руски Крстур, Кула - Мали Иђош, обилазница око насеља Липар.

РПП АПВ планирана је деоница државног пута I реда на релацији Врбас-гранични прелаз "Богојево" која једним делом пролази кроз јужни део територије општине Кула.

Планирана је реконструкција укрштаја државних путева I реда и државних путева II реда са железничком пругом, предвиђајући укрштаје ван нивоа.

На нивоу општине планирана је изградња мреже атарских путева тако да се остваре оптималне везе насеља и атара у циљу смањења трошкова транспорта и повећања конкурентности роба са овог подручја;

- у области водног саобраћаја стварање услова за веће коришћење пловних путева за превоз масовних роба са повезивањем са другим облицима превоза, обезбеђењем пловности и товаришта;
- изградити капацитете за немоторни саобраћај у оквиру урбаних простора (тротоари, паркинзи за теретна и путничка возила, бицикличке стазе и сл.).

РПП АПВ, утврђене су **бицикличке стазе** (национални бициклички коридор) уз основну каналску мрежу хидросистема Дунав-Тиса-Дунав.

Развој **железничке мреже** - Планирана је реконструкција, модернизација, као и перспективна прекатегоризација (локалне у регионалну пругу) пружног правца Бечеј – Врбас – Сомбор

(приоритет, до 2015.године, на релацији Сомбор - Врбас), као и обнова укинуте-демонтиране пруге на релацији Оџаци-Црвенка.

Железнички саобраћај укључити у поделу транспортног рада за потребе простора општине са могућношћу имплементације капацитета интегралног транспорта и утврдити оправданост ревитализације демонтираних железничких пруга.

Водни саобраћај - уједначавање карактеристика пловних путева и транспортне инфраструктуре и достизање нивоа развоја у државама чланицама Европске Уније, развој путничког саобраћаја, развој наутничког туризма. На тај начин било би могуће потпуно укључивање каналског саобраћаја хидросистема ДТД, у европски систем саобраћаја на унутрашњим водним путевима.

Водопривреда и водопривредна инфраструктура – основни циљеви:

- интегрално рационално и јединствено коришћење водних ресурса, како за водоснабдевање становништва, тако и за подмирење потреба осталих корисника вода;
- изградња канализациониог система за Црвенку и Кулу који се прикључују на регионални колектор отпадних вода до ППОВ;
- осигурање заштите и унапређења квалитета вода, до нивоа несметаног коришћења за предвиђене намене, као и заштита и унапређење животне средине уопште и побољшање квалитета живљења људи;
- очување и унапређење заштите од штетног дејства вода;
- одржавање мреже канала.

Развој **енергетике и енергетске инфраструктуре** подразумева обезбеђење сигурности и економичности снабдевања привреде и становништва енергијом, успостављање нових квалитетних услова рада, пословања и развоја у производњи, потрошњи енергије и дистрибуцији енергије, који ће подстицајно деловати на привредни развој, заштиту животне средине и интеграцију у регионално и европско тржиште енергије.

У будућем периоду планирана је: реализација Споразума о изградњи транснационалног гасовода "Јужни ток", у обухвату Просторног плана подручја посебне намене транснационалног гасовода "Јужни ток" су делови територије К.о. Кула, Црвенка и Сивац где је планирана градња тарансационалног гасовода.

Планира се наставак активности на реализацији пројекта Система продуктовода кроз Србију. Реализација продуктовода предвиђена је у три фазе: I фаза - деонице Панчево - Нови Сад и Панчево - Смедерево; II фаза - деонице Смедерево - Јагодина и Јагодина - Ниш; III фаза - деонице Нови Сад - Сомбор и Панчево - Београд.

Изградња деонице продуктовода Нови Сад - Сомбор конципира се као једноцевни систем за транспорт моторних горива. Траса продуктовода деонице Нови Сад - Сомбор полази од терминала „Нови Сад“ и води се до терминала „Сомбор“ у дужини од сса 92,2 km. Иста је пречника 8" (DN200 mm) и углавном прати трасу Ауто-пута Е75: деонице Београд - Нови Сад и Нови Сад - Суботица. Јужно од Врбаса па до терминала „Сомбор“ продуктовод прати трасу постојећег разводног гасовода: деоница РГ04-15 Госпођинци-Сомбор. Продуктовод се на појединим местима удаљава од постојећег гасовода и нафтовода због изграђених објеката у заштитној зони гасовода и нафтовода и поштовања минималног удаљења продуктовода од објеката која износи 30m са обе стране цеви.

У оквиру програма и пројеката реконструкције постојећих или изградње нових извора са гасним технологијама, као потенцијални објекат је издвојена ТЕ-ТО Врбас-Кула, до 75 MW електричне снаге.

На територији општине Кула поред изграђеног гасовода Госпођинци – Апатин са којег је планиран прикључак и изградња гасовода за општину Оџаци и насељено место Кљајићево.

Планирана је гасификација свих насељених места на простору општине Кула.

Електронска комуникациона инфраструктура

У области електронске комуникационе инфраструктуре развијати модерне технологије како би се задовољиле све потребе, грађана и привреде.

За квалитетно одвијање телекомуникационог саобраћаја с обзиром на развој и нове технологије користити савремене системе комуникације.

Комунална инфраструктура – основни циљ је очување и одрживи развој постојећих и изградња недостајућих комуналних система.

Управљање отпадом – одрживи систем управљања отпадом реализоваће се у складу са одредбама Стратегије управљања отпадом кроз удруживање општина у циљу заједничног управљања отпадом и успостављања система регионалних центара за управљање отпадом.

Обновљиви извори енергије - повећати учешће произведене енергије из обновљивих извора енергије уз смањење негативних утицаја на животну средину. Ратификацијом Уговора о оснивању Енергетске Заједнице Југоисточне Европе (2005.год.) Република Србија је прихватила обавезу примене директива везаних за коришћење обновљивих извора енергије (2001/77/ЕС и 2003/30/ЕС).

Повећање **енергетске ефикасности** потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Концепција просторног развоја са аспекта енергетске ефикасности обухвата увођење биоклиматских и принципа енергетске ефикасности у све нивое планирања, пројектовања, извођења и коришћења објеката и инфраструктуре, стварање услова за децентрализовану производњу топлотне енергије, пажљиво лоцирање великих система за производњу енергије који утичу на регионални распоред индустрије, инфраструктуре и становања као и равномерну доступност насеља енергетској инфраструктури.

Заштита животне средине, предела, природних и културних добара

У области заштите животне средине неопходно је снажно афирмисати концепт заштите и унапређења животне средине као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења простора. Смањити негативне утицаје деградираних простора насталих услед експлоатације природних ресурса и санирати тзв. еколошке "црне" тачке (извршити санацију и ремедијацију Великог Бачког канала и санацију и рекултивацију контаминираних индустријских локација). Велики Бачки канал на делу Црвенка – Кула - Врбас спада у најугроженија подручја (hot spots) у Републици, док насеља Црвенка и Кула спадају у групу подручја угрожене животне средине.

На основу просторне диференцијације животне средине према стандардима и искуствима ЕУ, а узимајући у обзир постојеће стање квалитета животне средине и тренд у наредном периоду, насеља Кула и Црвенка, зоне интензивне пољопривреде, линије државних путева I и II реда и пруга сврстана су у подручја угрожене животне средине са мањим утицајима на човека, живи свет и квалитет живота. У насељима је потребно унапредити комуналну инфраструктуру, повећати квантум зелених површина, са правилном просторном дистрибуцијом и организацијом, повећати спортско-рекреативне садржаје, адекватно одлагати комунални отпад и др. На пољопривредном земљишту би требало вршити контролисану примену хемијских средстава заштите биљака и агро-мера.

Основни циљ **заштите природних добара и биодиверзитета** подразумева њихову заштиту и унапређење. За концепцију заштите природних добара и биодиверзитета од значаја је идентификација подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000. Део будуће еколошке мреже ће чинити утврђени еколошки коридори од међународног значаја, регионални и локални еколошки коридори. Валоризација регионалних и локалних еколошких коридора је у току. Идентификовани еколошки коридори од регионалног значаја су Слатинско-степски коридор Бачке који повезује пашњаке и ливаде од Риђице до Сивца и водотоци и канали и њихов обалски појас односно пловни делови основне каналске мреже ХС ДТД.

На основу претходних истраживања и валоризације, биће дефинисани статус, просторни обухват и режими заштите за Слатине Бачке (слатине код Руског Крстура) и за лесне долине Криваје (чији се део налази на територији општине Кула) – као предео изузетних одлика. Студија заштите заштићеног подручја ПИО "Лесне долине Криваје", је у фази израде. Међународно значајна биљна подручја (ІРА), на територији општине су Телечка I (Липар – Буси).

Заштита, уређење и развој предела подразумева очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности. Заштиту и уређење предела у складу са Европском конвенцијом о пределу је потребно спроводити кроз: заштиту свих заступљених типова предела кроз очување и одржавање значајних или карактеристичних обележја предела која су проистекла из природне конфигурације, или људске активности.

Заштиту, уређење и унапређење културних добара посматрати у оквиру развоја целокупне области културног наслеђа, која представља развојни ресурс, који је потребно заштитити, уредити и користити на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета, у складу са европским стандардима заштите.

Заштита од елементарних непогода техничко-технолошких удеса и организација простора од интереса за одбрану земље – Концепција планирања и заштите простора од елементарних непогода и технолошких удеса, базира се на минимизацији ризика по људско здравље и животе, природне и створене вредности, као и на санацији простора који су евидентно угрожени овим појавама. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђивања услова за потребе деловања и извршење одбране.

II ПЛАНСКИ ДЕО

1. ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

1.1. Опис и одређење намене простора

Обухват Просторног плана општине Кула (у даљем тексту: Просторни план) је територија јединице локалне самоуправе општине Кула, у границама утврђеним Законом о територијалној организацији Републике Србије ("Службени гласник РС", број 129/07).

Територија катастарких општина административне општине Кула је укупне површине од 48.146,11 ха.

Општину Кула чини шест катастарских општина: КО Кула, КО Црвенка, КО Сивац, КО Руски Крстур, КО Крушчић и КО Липар.

Граница општине Кула поклапа се са одговарајућим границама следећих катастарских општина:

- на северу: КО Горња Рогатица, КО Доња Рогатица, КО Дубока, КО Бајша, КО Бачка Топола (општина Бачка Топола);
- на истоку: КО Мали Иђош, КО Фекетић (општина Мали Иђош), КО Врбас, КО Куцура, КО Савино Село, КО Косанчић (општина Врбас);
- на југу: КО Лалић, КО Бачки Грачац, КО Бачки Брестовац (општина Оџаци);
- на западу: КО Стапар, КО Сомбор, КО Кљајићево, КО Телечка (општина Сомбор).

По величини територије од 481,5 km², општина Кула спада међу општине средње величине на подручју АП Војводине.

Према основним категоријама коришћења земљишта, простор у границама општине Кула чине четири категорије земљишта и то пољопривредно земљиште, шумско земљиште, водно земљиште и грађевинско земљиште.

Пољопривредно земљиште је најзначајнији природни ресурс општине, заузима највећу површину од 42.919,13 ха или 89.14% површине општине. Површине пољопривредног земљишта ће се у наредном планском периоду незнатно умањити, али ће се и даље највећим делом користити као обрадиво пољопривредно земљиште.

Шумско земљиште - шуме се простиру на свега 0,4% територије општине и представљају недовољно заступљени ресурс, с обзиром да се располаже са свега 177,38 ха шума и 144,0 ха зеленила, које обухвата мање засаде, појединачна стабла, групе дрвећа и грмља, а налази се дуж путних појасева, поред објеката у атару, салаша, утрина, деградираних земљишта у дубодолинама итд.

Водно земљиште - представљају корито и обале водотока, језера и акумулација. На простору обраде чине га делови: водотока Криваје, основне и детаљна каналска мрежа хидросистема Дунав - Тиса – Дунав и акумулације.

Грађевинско земљиште - у површини од 4.625,60 ha или 9,6% површине општине, грађевинско земљиште - подручје 7 насеља са дефинисаним границама грађевинских подручја у укупној површини од 4.049,16 ha и грађевинско земљиште изван граница грађевинских подручја насеља укупне површине 576,44 (стамбене зоне изван грађевинских подручја насеља, радне зоне, туристички простори, спортско-рекреативне површине и објекти, комунални објекти, саобраћајни и инфраструктурни објекти и терминали, објекти за експлоатацију минералних сировина, објекти посебне намене и други објекти).

Грађевинска подручја насељених места ће се задржати у затеченим површинама или са незнатним променама.

1.2. Биланс намене простора

Површина у обухвату Просторног плана је површина територије општине Кула од 48.146,11 ha.

Намена површина са билансом површина (постојеће и планирано) дата је у следећој табели за период од 2012 до 2022. године

Табела II-1: биланс површина за територију општине Кула

ОСНОВНЕ КАТЕГОРИЈЕ КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА	2012.		2022.	
	ha	%	ha	%
1. Пољопривредно земљиште	42.919,13	89,14	41.952,87	87,20
њиве	40.827,91		39.949,27	
воћњаци, виногради	533,00		800,00	
пашњаци, ливаде	798,55		421,93	
трстици, мочваре	621,67		621,67	
рибњаци	138,00		160	
салаши	*		25,00	
2. Шумско земљиште	177,38	0,38	480	0,99
3. Водно земљиште	424,00	0,87	459	0,95
ОКМ ХС ДТД (пов. изван грађ.реон)	180,00		165,00	
акумулације			50,0	
4. Грађевинска подручја насељених места	4.049,16	8,41	4.039,46	8,39
грађевинско подручје насеља Кула	1.267,20		1.267,20	
грађевински подручје насеља Црвенка	859,60		859,60	
грађевински подручје Нова Црвенка	85,23		85,23	
грађевински подручје Сивца	633,80		633,80	
грађевински подручје Крушчић	265,22		265,22	
грађевински подручје Руски Крстур	725,80		716,10	
грађевински подручје Липар	212,31		212,31	
5. Грађевинско земљиште ван насеља	576,44	1,20	1189,78	2,47
становане изван грађев. реона насеља				
- Романија	6,00		11,8	
- Зеленгора	9,00		12,16	
- Нова Кула	3,80		7,50	
радне зоне	200,00		227,00	
туристички простори и локалитети у функцији туризма, спорта, рекреације, образовања и културе	64,26		262,70	
комунални објекти	56,60		50,00	
саобраћајни и инфраструктурни објекти и терминали	201,28		573,12	
путни садржаји уз државне путеве	-		10,00	
објекти посебне намене	35,50		35,50	
УКУПНО 1+2+3+4+5	48.146,11	100	48.146,11	100

(За исказане вредности у табели коришћени су подаци из Републичког геодетског завода који су кориговани–прилагођени постојећој и планираној намени. Вредности дате у табели су оријентационе и нису ограничавајуће).

Посматрано по основним категоријама земљишта доћи ће до промена површина у свим категоријама земљишта.

Укупно пољопривредно земљиште ће се смањити са 89,14% на 87,15% односно за око 2% у односу на укупну површину општине Кула. До смањења укупног пољопривредног земљишта доћи

ће због повећања површина шумског земљишта са 0,38 на 0,99 и утврђивања граница грађевинског земљишта изван грађевинског подручја насеља.

Водно земљиште планирано повећање од око 35 ha.

Грађевинско земљиште изван насеља ће се у планском периоду повећати за нешто више од 1,2%, повећање се односи на формирање радних и стамбених зона (затечене), туристичке просторе, саобраћајне, комуналне, објекте и површине специјалне намене и друге садржаје планиране изван насеља.

У поступку усклађивања ПП општине Кула, повећање површина грађевинског земљишта односи се новопланирани путни коридор регионалног значаја који је утврђен са РПП АП Војводине ("Сл. гласник АП Војводине", број 22/11), а пресеца територију општине Кула.

Код израде планске документације за подручје просторног плана имати у виду препоруку дату ППРС и наведену у РПП АПВ за повећањем површина под грађевинским земљиштем од 0,5% од садашњих површина под грађевинским земљиштем у АП Војводини.

Анализа искоришћености грађевинског земљишта показује да постоје резерве грађевинског земљишта за даљу градњу. У сеоским насељима је евидентиран велики број стамбених објеката у којима нема станара или су то старачка домаћинства. Како би се затечени стари грађевински фонд користио и смањили трошкови комуналног опремања нових неизграђених површина, а ублажио пад вредности грађевинског фонда потребно је изнаћи модел којим би се стимулисала градња (реконструкција) на изграђеним површинама.

2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ, КОРИШЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА

Природни ресурси општине Кула:

- пољопривредно земљиште
- шумско земљиште
- воде и водно земљиште
- минералне сировине

2.1. Пољопривредно земљиште

Око 90% површина територије општине Кула је пољопривредно земљиште, на ком је могуће са великим успехом организовати све видове пољопривредне производње, с тога га је потребно користити на начин којим се трајно обезбеђује природне функције земљишта. У том смислу забраном коришћења пољопривредног земљишта у друге сврхе, осим у случајевима утврђених Законом о пољопривредном земљишту, овим Просторним планом и Урбанистичким плановима.

Пољопривредно земљиште је најзначајнији ресурс општине Кула, његова заштита и коришћење заснива се на концепту одрживог пољопривредног и руралног развоја. Са становишта одрживости, приоритет има успостављање ефикасних механизма заштите плодних ораничних земљишта од преузимања у непољопривредне сврхе, забраном испуштања и одлагања отпадних и штетних материја, контролом примене минералних ђубрива и препарата за заштиту како би се постигли већи приноси, избором адекватних машина за обраду земљишта чиме би се избегла промена физичких, хемијских и биолошких својстава пољопривредног земљишта.

Израдом пољопривредних основа дефинисаће се заштита, уређење и коришћење пољопривредног земљишта.

Пољопривредно земљиште које је коришћено за експлоатацију минералних сировина потребно је рекултивисати.

Шумско зеленило уз путеве и канале (где је то могуће), такође је у функцији заштите пољопривредног земљишта, с обзиром да утиче на унапређивање микроклиматских услова окружења.

2.2 Шумско земљиште

Шумско земљиште на територији општине је неопходно повећати пошумљавањем без обзира на катастарску класу по претходно прибављеној сагласности министарства надлежног за послове пољопривреде.

Обезбедити где је то могуће природни начин обнављања. Одговарајући избор станишта за пошумљавање, избор врсте дрвећа, као и примена прописане технологије гајења шума, спада у најважније превентивне мере заштите шума и шумског земљишта. Избежавати коришћење страних инвазивних врста за озелењавање простора у близини станишта природних реткости. Као добро од општег интереса, шуме ће се користити за шумску производњу, а могу се користити у друге сврхе под условима утврђеним Законом о шумама.

Све посебне основе газдовања шумама, ловне основе, годишње извођачке планове и друге планске документе је потребно међусобно усагласити.

Биљни и животињски свет и делови природе који су под предходном заштитом као станишта природних реткости, треба користити тако да се не угрози њихов опстанак. Сталном пропагандом и едукацијом, посебно млађе популације, указивати на значај заштите коју треба спроводити и кроз бројне активности.

2.3. Воде и водно земљиште

Воде и водотоци као добра од општег интереса, под посебном су заштитом и користе се под условима и на начин који одређује Закон о водама.

У наредном периоду, предузеће се мере заштите ресурса пијаћих вода. Код изворишта, а посебно код изворишта чије су воде намењене водоснабдевању становништва, морају се предузети све потребне мере развоја и превентивне заштите изворишта воде од случајног или намерног загађивања.

На територији општине Кула у контексту заштите вода ургентно је решење проблема загађења површинских вода. Могућност коришћења потенцијала простора првенствено пољопривредног земљишта условљено је решавањем загађивања чиме ће се обезбедити квалитетнији животни простор на територији општине.

Воде је потребно штити од загађења одговарајућим техничким мерама.

2.4. Минералне сировине

На простору у обухвату Плана могу се очекивати истражни радови у циљу утврђивања енергетских потенцијала овог простора и евентуална експлоатација минералних сировина у складу са условима заштите и планиране намене простора.

Будући развој сектора минералних сировина (обухватајући и коришћење подземних вода), као једне од важних привредних грана, подразумева:

- основна геолошка и хидрогеолошка истраживања;
- детаљна истраживања у ширим зонама познатих лежишта.

Површине на којима се експлоатишу минералне сировине по завршетку експлоатационог периода, треба вратити у пређашње стање рекултивацијом и дати им намену комплементарну окружењу, којом се не угрожава стање животне средине.

Коришћење **минералних сировина** треба да полази од економски расположивих сировина чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, а нарочито у подручју заштићених природних добара.

2.5. Обновљиви извори енергије

Под појмом обновљиви извори енергије подразумевају се извори енергије који се налазе у природи и обнављају се у целисти или делимично, посебно енергија водотокова, ветра, неакумулирана сунчева енергија, биомаса, геотермална енергија и друго.

Циљ Републике Србије је да повећа учешће електричне енергије произведене из обновљивих извора посматрано у односу на укупну националну потрошњу електричне енергије. Посебну пажњу треба посветити могућностима активирања обновљивих извора енергије.

На основу резултата израђених студија за подручје АП Војводине, на простору општине Кула, као већи и мањи потенцијали обновљивих извора енергије издвајају се:

- биомаса
- биогаз
- геотермална енергија
- сунчева енергија
- енергија ветра
- хидроенергија

Биомаса је разградиви део производа, остатака и отпадака из пољопривреде, шумарства и дрвне индустрије биљног и животињског порекла – чије енергетско коришћење је дозвољено у складу са прописима који уређују заштиту животне средине.

Енергетска валоризација биљних остатака пољопривреде рационална је уз ограничење да се врши непосредно сагоревање у стању настанка и прикупљања са минимумом транспорта. Из тих разлога треба тежити коришћењу биомасе у непосредној близини настанка, у првом реду у циљу задовољења енергетских потреба саме пољопривредне производње.

Биогаз – се производи и користи првенствено из разлога економичног управљања стајским ђубривом, ради оптимизације дохотка по хектару обрадиве површине, заштите човекове средине и радне околине и због потребе снабдевања фарми сопственом енергијом. Сви досадашњи покушаји за производњу биогаза код нас нису дали задовољавајуће резултате. Застој у развоју сточарства је, такође, један од фактора који дестимулативно делују на развој овог енергента.

Геотермална енергија на основу светских и домаћих искустава, оцењује се да би се геотермалне воде Панонског басена Војводине, с обзиром на физичко–хемијске и геотермалне одлике, користила у следећим областима: спортско–туристичким центрима, здравству–балнеоптерапији, индустрији као технолошка вода, пољопривреди за загревање стакленика у сточарству и живинарству за загревање фарми, у рибарству и другим.

Хидротермални потенцијали на територији општине Кула су потврђени.

Сунчева енергија може да се користи за добијање топлотних и хемијских извора енергије, за трансформацију у механичку и електричну енергију.

Просечна дневна енергија глобалног зрачења на територији општине Кула износе за јануар од 1,1 до 1,2 kWh/m² односно за јул од 1,3 до 1,4 kWh/m², која општину Кула не сврставају у подручја са великим интензитетом дневне енергије глобалног зрачења.

Ограничавајући фактор коришћења сунчеве енергије је велика почетна инвестиција, а потребне су и велике површине за инсталисање сунчаних колектора. Коришћење сунчеве енергије треба комбиновати са неким другим видом конвенционалне енергије, због немогућности адекватне акумулације и коришћења током целе године.

Енергија ветра - територија општине Кула са просечном енергијом ветра на висини од 100 метара која се креће од 75 kWh/m² до 150 kWh/m² у јануару односно испод 75 kWh/m² у јуну, не спада у најатрактивнија подручја енергије ветра.

Хидроенергија – потенцијали у коришћењу енергије водотокова у малим хидроелектранама уз објекте на хидросистемима.

2.6. Биљни и животињски свет

На распоред и заступљеност биљног и животињског света утицали су бројни фактори: геоморфолошке карактеристике, педолошки састав, клима, хидрографија и структура земљишног покривача.

Биљни свет чине у највећем проценту, култивисане биљне врсте јер 90% површине чини пољопривредно земљиште. Највише се сеју ратарске културе. Последњих година повећавају се површине под воћњацима и виноградима, претежно по падинама Телечке заравни.

Простори где су сачуване аутохтоне биљне и животињске врсте се налазе у деловима долина на Телечкој заравни и на слатинама које се налазе на доњем терену - Лесној тераси. Ови простори делом су заштићени од стране Покрајинског завода за заштиту природе.

Животињски свет – од дивљачи највише је зечева, препелица, јаребица, фазана, пољских мишева, а од птица врабци, голубови, вране, свраке и др. У ловиштима је заступљена крупна - срнећа дивљач. Канали и акумулација са припадајућим подручјима је станиште више врста риба и водоземаца.

Домаће животиње и кућни љубимци чине део популације животињског света који обитава на овом простору.

3. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ, ДИСТРИБУЦИЈА СТАНОВНИШТВА И МРЕЖА НАСЕЉА И ОРГАНИЗАЦИЈА ЈАВНИХ СЛУЖБИ

3.1. Демографски развој

Основни циљ демографског развоја АП Војводине, који је дат у Регионалном просторном плану АП Војводине, је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама.

Да би се дугорочни демографски циљ остварио, нужно је да стратешки приоритет до 2015. године буде успоравање тренда опадања природног прираштаја и заустављање миграторних кретања становништва према већим регионалним центрима.

Имајући у виду прве резултате пописа становништва из 2011. године може се закључити да је демографска ситуација у општини Кула веома неповољна, може се назвати чак и "алармантном". Укупан пад броја становника општине у периоду између два пописа (2002.-2011. год.) је 4.992 становника или 10,1%, од укупног становништва. Уколико се не предузму ефикасне мера којима ће се смањити депопулација становништва у општини, неће се моћи реализовати демографски циљеви дати у ПП Републике Србије и РПП Аутономне Покрајине Војводине.

Пројекција укупног броја становника за период 2002-2027. год. рађења је на основу утврђених биодинамичких карактеристика популације, досадашњих развојних тенденција, планираних мера демографске политике, као и прогнозираног привредног и укупног друштвеног развоја.

Табела II-2: Планирани демографски развој у општини Кула по насељима до 2027. године

Насеље	Број становника			индекс 2027/02	Број домаћинства		
	2002.	2011.	2027		2002	2011.	2027.
Крушчић	2385	1.852	2205	92,4	795	677	936
Кула	19739	17.866	18997	96,2	6890	6312	6610
Липар	1841	1.482	1685	91,5	615	535	575
Нова Црвенка	537	420	481	89,5	205	152	179
Руски Крстур	5490	4.585	5179	94,3	2095	1887	1991
Сивац	9224	7.895	8626	93,5	2980	2669	2824
Црвенка	10315	9.001	9766	94,6	3580	3176	3378
Општина	49531	43.101	46939	94,7	17160	15408	16284

За општину Кула прогнозирано је благо успоравање тренда опадања становништва и то кроз стимулацију задржавања становништва у месту становања. Успоравање миграторних кретања становништва према регионалним центрима резултираће већим демографским потенцијалом који може допринети смањењу негативних трендова у природном прираштају, а самим тим и у бројном стању становништва.

Да би се ово остварило, неопходно је на првом месту да се реализује економски развој општине кроз развој делатности за које постоје природини, економски, инфраструктурни и остали услови. На тај начин ће се обезбедити задржавање становништва у месту становања, допринеће се економској сигурности становништва, чиме се стварају предуслови за повећање наталитета.

3.2. Развој и уређење мреже насеља и функционално повезивање

Функционално урбано подручје према ESPON класификацији, представља променљив простор који обухвата морфолошко урбано подручје и његово шире окружење које генерише радну снагу града на 45-минутној дистанци од места становања. Према моделу функционалних урбаних подручја Републике Србије 2010 општина Кула се налази на положају између три ФУП-а (ФУП -

Нови Сад, ФУП – Сомбор и ФУП-Суботица). Поред моделу функционалних урбаних подручја Републике Србије 2020 утицај на општину Кула и даље имају сва три ФУП-а али се она прикључује ФУП-у чији је центар Сомбор и заједно са општинама Апатин и Озаци чине ФУП који обухвата површину од 2.489,0km² са 214.011 становника. Тако формирани ФУП имао би статус националног значаја. Општина Кула по подели на урбане кластере (постојећи и у настајању) улази у састав формираног кластера АП Војводина. Према предложеној мрежи центара на територији АП Војводине насеље Кула је сврстано у групу развијених локалних центара.

Општински центар, насеље Кула, се налази на периферном делу територије општине. У средишту територије општине је Црвенка, насеље градског карактера. Остала насеља: Сивац, Крушчић, Руски Крстур, Липар и Нова Црвенка су села распоређена по ободу територије општине.

Насеља општине Кула се могу поделити у три групе, узимајући као критеријум степен развијености индустрије, терцијалних делатности и нивоа развијености мреже насељских функција.

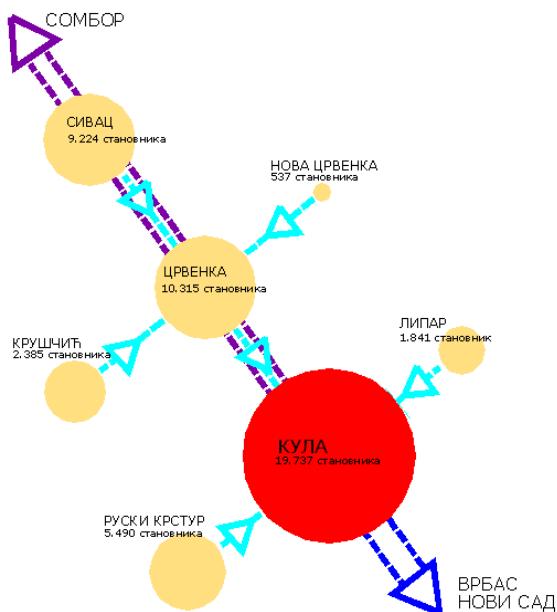
Кула и Црвенка су насеља градског карактера где је Кула са свим прерогативима које треба да има агломерација те популационе величине са административним седиштем која превазилази значај и оквира административне територије. Сивац и Руски Крстур су насеља сеоског карактера са вишим нивоом насељских функција. Сеоска насеља су Крушчић, Липар и Нова Црвенка.

Функционална диференцијација насељске мреже заснована је на постојећој каатегоризацији:

- **општински центар** је насеље Кула са израженим централним административним функцијама;
- Црвенка је **секундарни центар**, насеље градског карактера са највишим степеном развијености индустрије;
- насеља Сивац и Руски Крстур сеоска насеља **I нивоа**, солидно комунално опремљена, са снажним потенцијалима у пољопривредној производњи. Планирани развој туризма и привредних капацитета у наредном периоду значајно ће утицати да становници ових насеља својим знањем буду конкурентна на већим тржиштима;
- Крушчић и Липар су сеоска **насеља II нивоа**, где преовлађује примарна пољопривредна производња. Прерађивачки капацитети у Липару су присутни;
- Нова Црвенка је **примарно сеоско насеље**, са допуном основних функција у оквиру секундарног центра Црвенке, преко ког је повезана са општинским центром.

У протеклом периоду постигнут је приближно исти степен урбанизације свих насеља.

слика 3 – приказ функционалне диференцијације насељске мреже засноване на постојећој категоризацији

Сомбор са функцијама регионалног центра има доминантан утицај на развој општине Кула. Све већи је утицај Врбаса, нарочито у унапређењу заједничких инфраструктурних система за које постоји економски интерес, технички услови изградње и рационално функционисање. Макрорегионални центар је Нови Сад.

Три насеља: Кула, Црвенка и Сивац су на простору уз канал Врбас - Бездан (потез Сомбор–Бечеј). Овај правац у саобраћајном погледу представља један од најјачих лонгитудиналних коридора у Покрајини, истовремено је и основа просторно – функционалног повезивања низа урбаних центара који леже на њему са могућношћу формирања тзв. ФУП кластера (Србобран-Врбас-Кула-Црвенка-Сивац).

Последњих деценија константно ограничење развоја индустрије, неповољни демографски показатељи, незапосленост указују на хитност доношења системских мера како би се зауставило назадовање у развоју.

Остваривање развоја и афирмацију општине омогућиће:

- јачање интеррегионалних веза са суседним општинама (Врбас, Сомбор, Оџаци, Бачка Топола, Мали Иђош) у складу са испољеним економским социокултурним интересима. Значај сарадње са суседним општинама је уједно од великог значаја за јачање и афирмацију узајамних веза Бачких региона (Западно–бачког, Северно–бачког и Јужно–бачког региона);
- развој и јачање сарадње са регионима у ширем окружењу и прекогранична сарадња посебно економских веза (индустрије, пољопривреде, терцијалне делатности), спортских такмичења, културних веза, заштита животне средине и других.

Чињеница да развој урбаних насеља подразумева просторно, функционално, економски, социјално и еколошки уравнотежен урбани развој уз развијање територијалне повезаности на принципима одрживог развоја, активирање свих капацитета (природних и створених), повезивање са окружењем, интензивирање урбано-руралне сарадње као и умрежавање и груписање мањих територијалних јединица, интеррегионалну сарадњу, указује на потребу за сталним преиспитивањем планских решења и њихову изравду.

Грађевинско земљиште – даље повећање површина под грађевинским земљиштем свести на ниво утврђен Просторним планом Републике Србије, односно на мах 0,5% садашњих површина под грађевинским земљиштем.

3.3. Просторни развој и уређење сеоских подручја

У области **развоја села најважније** је очување биолошке виталности сеоских подручја.

Просторни развој села и унапређење квалитета живљења у сеоским подручјима полази од начела вишефункционалног - интегралног развоја и даље јачање економске снаге пољопривредних домаћинстава и њихово укључивање у тржишне услове привређивања.

Таква развојна концепција подразумева развој и најповољније коришћење производних ресурса пољопривреде и других привредних, услужних и посредничких делатности.

Планирани развој сеоских подручја обухвата:

- интегрисање села у привредни, културни и социјални развој;
- побољшање комуникације између села и центара реконструкцијом постојеће и изградњом недостајуће инфраструктуре;
- коришћење веће могућности комплементарног развоја села и атара;
- рационално коришћење земљишта у циљу подизање веће искоришћености земљишта унутар постојећих граница грађевинског реона, усмеравањем изградње на подручја са изграђеном инфраструктуром;
- подизање нивоа комуналне опремљености;
- афирмација туристичке понуде.

Планирано унапређење пољопривреде, изградња и модернизација свих видова инфраструктуре, развој туризма, допринеће да се рурална подручја брже и адекватније развијају уз смањење негативних демографских тенденција.

Повољни услови за развој пољопривреде, ресурси у радно способном и образованом становништву су фактори на којим је базирана стратегија развоја села у Општини.

3.4. Организација и размештај јавних служби

Размештај јавних служби утемељен је на Закону о јавним службама. Развој установа ради обезбеђивања права утврђених законом и остваривања истих је заснован на постојећој мрежи

објеката, потребама будућих корисника, примени савремених информатичких и других комуникационих средстава и новим улагањима јавног и приватног сектора.

Поред установа, у складу са наведеним Законом, за обављање делатности односно послова утврђених у области: јавног информисања, електронске комуникационе инфраструктуре саобраћаја, енергетике, путева, комуналних услуга и других из области јавног деловања.

Становници општине Кула за задовољење потреба вишег реда (болничко збрињавање, образовање, култура, инфраструктура и др.) упућени су на Сомбор. За део јавних служби становници користе услуге у Врбасу (болничко збрињавање, средње образовање, комунална инфраструктура). Нови Сад као универзитетски центар образује највећи број студената на високим и специјалистичким студијама.

Развој мреже социјалне заштите обухвата доступност и квалитет услуга у свим насељима општине, посебно најосетљивијим групама, социјално угроженим породицама и старих лица. Очекивани пораст старачких домаћинстава захтева и решавање основних проблема као што су снабдевање, здравствена заштита, пружање одређених врста услуга старим и болесним, тако да је у наредном периоду потребно планирати различите модалитете пружања помоћи по насељима. Објекти дечијих вртића-предшколске установе својим капацитетима и организацијом треба да обезбеде довољно квалитетан простор за рад и боравак, са двојезичном наставом у насељима у којима постоји потреба, доступан свим социјалним групама, капацитета који покрива највећи број корисника свих узрасних категорија. Приликом израде одговарајуће урбанистичке документације за насеља потребно је водити рачуна да објекти за овај узраст деце (постојећи и планирани) морају задовољити нормативе за ову врсту објеката.

Развој мреже социјалне заштите има приоритет у развоју јавних служби.

Организација основног образовања и даље ће се заснивати на матичним осмогодишњим школама по насељима и четворогодишњој у Новој Црвенки, уз редовно одржавање објеката, повећања квалитета њихове опремљености, побољшањем активности утврђених образовним програмима и увођењем нових програма.

Постојећи објекти средњег образовања задовољавају потребе ђака. У постојећим средњошколским центрима постоји могућност отварања нових смерова или оснивања нових профила образовања. Оснивање приватних средњих школа ће зависити од заинтересованости и потребе за новим профилима. Високошколске образовне установе евидентирани су за потребе приватних високошколских установа, потреба за приближавањем ових установа потенцијалним студентима је присутна са смањењем економске моћи становништва.

Даљи развој здравствене заштите засниваће се на подизању квалитета примарне здравствене заштите. Дом здравља у Кули са мрежом здравствених станица и амбулантама у сеоским насељима је основ за развој здравствене заштите. Виши квалитет здравствених услуга нарочито у сеоским насељима, обезбедиће лекар опште праксе, стоматолог и редовни организовани прегледи лекара одређених специјалности у здравственим објектима по насељима. Виши квалитет пружања здравствених услуга омогућиће планирано опремање савременом медицинском опремом свих здравствених и апотекарских објеката.

Становништво општине Кула секундарну (специјализовану) здравствену заштиту, у овом тренутку, остварују у Сомбору, Врбасу, Новом Саду, Суботици, и ширем окружењу. У Кули је планирана изградња бањског - рехабилитационог центра што не искључује и стационарно лечење. Изградња болничког капацитета у Кули је потреба и реализација која ће зависити од развоја здравствене заштите, интереса и економских могућности, било да се ради о јавном, јавно-приватном или приватном сектору.

Стање у области културе није задовољавајуће, што се нарочито односи на Кулу, тако да у наредном периоду потребан је простор за културне садржаје, а доста улагања захтева и постојећа мрежа објеката културе.

Ради активнијег укључивања становника у културна догађања, неопходно је у наредном периоду ангажовање културних и других институција у општини на квалитетној организацији културних манифестација, одговарајућој презентацији и реклами, као и подстицању иницијативе да се на локалном нивоу организују културне манифестације и окупљања, по различитим интересовањима, културним деловањима, како би се манифестације одржавале на простору општине.

Објекти физичке културе не задовољавају потребе становништва, у насељима су регистровани спортски клубови – друштва који окупљају углавном млађу популацију становништва.

Недостатак се преваходно односи на уређене и опремљене спортске терене за спорт и рекреацију становника. Кули је потребан базен отворени и затворени и мултифункционална спортска дворана. За реализацију планираних активности неопходна је подршка јавног и приватног сектора који ће допринети развоју постојећих и формирању нових спортских клубова.

Табела II-3: Приказ распореда јавних служби по насељима, што не значи да је искључено присуство других и виших јавних служби, распоређених у складу са месним приликама:

Врста јавне службе	Кула	Црвенка	Сивац	Руски Крстур	Крушчић	Липар	Нова Црвенка
Социјална заштита							
1. дечија установа	+	+	+	+	**	**	**
2. центар за социј. рад	+	**	**				
3. геронтолошки дом	+	**	**	+			
Образовање							
1. предшколско образ.	+	+	+	+	+	+	+
2. основна школа	+	+	+	+	+	+	+
3. средња школа	+	+		+			
4. виша, висока школа	**						
Здравствена заштита							
1. амбуланта, здрав. стан		+	+	+	+	+	+
2. дом здравља	+						
3. општа болница							
4. рехабилитаци. центар	**	+					
5. апотека	+	+	+	+	+	+	+
6. ветеринарска стан.	+	+	+	+	+	+	+
Култура							
1. библиотека	+	+	+	+	+	+	**
2. дом културе	**	+	+	+	+	+	**
3. музеј	**	**	**	**	**	**	**
4. галерија и изложб. простор	+	**	+	+	+		
5. позориште	+						
6. народни универзитет	**						
Информ. делатн. и комуникације	+	**					
Физичка култура							
1. уређени и опремљ.	**	**	+	+	+	+	+
2. уређени спорт. терени	+	+	**	**	**	**	**
3. рекр. центри мултинаменског карактера	**	+**	**	+			
4. базени, купалишта	+**	+**	+	+	+	**	
НАПОМЕНА: +постојећи садржаји **планирани садржаји							

4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И РАЗМЕШТАЈ ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ

На основу анализа и процена, као најзначајније привредне активности у општини Кула, за чији је развој потребна повећана подршка локалне и шире заједнице, утврђене су:

- индустрија, пре свега прехрамбена али и металопрерађивачка, индустрија грађевинског материјала, производња коже и обуће, одевних предмета, намештаја;
- пољопривреда (све гране пољопривреде);
- грађевинарство;
- саобраћај;
- туризам и угоститељство;
- мала привреда.

Принципи и правила организације будуће просторне структуре привредних активности су:

- изградња и функционисање привредних капацитета ће се одвијати уз строго поштовање мера заштите животне средине, природних и непокретних културних добара утврђених Законом и овим Планом;
- капацитете са великим просторним и посебним саобраћајним захтевима градити у оквиру радних зона;

- капацитете са специфичним захтевима (потенцијални загађивачи) градити на локацијама које обезбеђују услове за минимизирање негативних утицаја ових активности на животну средину;
- капацитет производно оријентисане привреде градити, по правилу, у оквиру планираних радних зона. Изузетно, када просторне могућности парцела то дозвољавају, када технолошки процес производње и пратеће активности не угрожавају животну средину, те нису у супротности са преовлађујућом наменом зоне, ови капацитети се могу градити уз друге функције за потребе заокруживања производног процеса;
- простор, објекте и опрему намењену развоју туризма уређивати и градити по утврђеним правилима и унутар планираних туристичких простора, како се не би мешале некомпатабилне активности и не би нарушила амбијентална вредност простора;
- мрежу капацитета намењену снабдевању и услугама становништва и привреде развијати у складу са нормативима и фреквенцијом коришћења појединих форми.

Будућу просторну структуру привредних капацитета чиниће следеће области просторно-организационих јединица:

- радне зоне;
- појединачни радни комплекси на парцелама у оквиру насељених зона са другом преовлађујућом наменом;
- појединачни производни капацитети у склопу парцела са другом преовлађујућом наменом.

4.1. Пољопривреда

Пољопривреда, као најзначајнија привредна делатност проистекла из природних услова, има веома велике развојне могућности.

Подстицати успостављање пуне комплементарности између:

- ратарства, повртарства, воћарства и виноградарства са сточарством, ради очувања квалитета земљишта и обезбеђења хранивене основе стоке;
- пољопривреде и водопривреде ради обезбеђења оптималних хидролошких услова за гајење биљака и животиња и заштите вода од неконтролисане и прекомерне употребе пестицида и минералних ђубрива;
- пољопривреде и прехранбене индустрије ради обезбеђивања потребне сировинске основе и пуне упослености производних капацитета обе делатности;
- планирање и изградње недостајућих инфраструктурних система у атарима;
- пољопривреде и туризма и угоститељства ради пуне валоризације пољопривредне производње и развоја туристичке понуде.

Ратарска производња ће се, по правилу, одвијати у ванграђевинском реону, који мора бити комасационо и арондационо уређен, снабдевен потребном путном мрежом и потребним хидротехничким објектима (ако је могуће) и технологијама, посебно у производњи здравствено исправних производа.

Повртарска производња ће се такође, по правилу, одвијати у ванграђевинском реону, али је могућа и у оквиру окућница се врши производња, на отвореном или у пластеницима. У ванграђевинском реону је могуће подизати и веће пластеничке (стакленичке) комплексе, уз поштовање правила уређења атара и мера заштите животне средине.

Воћарско-винаградарска производња ће се, по правилу, подизати у атару, на погодним земљиштима, док ће у насељима бити могуће подизати мањих засаде. Тенденција повећања засада на површинама повољним за ове културе на лесној заравни и ободу Телечке ће оживети замрлу воћарско – винаградарску производњу.

Сточарска производња ће, по правилу, бити организована на принципу модерног стајског узгоја, према правилима за подизање фарми. У оквиру насеља ће бити могуће узгајати стоку у складу са условима за уређење и изградњу објеката у насељима и прописима за држање и узгој стоке.

Гајење лековитог, зачинског и ароматичног биља је могуће на свим слободним и за то погодним површинама.

Пчеларство – нису довољно искориштени могућности за развој пчеларства, те је стога неопходно нагласити да постоје добри предуслови за развој ове производње.

Рибарство – привредни риболов је развијан у слатководним рибњацима у Руском Крстуру. Развој рибарства на погодном земљишту – слатинама у околини Руског Крстура је ограничен утврђеним мерама заштите слатина.

Спортски риболов на водотоцима и акумулацијама је присутан. Загађеност канала од Црвенке до Врбаса ограничава спортски риболов.

Уређење и коришћење вода у пољопривреди - на територији општине постоје изграђени системи за наводњавање. У наредном периоду очекивана је реконструкција постојећих мелиоративних система, очекиван је развој заливних система на горњем терену те су планиране акумулације у долинама Телечких потока.

4.2. Шумарство и лов

Шумама и шумским земљиштем у државној својини на подручју обухвата плана, газдоваће се на основу планског документа (основа газдовања шумама). Основе доноси сопственик шума, односно корисник шума уз сагласност надлежног органа АП Војводине.

Лов - уређење и опремање ловишта које се простира на укупној површини територије општине, ће се вршити у складу са ловном и шумском основом. Ловиште има добре услове за развој и гајење дивљачи. Планским мерама се предвиђа:

- развој ловног туризма;
- пошумљавање непродуктивног земљишта;
- уређење и опремање ловишта.

Газдовање ловиштем ће се спроводити на основу важеће ловне основе и годишњих планова газдовања, којима ће се прописати и конкретне планске мере које ће имати за циљ заштиту, исхрану и коришћење дивљачи.

Пун економски капацитет ловишта ће се постизати добром прогнозом динамике развоја популације дивљачи, односно пројекцијом оптималног матичног фонда за сваку ловну годину уз уважавање реалног прираста, губитка и одстрела дивљачи.

4.3. Индустрија

Садашња структура индустрије у општини треба и даље да буде задржана и развијана.

Приоритет у развоју индустрије је прехрамбена индустрија која се ослања на развијену сировинску базу. При томе, посебно се ангажовати на ревитализацији објеката за прераду житарица, али и за прераду воћа, поврћа, млека и меса, производњи кекса, вафла, чоколаде и других прехрамбених производа.

Потребно је ревидирати планове обезбеђења простора за експлоатацију опекарске глине, с обзиром на пораст тражње опекарских производа.

Металоперађивачка индустрија ће остати на локацијама на којима се и сада налазе ови капацитети, али је неопходно да се кроз мере просторне и економске политике омогући њихово развијање унутар радних зона.

Производња одевних предмета и текстила, иако је изгубила ранији значај, и даље ће имати потенцијала с обзиром на стручни кадар који је још увек доступан. Коњукура одређује обим ове производње, што значи бројност и величину погона.

Производња намештаја, на начин и од материјала који су до сада коришћени, вероватно ће полако нестати, а њено место ће заузети производња од модерних материјала и од квалитетног дрвета.

Производња коже и обуће ће се и даље одвијати на постојећим локацијама, с тим да се садашња тенденција претварања објеката који су служили за друге производње или намене, у циљу повећања капацитета и броја привредних субјеката који се баве овом граном, још више подстакне, како због решене инфраструктуре, тако и због уштеде простора.

И остале гране ће се развијати у скаладу са тржишним потребама и техничким и економским потенцијалима општине.

Циљ Плана је ревитализација постојећих индустријских капацитета и развој оних који имају сировинску основу и тржишну валоризацију, као и равномеран размештај у простору општине уз поштовање принципа заштите животне средине и вођења рачуна о туристичким потенцијалима сваког насеља.

Просторни размештај радних зона

Према Просторном плану Републике Србије у погледу просторне дистрибуције и развоја индустрије општина Кула спада у мање индустријске центре (1 500 - 5 000 запослених) кроз који пролази регионални коридор, а планира се изградња индустријске зоне и индустријског парка са више од 100 ha. Стратешки приоритети кохезионе просторне дистрибуције и развоја индустрије до 2015. године су: опоравак индустрије; програм изградње "индустријске инфраструктуре"; могућност оживљавања браунфилд локација.

Радне зоне - ради обезбеђења просторних услова за изградњу објеката привреде, поред радних зона унутар грађевинских подручја насеља, могуће је формирати радне зоне, индустријски парк и изван грађевинских подручја насеља уз саобраћајну инфраструктуру. Пожељно је груписања објеката, односно комплекса који у погледу простора, радног процеса, саобраћаја и инфраструктуре имају заједничке захтеве. Радни процеси уколико су компатибилни са постојећим комплексима (економије, машинске радионице и друго), могу се градити на истој локацији.

Захтеви за формирање радних зона у атару предност дати програмима коришћења и прераде локалних сировина. Значајан је просторни и сировински потенцијал као и недовољно ангажована радна снага која треба да се активира обезбеђивањем услова за развој производно-прерађивачких капацитета мањег обима.

Организација оваквих објеката могућа је у новим и у постојећим објектима (пољопривредне економије, фарме, салаши и други објекти) а у складу са прописима и нормама које дефинишу услови за обављање одређене делатности и у односу на затечено стање на појединачном локалитету.

Радне зоне формиране у близини места експлоатације минералних сировина – циглане, енергетски објекти у функцији коришћења обновљивих извора енергије, комунални објекти и површине уколико се не врши промена регулације, могу се реализовати на основу овог плана и услова надлежних установа и предузећа.

Грађевинарство – зависи од укупног привредног развоја и обима инвестиционе тражње. Развој ове привредне гране прати јачање техничке опремљености и примена савременог индустријског начина изградње.

Занатство - дуга традиција занатства треба да обезбеди не само привредну активност већ и туристичку вредност. Развој занатских радионица у насељеним местима је реална могућност.

4.4. Трговина, угоститељство, занатство

У свим насељима потребни су објекти намењени задовољењу потреба становништва у области трговине, занатства и угоститељства. Мрежу капацитета намењених снабдевању и услугама развијати у складу са критеријумом учесталости њиховог коришћења: капацитете свакодневних потреба становништва развијати у складу са проторном дистрибуцијом становништва, капацитете намењене повременом или изузетном коришћењу развијати у централној насељској зони и у зонама највеће концентрације становника и посетилаца.

5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ ТУРИЗМА, ОРГАНИЗАЦИЈЕ И УРЕЂЕЊА ТУРИСТИЧКИХ И РЕКРЕАТИВНИХ ПРОСТОРА

Према просторно-функционалном структурирању туристичких простора Србије кроз подручје општине Кула пролазе национални друмски и национални пловни правци.

У формирању туристичког асортимана општине Кула, неопходно је активирање и неговање следећих видова туризма:

- бањско-туристички и здравствено-рекреативни, Развала је туристички простор за развој овог вида туризма у комбинацији са другим садржајима који могу да употпуне понуду;

- културно-историјски у комбинацији са другим видовима (културолошки, едукативни, рекреативни, излетнички, риболовни, ловни, наутички), за овај вид туризма потребно правилно валоризовати простор Малог Стапара;
- излетничког - у комбинацији са различитим манифестацијама, пратећим дешавањима фестивала, спортских такмичења, колонија, изложби и друго, за шта је потребно да се уреде простори: Црвеначког потока, Развале у Кули, акумулација Сава, и други потенцијални простори, претежно уз водене површине и пределе у контактної зони лесне терасе са лесном заравни (Телечком);
- манифестационог - за шта је потребно да се изграде потребни смештајни капацитети;
- верског – у комбинацији са другим видовима туризма;
- ловног и риболовног - за што је потребно, поред ловне и риболовне основе за територију општине, уредити простор изградњом потребних објеката (ловачке куће, риболовачки кампови, ремизе и др.);
- сеоског - у комбинацији са излетничким, манифестационим, рекреативним, ловним и риболовним, транзитним туризам, за шта је неопходно утврдити форме и садржаје који се могу понудити, капацитете понуде и извршити потребну едукацију и финансијски и организационо подржати овакве пројекте на целој територији општине;
- транзитног - у комбинацији са другим видовима, који је ограниченог обима и везан је углавном за главне саобраћајне правце;
- формирање Туристичке организације општине која би преузела улогу организатора и промотера туристичке понуде општине;

Постоје услови за развој наутичког туризма (Мали Стапар), док се не реконструише основна каналска мрежа да поново постане пловна за већа пловила и не изграде потребни наутички објекти, не може се говорити о његовом озбиљнијем развоју.

Валоризација потенцијала туристичких простора, организација система интегрисане понуде, подстицање развоја, укључивање свих потенцијала и стално унапређивање је трајан процес у развоју туризма.

6. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ, РАЗМЕШТАЈ, КОРИШЋЕЊЕ ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА И ПОВЕЗИВАЊЕ СА РЕГИОНАЛНИМ ИНФРАСТРУКТУРНИМ МРЕЖАМА

6.1. Саобраћајна инфраструктура

У наредном планском периоду простор општине Кула опслуживаће три вида саобраћаја: друмски - као примарни, железнички и водни, као секундарни, уз могућност интегралног повезивања при вршењу транспортног рада већег обима.

Друмски (путни) саобраћај - основно стратешко одређење у области друмског саобраћаја за наредни плански период је успостављање две обилазнице насеља, односно коридора државних путева, на правцима постојећег државног пута IB реда бр. 15 и постојећег државног пута IIA реда бр.110, на које се усмерава транзитни саобраћај из насеља и успостављање путних праваца регионалног значаја.

Наиме, на правцу постојећег државног пута IB реда бр.15 (Бачки Брег – Сомбор – Кула-Врбас) утврђен је (са северо-истока), јединствен коридор обилазнице насељених места Сивац, Црвенка и Кула, која се повезује са обилазницом насеља Врбас, утврђене просторним и Генералним планом Врбаса, а на правцу постојећих државних путева IB реда број 17 (гранични прелаз Богојево - Српски Милетић) и IIA реда бр.110 (Оџаци - Кула), утврђен је (са југо-истока), јединствен коридор обилазнице насељених места Руски Крстур и Кула, која се надовезује на обилазницу насеља Оџаци, Српски Милетић и Богојево, утврђене Просторним планом општине Оџаци. Коридори ове две обилазнице се укрштају између Куле и Врбаса.

Анализом је утврђено да је рационалније и економичније планирати јединствене обилазнице насеља него појединачно за свако насеље. Изградња ових обилазница може се реализовати по фазама (деоницама) које ће чинити функционалну целину.

Ови нови саобраћајни капацитети ће привући сав транзитни саобраћај дуж ових праваца и омогућити висок ниво саобраћајне услуге у међурегионалном и међународном повезивању.

На правцу постојећег државног пута IIA реда бр.108, деоница Кула – Бачка Топола, планирана је обилазница насеља Липар, ради елиминације транзитног саобраћаја из ужег насељског ткива и обезбеђује виши ниво безбедности учесника у саобраћају.

Реализацијом планираних обилазница утврдила би се нова функција постојећих коридора државних путева на овим деоницама у складу са Законом о јавним путевима и пратећим прописима.

У складу са Регионалним просторним планом АП Војводине утврђени су коридори путних праваца регионалног значаја:

1. Сивац – Нова Црвенка – Липар - Мали Иђош (веза са коридором X) - Ада (мост на реци Тиси) - Кикинда (веза са Румунијом),
2. Кула – Мали Иђош – веза аутопут Е75 - мост на Тиси код Аде, (коридор постојећег атарског пута). Реализацијом овог путног правца обезбедиле би се боље друмске везе западне и средње Бачке са Потиским регионом),
3. Стапар-Мали Стапар-Сивац,
4. Бачки Грачац – Крушчић – Црвенка - Нова Црвенка- веза планирани регионални путни правац Сивац – Нова Црвенка – Липар - Мали Иђош (на правцу постојећих локалних путева са корекцијама трасе на обилазнице Крушчића, Црвенке и Нове Црвенке),
5. Крушчић - Руски Крстур,

За оптималну повезаност насеља и атара општине као и насеља општине Кула са суседним насељима ван општине, поред постојећих општинских (локалних) путева: Нова Црвенка – Панонија и Сивац – Мали Стапар планирани су општински локални путеви на правцима: Руски Крстур – Савино Село, Руски Крстур – Манастир Водице - Бачки Грачац, Кула – Куцура, Кула – Крушчић, Сивац – Крушчић, Сивац – Панонија, Нова Црвенка – Липар, веза са планираним путним правцем регионалног значаја Кула – Мали Иђош (Е75), Црвенка –Романија и Црвенка Зеленгора. Општинским локалним путевима припадају и путне везе насеља са државним путевима.

Табела II–4: Структура мреже јавних путева (ван насеља) на територији општине Кула

Ранг пута		Постојећа дужина (km)	План дужина (km)	Густина планиране мреже km/km ²	
1	ДП IB реда (број 15)		14,83	22,20	0,046
2	ДП IIA.реда	Број 108 Б. Топ-Б.Паланка	17,00	19,70	-
		Бр 110 Оџаци - Кула	8,68	17,50	-
	Укупно:		25,68	37,20	1,448
3	Путни коридори регионалног значаја		40,51	56,60	0,117
	Укупно: ДП и путеви регионалног значаја		81,02	116,00	0,195
4	Општински–локални пут		22,50	68,00	0,272
	УКУПНО:		103,52	184,00	0,382

*Извор података: ЈП "Путеви Србије" БГД- "Референтни систем магистралних и регионалних путева у Републици Србији", ЈП "Завод за изградњу" Кула

Мрежа атарских (пољопривредних) путева дефинисана је комасацијом. Постигнута је добра повезаност насеља са атарском мрежом путева који немају задовољавајуће ширине коридора те је неопходно извршити категоризацију истих према функцији на основу чега би се утврдиле регулационе ширине. Препоручује се да општине утврди две категорије атарских (пољопривредних) путева: I и II реда. Због планираних нових путних коридора препоручује се делимична комасација како би се урадила функционалнија мрежа атарских (пољопривредних) путева.

Саобраћајну мрежу насеља доградити тако да задовољи одговарајући ниво услуга за меродавне токове моторизованог и немоторизованог саобраћаја. По правилу саобраћајнице намењене за моторизована кретања физички одвојити од саобраћајница немоторизованог саобраћаја.

За потребе бицикличког саобраћаја и развоја туризма, дуж коридора пловних канала предвиђена је изградња бицикличких стаза националног значаја, а на путним правцима са израженим обимом моторизованог и бицикличког саобраћаја неопходно је изградити бицикличке стазе локалног значаја, како би се повећала проточност и ниво безбедности на истим.

Железнички саобраћај - у наредном периоду треба да доживи афирмацију реконструкцијом и прекатегоризацијом железничке пруге Сомбор - Врбас у регионалну у складу са Регионалним просторним планом АП Војводине и обновом демонтираних пруга Оџаци – Крушчић – Црвенка – Нова Црвенка – Суботица и Кула – Гајдобра, чији су коридори задржани, док се не донесе коначна одлука о потреби и економској оправданости за њихову ревитализацију, као и повећањем квалитета услуга.

У путничком железничком саобраћају квалитет услуга подићи на виши ниво, увођењем нових возова, прилагођавањем реда вожње потребама путника и задовољавајући конфор и квалитет услуга у возовима и станицама.

У теретном саобраћају неопходно је постићи нови квалитет услуга:

- повећати брзину, пропусну моћ и поузданост;
- квантитативно и квалитативно подмирити потребе привреде теретним колима и возним локомотивама;
- могућност коришћења нових робних терминала у Богојеву и Апатину;
- веза са европским железничким Коридором X (Салзбург – Београд – Ниш – Солун).

Дунавским коридором VII и Европским железничким коридорима IV и V који пролазе суседном Мађарском, Румунијом и Бугарском, те Мађарском и Хрватском.

Број пружних прелаза оптимизирати и опремити тако да одвијање оба вида саобраћаја буде на сигурносно-безбедном нивоу.

Железничке станице и остали садржаји имају просторне могућности да задовоље потребе за изградњом нових садржаја чак и за комбиновани транспорт.

Водни саобраћај - треба да се афирмише у наредном периоду, захваљујући пловним путевима: Врбас – Бездан, Бечеј – Богојево и Косанчић – Мали Стапар, којима се остварује веза са мрежом пловних путева ширег значаја.

Посебно је значајна близина и добра саобраћајна повезаност општине Кула са међународним пловним путем – коридор VII - река Дунав и међународним лукама Богојево и Апатин.

Постојеће пловне канале неопходно је реконструисати, довести на пројектоване експлоатационо–техничке елементе и реконструисати покретни мост код Врбаса, порушен 1999. године, како би се обезбедила пловност на целој дужини. Постојеће терминале–пристаништа (товаришта) у Црвенки, Сивцу, Крушчићу и Руском Крстуру реконструисати и изградити одговарајуће теретне терминале у Кули. Терминали су у директној вези са радним зонама и повезани са мрежом јавних путева и мрежом железничких пруга.

На каналу Врбас - Бездан (Велики Бачки канал) у Малом Стапару планиран је прихватни објекат наутичког туризма који је у функцији развоја и других облика туризма. Одлуку о врсти и капацитету прихватног објекта определиће студија оправданости коју је неопходно урадити пред приступање реализацији истог.

Ваздушни саобраћај - Општина Кула је упућена на ваздушна пристаништа у Сомбору и Новом Саду, планирана Просторним Планом Републике Србије и РПП АПВ.

За потребе пољопривредне авијације могу се градити полетно - слетне стазе на пољопривредном земљишту, а за потребе туристичке привреде омогућиће се изградња терминала за летилице мањег капацитета. Локације ће се одредити према условима надлежних за ову врсту објеката.

6.2. Водопривредна инфраструктура

Снабдевање водом

У складу са Просторним планом Републике Србије, општина Кула припада Бачком регионалном систему водоснабдевања (извориште: алувиони и воде Дунава; насеља и општине које снабдева: Апатин, Сомбор, Оџаци, Бач, Кула, Мали Иђош, Бачка Топола, Врбас, Србобран, Бечеј).

Стратешки приоритет у области развоја водопривредне инфраструктуре до 2015. године су: водоснабдевање, обнова мрежа свих водовода (смањење губитака на мање од 20%); канализациона инфраструктура заштита вода; уређење водотока и заштита од поплава.

Принцип на којем се заснива рационализација водоснабдевања је да се прво до рационалних, еколошко прихватљивих граница искористе локална изворишта подземних и површинских вода, па да се тек након тога регионалним системима допремају, само недостајуће количине воде. Приоритет у локалним извориштима даје се подземним водама, уколико су квалитетне и ако се могу заштитити од загађивања. Поменуто споро обновљиве залихе подземних вода високог квалитета треба користити само за снабдевање насеља и оних технолошких процеса у индустријама које захтевају воду највишег квалитета.

Водећи се претходно наведеним постулатима, планско решење до реализације Регионалног система водоснабдевања, предвиђа развој Општинског система водоснабдевања. Планом резервисан простор за водозахват се налази северозападно од пута Кула - Црвенка. Унутар планом предвиђеног појаса биле би постављене батерије бунара (највероватније) базиране на први водоносни слој. Међутим тачној локацији унутар предложеног појаса претходе детаљна хидрогеолошка истраживања. Тако захваћена сирова вода упућивала би се на централно постројење за кондиционирање воде, одакле би се магистралним цевоводима, пласирала до околних насељених места општине Кула.

Предложени концепт општинског система водоснабдевања, ослања се у хидролошко-еколошки прихватљивим количинама на постојеће насељске системе водоснабдевања. На истима се дозвољава, чак препоручује, наставак радова на побољшању услова испоруке воде становништву у смислу допремања санитарно исправне воде потрошачима у довољној количини, под одговарајућим притиском и задовољавајућег квалитета.

Снабдевања водом насеља може се вршити и са водозавата-постројења суседних насеља у потпуности или само недостајуће количине.

Проблем квалитета и довољне количине пијаће воде у насељеним местима Руски Крстур и Крушчић може се заједнички решавати.

Оперативни циљеви: успостављање регионалних система за снабдевање водом сеоских подучја са задовољавајућим квалитетом воде; реконструкција и даљи развој насељских водоводних система; увођење подстицаја за рационалну потрошњу воде; ревитализација и изградња нових канализационих система за одвођење употребљених вода насеља и индустрије; ревитализација и изградња, према савременим технолошким принципима, постројења за пречишћавање употребљених вода (ППОВ) насеља и индустрије. Концепт снабдевања индустрије са технолошком водом заснива се на постепеном искључењу индустрије са технолошком водом из јавних водовних система за снабдевање насеља.

Уређаји за пречишћавање употребљених вода (УПОВ-и)

У смислу захтева артикулисаног кроз Просторни план Републике Србије да се воде и водотоци врате у I, II и IIБ класу квалитета", предвиђа се потпуна санитација насеља канализационим системима сепарационог типа (раздвојене мреже колектора за отпадне од мреже колектора за атмосферске воде).

У зависности од потреба, пре испуста у мрежу колектора фекалне канализације неопходно је предвидети предтретман за технолошке отпадне воде код сваког загађивача, као и редовно пречишћавање на насељским постројењима за пречишћавање отпадних вода.

Планским решењем предвиђа се изградња насељских уређаја за пречишћавање отпадних вода. Где се утврди економски оправдано градиће се заједнички уређаји за пречишћавање отпадних вода.

У току је реализација заједничког уређаја за пречишћавање отпадних вода у Врбасу који ће прихватати и отпадне воде из насељених места Црвенке и Куле, изградњом колектора отпадних вода Црвенка, Кула, Врбас. Омогућено је прикључење и осталих насеља у општина на колектор отпадних вода, односно уређај за пречишћавање отпадних вода у Врбасу.

Протокол о међусобној сарадњи на изградњи комуналне инфраструктуре месних заједница Крушчић и Руски Крстур је такође предвидео могућност заједничког решавања одвођења и пречишћавања отпадних вода насељених места Крушчић и Руски Крстур.

Заштита вода

Констатује се да тренутно стање прикупљања и испуштања употребљених вода унутар простора обраде, којим се исте практично непречишћене упуштају у отворене водотокове, или великим бројем упојних бунара пласирају у подземље, је погубно и има негативан утицај на читав низводни систем према Тиси, Дунаву и Ђердапској акумулацији. Санација и ремедијација Великог Бачког канала и повећање проточности ХС Дунав – Тиса - Дунав, као и завршетак ХС Северна Бачка спадају у приоритете концепције одрживог развоја водних ресурса.

Како је изложено у претходном поглављу, дугорочна оријентација водоснабдевања општине Кула је управо оријентисана ка првој подземној издани, која је оваквим стањем угрожена. Овим се указује на кључни проблем који напада стратешки веома битан сегмент битисања.

У складу са наведеним закључује се да потпуна санитација свих насеља са изградњом насељских постројења, те свакако примарна или/и потпуна прерада отпадних вода евидентираних великих загађивача, за пречишћавање употребљених вода мора имати апсолутни приоритет.

У наредном периоду, предузеће се мере заштите ресурса пијаћих вода као националног богатства, које ће се користити искључиво за водоснабдевање становништва. Код свих изворишта а посебно код изворишта чије су воде намењене водоснабдевању становништва, морају се предузети све потребне мере развоја и превентивне заштите изворишта вода од случајног или намерног загађивања.

Код свих врста изворишта а посебно код изворишта чије су воде намењене водоснабдевању становништва, морају се предузети све потребне мере развоја и превентивне мере заштите изворишта од случајног или намерног загађивања у складу са Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања ("Службени гласник РС" број 92/08) и систематску контролу и адекватну службу за реализацију постављених циљева.

У циљу заштите вода и водних ресурса, забрањује се испуштање у отворене канале и водотоке било какве воде осим атмосферских и условно чистих расхладних вода које по Уредби о категоризацији одговарају II класи. За испуштање осталих отпадних вода у ове водотоке, исте је неопходно пречистити, како не би нарушавале захтевану класу воде у рецепијенту.

Хидротехничка мелиорација (наводњавање и одводњавање) - регулисање водног режима у земљишту, уз изградњу и реконструкцију постојећих система за наводњавање и одводњавање омогућиће још интезивнију пољопривредну производњу.

Полазиште за техничка решења у домену хидротехничких мелиорација је ревитализација постојећих мелиорационих система и постепено смањење садашњег заостајања у домену наводњавања, изградњом нових система на земљиштима највиших бонитетних класа. Будући системи се планирају као интегрални мелиорациони системи (одводњавање, наводњавање, заштита од спољних вода), са свим мерама хидротехничких и агротехничких мелиорација.

Ови системи представљају реализацију могућности да се постојећа мрежа мелиоративних канала, уз извођење одређених минималних захвата, употребљава за потребе наводњавања околног обрадивог земљишта у периодима када су изражени мањкови воде, то јест у времену када су за пољопривреду неповољне околности јаких пролећних и летњих суша.

На територији општине Кула мрежа канала детаљне каналске мреже пружа могућност за наводњавање укупног пољопривредног земљишта. Наводњавање земљишта на лесном платоу може се реализовати доградњом започетог система за наводњавање Кула – Мали Иђош, атар Липара водом из акумулације "Сава" и водотока Криваје, а за Црвенку и Сивац планиране су акумулације.

Развој система за наводњавање битно је условљен изградњом говедарских фарми, (стајњак је неопходан за поправку механичке и биолошке структуре земљишта у условима наводњавања. Изградња заливних система није условљена изградњом говедарских фарми.

6.3. Електроенергетска инфраструктура

На простору обухваћеним Планом постоји изграђена преносна и дистрибутивна мрежа. Далеководи дају могућност напајања насеља Кула и за случај вишеструког повећања потрошње електричне енергије и максималне једновремене снаге.

У циљу квалитетног и сигурног снабдевања електричном енергијом потрошача у осталим насељима потребно је ревитализовати постојећу преносну и дистрибутивну мрежу и обезбедити двострано напајање.

Изградњом нових трафостаница 20/0,4 kV и инсталисањем већих трансформатора у постојеће, обезбедиће се довољно капацитета за све потрошаче.

Средње напонске водове и нисконапонску мрежу у појединим деловима општине потребно је реконструисати.

6.4. Електронске комуникације и информациони системи

РПП Аутономне Покрајине Војводине дефинисана је концепција развоја електронских комуникација и подразумева увођење најсавремених технологија у овој области, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу сигурне широкопојасне мреже, уз употребу најсавремених медијума преноса, потпуну дигитализацију свих система електронских комуникација, обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја – целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

Планиране релације оптичких каблова: Мали Иђош - Кула, Врбас – Кула – Сивац - Сомбор, Кула – Руски Крстур – Лалић - Оџаци – Каравуково - Богојево лука, Сомбор - Мали Иђош - Ада, Нови Сад – Србобран – Врбас - Сомбор, Крушчић – Руски Крстур, Кула – Липар - Бајша, Липар - Нова Црвенка – Црвенка – Крушчић - Бачки Грачац, Кула - Савино Село као и оптички кабл дуж планираног путног правца који прелази преко територије општине Кула на релацији Врбас - Хрватска граница (планирани државни пут).

У наредном периоду, у области комуникационих система, неопходно је увођење дигиталне технологије, како за нове објекте, тако и замена постојећих аналогних комуникационих система, тј аналогних телефонских централа.

Дигитализацију је потребно извршити на свим нивоима, што подразумева и увођење оптичких каблова у месне мреже и до крајњих корисника. Дигитализацију и проширење комуникационих система пратиће и проширење транспортне мреже, засноване на постојећим и новим оптичким кабловима и система преноса најсавременије дигиталне технологије.

За квалитетно одвијање телекомуникационог саобраћаја на подручју општине Кула потребно је изградити квалитетне спојне путеве оптичким кабловским везама уз све главне и локалне путне правце.

Изградња локалних метрополитен мрежа у општини Кула је у фази припреме за реализацију.

Систем преноса треба да се одвија преко дигиталних аутоматских телефонских централа довољног капацитета, које треба поставити у свим насељима. За свако домаћинство обезбедити по један до два директна телефонска прикључка, као и довољан број прикључака за све привредне кориснике.

Изградња електронске комуникационе инфраструктуре на простору Општине вршиће се у складу са Просторним планом и плановима развоја, односно условима надлежних предузећа.

Изградњом антенских система и базних станица мобилне телефоније омогућиће се рад овог система телекомуникација на планском подручју.

С обзиром на брз развој електронског комуникационог система као и услове које буде диктирала нова технологија развоја система мобилних комуникација нове локације базних радио – станица и радио релејних станица биће одређивана у складу са овим Просторним планом, односно урбанистичким плановима за подручја где су исти утврђени за даљу разраду као и плановима развоја надлежних оператера, уз задовољење законских и техничких прописа за ту врсту објеката.

Радио-дифузни систем засниваће се такође на дигиталној технологији, што на простору Просторног плана подразумева замену постојећих емисионих система.

За пријем и дистрибуцију сателитских и земаљских радио и ТВ програма у свим насељима потребно је изградити кабловски дистрибуциони систем (КДС). Према савременим техничким стандардима, КДС је вишенаменски широкопојасни комуникациони систем намењен, како дистрибуцији радио и ТВ сигнала, тако и пружању широкопојасних интерактивних, тј. двосмерних сервиса корисницима.

Поштански саобраћај:

- достизање стандарда квалитета поштанских услуга прописаних у ЕУ;
- обезбеђивање поштанске услуге за све кориснике по приступачним ценама;
- успостављање ефикасне поштанске мреже;
- изградња и опремање регионалних капацитета поштанских оператера;
- формирање и примена адресног кода;
- развој курирских сервиса (Postexpress).

6.5. Енергетика и енергетска инфраструктура

Приликом изградње нових објеката енергетске инфраструктуре потребно је посебно обратити пажњу на заштићена природна добра на територији општине. Такође приликом планирања, пројектовања и изградње ових објеката, водити рачуна о смањењу конфликта између коришћења енергетских ресурса и заштите животне средине (насеља, становништва, земљиште, итд.) и предузимање одговарајућих мера за санирање негативних последица (програм рекултивације, ревитализације, отклањања штета, итд.).

6.5.1. Гасоводна инфраструктура

Планира се гасификација свих насељених места на простору општине Кула, прикључцима на регионални гасовод Госпођинци - Апатин. Насеља Липар, Црвенка и Крушчић преко ГМРС "Црвенка", Сивац преко ГМРС "Сивац", Мали Стапар преко ГМРС "Мали Стапар" (постоји могућност изградње ГМРС "Мали Стапар" са прикључком на разводни гасовод за Кљајићево) а Руски Крстур преко ГМРС "Руски Крстур" која се прикључује на разводни гасовод за општину Оџаци.

Снабдевање гасом насеља и потенцијалних корисника изван насеља омогућиће се уз услове и сагласност власника система гасовода, који ће према расположивом капацитету и положају гасовода одредити место прикључка.

Предвиђена је изградња разводног гасовода за Оџаке на стационажи 49+800 km гасовода Госпођинци – Сомбор поред пута Кула – Руски Крстур, на већ изграђеном одвојку.

Такође је предвиђена изградња гасовода високог притиска за Кљајићево а на основу захтева ЈП "Србијасгас". Гасовод једним својим делом се поставља на територији Општине Кула (К.о. Сивац) у складу са достављеним захтевом за уврштавање гасовода високог притиска за Кљајићево.

Транснационални гасовод "Јужни ток" - једним својим делом пролази кроз територију општине Кула. Траса гасовода је утврђена кроз атаре територије К.о. Кула, К.о. Црвенка и К.о. Сивац јужно од Великог Бачког канала. Просторним планом подручја посебне намене транснационалног гасовода "Јужни ток" ("Службени гласник РС" бр. 119/12 и 98/13), су утврђени и услови заштите, уређења и грађења на предметном објекту и припадајућим објектима и окружењу.

6.5.2. Нафтоводна инфраструктура

Са аспекта експлоатације енергетских извора (нафте, природног гаса и хидротермалних сировина), на предметном простору потребно је поред постојећих хидротермалних бушотина и инсталација и гасних бушотина унутар одобрених истражних простора НИС- НАФТАГАС и ЈП „Завод за изградњу“ Кула омогућити и будуће истражне радове на територији општине. Изградња објеката која прате експлоатацију гаса и хидротермалних сировина вршиће се на одобреном експлоатационом простору.

Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад – Панчево – Београд – Смедерево – Јагодина – Ниш) представља плански документ вишег реда чија се решења на територији општине Куле уграђују у Просторни план општине Кула.

Планско подручје се простире од северозападног дела Републике Србије, преко Подунавља и Поморавља до централног дела југоисточне Србије. Просторни план обухвата подручје које се налази на деловима територије градова Сомбор, Нови Сад, Зрењанин, Панчево, Београд, Смедерево, Јагодина и Ниш, и општина Кула, Врбас, Тител, Опово, Ковин, Темерин, Смедеревска Паланка, Велика Плана, Лапово, Баточина, Свилајнац, Ћуприја, Параћин, Ћићевац, Ражањ и Алексинац. Укупна површина подручја Просторног плана износи 4.093 km².

На територији општине Кула подручју Просторног плана припадају катастарске општине: Црвенка, Кула и Сивац, укупне површине 328,21 km².

Реализација продуктовода предвиђена је у три фазе: I фаза - деонице Панчево - Нови Сад и Панчево – Смедерево; II фаза - деонице Смедерево - Јагодина и Јагодина – Ниш; III фаза - деонице Нови Сад - Сомбор и Панчево - Београд.

Изградња деонице продуктовода Нови Сад - Сомбор конципира се као једноцевни систем за транспорт моторних горива. Траса продуктовода деонице Нови Сад - Сомбор полази од терминала "Нови Сад" и води се до терминала "Сомбор" у дужини од сса 92,2 km. Иста је пречника 8" (DN200 mm) и углавном прати трасу Ауто-пута E75: деонице Београд - Нови Сад и Нови Сад - Суботица. Продуктовод се једино удаљава од поменутог ауто-пута северно од Новог Сада, заобилазећи планиране комерцијалне зоне дефинисане усвојеним урбанистичким плановима смештен у планирани енергетски коридор, а затим се враћа уз коридор Ауто - пута E75: Нови Сад - Суботица. Затим се води у правцу северозапада око 6 km до пружног појаса једноколосечне не електрисане пруге Нови - Сад - Врбас - Римски Шанчеви - Сента - Хоргош, а онда непосредно уз поменуту железничку пругу у дужини од око 14 km. Јужно од Врбаса па до терминала "Сомбор" продуктовод прати трасу постојећег разводног гасовода: деоница РГ04-15 Госпођинци - Сомбор. Продуктовод се на појединим местима удаљава од постојећег гасовода и нафтовода због изграђених објеката у заштитној зони гасовода и нафтовода и поштовања минималног удаљења продуктовода од објеката која износи 30m са обе стране цеви.

Траса продуктовода се на овој деоници укршта са: водотоцима (Велики и Мали канал Дунав - Тиса - Дунав); путевима (државни пут II А реда бр.108: деоница Кула - Бачка Паланка, државни пут II А реда бр. 110: деоница Кула - Оџаци, општинским путем Црвенка - Крушчић - Руски Крстур); железничким пругама (једноколосечне неелектрифициране пруге: Кула - Бачка Паланка и Нови Сад - Сомбор); гасоводима: разводним гасоводом притиска $p=50$ бар: деоница РГ04-15 Госпођинци - Сомбор са гасоводним краком за Оџаке; планираним и пројектованим (потврђена пројектна документација са свим потребним дозволама од стране Владе АП Војводине) разводним гасоводом притиска $p=50$ бар: деоница Кула-Оџаци, са одвојком за Руски Крстур, ГМРС "Оџаци" и ГМРС "Руски Крстур".

6.5.3. Коришћење обновљивих извора енергије

У Србији се у наредним годинама очекују улагања у енергетски сектор и знатно већа коришћења обновљивих извора енергије (ОИЕ).

С обзиром да је Србија чланица Енергетске заједнице југоисточне Европе, има обавезу да повећа укупан удео ОИЕ са 21,8 на 29 осто.

Биомаса, биогаз, геотермална енергија

Енергетски производни објекти који користе обновљиве изворе енергије (биомаса, биогаз, геотермална енергија) градиће се у склопу радних комплекса, односно туристичких простора (геотермална енергија), како у насељима тако и ван, који ће ову енергију користити за сопствене потребе, а у случају већих капацитета вишак конектовати у јавну мрежу.

Појединачни енергетски производни објекти већих капацитета који би користили биомасу и биогаз за производњу енергије, као и енергетски објекти који би користили сунчеву енергију и енергију ветра већих капацитета који ће произведену енергију конектовати у јавну мрежу, могу се градити ван насеља.

Енергија ветра

Парк ветроелектрана се може градити на пољопривредном земљишту, ван зона насеља, шума, заштићених природних и културних вредности, уз сагласност надлежног Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

За искоришћавање енергије ветра, поред неопходних климатских карактеристика, један од важних фактора је и постојећа путна и железничка инфраструктура и приступачност терена на ком се планира изградња ветроелектрана. Такође, важан фактор је и покривеност територије средњенапонском и високонапонском мрежом и постојање трансформаторских станица и могућност прикључења на исте.

Одабирање погодног места за инсталисање ветрењача је најделикатнији и најодговорнији задатак кад се жели искористити енергија ветра. Стога избору локације предходи низ методолошких активности:

- коришћење метеоролошких података, које поседују хидрометеоролошке службе;
- теренска испитивања, да би се идентификовале области за детаљна испитивања (мерење брзине ветра, правац дувања ветра);
- геомеханичка својства терена;
- сеизмолошки аспекти;
- постојање посебних економско-финансијских захтева од стране локалне заједнице;
- могућност прикључивања на електроенергетски систем;

- постојање приступних путева и могућност транспорта опреме;
- утицај на животну средину и биодиверзитет - неугрожавање флоре и фауне, избегавање градње у границама заштићених природних добара и других еколошки значајних подручја и у њиховој непосредној близини.

Ограничења за изградњу ветроелектрана представљају:

- подручја заштићених природних вредности;
- подручја насељених места;
- грађевинско земљиште ван грађевинских подручја насеља;
- подручја експлоатације минералних сировина – глине.

Утицаји на околину постављања ветрењача су: расположивост земљишта, телевизијске и радио сметње, бука, естетика, утицај на биосферу и остала локална ограничења. Процењивање економичности ветрењача је комплексно. Јединствени параметар који се може поредити с осталим изворима енергије је производна цена енергије, односно време отплате инвестиције.

Енергија сунца као неисцрпни извор енергија све више добија на значају. Цена технологије за коришћење сунчеве енергије у протеклим годинама се значајно смањила, те у наредном периоду очекује се знатно веће коришћење те врсте енергије.

За соларне енергетске производне објекте потребно је обезбедити грађевинско земљиште изван насеља по правилу на пољопривредном земљишту лошијег бонитета. У насељу и изван насеља за постављање соларних енергетских производних објекта могу се користити и површине на којима је извршена експлоатација глине, након санације глинокопа.

Хидроенергетски потенцијал – на територији општине Кула "Програмом остваривања стратегије развоја енергетике Републике Србије у АП Војводини" (од 2007. до 2012. године) предвиђена је изградња електране у Руском Крстуру.

Постоји могућност да се на исти начин користи устава на Малом Стапару.

6.5.4. Енергетска ефикасност

Сагласно Стратегији развоја енергетике Републике Србије до 2015. године један од приоритета је рационална употреба квалитетних енергената и повећање енергетске ефикасности у производњи, дистрибуцији и коришћењу енергије код крајњих корисника енергетских услуга.

Енергетска ефикасност подразумева низ мера које се предузимају у циљу смањења потрошње енергије, а које при томе не нарушавају услова рада и живота. Циљ је свести потрошњу енергије на минимум, а задржати или повећати ниво удобности и комфора. Док штедне енергије увек подразумева одређена одрицања, ефикасна употреба енергије води ка повећању квалитета живота, већој конкурентности компанија и привреде и енергетској безбедности. Резултат повећане ефикасности приликом употребе енергије су значајне уштеде у финансијском смислу, али и квалитетнија радна и животна средина.

Законом о планирању и изградњи је уведен појам унапређења енергетске ефикасности кроз прописивање обавезе прибављања сертификата о енергетским својствима објеката.

Закон о планирању и изградњи је увео енергетску ефикасност у примену и у области урбанистичког планирања кроз елементе мера енергетске ефикасности.

6.6. Комунални објекти и површине

Депоноване отпада на простору општине ће се у наредном планском периоду одвијати у складу са Стратегијом управљања отпадом и законском регулативом којом се дефинише ова област.

Према овој Стратегији, све локалне самоуправе су у обавези да израде регионалне и локалне планове управљања отпадом. Очекује се изградња регионалних санитарних депонија и трансфер станица, постројења за сепарацију рециклабилног отпада, санација постојећих сметлишта која представљају највећи ризик по животну средину, проширење обима сакупљања отпада и др.

Општина Кула је у складу са Стратегијом управљања отпадом потписала Споразум о формирању региона за управљање комуналним отпадом. Потписнице овог споразума су поред општине Кула и општине Оџаци, Бач, Апатин и Сомбор.

Према овом споразуму за локацију регионалне депоније региона за управљање отпадом, одређена је постојећа депонија "Ранчево" у општини Сомбор.

Оставља се могућност да општина Кула приступи другом региону за управљање отпадом, уколико се за то укаже потреба.

Мрежа регионалних центара за управљање комуналним отпадом не искључује друге варијанте, што ће се тачно утврдити после потписивања међуопштинских споразума и доношења регионалних концепција управљања отпадом.

Локација трансфер станице, у општини Кула утврђена је Планом генералне регулације насељеног места Кула у непосредној близини постојеће депоније отпада. Оставља се могућност да трансфер станица може бити лоцирана и на другом простору на територији општине, под условом да се примене сви важећи прописи и критеријуми за њено лоцирање.

Неуређене депоније – према Закону о управљању отпадом, јединица локалне самоуправе била је дужна да у року од годину дана од дана ступања на снагу Закона о управљања отпадом изради попис неуређених депонија на свом подручју, а у року од две године изради пројекте санације и рекултивације неуређених депонија, на које сагласност даје АП Војводина. Попис неуређених депонија неопходно је да садржи податке о локацији, просторним и географском положају, врсти и количини отпада, рокове њихове санације и рекултивације као и друге податке значајне за реализацију пројекта.

У циљу успостављања система адекватног управљања отпадом на територији обухвата Просторног плана, а на основу Регионалног плана управљања отпадом и Локалног плана управљања отпадом за територију општине Кула, очекује се изградња регионалних санитарних депонија, трансфер станица, постројења за сепарацију рециклабилног отпада, санација постојећих сметлишта која представљају највећи ризик по животну средину, проширење обима сакупљања отпада и др. Такође је потребно утврдити локације за одлагање инертног отпада и успоставити систем за сакупљање и третман посебних токова отпада – локално или регионално (отпадно уље, електронски/електрични отпад, истрошене батерије и акумулатори, отпадне гуме, стара возила, амбалажни отпад и други.

Сточне пијаци – према важећој законској регулативи (Закон о ветеринарству и Правилник о ветеринарско-санитарним условима објеката за промет животиња) могу се утврдити локације за градњу сабирних центара, сточних пијаца и откупних места.

Уклањање животињских лешева – према важећој законској регулативи (Закон о ветеринарству) општине су у обавези да организују зоохигијенску службу која између осталог мора обављати послове нешкодљивог уклањања животињских лешева и отпадака животињског порекла.

Уклањање животињских лешева и отпадака животињског порекла се мора вршити тако да не представља ризик по друге животиње, људе и животну околину.

Уколико се за то укаже потреба на територији општине се може изградити објекат за сакупљање, прераду или уништавање отпадака животињског порекла. За изградњу оваквог објекта потребно је сачинити Елаборат и доставити га Министарству пољопривреде водопривреде и шумарства – Управи за ветерину, на основу чега би се поверили ови послови локалној самоуправи.

У изузетним случајевима (који су утврђени Законом) уклањање животињских лешева се може вршити закопавањем или спаљивањем на сточном гробљу или у јами гробници која мора испуњавати услове прописане Правилником о начину разврставања и поступања са споредним производима животињског порекла, ветеринарско-санитарним условима за изградњу објеката за сакупљање, прераду и уништавање споредних производа животињског порекла, начину спровођења службене контроле и самоконтроле, као и услове за сточна гробља и јаме гробнице (односно у складу са важећом законском регулативом).

7. ПРОПОЗИЦИЈЕ ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНИХ ДОБАРА, КУЛТУРНИХ ДОБАРА, ОДБРАНЕ ЗЕМЉЕ И ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА

7.1. Заштита, уређење и унапређење животне средине

У области **заштите животне средине** неопходно је снажно афирмисати концепт заштите и унапређења животне средине као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења простора. Смањити негативне утицаје деградираних простора насталих услед експлоатације природних ресурса и санирати тзв. еколошке "црне" тачаке (извршити санацију и ремедијацију Великог Бачког канала и санацију и рекултивацију контаминираних индустријских локација).

На основу просторне диференцијације животне средине према стандардима и искуствима ЕУ, а узимајући у обзир постојеће стање квалитета животне средине и тренд у наредном периоду, насеља Кула и Црвенка, зоне интензивне пољопривреде, линије државних путева I и II реда и пруга сврстана су у подручја угрожене животне средине са мањим утицајима на човека, живи свет и квалитет живота. У насељима је потребно унапредити комуналну инфраструктуру, повећати квантум зелених површина, са правилном просторном дистрибуцијом и организацијом, повећати спортско-рекреативне садржаје, адекватно одлагати комунални отпад и др. На пољопривредном земљишту би требало вршити контролисану примену хемијских средстава заштите биљака и агро-мера.

У циљу **заштите ваздуха** од загађења планирају се следеће активности:

- гасификација свих насеља на територији општине, чиме ће се елиминисати тачкасти извори загађивања (индивидуална ложишта);
- измештање транзитног саобраћаја изван насељских територија, чиме би се негативни утицаји транзитног саобраћаја смањили на минимум;
- формирање заштитних зелених површина и појасева уз насељске и ваннасељске саобраћајнице, поред државних путева, уз канале, око депонија, као и на рекултивисаним подручјима, око радних зона и других зона за које се утврди потреба за смањењем загађење ваздуха и нивоа буке;
- унапређење шумског фонда;
- адекватна елиминација комуналног отпада у складу са принципима Стратегије управљања отпадом;
- успостављање катастра загађивача ваздуха на територији општине;
- успостављање мониторинга квалитета ваздуха, односно праћење мерних извештаја појединачних привредних објеката и примена адекватних мера заштите.

У циљу **заштите вода** и водних ресурса од загађења планирају се следеће активности:

- снабдевање свих насеља на територији општине довољним количинама питке воде прописаног квалитета;
- утврђивање зона и појасева санитарне заштите изворишта водоснабдевања;
- изградња канализационе мреже за фекалне отпадне воде у свим насељима;
- изградња постројења за пречишћавање отпадних вода у свим насељима са могућношћу да два или више насеља имају заједнички уређај за пречишћавање отпадних вода;
- изградња колектора за прихват отпадних вода, Црвенка-Кула-Врбас на заједнички пречистач отпадних вода у Врбасу;
- изградња примарних пречистача индустријских отпадних вода за сваког загађивача;
- довођење квалитета површинских вода у прописану класу;
- успостављање катастра загађивача површинских и подземних вода;
- проширење мониторинга квалитета површинских вода и успостављање мониторинга квалитета подземних вода на територији општине.

У циљу **заштите земљишта** од загађења планирају се следеће активности:

- контролисана примена хемијских средстава заштите и агромера у области пољопривреде;

- редовно одржавање мелиоративне каналске мреже;
- експлоатација и истраживање минералних сировина у складу са Законом о геолошким истраживањима;
- рекултивација земљишта након експлоатације минералних сировина у складу са прописима из ове области;
- адекватно одлагање комуналног отпада у складу са принципима Стратегије управљања комуналним отпадом;
- селектовање отпада на извору и увођење рециклаже чиме би се смањила количина отпада за депоновање;
- привремено одлагање отпада на постојећим депонијама уз обезбеђење минималних мера заштите у току коришћења;
- укључивање општине у систем регионалног депоновања комуналног отпада на основу Споразума о сарадњи;
- израда Плана управљања комуналним отпадом за регион за одлагање комуналног отпада;
- формирање заштитног зеленила дуж саобраћајница, канала, радних зона, у оквиру пољопривредног земљишта, комуналних и других објеката;
- израда Плана за проглашавање ерозивних подручја;
- одвоз животињског конфиската у кафилерије и у случају потребе формирање сточних гробља у складу са прописима;
- успостављање мониторинга квалитета земљишта.

Заштиту животне средине поред наведених мера ускладити и са одредбама Закона о заштити животне средине, Закону о процени утицаја на животну средину, Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину, Закону о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, Уредби о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, правилницима којима се регулише обављање одређених делатности и условима надлежних органа и организација које су Законом овлашћене да их утврђују.

7.2. Заштита природних и непокретних културних добара

7.2.1. Заштита природних добара

Станишта природних реткости

На основу стручних и научних публикација, теренских истраживања, као и према постојећој документацији Покрајинског Завода за заштиту природе, на овим просторима се налази већи број локалитета који представљају станишта природних реткости.

Ова станишта обухватају остатке степа, влажних ливада, која се углавном користе као пашњаци или кошанице. Остаци степске вегетације и влажна станишта (влажне ливаде, тршћаци, слатине) смештена у дубоким долинама лесног платоа, као и уз сталне и привремене водотокове већином су угрожена нелегалним одлагањем комуналног отпада, непланским пошумљавањем и ненаменским преоравањем. Ова подручја посебно степски фрагменти, представљају станишта природних реткости од националног и међународног значаја. У циљу њиховог очувања на простору Општине, неопходно је извршити њихово картирање, валоризацију и формирати заштићена подручја. Картирање и валоризација ових локалитета је део петогодишњег програма рада Завода за заштиту природе.

У складу са Уредбом о заштити природних реткости ("Службени гласник РС", број 50/93) на њиховим стаништима се уважава I степен режима заштите. У границама I степена заштите забрањује се коришћење природних богатстава и искључују сви други облици коришћења простора и активности, осим научних истраживања и контролисане едукације. Коришћење простора у близини ових микролокалитета треба ускладити са потребама опстанка врста природних реткости.

Подручја предвиђена за заштиту на територији општине Кула:

Рибњак Руски Крстур, је значајно станиште птица водених станишта, издваја се гнезђење црвенокљуног лабуда, миграцију чапље кашикаре и велике беле чапље. Постоји опасност од загађења воде еолском ерозијом (материјама са пољопривредних површина).

Колектори отпадних вода фабрике алкохола "Панон" и фабрика шећера "Црвенка" због присуства велике количине органских материја у отпадним водама представљају гнездилишта сабљарке и црвеноноге властелице, црноглавог галеба и обичне чигре. Са друге стране треба имати у виду да квалитет пречишћеног ефлуента мора одговарати квалитету воде реципијента (Велики Бачки канал). Због присуства ретких и угрожених врста на овом простору, у случају

рекултивације простора и реконструкције постојећег уређаја за пречишћавање (у складу са квалитетом и квантитетом ефлуента) неопходно је имати услове за заштиту природе.

Долина Буси и остаци степе у бочном огранку Криваје, све до Фалционовог салаша на самој граници општине Кула, као и дубока долина са Кривајом (ван граница орштине) одређено је 2005. године за међународно ботанички значајно подручје (ИПА подручје) у нашој земљи. Представља станиште угрожених врста са Црвене књиге флоре Србије, заштићених и ретких представника као што су гороцвет, пругасти шафран, памук трава, жабља трава, илирски љутић и друго. Ово су потенцијална станишта за реинтродукцију и увећање природних полулација критички угрожене врсте (ЦР) Црвене књиге флоре Србије, степског козинца и ретке степске врсте козинца, с обзиром да се јављају на малобројним локалитетима истоветних степских станишта у долини и бочним долинама Криваје. Истовремено су ово потенцијална станишта (ЕХ) врсте црвене књиге флоре Србије, висеће жалфије која је исчезла из наше флоре и ретке врсте гостанике, те постоји реална могућност да се реинтродукују са очуваних станишта из суседне Мађарске.

Падине Телечке са сурдучима, у околини Сивца и Црвенке обрасле су ливадско - степском вегетацијом у чијем саставу су заступљене заштићене биљне врсте од којих памук трава развија најбогатије популације. Ово подручје је знатно угрожено изградњом легалних и дивљих депонија и другим активностима којима се уништавају малобројни фрагменти са остацима степе на лесу.

Слатине у околини Руског Крстура, се јављају у великој рускокрстурској депресији, у којој је непостојање природне дренаже, условило појаву сабиралишта слане подземне воде и сланог земљишта. Остаци ових слатина након мелиоративних и агрокултурних захвата, карактерише присуство ливадско – степске вегетације континенталних слатина класе Festuco - Puccinellietea, реда Festuco - Puccinellietalia, од којих се на овом делу фрагментарно јављају значајне заједнице безбридњачке свезе, сланих влажних до јако исушених станишта, као и састојине заједнице камфорике, на најљућим слатинама које су полупустињског едемског панонског обележја. У флористичком саставу појављују се угрожене и заштићене врсте правих халофита, као што су шварцербергова боквица са светске Црвене листе биљака, панонски звездан, камфорика и др. На слатинама око Руског Крстура забележене су јединствене комбинације ових врста представљене заједницом.

Континенталне слатине су као тип станишта приоритет заштите на европском нивоу. Од 2003. године Завод за заштиту природе Србије, у оквиру програма рада, ради на валоризацији природних вредности слатина у Војводини које представљају једне од најугроженијих типова станишта.

7.2.2. Заштита непокретних културних добра

На основу утврђених градитељско–урбанистичких, архитектонских, историјских, културолошких и археолошких вредности сачуваног културног наслеђа општине Кула издвојена су и наведена културна добра са циљем њихове правне заштите и заштите кроз просторно планирање.

ЛИПАР

Евидентиране непокретности под претходном заштитом

Појединачни објекти

- Улица Маршала Тита број 38–40–канцеларије Месне заједнице "Ђуро Гајић";
- Улица Маршала Тита број 42– зграда основне школе "Никола Тесла"и објекат вртића;
- Улица Маршала Тита број 44–зграда здравствене станице;
- Улица Иво Лоле Рибара–низ приземних објеката са разнолико обрађеним забатама у дрвету.

Знаменита места

- споменик палим борцима и жртвама фашистичког терора у парку;
- спомен–плоча у Улица Марка Ратковића број 55 (35);
- спомен плоча на погону фабрике "Истра";
- спомен плоча на згради здравствене станице;
- место звано "Бусије", према називу некадашњег насеља у непосредној близини данашњег Липара.

Археолошки локалитети

1. Насеља из касно античког периода (Сармати 4.–5. век) и касног средњег века (13.–15. век);

2. Вишеслојно насеље из периода неолита (Старчевачка култура), бронзаног доба и касног средњег века;
3. Насеље из касно античког периода (Сармати 4.–5. век);
4. Насеље из периода касног средњег века;
5. Насеље из касно античког периода (Сармати 4.–5. век);

СИВАЦ

Непокретна културна добра

Споменици културе

Сакрална архитектура

- **Српска православна црква** Светог Николе, Решењем Покрајинског завода за заштиту споменика културе бр. 917/67 од 23. јануара 1968. године, стављена под заштиту Закона и регистрована као споменик културе, а Решењем бр. 01-560/1 од 10.08.1971. године истог Завода, непокретности СПЦО Сивац, К.О.Сивац, СО Кула, уписане су у Регистар споменика културе (к.п.број 3035).
- Уписом у Регистар споменика културе, на основу Решења бр. 6451, од 27.12.1976. године, заштићена је **књижно архивска грађа у власништву Римокатоличке цркве**. Зграда цркве ужива претходну заштиту.

Евидентиране непокретности под претходном заштитом

Просторно културно–историјске целине

Просторна културно – историјска целина у Улици М. Тита, на парној страни од римокатоличке цркве и куће бр. 232 до броја 122 и броја 131 до броја 269 обухвата простор који повезује два историјска центра насеља, центар Старог Сивца са православном и католичком црквом и центар Новог Сивца са реформатском црквом. У сваком од ових центара и данас постоје јавни објекти (нпр. пошта, жупни уред, парохијски дом, соколски дом, грађанска школа, ватрогасни дом, биоскоп у Старом Сивцу) који одређују матрицу насеља и њено споменичко наслеђе.

Просторна културно – историјска целина у улици В. Кнежевића Волође (Нови Сивац), која се протеже од угла са улицом Угленом до броја 32 на парној страни и броја 33 на непарној страни. Куће настале у првим деценијама 20. века говоре о развоју насеља и јачању економске моћи немачког становништва Новог Сивца. Потомци немачких породица насељаних при формирању овог дела насеља, економски ојачани, спуштају се према каналу и формирају у складу са планом насеља Водену улицу. У овим окућницама се може пратити развој кућа и економских зграда, пре свега приватног карактера.

Простор Малог Стапара је културно-историјска целина и обухвата комплекс објеката техничке културе – преводницу, објекат млина и објекат управне зграде, **зона заштите** обухвата катастарске парцеле: 9714/1, 9714/2, 9714/3, 9714/4, 9714/5, 11484/2, 11162, 11518, 11638 и 11654, са **заштићеном околином** коју чине објекти са припадајућим парцелама уз канал и то катастарске парцеле број: 10652, 10200-10206, 11484/1, 11484/2, 9683-9713, 9715, 11640, 11641, 11747.

Појединачни објекти у зони заштите на простору Малог Стапара су: преводница, млин, млинарева кућа, управна зграда, кућа преводничара, споменик Панонији на обали Малог канала од Малог Стапара до Новог Сада који се градио у периоду од 1872. до 1875. године;

Појединачни објекти

Сакрална архитектура

- Реформатска црква;
- Римокатоличка црква.

Профана архитектура

- Улица Треће Санџачке бригаде број 5
- Улица Треће санџачке бригаде број 9
- Улица Тршова број 22
- Улица Тршова број 40
- Улица Тршова број 42
- Улица Жарка Зрењанина број 5
- Улица В. Кнежевића Волође 41- 45
- Светозара Марковића број 18
- низ кућа, Улица М. Тита 279-299

- кућа, Улица М. Тита 327-329
- кућа, М. Тита 274
- 12. Стара продавница, ЈНА 80

Знаменита места

- спомен плоча на згради Библиотеке, Ул. Арсенија Чарнојевића 2 - указује да је ту била прва читаоница саграђена 1892. године
- зграда ватрогасне станице, Ул Маршала Тита број 76 - ту је од 1920 до 1933 године живео и стварао мађарски писац Корнел Сентелеки
- спомен плоча погинулим добровољцима I светског рата на фасади православне цркве
- гробница Корнела Сентелекија на католичком гробљу са бронзаном фигуром жене
- спомен плоча жртвама фашизма 1941-1945, на Дому СП «Партизан» у Омладинској улици бр. 1 - зграда је за време окупације кориштена као затвор
- спомен костурница палим борцима НОР на православном гробљу
- спомен обележје посвећено палим борцима жртвама фашистичког терора, у парку на катастарској парцели број 1714/2.
- зграда са спомен плочом у Улици ЈНА број 59 у којој је за време рата била илегална партизанска база.

Археолошки локалитети

6. Насеље из касно античког периода (Сармати 4.-5. век);
7. Насеља из касно античког периода (Сармати 4.-5. век) и касног средњег века (13.-15. в);
8. Насеља из касно античког периода (Сармати 4.-5. век);
9. Насеља из касно античког периода (Сармати 4.-5. век) и касног средњег века (13.-15. в);
10. Насеље из периода касног средњег века;
11. Насеље из периода касног средњег века;
12. Насеље из периода раног средњег века (6.-9. век);
13. Насеље из периода праисторије са атиричним налазима;
14. Насеља из периода неолита (Старчевачка култура) и касног средњег века;
15. Насеље из периода касног средњег века;
16. Насеља из касно античког периода (Сармати 4.-5. век);
17. Насеље из периода касног средњег века;
18. Насеље са налазима праисторијске и касноантичке керамике;
19. Насеља из касно античког периода (Сармати 4.-5. век);
20. Насеља из периода бронзаног доба, касне антике и средњег века (11.-13. век);
21. Насеља из касно античког периода (Сармати 4.-5. век);
22. Насеље из периода раног средњег века (9. век);
23. Насеље из периода касног средњег века;
24. Некропола из неутврђеног периода и насеље из периода касне антике;
25. Насеља из касно античког периода (Сармати 4.-5. век) и касног средњег века (13.-15. в);
26. Насеље из периода касног средњег века;
27. Насеље из периода касног средњег века;
28. Насеље из касно античког периода (Сармати 4.-5. век).

ЦРВЕНКА

Евидентиране непокретности под претходном заштитом

Просторно културно-историјске целине

- комплекс радничке колоније-радничка колонија лоцирана је јужно у односу на круг фабрике шећера са заштићеном околином;
- комплекс уз фабрику шећера-са стамбеним објектима изграђеним након 1912. године и заштићеном околином;
- подруми за вино-привредни објекти укопани у лесно брдо при крају Улице Моше Пијаде, а на путу за Нову Црвенку.

Појединачни објекти

Сакрална архитектура

- Римокатоличка црква.

Профана архитектура

- Улица Маршала Тита број 59;
- Улица Маршала Тита број 96;
- низ житних амбара лоцираних на обали канала.

Објекти техничке културе

- мост преко канала Бездан-Бечеј, на крају Улице Вељка Влаховића и Млинарске.

Знаменита места

- спомен-плоча на пословној згради Индустије грађевинског материјала "Јединство";
- старо Јеврејско гробље на крају села, према северу.

Археолошки локалитети

29. Насеља из касно античког периода (Сармати 4.–5. век) и касног средњег века (13.–15. в);
30. Насеље из касно античког периода (Сармати 4.–5. век);
31. Насеље из периода касног средњег века;
32. Насеља из касно античког периода (Сармати 4.–5. век) и касног средњег века (13.–15. в);
33. Насеља из касно античког периода (Сармати 4.–5. век) и касног средњег века (13.–15. в);
34. Насеље из касно античког периода (Сармати 4.–5. век);
35. Насеље из периода неолита (Старчево) и средњег века (12.–14. век);
36. Насеље из периода неолита (Старчево).

НОВА ЦРВЕНКА

Евидентиране нерокретности под претходном заштитом

Појединачни објекти

- Улица маршала Тита–Дом културе;
- објекат Основне школе "Бранко Радичевић";
- Улица Маршала Тита број 34;
- Улица Генерала Родића број 11-13;
- железничка станица.

КУЛА

Заштићена културна добра

Споменици културе

- **Српска православна црква** - споменик културе од великог значаја заштићен решењем 01-78/4 од 01.03.1989. године, и као покретно добро у цркви заштићена је **Икона Исуса Христа**, рад Теодора Крачуна из 18 века (решење број 01-254/2 од 03. 04. 1973. године);
- **Римокатоличка црква Светог Ђорђа** - споменик културе, заштићен решењем број 633-4711/99 од 25. 1. 2000 године.

Евидентиране нерокретности под претходном заштитом

Просторно културно - историјске целине

Просторна културно-историјска целина центра Куле - чини део уличних низова објеката уз улицу Лењинову, Трг ослобођења, улицу Маршала Тита и улицу Вељка Влаховића.

- потез уз улицу Лењинову, непарна страна од броја 25 до бр. 19, бројеви 15 и 13. и од броја 7. до броја 1., парна страна од Српске православне цркве до угла са улицом Јосипа Крамера;
- Трг ослобођења, непарна страна од угаоног објекта број 1. (хотел "Кула") до угла са улицом Ђуре Стругара, као и потез парка са спомеником палим борцима НОБ-а и фонтаном;
- потез уз улицу Маршала Тита, од броја 115, објекта школе до угла са улицом Вељка Влаховића;
- Улица Вељка Влаховића, од угла са улицом Маршала Тита до угла са Лењиновом улицом.

Појединачни објекти

Појединачни објекти од посебне вредности у оквиру просторне културно-историјске целине

- школа у улици Маршала Тита 115 (к.п. бр. 2834/2);
- кућа у Лењиновој број 25 (к.п. број 2829) – Раднички универзитет;
- кућа у Лењиновој број 24 (к.п. број 2838);
- Дом културе са спомен целином ул. Лењинова бр. 10-14;
- кућа у Лењиновој број 19 (к.п. број 2821);
- кућа у Лењиновој број 15 (к.п. број 2819/1и 2819/3);
- кућа у Лењиновој број 13. (к.п. број 2818/1);
- кућа у Лењиновој број 8;
- кућа у Лењиновој број 7 (к.п. број 2815) МУП одељење унутрашњих послова Кула;
- кућа у Лењиновој број 5 (к.п. број 2813);
- кућа у Лењиновој број 3 (к.п. број 2810);
- кућа у Лењиновој број 1;
- хотел Кула, Трг ослобођења број 1 (к.п. број 4216/4);
- објекат на Тргу ослобођења број 3 (к.п. број 4220);

- објекат на Тргу особођења број 3а (к.п. број 4223);
- објекат на Тргу особођења број 5 (к.п. број 4222);
- 17. Објекат на Тргу особођења број 7 (к.п. број 4221/3) – Народна библиотека.

Појединачни објекти од посебне вредности ван просторне културно - историјске целине центра Куле

- зграда железничке станице;
- кућа на углу ул. Вељка Влаховића и Новака Пејчића;
- две капеле на католичком гробљу;
- кућа у улици Стевана Сремца број 7 (к.п. број 1490);
- кућа у улици Стевана Сремца број 15-17;
- лагуми са парне и непарне стране у улици Стевана Сремца.

Објекти техничке културе

- индустријски објекат–млин, на обали канала Бездан – Врбас, Улица Јосипа Крамера број 17;
- мостови преко канала Бездан – Врбас, на крају Улице Вељка Влаховића и улице Јосипа Крамера.

Знаменита места

- спомен–скулптура у градском парку;
- спомен плоча у Улица Новака Пејчића број 183;
- кућа са спомен плочом у Улица Шандора Петефија број 133;
- споменик на православном гробљу подигнут жртвама фашистичког терора;
- надгробни споменик на католичком гробљу подигнут Јосипу Крамеру;
- надгробни споменик на православном гробљу на месту где је сахрањен члан СК КПЈ за Кулу Новак Пејчић, обешен од окупатора марта 1944. године;
- надгробни споменик на православном гробљу на месту где је сахрањен члан КПЈ и првоборац Милан Гроздић, убијен од окупатора јула 1944. године;
- на путу између Куле и Липара, са десне стране, подигнута је спомен пирамида од камена на месту битке између диверзантске групе III Бачко-барањско партизанског одреда, која се одиграла 22.09.1943. године, у којој је погинуо Иса Секички.

Археолошки локалитети

37. насеља из касно античког периода (Сармати 4.–5. век) и касног средњег века (13.–15. в);
38. насеље из периода касног средњег века;
39. насеља из касно античког периода (Сармати 4.–5. век) и касног средњег века (13–15. в);
40. насеље из периода касног средњег века;
41. насеље из касно античког периода (Сармати 4.–5. век);
42. насеље касног средњег века и некропола из неутврђеног периода;
43. некрополе из периода касне антике и касног средњег века;
44. насеље из касно античког периода (Сармати 4.–5. век);
45. насеље из периода касног средњег века;
46. насеља из касно античког периода (Сармати 4.–5. век) и касног средњег века (13–15. в);
47. насеља касног бронзаног доба и касне антике;
48. насеља из касно античког периода (Сармати 4.–5. век) и касног средњег века (13–15. в);
49. насеље раног средњег века (5.–6. век);
50. насеље из касно античког периода (Сармати 4.–5. век).

КРУШЧИЋ

Евидентиране непокретности под претходном заштитом

Сакрална архитектура

- Римокатоличка црква у Улици Маршала Тита, саграђена 1783.г.

Профана архитектура

- Улица Маршала Тита – парна страна: број 22, 60, 68, 98;
- Улица Маршала Тита – непарна страна број: 33, 41, 49, 61, 73, 79, 85, 93, 103, 113, 115, 117, 145;
- Улица Владимира Назора: број 23, 27;
- Улица Лењинова: број 78, 98, 157;
- Улица 1 Маја бр. 2–жупни уред Римокатоличке цркве

Знаменита места

- Споменик победе у центру села.

Археолошки локалитети

51. насеља из касно античког периода (Сармати 4.–5. век) и касног средњег века (13–15 в);
52. насеља из касно античког периода (Сармати 4.–5. век) и касног средњег века;
53. насеље из периода касног средњег века;
54. насеље из периода касног средњег века;
55. неистражена некропола;
56. насеља из касно античког периода (Сармати 4.–5. век) и касног средњег века (13.–15.в);
57. насеља из касно античког периода (Сармати 4.–5. век) и касног средњег века (13.–15.в);
58. насеље из касно античког периода (Сармати 4.–5. век).

РУСКИ КРСТУР

Нерокретна културна добра

Споменици културе

Сакрална архитектура

- Русинска грко–католичка црква и иконостас су стављени под заштиту;
- Водица у атару Руског Крстура.

Профана архитектура

- Русинска кућа, Улица Маршала Тита број 178 је регистрована је као споменик културе.

Евидентиране непокретности под претходном заштитом

Просторно културно- историјска целина

Просторну културно–историјску целина центра Руског Крстура чине делови уличних низова објеката у Улици Маршала Тита и делу Улице Фрушкогорске;

- Потез у Улици Маршала Тита: непарна страна од броја 55 до 103 и парна страна од броја 56 до броја 92;
- Основна школа (библиотека и Завичајни музеј).

Појединачни објекти

- Улица Маршала Тита–непарна страна број:57, 59, 65, 69, 71, 73, 75, 77, 83, 91, 103, 205;
- Улици Маршала Тита – парна страна број:66, 70, 74, 76, 78, 92, и 140;
- Основна школа (библиотека и Завичајни музеј);
- Улица Фрушкогорска број: 100, 252;
- Улица Партизанска број 93.

Знаменита места

- спомен биста Петра Кузмјака;
- спомен плоча са зграде Месне канцеларије;
- спомен скулптура у парку у центру села-бронзани ратник са пушком;
- крст испред цркве од ружичастог мермера са високим квадратним постољем;
- група надгробних споменика борцима 14. Словачке бригаде на насељском гробљу;
- спомен плоча црвеноармејцима – на гробљу са звездом у облику пирамиде.

Археолошки локалитети

59. насеље из касно античког периода (Сармати 4.-5. век);
60. насеље из периода касног средњег века;
61. насеље из периода касног средњег века;
62. насеље из периода касног средњег века;
63. насеља из касно античког периода (Сармати 4-5 век) и касног средњег века (13. –15. в).

Гробља према Закону о културним добрима уживају претходну заштиту, те се без посебне евиденције она третирају као заштићене целине.

За набројане евидентиране непокретности под предходном заштитом, могуће су измене под условом да су исте утврђене од стране надлежног Завода за заштиту споменика културе.

7.3. Заштита од елементарних непогода и услови уређења простора од интереса за одбрану земље

Концепција планирања и заштите простора од елементарних непогода и технолошких удеса, базира се на минимизацији ризика по људско здравље и животе, природне и створене вредности, као и на санацији простора који су евидентно угрожени овим појавама. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева

предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђивања услова за потребе деловања и извршење одбране.

Под елементарним непогодама подразумевају се земљотреси, екстремне климатске појаве, пожари, поплаве, високе подземне воде, епидемије болести већих размера и друге несреће.

На подручју општине Кула континуирано ће се спроводити мере заштите и одбране од елементарних непогода, које настају као последица сеизмичких, климатских, хидролошких, орографских карактеристика на овом простору.

Заштита од земљотреса – подручје општине Кула спада у зону са могућим интензитетом земљотреса од **8 степени по МЦЗ** скали за повратни период од 500 година (Републички сизмолошки завод, Београд).

Заштита од екстремно неповољних климатских карактеристика – на подручју општине Кула могу се јавити у одређеним условима, екстремно неповољне вредности климатских фактора, који могу неповољно утицати на насељске и ваннасељске просторе и на ремећење редовних активности становништва.

Ветар – ветрови који дувају у току године немају неки посебан карактер, већ се одликују особинама карактеристичним за шире подручје средње Бачке. Доминантни правци дувања ветра су из југоисточног и северозападног правца.

Град и грмљавинске непогоде – повремени продори олујних и градоносних облака проузрокују појаву града, који може да проузрокује веома велике последице на пољопривредном земљишту.

Пожари – угроженост и повредљивост од пожара зависи од врсте објеката и његове конструкције, узајамног положаја неизграђених површина, степена искоришћености простора, количине запаљивог материјала и атмосферско - климатских услова.

Угроженост од поплава – простор општине Кула није директно изложен поплавама које би могле настати услед плављења изливањем водотокова јер постоји систем канала са контролисаном режимом водостаја. Опасност од поплава на територији општине Кула је могућа у случају појаве веће количине атмосферских талога и високих подземних вода.

Епидемије – према дејству појединачних фактора, физичке, хемијске и биолошке животне средине, у условима мира, елементарних непогода и ратних разарања, треба пратити штетне утицаје јер су у тим условима нарушени односи у животној средини и штетно се одражавају на здравље становништва.

III ПРОПОЗИЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Спровођење планских решења утврђених наменом површина на територији општине Кула коју чине: пољопривредно земљиште, шумско земљиште, водно земљиште и грађевинско земљиште реализоваће се на основу:

- Закона о планирању и изградњи;
- Просторних планова подручја посебне намене;
- Просторног плана општине Кула;
- Шематских приказа уређења насеља Крушчић и Нова Црвенка; као саставни део овог Плана;
- Шематских приказа стамбених насеобина Романија, Зеленгора и Нова Кула;
- Шематских приказа спортско рекреативног простора "Црвеначки пут";
- Урбанистичких планова;
- Урбанистичких пројеката.

У складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 135/04 и 36/09) и Уредбе о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које може захтевати процену утицаја на животне средину („Службени гласник РС”, број 114/08) општински надлежни орган може прописати израду студије процене утицаја на животну средину.

Реализацију планских решења ускладити и са условима надлежних установа и предузећа.

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊЕ ПРОСТОРА

Изградња појединих садржаја изван грађевинских подручја насеља на свим категоријама земљишта (пољопривредно, шумско, водно и грађевинско), вршиће се према условима утврђеним овим Планом, Законом о пољопривредном земљишту, Законом о водама, Законом о шумском земљишту и другим прописима који дефинишу градњу.

Површине дефинисане за разраду урбанистичким планом:

- туристички простори: Мали Стапар, Црвеначки поток, Развала и акумулација Сава;
- радне зоне и индустријски паркови уколико се врши изградња привредних објеката на новим локацијама и постоји потреба за утврђивање грађевинског земљишта или промена регулације површина јавне намене;
- планирану градњу саобраћајне и друге инфраструктуре кад долази до промене регулације површина јавне намене;
- нове локације, станица за снабдевање моторних возила горивом;
- планирану градњу комуналних објеката и површина изван граница грађевинских подручја насеља а који су у функцији насеља (гробља, уређаја за пречишћавање отпадних вода, објеката у функцији снабдевања водом становника;
- објекат посебне намене – наставни центар МУП-а.

Урбанистичким пројектом могу се разрађивати и други комплекси на захтев власника корисника земљишта.

Коришћење свих категорија земљишта не сме да доведе до појаве ерозионих процеса и поремећаја режима вода.

1.1. Пољопривредно земљиште

На основу Закона о пољопривредном земљишту, ради очувања расположивог пољопривредног земљишта, потребно је да се донесу пољопривредне основе заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта. Пољопривредне основе доносе се у складу са просторним и урбанистичким плановима и морају бити међусобно усаглашене.

Пољопривредно земљиште се користи за пољопривредну производњу и не може се користити у друге сврхе осим у случајевима и под условима утврђеним Законом о пољопривредном земљишту, овим Планом, Урбанистичким плановима, као и пољопривредним основама заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта.

При избору локације за изградњу пољопривредних објеката водити рачуна о квалитету земљишта и кад год је то могуће објекте лоцирати на земљиштима нижих бонитетних карактеристика.

У циљу рационалнијег коришћења пољопривредног земљишта, препорука је да се повртарство и узгој ратарских култура развија на Телечкој тераси и на Телечкој заравни. Воћарство и виноградарство развијати по ободу Телечке косе и на Телечкој заравни.

Водећи рачуна о основним принципима заштите пољопривредног земљишта, пољопривредно земљиште може се користити у непољопривредне сврхе у следећим случајевима:

- када то захтева општи интерес (изградња путева, са припадајућим површинама и објектима, изградња водопривредних објеката, енергетских објеката, објеката за коришћење обновљивих извора енергије, комуналних објеката, ширење насеља и др.), уз плаћање надокнаде за промену намене;
- за експлоатацију минералних сировина и одлагање јаловине, шљаке и других опасних и штетних материја на одређено време по претходно прибављеној сагласности Министарства надлежног за послове пољопривреде и приложеног доказа о плаћеној накнади за промену намене земљишта;
- изградњу објеката у функцији пољопривреде и пољопривредне производње: објекти за узгој стоке, објекти за смештај пољопривредне механизације, репроматеријала, смештај и чување готових пољопривредних производа (пољопривредне економије, машински парк), стакленици, објекти за гајење и приказивање старих аутохтоних сорти биљних култура и раса домаћих животиња, објекти за гајење печурки и пужева, рибњаци и објекти за обављање других облика пољопривредне производње;
- изградњу породичних стамбених зграда пољопривредног домаћинства-салаша;
- изградњу објеката који служе за одбрану од поплава, хидротехничку мелиорацију (одводњавање и наводњавање земљишта);
- изградњу акумулација;
- регулација мреже канала у функцији уређења пољопривредног земљишта;
- изградњу главних сабирних атарских путева са чврстом подлогом и проширења пољских путева што доприноси рационалнијем коришћењу пољопривредног земљишта;
- подизању расадника за производњу репродуктивног материјала;
- за подизање вештачких ливада и пашњака на пољопривредном земљишту четврте и пете класе, по претходно прибављеној сагласности министарства надлежног за послове пољопривреде;
- подизању шума без обзира на класу, по претходно прибављеној сагласности министарства надлежног за послове пољопривреде;
- изградњу пратећих садржаја јавног пута (објекти угоститељства, трговине, објекти намењени пружању услуга корисницима пута);

Пољопривредно земљиште које је коришћено за експлоатацију минералних сировина или за друге намене које немају трајни карактер, приводи се одговарајућој намени односно оспособљава за пољопривредну производњу по пројекту рекултивације пољопривредног земљишта.

Експлоатација минаералних сировина (глине, термалних вода, гаса, нафте...) и одлагање јаловине, шљаке и других опасних и штетних материја на одређено време дозвољена је на пољопривредном земљишту, ван станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и ван подручја у поступку валоризације за стављање под заштиту, на основу одобрења Покрајинског секретаријата за енергетику и минералне сировине и Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство.

Изградњу објеката у границама експлоатационог поља вршиће се у складу са смерницама датим у Просторном плану за комплексе на грађевинском земљишту ван грађевинског подручја насеља унутар којег се објекти граде и Закона о рударству и геолошким истраживањима.

Када се приступа радовима на обрадивом пољопривредном земљишту, којима се то земљиште трајно или привремено приводи другој намени (грађевинско), инвеститор плаћа накнаду у складу са Законом о пољопривредном земљишту.

На пољопривредном земљишту које је у саставу ловишта могу се подизати ловне ремизе ради заштите дивљачи. Ловне ремизе су једногодишњи или вишегодишњи засади на мањим површинама који пружају уточиште, заклон и за исхрану дивљачи.

1.2. Шумско земљиште

Под шумским земљиштем, у складу са Законом о шумама, подразумева се земљиште на коме је због његових природних особина рационалније гајити шуме, као и земљиште на коме се налазе објекти намењени газдовању шумама, дивљачи и остваривању опште корисних функција шума и које не може да се користи у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним Законом о шумама.

Шумом се не сматрају одвојене групе шумског дрвећа на површини мањој од 5 ари, паркови у насељеним местима као и дрвеће које се налази испод далековода и у коридору изграђеног далековода, без обзира на површину.

Шуме треба да остваре заштитне, културно-социјалне и производне функције. Како би се постигли задати циљеви и оствариле основне функције шума потребно је на простору обухвата Просторног плана:

- шумско земљиште користити у складу са његовим биолошким капацитетима;
- очувати постојеће шуме, шумско земљиште и заштитно зеленило и унапредити њихово стање;
- санирати лоша узгојна стања;
- заштитити шуме од негативног деловања и успоставити стабилност шумских екосистема;
- повећати степен шумовитости и обраслости подручја пошумљавањем пољопривредног земљишта без обзира на катастарску класу, по претходно прибављеној сагласности Министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства, а на основу Закона о пољопривредном земљишту;
- подизати заштитне имисионе шуме у граничним зонама индустријских постројења и саобраћајница;
- у складу са Конвенцијом о биолошкој разноврсности избегавати коришћење инвазивних врста, ради очувања биодиверзитета;
- формирати заштитно зеленило уз радне комплексе у атару, на површинама за рекултивацију (напуштене депоније, деградирано земљиште), у зонама спортских и рекреативних површина;
- остварити подизање заштитних појасева на територији Општине на деловима простора уз канале, путне коридоре и у оквиру пољопривредног земљишта, са циљем побољшања микроклиматских услова, чиме ће се утицати на повећање приноса у пољопривреди и укупне шумовитости општине;
- шуме и заштитно зеленило повезати у систем зелених површина који ће омогућити јачање укупног биоеколошког система.

Шумама и шумским земљиштем у државној својини на подручју обухвата Просторног плана газдоваће се на основу планских докумената (основа газдовања шумама), газдоваће правно лице чији је оснивач Република Србија, АП Војводина, односно јединица локалне самоуправе.

Шумама у приватној својини газдоваће се на основу опште основе и програма газдовања приватним шумама. Основе доноси сопственик шуме, односно корисник шума уз сагласност надлежног органа АП Војводине.

Газдовање шумама, у смислу Закона о шумама, подразумева скуп усаглашених стручно научних, техничко-технолошких, економских, организационих и друштвених активности које се у одређеном периоду подразумевају у шуми ради њене заштите, одржавања, унапређивања и коришћења.

Корисници шума су дужни да изврше пошумљавање површина на којима није успело пошумљавање и подмлађивање, као и површина на којима је извршена бесправна сеча и крчење шума.

Корисници шума су дужни да предузимају мере заштите од пожара, других елементарних непогода, биљних болести, штеточина и других штета као и мере неге шумских засада.

Правила уређење и опремање ловишта које се простире на укупној површини административне територије Куле. Уређење и опремање ће се вршити у складу са ловном и шумском основом.

На пољопривредном, шумском и водном земљишту које је у саставу ловишта могу се градити ловно технички објекти.

Изградња ловних објеката ће се вршити у складу са ловном основом регистрованих ловишта, као и другим прописима.

1.3. Водно земљиште

Водно земљиште, у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде, због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи који се одржавају на акватични или приобални екосистем.

Приобално земљиште, јесте појас земљишта непосредно уз корито за велику воду водотока који служи одржавању заштитних објеката и корита за велику воду и обављању других активности које се односе на управљање водама.

Ширина појаса приобалног земљишта је у подручју незаштићеном од поплава до 10 m. Уколико постоје захтеви за градњу на удаљености мањој од утврђене потребно је прибавити сагласност од ЈВП "Воде Војводине".

Водећи рачуна о основним принципима заштите вода, на водном земљишту се могу градити:

- водни објекти;
- објекти у функцији водопривреде, одржавања водотока и других вода, пловних путева, водног саобраћаја;
- одржавање корита водотока и водних објеката;
- спровођење мера заштите вода;
- спровођење мера заштите од штетног дејства вода;
- објекти инфраструктуре;
- садржаји намењени спорту, рекреацији, туризму, разоноду на води,
- пристаништа, товаришта, пристане, привезе и слично ...
- остале намене утврђене Законом о водама.

У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра.

Унутар туристичких простора: Црвеначки поток и Развала који су смештени на заталасаним падинама уз Телечке потоке, планирана је изградња акумулација и пратећих водопривредних објеката на основу одговарајућег урбанистичког плана.

Изградња објеката на туристичком простору акумулације Сава условљена је израдом одговарајућег урбанистичког плана.

Појединачни објекти намењени угоститељству, спорту и рекреацији, разоноди на води, риболову и другим потенцијалним садржајима морају имати неопходне пратеће садржаје и санитарно-техничке уређаје, могу се градити на основу смерница утврђених овим Планом, урбанистичким планом и Закона о водама.

Изградња и реконструкција саобраћајних објеката (мостови, прелази преко канала) и полагање инфраструктуре на водном земљишту вршиће се на основу услова из овог плана и услова надлежног водопривредног предузећа.

1.4. Грађевинско земљиште

Грађевинско земљиште јесте земљиште одређено Законом и планским документом као грађевинско, које је предвиђено за изградњу и редовно коришћење објеката, као и земљиште на којем су изграђени објекти у складу са Законом и земљиште које служи за редовну употребу тих објеката.

Грађевинско земљиште у обухвату Просторног плана чини грађевинска подручја седам насеља и грађевинско земљиште ван граница грађевинских подручја насеља, које је изграђено или је овим Просторним планом предвиђено за изградњу.

1.4.1. Грађевинско подручје насеља

За насеља Кула, Црвенка, Сивац, Руски Крстур и Липар је потребна израда планова генералне регулације.

Урбанистичким плановима је дефинисана граница грађевинских подручја насеља, правила уређења и грађења унутар границе обраде урбанистичког плана.

За два насеља у општини Кула, **Крушчић и Нова Црвенка** примењиваће се шематски прикази уређења насеља, као и правила уређења и правила грађења за ова насеља која су дефинисана овим Планом.

Основ за израду урбанистичких планова је Просторни план општине Кула.

Утврђена подела насељског простора на наменске површине – зоне претежне намене:

- површине јавне намене;
- зона центра насеља;
- зона породичног становања;
- зона спорта и рекреације;
- радне зоне;

Урбанистичким плановима ће се дефинисати организација простора унутар грађевинских подручја као и садржаји изван грађевинских подручја насеља који су у функцији самог насеља.

Зоне претежне намене и услови уређења и грађења, утврђени су у складу са месним потребама, а у складу са затеченом функционалном диференцијацијом насеља.

Организацију јавних служби и функција ускладити са дефинисаном функционалном диференцијацијом насеља.

Изградња комуналних објеката и уређење комуналних површина ће се вршити у складу са потребама, условима и нормативима који дефинишу одређену област.

На површинама ће се вршити изградња и пратећих садржаја неопходних за несметано функционисање појединих комуналних садржаја.

1.4.1.1. Грађевинска подручја насеља Крушчић и Нова Црвенка уређених овим планом (шематски прикази насеља)

За насеља **Крушчић и Нова Црвенка** задржавају се затечене границе грађевинских подручја насеља и грађевинско земљиште изван граница грађевинских подручја насеља:

- граница грађевинског подручја је дефинисана Одлуком о одређивању земљишта у грађевинском подручју насељеног места Крушчић ("Службени лист општине Кула", број 2/1992),
- граница грађевинског подручја насеља Нова Црвенка утврђена је доношењем Регулационог плана насеља Нова Црвенка ("Службени лист општине Кула", број 11/2000).
- изван грађевинских подручја насеља затечени насељски комунални објекти и површине.

1.4.2. Грађевинско земљиште изван границе грађевинског подручја насеља

Грађевинско земљиште изван граница грађевинских подручја насеља у обухвату Просторног плана чине: радне зоне, објекти за експлоатацију природних ресурса, туристички простори, стамбене зоне изван грађевинских подручја насеља, објекти специјалне намене, верски објекти, објекти саобраћајне, енергетске, електронске, линијске инфраструктуре и комуналних објеката и површина изван грађевинских подручја насеља.

Постојеће грађевинско земљиште изван граница грађевинских подручја насеља је земљиште које је у Републичком геодетском заводу, катастар непокретности Кула уписано као грађевинско земљиште.

Радне зоне

У обухвату Просторног плана за изградњу привредних објеката, могуће је формирати радне зоне и изван грађевинских подручја насеља уз саобраћајну инфраструктуру. Пожељно је груписање објеката, односно комплекса који у погледу простора, радног процеса, саобраћаја и инфраструктуре имају заједничке захтеве. Радни процеси могу се одвијати на постојећим изграђеним површинама под условом да су компатибилни са затеченом делатношћу (економије, машинске радионице, салаши и други објекти) а у складу са прописима и нормама које дефинишу услови за обављање одређене делатности, у односу на затечено стање на појединачном локалитету.

За постојеће привредне комплексе који су у функцији или нису у случају реконструкције објеката, доградње и изградње унутар затечених изграђених површина, услови за изградњу се могу издати на основу овог Плана и у складу са условима надлежних организација и јавних предузећа.

Потенцијални индустријски парк ће бити предмет разраде Урбанистичког плана. Локација истог овим планом није прецизирана јер у току израде плана није било конкретних потенцијалних инвестиција.

Објекти чија је локација везана за експлоатацију природних ресурса

Простори, објекти и постројења која служе за експлоатацију минералних сировина (глина, подземне и геотермалне воде, гас, нафта...), уређују се на основу решења надлежног министарства за енергетику и општине.

Простори за ове намене реализују се на основу решења надлежног Министарства за енергетику (Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине) и општине Кула.

Уколико се планирани простор за експлоатацију налази на пољопривредном земљишту, одобрење за експлоатацију прибавља се и од Министарства за пољопривреду.

Затечени објекти у функцији експлоатације подземних вода за снабдевање водом становништва, различито су позиционирана унутар грађевинског подручја и изван.

Циглане у Кули и Црвенки са површинама за експлоатацију глине и резервисаним просторима и правцима ширења експлоатационог простора. У Сивцу циглана не ради. На граници са К.о. Сивац са К.о. Кљајићево је циглана Јагњево тако да постоји могућност ширења експлоатационог поља унутар К.о. Сивац.

Експлоатација геотермалних вода врши се преко бушотина које се налазе унутар грађевинских подручја насеља Кула. Очекивана је експанзија у експлоатацији геотермалних вода.

Туристички простори, локалитети и услови за изградњу објеката у функцији туризма, спорта и рекреације, образовања, културе - водећи рачуна о могућностима простора, природних предуслова, као и о потребама становника–потенцијалних излетника, на територији Општине планира се уређење и опремање четири већа ваннасељска туристичка простора: Црвеначки поток, Мали Стапар, Развала и акумулација Сава. Планирана је градња објекта и комплекса у функцији различитих видова туризма, као што су: спортско - рекреативни, здравствено - рехабилитациони, културно - манифестациони, етно туризам, ловни, риболовни, транзитни, куће за одмор у зависности од предности односно захтева које могу се реализовати на конкретной локацији. То могу бити најразноврснији објекти, типа: угоститељства, спорта и рекреације, образовања, културе, забаве и других садржаја у циљу повећања укупне туристичке понуде Општине.

Наведени туристички простори могу се привести планираној намени након израде одговарајућег урбанистичког плана.

Евидентирани објекти и простори за које су утврђени посебни режими коришћења морају да буду у складу са условима надлежних установа.

Уређењем унутар дефинисаних површина туристичких простора и на појединачним локалитетима, је потребно сачувати природни амбијент и створити услове за боравак у природи за различита интересовања посетилаца.

Туристички простор мора бити опремљен неопходном саобраћајном, водном, енергетском и телекомуникационом инфраструктуром, а архитектонска обрада планираних објеката може се третирати слободно, са циљем да се уклопе у природни амбијент. Све површине намењене јавном коришћењу морају да буду изграђене у складу са Правилником о техничким стандардима приступачности. Слободне површине унутар наведених простора треба да буду парковски озелењене и хортикултурно уређене, а укупно учешће зелених површина треба да буде мин. 30%.

На дефинисаним површинама туристичких простора не дозвољава се развој индустрије, производних погона и складишта, изградња фарми и обављање других делатности које су некомпатибилне са туризмом.

Један од просторно већих ваннасељских простора формиран је на обронцима Телечке, на простору између Црвенке и Нове Црвенке, **Црвеначки поток**.

На овом простору, на заталасаним падинама Телечке, започета је реализација излетишта и рекреативног центра. Планирана је акумулација на делу долине која би се користило и за наводњавање обрадивих пољопривредних површина на Телечкој. Основна намена рекреативног центра и излетишта ја активан и пасиван одмор и рекреација становника околних насеља. Омогућена је изградња објеката у функцији различитих видова туризма са пратећим садржајима спорта и рекреације, образовања и културе, подизање шумских, парковских и других зелених површина. Корисници би били свих старосних категорија. Планирана површина туристичког простора на овом локалитету износи око 100 ha.

Даљом урбанистичком разрадом овог подручја сагледаће се оправданост изградње кућа за одмор због близина насеља Нова Црвенка и Црвенка и потенцијалних корисника на овом локалитету и оправданост ревитализације дела напуштеног коридора железничке пруге.

Мали Стапар са превасходно својим објектима техничке културе и воденим површинама постаће интерактивно подручје здравог физичког и менталног склопа за сваког од његових корисника, а као изузетно вредна целина у оквиру наше културне баштине, комплекс објеката у Малом Стапару постаје реперна тачка за изучавање историје регулације вода у Војводини.

Трећи веома погодан ваннасељски туристички простор је на подручју **Развале** у површини од 55,5 ha, северозападно од насеља Кула, на контакту две геоморфолошке целине, лесне терасе и лесне заравни. Терен је благо заталасан са две падине по источној и западној страни тако да има веома добро осунчање. Овај туристички простор потенцијални је бањско-туристички и спортско-рекреативни центар. Могућност планирања бањских капацитета базирани су на водама које по физичко-хемијским саставу, могу да се користе у балнеотерапеутске сврхе. На овом простору планирани су садржаји који прате актуелне тржишне трендове на пољу здравља и wellnesa. То подразумева изградњу хотела, спортских и рекреативних садржаја, садржаја за састанке, семинаре, радионице и друго. На овом простору изграђен је планинарски дом и велики број викенд објеката. Планирана је и акумулација на делу долине која би се користило и за наводњавање обрадивих пољопривредних површина на Телечкој.

Акумулација Сава је излетнички туристички простор у површини од приближно 27,7 ha погодан за спортове везане за воду. Купалиште је уређено и у контакту је са Панонијом-некадашњим властелинским имањем, сада пољопривредно туристички комбинат.

На овом простору могу се градити објекти у функцији риболова, рибарске кућице, простор за камповање са неопходним пратећим садржајима за боравак посетилаца. Акумулација се налази на територији К.о. Липар, а објекти (брана и црпне пумпе) на територији К.о. Бачка Топола.

Спортско-рекреативни простор Црвеначки пут - спортско-рекреативни туристички простор Црвеначки пут, је лоциран унутар катастарске општине Кула уз границу са катастарском

општином Црвенка. Налази се поред државног пута број I б реда број 19, између падина Телечке заравни и Великог Бачког канала.

У оквиру спортско-рекреативно туристичког простора чија је површина приближно 13 ha, могућа је градња објеката за спортско рекреативне активности (отворених и затворених) и објекте транзитног и викенд туризма са пратећим садржајима.

Туристички објекти на појединачним локалитетима изван туристичких простора – дефинисање границе подручја за изградњу објекта у функцији туризма на појединачним локалитетима изван туристичких простора (излетничког, манифестационог, рекреативног, едукативног, ловног, риболовног, транзитног), вршиће се на основу урбанистичког плана.

Стамбене зоне изван грађевинских подручја насеља - постојеће стамбене зоне уз пољопривредне економије Романија, Зеленгора, Нова Кула се задржавају. Романија и Зеленгора су функционално повезани са насељем Црвенка а становници Нове Куле са Кулом.

Нови стамбени објекти се не могу градити ван граница грађевинских подручја насеља осим на пољопривредном земљишту под условима дефинисаним овим планом (салаши).

Комунално опремање дефинисаних стамбених зона вршиће се у складу са потребама корисника и техничким прописима који дефинишу градњу ове врсте објеката.

Објекти специјалне намене - на локалитету Штолц се задржавају објекти унутар постојећих површина. Изградња и уређење унутар површина које су у функцији истог, вршиће се на основу овог Плана.

У случају промене границе зоне специјалне намене потребна је израда одговарајућег урбанистичког плана.

Верски објекти и верска обележја – изван грађевинских подручја насеља евидентирани су објекти капеле – тзв. Водице. Затечени објекти се могу реконструисати (ревитализовати) и користити како то верске заједнице уобичавају. Исто се односи и на верска обележја изван насељених места.

Гробља која нису активна, налазе се под заштитом по основу Закона о културним добрима и третирају се као заштићена целина.

Објекти саобраћајне, енергетске, електронске, линијске инфраструктуре и комуналних објеката и површина изван грађевинских подручја насеља

Саобраћајна инфраструктура: државни путеви, обилазнице око насеља, општински путеви. За постојеће и планиране саобраћајне објекте и површине, уколико се граде унутар утврђене регулационе линије, услови за изградњу – реконструкцију издају се на основу овог плана.

За планиране садржаје, када је потребно дефинисати регулационе линије - утврдити јавни интерес, обавезна је израда урбанистичког плана.

Линијска енергетска, електронска телекомуникациона и водопривредна инфраструктурна мрежа: за радове на затеченој линијској инфраструктури и планираној линијској инфраструктурној мрежи – електроенергетској, гасоводној, електронске комуникације, водоводне, канализационе мреже и другој, уколико нема потребе за утврђивање јавног интереса, могуће је на основу овог Плана.

Грађење линијске инфраструктурне мреже - која може бити надземна и подземна и за чију је изградњу предвиђено утврђивање јавног интереса могућа је на основу урбанистичког плана.

Енергетски објекти: Услови за изградњу нових производних енергетских објеката електрана већих капацитета и већих трансформаторских постројења 20 (35), 110 kV односно 110/20 kV ће се дефинисати у плану детаљне регулације.

Унутар постојећих комплекса трансформаторских постројења, где не долази до промене регулације градиће се у складу са условима датих овим Планом.

Мерно-регулационе станице (MPC) и регулационе станице (PC) за потребе садржаја изван грађевинских подручја насеља предвиђених овим Планом, ће се градити у складу са условима датим овим Планом и Законом.

Електронска телекомуникациона мрежа: изградња и реконструкцију електронске телекомуникационе мреже, ће се градити у складу са условима датим овим Планом.

Комунални објекти и површине изван грађевинских подручја насеља

Комплекси објеката за водоснабдевање насеља могуће је на основу овог Плана. У случају да је потребно дефинисати регулационе линије како би се утврдио јавни интерес – **општински водозахват**, потребна је израда урбанистичког плана.

Постојећа сметлишта и депоније комуналног отпада морају се санирати у складу са Стратегијом управљања отпадом и важећом Законском регулативом.

Одлагање комуналног отпада са територије општине Кула вршиће се у складу са смерницама датим у Стратегији управљања отпадом на нивоу региона за управљање отпадом и важећом Законском регулативом.

На нивоу општине Кула планирана је изградња трансфер станице. Локација трансфер станице је дефинисана Планом генералне регулације насељеног места Кула.

Санацију и рекултивацију неуређених депонија и затварање општинских депонија неопходно је вршити паралелно са изградњом регионалних депонија и пратеће инфраструктуре за адекватно управљање отпадом на основу одговарајуће техничке документације.

За остале објекте у систему управљања отпадом - (центри за одвојено сакупљање рециклабилног отпада – рециклажна дворишта) за које ће се локација утврдити у складу са условима и са доношењем локалног плана управљања отпадом за територију општине Кула.

Критеријуми за лоцирање сакупљачких станица и рециклажних центара нису дефинисани Националном стратегијом за управљање отпадом нити Законском регулативом. Градња ових објеката у складу са овим планом и другим урбанистичким плановима и законском регулативом.

Депоноване инертног отпада са територије општине Кула вршиће се у складу са смерницама датим законом о управљању отпадом и подзаконским актима.

Локације за депоноване инертног отпада на територији општине утврдиће се у складу са критеријумима које пропише надлежно Министарство.

Објекти за промет животиња – сабирни центри, сточне пијаце и откупна места за које ће се локација утврдити урбанистичким планом у складу са Законском регулативом.

Објекти за чување напуштених животиња (прихватилиште за напуштене животиње) - за потребе чувања животиња може се формирати простор за градњу објеката за ову намену, и то само на земљишту лошије бонитетне класе.

Локација и објекти морају испуњавати санитарно-ветеринарске и друге услове прописане законом и правилницима.

Уклањање животињских лешева и отпадака животињског порекла вршиће се одвозом у кафилерију.

У случају епидемије сточних болести за нешкодљиво уклањање животиња уредити јаме – гробнице према важећим ветеринарско санитарним прописима.

1.4.3. Опис граница грађевинског земљишта изван грађевинског подручја насеља

1.4.3.1. Радне зоне – привредни објекти

Постојеће изграђене површине – грађевинско земљиште изван граница грађевинских подручја насеља (напуштене девастиране економије, машинске радионице, магацини и други објекти) могу се користити за изградњу привредних објеката.

Изградња привредних објеката који су везани за дораду и прераду пољопривредних производа поред предходно наведених локалитета, могу се градити на површинама где се узгајају различите пољопривредне културе да би се исте дорађивале и прерађивале. Изградња је условљена израдом урбанистичког плана.

Изградњу објеката – радних комплекса изван грађевинских подручја насеља, који нису везани за прераду пољопривредних производа по правилу градити унутар грађевинских подручја насеља – радних зона.

Планирани индустријски парк овим Планом није утврђена граница грађевинског подручја, иста ће бити дефинисана израдом одговарајућег Урбанистичког плана.

Пољопривредне економије – постојеће локације фарми, економија, машинских радионица, управа економија и слични садржаји који су у функцији или нису. Реконструкцију, доградњу и изградњу нових објеката у оквиру постојећих економија вршити према условима датим Планом према правилима грађења за објекте у функцији примарне пољопривредне производње.

Планиране радне зоне дефинисане овим планом:

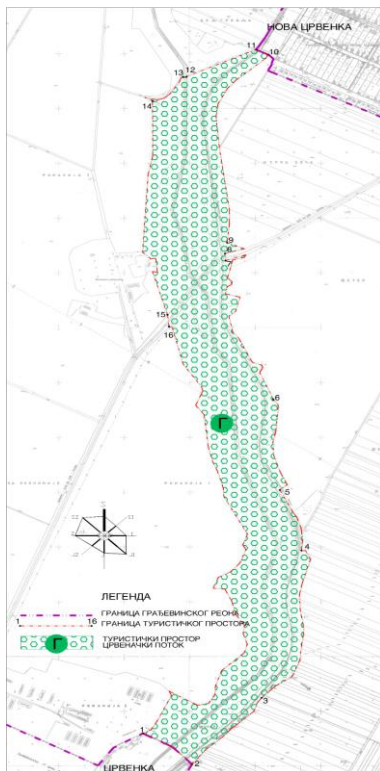
К.о. Кула – радни комплекс за складиштење и прераду семенске робе на катастарским парцелама број 8607, 8608/1, 8608/2, 8604 и 8606. Планирани радни комплекс је уз државни пут II А реда.

К.о. Крушић – радни комплекс на катастарској парцели број 2335. Радни комплекс је уз локални пут Крушић – Руски Крстур.

1.4.3.2. Туристички простори

Опис границе туристичког простора Црвеначки поток

Слика 4. Црвеначки поток

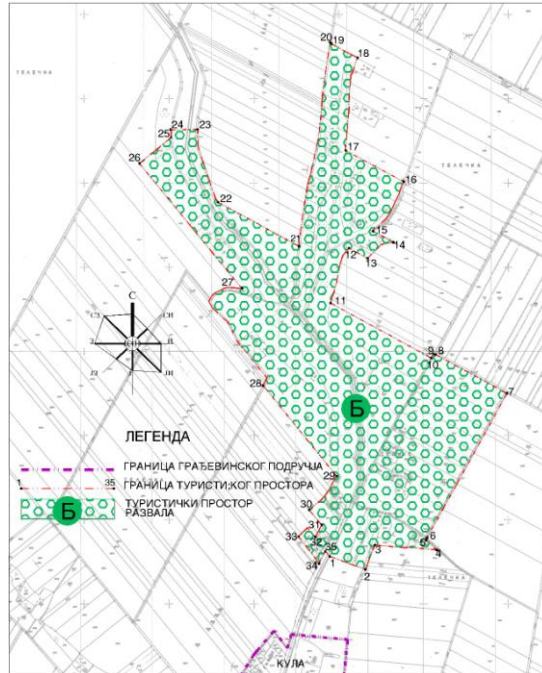

Почетна тачка број **1.** описа границе поклапа се са геодетском тачком 21. границе грађевинског подручја насеља Црвенка; Од тачке **1.** до тачке **2.** граница зоне поклапа се са границом грађевинског подручја насеља Црвенка. Од тачке **2.** граница иде у правцу североистока источном границом парцеле 9545 до тачке **3.** на тромеђи катастарских парцела 9545, 9549 и 8166; Од тачке **3.** граница иде у истом правцу источном границом парцеле 9549 до тачке **4.** на тромеђи парцела 9545, 9549 и 8192; Од тачке **4.** граница иде у правцу северозапада међном линијом парцеле 9545 до тачке **5.** на тромеђи парцела 9545, 9548 и 8206; Од тачке **5.** граница иде у правцу севера источном међном линијом парцеле 9548. до тачке **6.** на тромеђи парцела 9548, 8205 и 8206; Од тачке **6.** граница иде у правцу северозапада североисточном међном линијом парцеле 8205 до тачке **7.** на тромеђи парцела 8205, 9545 и 9570; Од тачке **7.** граница иде у правцу севера, границом парцеле 9545 до тачке **8.** на четворомеђи парцела 9545, 9570, 7202 и 9546. Од тачке **8.** граница прати границу парцеле 7202 до тачке **9.** на тромеђи парцела 7202, 9545 и 7203; Од тачке **9.** граница иде у правцу севера границом парцеле 9546 до тачке **10.** која се поклапа са геодетском тачком 9. границе грађевинског подручја Нове Црвенке; Од тачке **10.** до тачке **11.** граница зоне се поклапа са границом грађевинског реона Нове Црвенке; Од

тачке 11. граница иде у правцу југозапада северозападном границом парцеле 7233 до тачке **12.** на тремеђи парцела 7233, 9476 и 9572; Од тачке 12. граница пресеца катастарску парцелу 9476 (Телечки поток) до тачке **13.** на тремеђи парцела 9476, 7236/1 и 9575; Од тачке 13. граница иде у правцу југозапада северозападном међном линијом парцела 7236/1 и 7236/2 до тачке **14.** на тремеђи парцела 7236/1, 7236/2 и 9545; Од тачке 14. граница иде у правцу југа западном границом парцеле 7236/1 до тачке **15.** на тремеђи парцела 7236/1, 7331 и 9611; Од тачке 15. граница иде у истом правцу пресеца парцелу 9611 (пут) до тачке **16.** на тремеђи парцела 8146, 9611 и 8145; Од тачке 16. граница иде у истом правцу западном границом парцеле 8146 до почетне тачке **1.**

Опис границе туристичког простора Развала

Слика 5. Развала

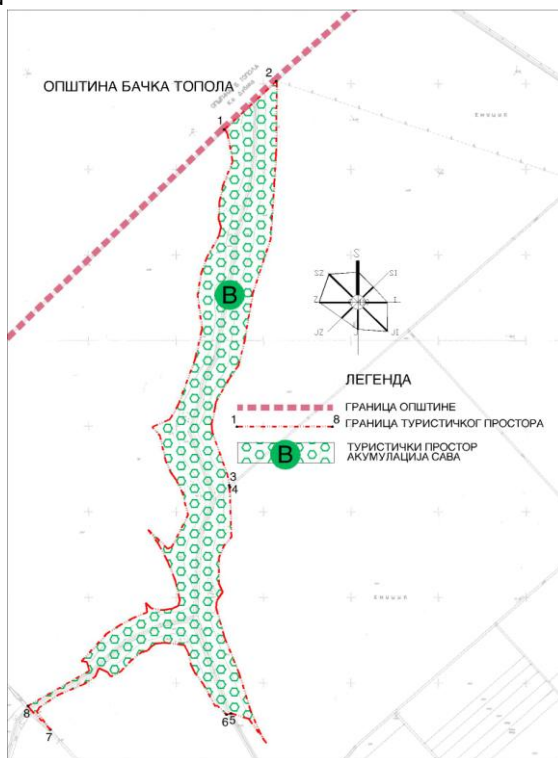

Почетна тачка број **1.** описа границе, налази се на тремеђи парцела 9709, 7674 и 7666; Од тачке **1.** граница иде у правцу југоистока, североисточном границом парцела 7674 и 7675 до тачке **2.** на тремеђи парцела 7675, 7671 и 76; Од тачке 2. граница иде у правцу североистока, источном границом парцела 7671 до тачке **3.** на тремеђи парцела 7671, 7695 и 7696; Од тачке 3. граница иде у правцу истока, северном границом парцела 7695 до тачке **4.** на тремеђи парцела 7695, 9857 и 7697/3; Од тачке 4. граница иде у правцу северозапада, североисточном границом парцеле 7697/3 до тачке **5.** на тремеђи парцела 7697/3, 7697/2 и 9857; Од тачке 5. граница иде у правцу североистока, пресецајући парцелу 9857 до тачке **6.** на тремеђи парцела 7646, 9857 и 9856; Од тачке 6. граница иде у правцу североистока, источном границом парцела 9856 до тачке **7.** на тремеђи парцела 7651/2, 9856 и 9855; Од тачке 7. граница иде у правцу северозапада, југозападном парцела 7652/1 до тачке **8.** на тремеђи парцела 7652/1, 9855 и 9849; Од тачке 8. граница иде у истом правцу пресеца парцелу 9849 до тачке **9.** на тремеђи парцела 7501/1, 7502 и 9849; Од тачке 9. граница иде у правцу југозапада, североисточном границом парцеле 9849 до тачке **10.** на тремеђи парцела 7502, 1503 и 9849; Од тачке 10. граница иде у правцу северозапада, североисточном границом парцеле 7503 до тачке **11.** на тремеђи парцела 7502, 7503 и 7504. Од тачке 11. граница иде у правцу севера, источном границом парцеле 7504 до тачке **12.** на тремеђи парцела 7497, 7499 и 7504. Од тачке 12. граница иде у правцу југозапада, североисточном границом парцеле 7499 до тачке **13.** на пресеку правца југоисточне међне линије парцеле 7498; Од тачке 13. граница иде у правцу североистока југоисточном међном линијом парцела 7498, 7494 и 7495 до тачке **14.** на тремеђи парцела 7495, 7496 и 7492; Од тачке 14. граница иде у правцу северозапада, североисточном међном линијом, парцеле 7495 до тачке **15.** на тремеђи парцела број 7494, 7492 и 9848; Од тачке 15. граница иде у правцу североистока, источном међном линијом парцела 7390 и 7393/2 до тачке **16.** на тремеђи парцела 7394, 7393/2 и 9848. Од тачке 16. граница иде у правцу северозапада, северном међном линијом катастарске парцеле 7393/2 до тачке **17.** на тремеђи парцела 7395, 7394 и 7393/2; Од тачке 17. граница иде у правцу севера источном границом катастарских парцела 7395, 7399, 7402 и 7404 до тачке **18.** на тремеђи парцела 7404, 7403 и 7407; Од тачке 18. граница иде у правцу северозапада, северном границом парцела 7404 и 7405 до тачке **19.** на тремеђи парцела 7405, 7407 и 9847/1; Од тачке 19. граница иде у правцу северозапада пресецајући парцелу 9847/1 до тачке **20.** на тремеђи парцела 7363, 7364 и 9847/1; Од тачке 20. граница иде у правцу југа западном границом парцеле 9847/1 до тачке **21.** на тремеђи парцела 7347, 7348 и 9847/1; Од

тачке 21. граница иде у правцу запада, северном међном линијом парцеле 7347 до тачке **22.** на тремеђи парцела број 7347, 7348 и 10060; Од тачке 22. граница иде у правцу северозапада источном међном линијом парцеле број 10060 до тачке **23.** на тремеђи парцела 73581, 7352 и 10060. Од тачке 23. граница иде у правцу југозапада пресеца парцелу 10060 (пут) до тачке **24.** Од тачке 24. граница иде у правцу југа западном границом парцеле 10061 до тачке **25.** на тремеђи парцела 8076, 8078 и 10061; Од тачке 25. граница иде у правцу југозапада, северозападном међном линијом парцела 8078 и 8079 до тачке **26.** на тремеђи парцела 8077, 8079 и 8085; Од тачке 26. граница иде североисточном међном линијом парцеле 8085 до тачке **27.** на тремеђи парцела 8084, 8085 и 10059; Од тачке 27. граница иде ка југу пратећи западну међну линију парцеле 10059. до тачке **28.** на тремеђи парцела 8073/1, 8073/24 и 10059; Од тачке 28. граница иде ка југоистоку западном међном линијом парцеле 8030/1 до тачке **29.** на тремеђи парцела 8025, 8030/1 и 8030/2. Од тачке 29. граница иде ка југозападу, северозападном међном линијом парцела 8019, 8021, 8023, 8033и 8034 до тачке **30.** на тремеђи парцела 8033/2, 8034 и 8035; Од тачке 30. граница иде ка југоистоку, југозападном међном линијом парцеле 8034 до тачке **31.** на тремеђи парцеле 8016, 8034 и 8035; Од тачке 31. граница иде ка југозападу, северозападном међном линијом парцела 8014/3 и 8016 до тачке **32.** на тремеђи парцела 8014/3, 8014/4 и 8036; Од тачке 32. граница иде у правцу северозапада, северном међном линијом парцеле 8014/4 до тачке **33.** на тремеђи парцела 3436, 8011 и 8013. Од тачке 33. граница скреће ка југоистоку, југозападном међном линијом парцеле 8013 до тачке **34.** на тремеђи парцела 8013, 8014 и 10058; Од тачке 34. граница иде ка североистоку, западном међном линијом парцеле 10058 до тачке **35.** на тремеђи парцела 68014/2, 8014/3 и 10058; Од тачке 35. граница иде до почетне тачке 1. пресецајући пут парцелу 10058.

Опис границе туристичког простора акумулације Сава

Слика 6. акумулација Сава

Почетна тачка број **1.** описа границе налази се на геодетској тачки границе општине Кула; Од тачке 1. до тачке **2.** граница се поклапа са границом општине Кула–Бачка Топола; Од тачке 2. граница иде у правцу југа источном границом парцеле 2027 до тачке **3.** на тремеђи парцела 2027, 2026 и 2921; Од тачке 3. граница пресеца парцелу 2921 (пут) до тачке **4.** на тремеђи парцела 2921, 2031 и 2032; Од тачке 4. граница иде ка југу источном границом парцела 2032, 2033 и 2034. скреће ка западу до тачке **5.** на ломној геодетској тачки парцела 2031 и 2913; Од тачке 5. граница пресеца парцелу 2913 (поток) до тачке **6.** ломна геодетска тачка на парцели 2913. од тачке 6. граница пресеца парцелу 2035 до најјужније тачке границе парцеле 2036, затим прати јужну границу парцела 2036 и 2037 до тачке **7.** на тремеђи парцела 2035, 2037 и 2925; Од тачке 7. граница иде ка северозападу, североисточном границом парцеле 2925 до тачке **8.** на тремеђи парцела 2926, 2914 и 2038; Од тачке 8. граница иде на север источном границом парцеле 2038 до тачке **1.**

Дефинисане границе туристичких простора израдом Урбанистичких планова могу се изменити.

1.4.3.3. Спортско – рекреативни простор - локалитет Црвеначки пут

Налази се унутар КО Кула, **спортско рекреативни простор** обухвата катастарске парцеле број: 8211, 8212 и део катастарске парцеле број 8208 К.о. Кула.

Граница грађевинског подручја Црвеначки пут.

Почетна тачка број **1** описа границе грађевинског подручја налази се на тремеђи к.п. број 9831, 8211 и 9830/2. Од тачке **1** до тачке **2** (на тремеђи к.п. број: 8211, 8212 и 9830/1), граница прати међну линију к.п. број 8211 са 9830/2. Од тачке **2** до тачке **3** (на тремеђи к.п. број: 8212, 9715 и 8208), граница прати међну линију к.п. број: 8212 са к.п. број 9830/2 и 9715. Од тачке **3** до тачке **4** (на тремеђи к.п. број: 8214, 8208 и 9831), граница прати међну линију к.п. број 8208 са к.п. број: 9715, 8213, 8216 и 8214. Од тачке **4** граница прати међну линију к.п. број 8211 са 9831 до почетне тачке **1** описа границе.

5.1. спортско рекреативни простор Црвеначки пут намена површина у прилогу плана. Уколико дође до промене бројева катастарских парцела граница се може утврдити са графичког прилога.

Уз грађевинско подручје спортско рекреативног комплекса је и постојећи радни комплекс економије Козара.

Затечени објекти до привођења планираној намени могу се користити и реконструисати са затеченом наменом.

1.4.3.4. Стамбене зоне изван грађевинских подручја насеља

Изван грађевинских подручја насељених места издвојене су стамбене зоне које су грађене уз пољопривредне економије за смештај и боравак радника који су били радно ангажовани на економијама, односно у примарној пољопривредној производњи. Поред становања у делу објеката се одвијала услужна делатност за потребе становника.

Стамбене зоне Романија и Зеленгора

Стамбене зоне Романија и Зеленгора се налазе унутар К.о. Црвенка. Обухватају објекте у функцији становања са припадајућим парцелама, спортско рекреативне површине, приступне путеве припадајућу инфраструктуру и део објеката који су били у функцији примарне пољопривредне производње ратарство и сточарство.

Граница грађевинског подручја **стамбене зоне Романија**

Почетна тачка број **1** описа границе налази се на тремеђи катастарских парцела број 9686, 9339/2 и 9340. Од тачке **1** до тачке **2** (на тремеђи к.п. број 9339/2, 9338 и 9344) граница прати међну линију к. п. број 9339/2 са к.п. број 9686 и 9344. Од тачке **2** до тачке **3** (на тремеђи к.п. број 9339/2, 9338 и 9687) граница прати међну линију к.п. број 9338 са к.п. број 9344 и 9687. Од тачке **3** до тачке **4** (на тремеђи к.п. број 9337, 9339/2 и 9687) Од тачке **4** до тачке **5** (на међној линији к.п. број 9687 са 9508/1, координате дате на графичком прилогу 3.1.). Од тачке **5** до тачке **6** (позната ломна тачка на међној линији к.п. број 9336 са 9334), граница пресеца к.п. број 9334. Од тачке **6** до тачке **7** (на тремеђи к.п. број 9339/2, 9336 и 9334), граница прати међну линију к.п. број 9336 са 9334. Од тачке **7** до тачке **8** (на тремеђи к.п. број 9340, 9334 и 9339/2) граница прати међну линију к.п. број 9339/2 са 9334. Од тачке **8** до почетне тачке **1** граница прати међну линију к.п. број 9339/2 са 9340.

Граница грађевинског подручја **стамбена зона Зеленгора**

Почетна тачка број **1** описа границе налази се на ломној тачки, међне линије к. п. број 9358/1 и 9358/2. Од тачке **1** до тачке **2** (на четворемеђи к.п. број 9358/1, 9355/2, 9355/1 и 9358/1), прати међну линију к.п. број 9358/1 са 9358/2. Од тачке **2** до тачке **3** (на тремеђи к.п. број 9551/1, 9357 и 9551) граница прати међну линију к.п. број 9355/1 са 9355/2 и 9357. Од тачке **3** до тачке **4** (на ломној тачки границе К.о. Крушчић са К.О. Црвенка) граница скреће и прати границу катастарских општина Црвенка и Крушчић. Од тачке **4** до тачке **5** (на тремеђи к.п. број 9692, 9365 и 9364), граница пресеца к.п. број 9692. Од тачке **5** до тачке **6** (на тремеђи к.п. број 9692, 9693 и 9367) граница прати међну линију к.п. број 9692 са 9365, 9366 и 9693. Од тачке **6** до тачке **7** (на тремеђи к.п. број 9367, 9368 и 9692), граница прати међну линију к.п. број 9367 са 9368. Од тачке **7** граница је утврђена координатама тачака обележених бројевима **8, 9, 10**. Од тачке **10** до тачке **11** (на тремеђи к.п. број 9363, 9355/14 и 9358/1). Од тачке **11** граница је

утврђена координатама тачака **12, 13** и **14**. Од тачке 14 до почетне тачке 1 граница прати међну линију к.п. број 9358/1 са 9358/2.

Графички прилог: Шематски приказ стамбених зона Романија и Зеленгора 3.1. Намене површина и 3.2. План инфраструктуре у прилогу плана.

Стамбена зона Нова Кула се налази унутар КО Кула. Обухвата простор у функцији становања са припадајућим парцелама, приступним путевима и спортско рекреативним површинама.

Граница грађевинског подручја **стамбене зоне Нова Кула "А"**

Почетна тачка број **1** описа границе налази се на теменој тачки међне линије к. п. број 9656/4 са катастарском парцелом 9656/3. Од тачке 1 до тачке 2 (на тремеђи к.п. број 9656/3, 9656/4 и 9656/1), граница прати међну линију к.п. број 9656/3 са 9656/3. Од тачке 2 до тачке 3 (на тремеђи к.п. број 9656/1, 9656/3 и 9656/4), граница прати међну линију к.п. број 9656/1 са 9656/3. Од тачке 3 до тачке 4 (на тремеђи к.п. број 9656/3, 9656/4 и 9658/1), граница прати међну линију к.п. број 9656/3 са 9656/4. Од тачке 4 до тачке 5 (на тремеђи к.п. број 9658/1, 9766 и 9656/3), граница прати међну линију к.п. број 9658/1 са к.п. број 9656/4, 9656/18, 9656/17, 9656/16, 9656/15, 9656/14, 9656/13, 9656/19, 9656/20, 9656/21, 9656/22, 9656/23, 9656/24 и 9656/3. Од тачке 5 до тачке 6 (на тремеђи к.п. број 9766, 9656/3 и 9657), граница прати међну линију к.п. број 9656/3 са 9766. Од тачке 6 до тачке 7 (на међној линији к.п. број 9656/3 са 9657, дефинисана графички на шематском приказу), граница прати међну линију к.п. број 9657 са 9656/3. Од тачке 7 до тачке 8 (на ломној тачки међне линије к.п. број 9656/3 са 9761), граница повезује ове две тачке најкраћим правцем. Од тачке 8 до тачке 9 (на тремеђи к.п. број 9647/1, 9648/1 и 9761), граница пресеца к.п. број 9761. Од тачке 9 до тачке 10 (на тремеђи к.п. број 9648/1, 9761 и 9650/1), граница прати међну линију к.п. број 9648/1 са 9761. Од тачке 10 до тачке 11 (на тремеђи к.п. број 9650/1, 9647/2 и 9647/1), граница прати међну линију к.п. број 9650/1 са 9648/1 и 9647/2. Од тачке 11 координате нових геодетских тачака 12 и 13 дате су у графичком прилогу број 4.1. Од тачке 13 до тачке 14 (на ломној тачки к.п. број 9756 и 9647/1), граница прати међну линију к.п. број 9756 са 9650/1 и 9647/1. Од тачке 14 до тачке 15 (на ломној тачки међне линије 9647/1 са 9761), пресеца к.п. број 9647/1. Од тачке 15 до тачке 16 (на ломној тачки к.п. број 9761 са 9656/3), граница пресеца к.п. број 9761. Од тачке 16 до почетне тачке 1 граница пресеца к.п. број 9656/3.

Графички прилог: Шематски приказ стамбене зоне Нова Кула 4.1. Намене површина и 4.2. План инфраструктуре у прилогу плана.

1.4.3.5. Објекти специјалне намене

Локалитет "Штолц" се налази унутар К.о. Кула. Обухвата изграђене и неизграђене површине унутар комплекса на катастарским парцелама број: 6640/2, 6643, 6644, 6645, 6647, 6648, 6649, 6645, 6651, 6652, 6653, 6654, 6655, 6657, 6680/1, 9893/2. Комплекс је ограђен тако да је издвојен у односу на окружење. Наведени комплекс задржава затечену намену.

1.4.3.6. Верски објекти и верска обележја

Затечени верски објекти – водике са пратећим садржајима и верска обележја се могу ревитализовати и реконструисати и користити како то верске заједнице уобичавају. Водике су евидентиране у К.о. Кула на катастарској парцели број 8411 и К.о. Руски Крстур на катастарској парцели број 7312.

1.4.3.7. Објекти саобраћајне, енергетске, електронске, линијске инфраструктуре и комуналних површина и објеката изван грађевинских подручја насеља

Постојећи објекти и површине на којима су изграђени објекти саобраћајне, енергетске, електронске, линијске инфраструктуре и комуналних површина и објеката изван грађевинских подручја насеља на затеченим површинама могу се реконструисати и дограђивати.

Планирана изградња у складу са овим планом, прописима и условима надлежних установа.

1.5. Опис и одређење целина и зона у насељима за која Просторни план садржи шематске приказе уређења насеља

До израде Урбанистичког плана, Просторни план садржи шематске приказе уређења насеља Крушчић и Нова Црвенка, за која је утврђена граница грађевинског подручја насеља, дефинисана намена површина и шема траса основне комуналне инфраструктуре и дата правила грађења по зонама основне намене – породично становање, центар насеља, радне зоне, површине и објекти јавне намене и други садржаји.

1.5.1. Опис и одређење целина за насеља Крушчић и Нова Црвенка

Унутар дефинисаних граница грађевинских подручја насеља Крушчић и Нова Црвенка приказаним у графичким прилозима означеним 1.1, 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., и 2.3. (приложени иза графичких прилога просторног плана), "Планом намене површина и размештај објеката јавне намене и објеката од општег интереса", приказана је претежна намена просторних целина насеља Крушчић и Нова Црвенка. Грађевинска подручја су подељена на просторне целине-зоне за које је утврђена претежна намена: породично становање, пословање, спортско-рекреативне површине, радне површине, површине за изградњу објеката од општег интереса, површине планиране за рекултивацију, саобраћај, инфраструктуру.

Постојећа организација насеља је последица досадашњег начина живљења и обављања делатности која се претежно односи на пољопривредну производњу. У том смислу дате су просторне целине уз максимално поштовање већ формираних зона.

Крушчић и Нова Црвенка су села, чије се становништво претежно бави примарном пољопривредном производњом.

На основу урбанистичких пројеката вршиће се реализација:

- Нових локације станица за снабдевање моторних возила горивом са пратећим садржајима;
- у централним зонама изградња објеката вишепородичног становања;

Улично, парковско и друго зеленило јавних површина ће се реализовати на основу пројектне документације озелењавања.

На објектима и површинама где је планом утврђена промена намене до реализације планираних решења може се одобрити текуће и инвестиционо одржавање постојећих објеката, реконструкција и доградња која је потребна за коришћење са задржавањем постојеће намене.

За обављање делатности морају се применити мере и услови заштите животне средине прописани Законом.

Ограничени радови односе се на објекте евидентираних непокретности под претходном заштитом за које се примењују утврђене мере наведене у тачки 7.2.2. "Заштита непокретних културних добара".

Изградња објеката на дефинисаним зонама условљена је минималним комуналним опремањем: да је обезбеђен приступ јавном путу, снабдевање довољним количинама воде, снабдевање електричном енергијом, обезбеђен прикључак на водонепропусну септичку јаму до реализације насељске канализације и одвођење атмосферских вода до реципијента.

1.5.1.1. Уређење и изградња површина и објеката јавне намене у насељима Крушчић и Нова Црвенка

Грађевинско земљиште на којем су изграђени и планирани објекти и површине јавне намене од општег интереса и које је у државној својини и делови земљишта који су планирани за изградњу објеката јавне намене од јавног интереса дефинисано је као грађевинско земљиште јавне намене.

За потребе покретања поступка експропријације на површинама које планом нису дефинисане за површине јавне намене а утврди се потреба за прибављањем, неопходна је урбанистичка разрада, којом ће се дефинисати елементи за одређивање регулационе линије.

Затечени објекти за које је покренут поступак легализације, а једним својим делом се налазе унутар регулације површина јавне намене а не ремете коришћење насељских саобраћајних

површина (тротоар), трасе – коридоре насељске инфраструктуре, пројектом исправке граница суседних парцела омогућиће се измена уличне регулације за потребе легализације истих.

Грађевинско земљиште јавне намене чине:

- улични коридори: представљају површине у њиховој планираној ширини која служи за постављање саобраћајне, хидротехничке, енергетске и остале комуналне инфраструктуре. Планираном мрежом саобраћајница, као и планираним инфраструктурним опремањем, свакој парцели унутар дефинисаних зона, омогућиће се адекватан саобраћајни приступ и могућност прикључка на насељску инфраструктуру;
- пешачке површине;
- паркови;
- тргови;
- железнички коридори;
- комунални објекти и површине: зелене пијаце, део насељских гробља, депонија комуналног отпада за коју је утврђена санација и рекултивација;
- објекти и површине око дела објеката јавне намене: локалне управе и самоуправе, државних институција, образовања, здравствене и социјална заштите, површине дефинисане за спорт и рекреацију и
- остале површине јавне намене.

Јавне службе

Концепција јавних служби базирана је на затеченим објектима и површинама и нормативима који су утврђени Просторним планом Републике Србије, потреба становника и могућности да се ови садржаји и реализују. Реализација је условљена нормативима који се односе на објекте и установе јавних служби и активности, а обухватају следеће:

Основно образовање (предшколско 6 година и школско 7-14 година) - предшколским и основним образовањем обухватиће се 100% деца овог узраста. У Крушчићу предшколско и основно образовање од 1-8 разреда се одвија у једном објекту. У Новој Црвенки настава се одвија за ученике од 1-4 разреда. Предшколска настава и настава од 5-8 разреда се одвија у Црвенки. Даљи развој и унапређење наставе одвијаће се у складу са стратегијом развоја образовања у Републици Србији и захтевима који су утврђени нормативима.

Здравство и социјална заштита - здравствена заштита становника се обавља у амбуланти на нивоу примарне здравствене заштите.

Дечији вртићи и јаслице - за боравак и смештај деце ових узрасних категорија нема изграђених објеката. Потреба за овом врстом бриге о деци је присутна.

Култура - укупна културна делатност на нивоу насеља остварује се на принципу аматеризма. Домови културе су места где се те активности и реализују. Постојећи објекти се могу реконструисати и опремати како би се обезбедила разноликост садржаја и перманентност употребе објекта.

Локална самоуправа - рад локалних административних органа самоуправе задржавају се на постојећим локацијама.

Спортско рекреативне површине - спорт има значајно место у функционалној структури оба насеља.

За активно бављење спортом у Крушчићу је изграђено фудбалско игралиште у контактаној зони са насељем и купалиште на каналу. Овај комплекс је изван границе грађевинског подручја насеља али је у функцији насеља.

У склопу комплекса основне школе изграђени су објекти: спортска дворана и отворени спортски терени.

Нова Црвенка има изграђене отворене спортске терене: у склопу школе и насељско фудбалско игралиште.

Остале активности - рад ватрогасне службе ће и даље бити организована преко ватрогасних друштава.

Ветеринарска служба – здравствена заштита животиња у насељу се одвија на нивоу ветеринарских станица. Рад ветеринарске станице у Крушчићу је организован, док ветеринарске услуге у Новој Црвенки пружа ветеринарска станица у Црвенки.

Комунални објекти и површине

Гробље - Постојећа гробља се задржавају на затеченим локацијама. Дозвољени су радови на уређењу истих, изградња пратећих комуналних и других садржаја који су у функцији намене простора, а у складу са правилницима и условима који дефинишу градњу на овим површинама.

У Новој Црвенки повећање гробних површина обезбедити у контактної зони на катастарским парцелама број 7222 и 7232 израдом одговарајућег урбанистичког плана.

Зелена пијаца

Насеље Крушчић има комунално опремљен и уређен пијачни простор.

Нова Црвенка нема пијацу. Уколико се утврди потреба иста се може градити унутар зоне центра насеља. Постоји могућност да део уличног коридора се опреми за мобилну зелену пијацу (по потреби).

Насељско сметлиште

Постојеће насељске депоније–сметлишта нису уређена према важећим прописима. Планирана је санација и рекултивација постојећих депонија. Депоновање отпада ће се вршити у складу са Стратегијом управљања отпадом, Локалним општинским планом за управљање отпадом, споразумом за управљање отпадом на нивоу региона и важећом законском регулативом.

Сточно гробље

У наредном планском периоду планира се одвоз угинулих животиња до најближе кафилерије.

Уређење зелених површина

Зеленило општег значаја које је у комплексима површина за рекреацију и одмор, паркови, игралишта, улично зеленило. Ове површине затечене и планиране ће се реализовати етапно, уз претходно урађену анализу и израду пројекта озелењавања појединих површина које треба укомпоновати повезати са атрактивним елементима: јавне чесме, скулптуре, тргови, јавна расвета, пешачке стазе, заставе и другим садржајима на јавним површинама.

Заштитно зеленило

Зеленило ограниченог значаја: спортски терени, купалишта, игралишта, гробља, расадници, зеленило културних, просветних, здравствених установа, захтева реконструкцију и подизање зелених површина које је такође у функцији основне намене.

Код спортских терена, игралишта, купалишта–избор биљног материјала и распоред у зависности од оријентације и треба да обезбеди заштиту од претераног загревања и побољша укупан амбијент.

Паркови специјалне намене уколико то површине дозвољавају се могу подизати у склопу предходно набројаних јавних објеката или као самосталне.

Правила за озелењавање приватних површина - на властитој парцели озелењавање вршити у складу са њиховом наменом. Око главног објекта формирати украсни врт, а унутрашњост парцеле користити према потребама домаћинства: повртњак, воћњак или на други начин.

Водоснабдевање

Водозахвати

Водозахват насељеног места Крушчић се налази унутар насеља, у зони централних садржаја насељеног места и породичним становањем. Тренутно се становништво снабдева водом преко два дубоко бушена бунара (оријентациона дубина каптираног изворишта је 107 и 116 m) укупног капацитета 15 l/s. Евидентирано је последњим анализама да вода не задовољава у хемијском, а посебно алармантно, ни у бактериолошком смислу.

Водозахват насељеног места Нова Црвенка се налази унутар насеља, у зони намењеној централним садржајима насељеног места. Тренутно снабдевање становништва водом не задовољава ни количином захваћене воде ни оствареним притиском у мрежи нити квалитетом.

Дислокација и модернизација водозахвата, те бушење нових бунара ће тако захваћеном водом, након њене прераде у смислу побољшања квалитета и усклађивања са Правилницима о хигијенској исправности воде за пиће, ће задовољити потребе становништва за довољном количином пијаће воде, под одговарајућим притиском и задовољавајућег квалитета. Неопходна

је такође, израда Елабората о зонама и појасевима санитарне заштите изворишта водоснабдевања.

Могућа решења су и оријентација ка заједничком водозахвату два и више насеља и општински водозахват са централним постројењем за кондиционирање воде за пиће, те допремање такве квалитетне воде до насеља.

Насељски водозахвати ће се користити и надаље до реализације заједничких водозахвата.

Водоводна мрежа

Тренутна покривеност насеља водоводном мрежом је задовољавајућа. Оријентациона дужина водоводне мреже насеља Крушчић (која је тренутно опремљена недовољним бројем затварачница и хидрантских прикључака) је 26 km.

У Новој Црвенки такође је изграђена месна водоводна мрежа, сви објекти у насељу су прикључени на насељски водовод.

Планом предвиђено побољшање водоводне мреже иде у смислу доградње на оним деоницама где не постоји, као и у преради неких деоница гранате мреже у прстенасту, која техничко-технолошки представља модеран начин водоснабдевања.

Посебну пажњу у наредном периоду треба посветити и замени дотрајалих водоводних цеви, као и реконструкцији уличних затварачких шахтова, односно доградњи задовољавајућег броја уличних хидраната. Општи закључак је да постојећој водоводној мрежи предстоји детаљна и свеобухватна реконструкција.

Атмосферска канализација

Улични колектори атмосферске канализације су у насељима изведени (тамо где их има) као отворени јаркови постављени у већини случајева обострано у односу на саобраћајницу (што и треба бити правило). На овакав начин је покривено оријентационо око 80% насеља.

Планом предвиђено побољшање иде у смислу реконструкције постојеће мреже (чишћење исте и евентуално продубљивање), доградње отворених јаркова на деоницама где нису изведени и усмеравање атмосферилија ка атарским каналима као трајним и квалитетним реципијентима.

Потребно је што ефикасније одвођење површинских вода кроз отворену мрежу или делимично зацвљену, са забраном израде кућних прелаза са високим прагом и неодговарајућег пречника.

Мрежа колектора фекалне канализације

Како у насељима не постоји мрежа колектора фекалне канализације, Планом се даје идејно решење у смислу оријентације подужних падова, а имајући у виду постојећу нивелацију уличних коридора.

У насељу **Крушчић** не постоји мрежа колектора фекалне канализације. Планом је дат предлог да се отпадне воде из насеља колектором отпадних вода доводи до заједничког пречистача у насељу Руски Крстур. Ово решење је дато на основу споразума закљученог између МЗ Крушчић и Руски Крстур. Пројектно техничком документацијом дефинисаће се адекватне трасе насељске мреже и цевовода до насеља Руски Крстур уз прибављање услова од стране надлежних установа и предузећа.

Овај предлог не искључује могућност градње уређаја за пречишћавање отпадних вода у Крушчићу уколико се утврди да је то решење технички и економски оправдано. Локација уређаја за пречишћавање отпадних вода за насеље Крушчић утврдиће се израдом одговарајућег урбанистичког плана.

Водећи рачуна о заштићеним зонама у непосредној близини насеља **Нова Црвенка**, као и мали број еквивалент становника, планом дато решење подразумева потискивање отпадних вода до колектора фекалне канализације у Црвенки.

Саобраћај

Планирана улична мрежа оба насеља Крушчић и Нова Црвенка задржала је постојећи ортогонални карактер. Планом је у Новој Црвенки и Крушчићу предвиђено измештање траса општинских путева (на правцу: Бачки Грачац – Крушчић – Црвенка - Нова Црвенка – Панонија) из насеља на обилазнице које тангирају насеља са истока. За насеље Крушчић планирана су два нова општинска пута Крушчић - Кула и Сивац- Крушчић - Бачки Брестовац.

Уличне мреже насеља издиференциране су према функцији у насељима и ширем окружењу.

Функционална подела саобраћаја приказана је у графичким прилозима 1.3 и 2.3 План саобраћајница са генералном нивелацијом.

Правила уређења и грађења и урбанистички услови за спровођење плана саобраћајне инфраструктуре у овим насељима су дата су у поглављу III Пропозиције просторног развоја, тачка 2.6. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре подтачка 5.1. Саобраћајна инфраструктура.

Гасификација

Гасификација насеља је реализована. Прикључке на постојећу гасну мрежу реализовати уз услове и сагласност надлежног предузећа.

Гасификација радних комплекса и изградња МРС, омогућиће се прикључцима на постојећу гасну мрежу уз услове и сагласност надлежног предузећа.

Електроенергетска и телекомуникациона инфраструктура

У Крушчићу—основни објекат за снабдевање електричном енергијом потрошача је трафостаница ТС 110/20 kV "Црвенка" преко 20 kV извода "Крушчић", а постоји веза за напајање преко 20 kV извода "Бачки Грачац" и "Црвенка 1". Планом се не предвиђају измене у начину напајања насеља електричном енергијом.

У Новој Црвенки—основни објекат за снабдевање електричном енергијом потрошача је трафостаница ТС 110/20 kV "Црвенка" преко 20 kV извода "Липар", а постоји веза за напајање преко 20 kV извода "Црвенка 1" и веза са ЕД "Врбас". Планом се не предвиђају измене у начину напајања насеља електричном енергијом.

ВН мрежа је изведена као надземна. Комплетна мрежа је на 20 kV напонском нивоу. У насељима Крушчић и Нова Црвенка нисконапонска мрежа је изведена као надземна, највећим делом на бетонским стубовима, док је један део на дрвеним стубовима.

Укупна оцена је да је у насељима јавно осветљење у потпуности заступљено, али да је застарело, скромног квалитета и да су скоро сви простори недовољно и неадекватно осветљени.

У Крушчићу и Новој Црвенки – Планом се не предвиђају измене у начину напајања насеља електричном енергијом.

Да би се сагледале тачне потребе за проширењем електроенергетске мреже поред информација о просечној потрошњи у протеклом периоду неопходно је познавати и планове привредног развоја општине и места Крушчић и Нова Црвенка, а такође треба узети у обзир и следеће факторе:

- планирану гасификацију насеља уз остаривање паритетне цене електричне енергије;
- увођење нових потрошача у постојеће објекте уз очекиване корелације пораста животног стандарда и потрошње електричне енергије;
- тешкоће у обезбеђивању других енергената.

Планом се не предвиђају измене у начину напајања насеља електричном енергијом. У постојећим трафо-станицама могуће је добити нове капацитете уграђивањем трансформатора максималне снаге за коју је дефинисана опрема.

Нове трафостанице биће по правилу МБТС или СТС, а по захтеву микролокације могу бити и уграђене у објекте. Микролокације истих ће се одређивати плановима разраде, односно условима за поједине локације.

Висконапонска мрежа ће се изводити за потребе напајања нових трафо-станица, углавном као надземна, или реконструкцијом постојеће НН мреже у мешовите водове, мада где се то покаже као економски оправдано иста се може изводити и подземно.

Нисконапонска мрежа ће се такође у зонама периферне породичне стамбене изградње изводити као надземна, али такође где се то покаже као економски оправдано иста се може изводити и подземно.

Неопходно је да се јавно осветљење плански допуњава, реконструише, осавременује и одржава, према потребама и карактеру простора, на основу стандарда и норматива, с циљем да исто у функционалном, безбедносном и амбијенталном погледу испуни своју улогу. Истовремено са

побољшањем мора се ићи и на рационалност осветљења применом система ноћно/полуноћно, применом нових технолошких решења и савремених штедљивих а ефикаснијих светиљки.

Електронска комуникациона инфраструктура

У насељу Крушчић ради једна пошта, са једним шалтером и једним доставним реоном.

У насељу Нова Црвенка ради једна пошта, са једним шалтером и једним доставним реоном.

Телефонска централа је крајња аналогна, капацитета 160 прикључака. На релацији Црвенка – Нова Црвенка веза се остварује аналогним системом преноса по бакарним проводницима. Планира се замена телефонске централе, као и полагање оптичког кабла на релацији Црвенка – Нова Црвенка.

Телефонска централа је крајња, капацитета 640 прикључака, спојена радио–релејним путем са чворном централом у Кули.

На основу обима пружених услуга не планира се никакво проширење капацитета поштанских услуга у насељима Крушчић и Нова Црвенка.

Претплатнички ТТ каблови примарне и секундарне месне мреже су положени поред тротоара и у зеленом појасу подземно и то са једне стране у ужим улицама, а са обе стране у ширим улицама.

Претплатничке ТТ каблове, као и до сада полагати поред тротоара и у зеленом појасу подземно и то са једне стране у ужим улицама, а са обе стране у ширим улицама.

У насељу нема елемената кабловског дистрибутивног система (КДС), као ни заједничких антенских система.

Потребе за савременим комуникационим системом су евидентне обзиром на заостајање у информационом и информатичком смислу. Треба планирати кабловски дистрибуциони систем (КДС) који омогућује дистрибуцију великог броја ТВ програма, радијских програма као и локалне ТВ програме. Поред тога КДС као двосмерна мрежа нуди широк спектар дигиталних информатичких сервиса (интернет, телеметрије и сл).

Локација антенског система и главне станице биће дефинисана у складу са техничким условима за ову врсту објеката. За локацију антенских стубова избегавати зону центра насеља, објекте и контактну зону са објектима и површинама на којима се окупљају и задржавају становници (образовне, здравствене установе, јавни тргови и други објекти).

Изградња КДС у Крушчићу и Новој Црвенки треба да је примерена економско–техничким условима, а то значи да се уради савремена главна станица и примарна дистрибуција најсавременијим оптичким кабловима, а секундарна и терцијална дистрибуција коаксијалним кабловима. Поред полагања каблова КДС подземно треба планирати и коришћење постојећих ресурса за полагање самоносивих каблова на стубове телекомуникационе мреже и Електродистрибуције.

1.5.2. Биланс површина за насеља Крушчић и Нова Црвенка

Табела III-1: Основне категорије коришћења земљишта са билансом површина

НАМЕНА	НОВА ЦРВЕНКА				КРУШЧИЋ			
	постојеће		планирано		постојеће		планирано	
	м ²	%	м ²	%	м ²	%	м ²	%
стамб. површине	307.174	36	408.583	47,9	1.758.000	66	1.950.000	74
центар насеља	9.658	1,0	14.000	1,5	45.000	2	45.000	2
образовање	2.009	0,3	6.600	0,8	13.000	1	13.000	1
спорт. рекреат. пов.	10.460	1,3	15.000	1,7	-	-	-	-
заштитно зеленило	23.872	2,8	107.080	12,5	20.000	0,7	124.200	5
радне зоне	33.452	3,9	163.000	19	-	-	-	-
улична мрежа	90.059	10,7	113.000	13,3	420.000	16	420.000	16
комунал. објекти и површине	-	-	31.000	3,6	20.000	0,7	50.000	2
неизграђене површине	375.693	44	-	-	376.200	13,6	-	-
рибњак	-	-	-	-	-	-	50.000	-
УКУПНО грађ. реон	852.323	100	852.323	100	2.652.200	100	2.652.200	100

1.6. Општи и посебни услови и мере заштите

Услови и мере заштите живота и здравља људи

Просторно планирање је процес и омогућава имплементацију одрживих планских решења којим се утиче на здравље становништва. Исправно управљање жиотном средином је кључни фактор у сузбијању бројних болести чији су директни изазивачи фактори животне средине, пре свега антропогени и њихово синергијско дејство. Утицај услова животне средине на здравље људи је велико, јер је становништво свакоднево изложено низу физичких, хемијских и биолошких агенаса, природног и антропогеног порекла.

Мере заштите живота и здравља људи могу се поделити у неколико кључних области, према доминантном утицају у складу са законском регулативом из појединих области:

- унапређење квалитета животне средине (заустављање даље деградације животне средине, уз санацију и ревитализацију угрожених подручја);
- елиминисање загађења ваздуха које настаје као продукт сагоревања чврстих горива које је у вези са многим болестима;
- благовремена упозоравања и превенција од штетних ефеката дејстава хемикалија који представљају потенцијални ризик за здравље људи;
- заштита здравља људи од електромагнетног зрачења;
- заштита живота и здравља људи у ванредним ситуацијама планирањем превенције и адекватним реаговањем на насталу ситуацију, чиме би се смртност и болести од последица ванредних ситуација, несрећа и избијања епидемија који су повезани са факторима ризика животне средине значајно смањили;
- заштита живота и здравља људи од последица климатских промена као глобалне опасности по здравље људи, које изазивају оштећења озонског омотача, губљење биодиверзитета и др.

На унапређење мера заштите живота и здравља становништва од значаја је унапређење општинских служби за заштиту животне средине и мониторинг и унапређење информисања јавности по питањима животне средине.

Раст запослености, привредни и економски развој стварају услове који поправљају животни стандард и позитивно утичу на живот појединца.

1.6.1. Услови и мере заштите, уређење и унапређење животне средине

Општина Кула свој даљи развој прилагодиће и усагласити са општим захтевима одрживог развоја. Стога је један од основних циљева просторног развоја Општине дефинисање стратегије заштите животне средине, даљег одрживог и еколошки прихватљивог развоја.

Заштиту животне средине ускладити са одредбама о заштити животне средине датих у Закону о заштити животне средине, Закону о процени утицаја на животну средину, Закону о стратешкој

процени утицаја на животну средину, Закону о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, Уредби о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, правилницима којима се регулише обављање одређених делатности и условима надлежних органа и организација које су Законом овлашћене да их утврђују.

1.6.2. Заштита природних и непокретних културних добара

1.6.2.1. Правила уређења и коришћења и заштите заштићених подручја

С обиром да на територији општине Кула нема заштићених природних добара, него подручја предвиђених за заштиту, у циљу њиховог очувања на простору општине потребно је извршити картирање и валоризацију и формирати заштићена подручја са условима и мерама заштите.

На подручјима предвиђеним за заштиту потребно је спроводити следеће мере заштите:

- забрана промене намене ливада и пашњака;
- очување слатина искључивањем мелиоративних радова и промене водног режима станишта, као и преоравањем, култивисањем или пошумљавањем земљишта;
- забрана одношења (скидања) површинског слоја траве са пашњака и влажних ливада;
- коришћење пашњака и ливада за потребе локалног становништва кроз одрживо кошење и пашарење;
- подизање вишеспратног заштитног зеленила око рибњака коришћењем аутохтоних врста;
- подизање зелених појасева уз путну и каналску мрежу, коришћењем пре свега аутохтоног садног материјала;
- изградњу објеката ограничити на пољопривредне објекте чија намена је у складу са традиционалним обликом коришћења ливада и пашњака;
- избегавање коришћења страних инвазивних врста за озелењавање простора у близини станишта врста природних реткости (*Acer negundo*, *Ailanthus glandulosa*, *Amorpha fruticosa*, *Celtis occidentalis*, *Frahinus*, *pensylvanica*, *Gledichia triachantos*, *Licium halimifolium*, *Parthenocissus inserta*, *Prunus serotina*, *Reunourina syn.Faloppa japonica*, *Robinia pseudoacacia*);
- учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде преко 50 %;
- очување разноврсности физиогномије то јест спратовности шумске вегетације;

Колектори отпадних вода фабрике алкохола "Панон" и фабрике шећера "Црвенка" се налазе у грађевинском подручју насеља Црвенке, постојећа су и планирана намена површина утврђена овим Планом и Планом генералне регулације насеља Црвенка. У ове колекторе се упуштају воде из процеса прања репе и служе за таложење муља. Они су станиште, односно гнездилиште заштићених врста птица (сабљарке, црвеноноге властелице, црноглавог галеба и обичне чигре) и као такви се задржавају и у наредном планском периоду. Уколико дође до промена у коришћењу ових колектора које би довеле до промена услова за заштићене врсте птица, тражиће се услови Завода за заштиту природе.

1.6.2.2. Заштита непокретних културних добара

Заштиту непокретних културних добара спроводити интегрално са простором на којем се налазе у складу са условима и мерама заштите.

- заштита културног наслеђа од свих облика неконтролисане урбанизације и изградње, од непримерених намена и реконструкција које могу трајно да деградирају не само окружење, већ и да им угрозе идентитет;
- реинтеграција непокретних културних добара у савремени животни амбијент;
- организовано развијање свести и едукација о значају културног наслеђа за живот и рад, као предуслова за очување националног идентитета;
- за све објекте који су наведени од стране Завода за заштиту споменика културе као и за њихову непосредну околину (припадајуће парцеле) важе одредбе Закона о културним добрима;
- за радове на наведеним објектима (адаптације, ревитализације, реконструкције и друго) сходно члановима 99-100 Закона о културним добрима, власници-носиоци права коришћења морају прибавити посебне услове-мере техничке заштите од стране Покрајинског завода за заштиту споменика културе;
- за археолошке локалитете и зоне са већим бројем локалитета са списка који чине део услова, важе исте одредбе Закона о културним добрима, које обавезују власника да пре преузимања било каквих земљаних радова обезбеди посебне услове заштите од Покрајинског завода за заштиту споменика културе;

- гробља према Закону о културним добрима уживају претходну заштиту, те се без посебне евиденције третирају као заштићене целине.

За евидентиране непокретности под предходном заштитом, могуће су измене наведених услова под условом да су исте утврђене од стране надлежног Завода за заштиту споменика културе.

1.6.3. Заштита од елементарних непогода и услови уређења простора од интереса за одбрану земље

Под елементарним непогодама подразумевају се земљотреси, екстремне климатске појаве, пожари, поплаве, високе подземне воде, епидемије болести већих размера и друге несреће.

У складу са Законом о ванредним ситуацијама а у циљу остваривања права по питањима заштите и спасавања општина Кула је дужна да донесе План и програм развоја система заштите и спасавања на својој територији.

На подручју општине Кула континуирано ће се спроводити мере заштите и одбране од елементарних непогода, које настају као последица сеизмичких, климатских, хидролошких, орографских карактеристика на овом простору.

Заштита од земљотреса – урбанистичке мере заштите се односе на поштовање процента изграђености, обезбеђење слободних површина и проходности, а техничке мере заштите огледају се у поштовању прописа за пројектовање и изградњу објеката у сеизмичким подручјима где је максимално очекивани земљотрес од 8 степени МЦЗ.

Заштита од екстремно неповољних климатских карактеристика

Ветар – предвиђене мере заштите се огледају у поштовању грађевинско-техничких мера при пројектовању, постављањем објеката дужом страном у правцу дувања ветра где год је то могуће. Дендролошке мере се огледају у подизању зелених појасева одређених ширина, густина и врста дрвећа (високо дрвеће) попречно на правац дувања ветра, тамо где за то постоје услови.

Град и грмљавинске непогоде – заштита од града се спроводи изградњом противградних станица на најугроженијим подручјима и њиховим правовременим деловањем, односно повезивањем у систем противградне заштите на територији Војводине.

Пожари – да би се смањила угроженост од пожара у насељима извршено је издвајање радних зона од зона становања. Да би се смањила опасност од избијања пожара и евантуално брзо интервенисање у случају потреба потребно је придржавати се услова и мера дати од стране Министарства унутрашњих послова – сектор за ванредне ситуације.

Угроженост од поплава – заштита од површинских вода спроводиће се преко изграђеног и планираног отвореног каналског система. Димензионисање система за одвођење атмосферских вода треба да одговара појави меродавне падавине и према томе ће се димензионисати мрежа и објекти на њој.

Заштита од подземних вода решиће се издизањем терена насипањем, изградњом канализације атмосферских вода, реконструкцијом и одржавањем отворене каналске мреже мелиорационих система.

Заштита приобалних простора од процедурних вода из канала Врбас – Бездан обезбедити одржавањем латералних канала који имају функцију дренаже и насипањем простора на којима се појављују процедурне воде из канала.

Епидемије – спречавање избијања епидемија болести подразумева активни здравствени надзор, брзу дијагностику, хоспитализацију и лечење, дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију у зависности од конкретне ситуације.

У случају епидемија већих размера сахрањивање умрлих ће се обављати на насељским гробљима.

Заштитни објекти од интереса за одбрану земље – ради заштите становништва од ратних дејстава за општину Кула и насељена места у општини Кула **нема посебних услова за изградњу заштитних објеката.**

Код изградње објеката придржавати се члана 4. Закона о изменама и допунама Закона о ванредним ситуацијама (Сл. гласник РС број 93/12.).

2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

Правила грађења се односе на подручја у обухвату плана за која није предвиђена даља планска разрада кроз доношење планског документа ужег подручја.

Наведена правила грађења имају усмеравајући карактер где је утврђена даља планска разрада.

2.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту

На пољопривредном земљишту могу се градити:

- објекти у функцији примарне пољопривредне производње;
- објекти чија је локација везана за експлоатацију природних ресурса;
- комунални и инфраструктурни објекти;
- бунари, канали и објекти хидротехничке мелиорације;
- подизати расадници за производњу репродуктивног материјала.

2.1.1. Објекти у функцији примарне пољопривредне производње

Избор локације за изградњу објеката за потребе примарне пољопривредне производње, и за потребе складиштења и прераде пољопривредних производа, треба извршити након анализе исте (рељеф, хидролошке карактеристике), као и других услова (могућност прикључења на јавни пут и осталу инфраструктуру, утицај на окружење и животну средину и др.). Такође при избору локације за изградњу неопходно је водити рачуна о квалитету земљишта и где год је то могуће објекте лоцирати на земљиштима слабијих бонитетних карактеристика.

Парцела мора бити комунално опремљена у складу са делатношћу која се обавља и то приступним путем ширине минимум 3,5m, унутрашњим саобраћајницама, санитарном и водом за потребе производње, унутрашњом канализационом мрежом за прихват и евакуацију отпадних вода, електричном енергијом.

Изградња нових објеката, реконструкција и доградња ће се вршити у складу са условима из овог плана и прибављених услова надлежних организација и предузећа у чијој је надлежности њихово издавање.

Објекти за узгој стоке - фарме

Према Правилнику о ветеринарско-санитарним условима фарма односно објекат за узгој и држање копитара, папкара, живине и кунића, је газдинство у којем се држи или узгаја 20 и више грла копитара, папкара (20 и више грла говеда, 100 и више грла свиња, 150 и више грла оваца и коза) или 350 и више јединки живине и кунића. Са изменом утврђених норми, примењиваће се важеће.

Изградња објеката који су у функцији сточарске производње и објеката који су у функцији прераде, коришћења капацитета за различите компатибилне садржаје условљена је применом санитарно-ветеринарских, хигијанско-техничких, еколошких, противпожарних и других услова.

Општи услови за изградњу фарме су:

- фарму градити на локацији која се налази на подручју и у зони која, у зависности од врсте и броја животиња, обезбеђује ветеринарско-санитарне, хигијенско-техничке, противпожарне као и еколошке услова а да не угрожава нити да је угрожена од

стамбених и других објеката у ближој и даљој околини, а у складу са Законом и правилницима којим се уређује изградња и реконструкција објеката за држање и узгој животиња;

- производно – сточарске капацитете, кад је то могуће, градити у близини ливада и пашњака, како би се користили кроз одрживо кошење и пашарење;
- код изградње објеката сточних фарми мањег капацитета предност имају локације уз локалне и атарске путеве, у близини насеља, како би се користила постојећа насељска инфраструктура;
- основни услов при избору локације је могућност трајног решења прихватања и одвођења сувишних површинских и подземних вода. Предност у овом смислу имају локације у непосредној близини мелиоративних канала, како би се постигло боље одвођење сувишних вода са уређене површине комплекса;
- објекте фарме са великим капацитетима не треба лоцирати на правцу доминантних ветрова који дувају према насељеном месту.

Услови за изградњу и организацију објеката фарме:

- фарма мора да буде изграђена тако да омогући одговарајуће микроклиматске и зоохигијенске услове зависно од врста животиња;
- минимална величина парцеле за изградњу фарме је 0,5ha, величину парцеле дефинисати у складу са капацитетом и врстом изградње, с тим да се мора обезбедити довољно простран круг фарме, који ће омогућити повезаност свих функционалних делова;
- круг фарме мора бити довољно простран да обезбеди функционалну повезаност објеката и мора бити озелењен;
- највећи дозвољени индекс заузетости парцеле је 40%;
- у оквиру фарме треба формирати два одвојена блока – технички и производни. Технички блок подразумева изградњу објеката за боравак и смештај радника, складишта хране, карантинске просторије, машински део, просторије за ветеринарске прегледе, мини кланицу за принудна клања и сл. Неопходно је обезбедити посебан простор за унуштавање или одлагање угинулих животиња. У производном делу налазе се објекти за узгој животиња, који морају бити подељени по категоријама – за приплодне животиње, за узгој подмлатка и за тов;
- максимална спратност објеката у производном делу фарме није ограничена, избор технологије условљава спратност, спратност објеката у техничком делу (објекти за запослене, пословни објекти, објекти за боравак-становање, котларнице, машинске радионице, складишта и други објекти су максималне спратности П+1+Пот. (М);
- удаљеност производних објеката (смештај и узгој животиња) од суседних парцела је минимално 10m (изузетно ова удаљеност може бити минимално до 4 m уз сагласност власника суседне парцеле);
- уколико се граде фарме за узгој различитих врста животиња, производне целине за сваку врсту животиња удаљити у складу са ветеринарско-санитарним условима;
- на постојећим фармама које не могу да испуне прописане ветеринарске, техничке и друге мере прописане важећим Законом и правилницима, не могу се градити нови капацитети за смештај и узгој животиња. Омогућена је изградња објеката који побољшавају услове за њихово држање;
- прихватање и евакуација атмосферских и условно чистих вода чији квалитет одговара II б класи могу се без пречишћавања упуштати у атмосферску канализацију или природни реципијент;
- фекалне воде сакупљају се у одвојене водонепропусне септичке јаме или се испуштају у канализацију;
- отпадне воде-осока и технолошке воде које настају током прања објеката, опреме, механизације, сакупљати у водонепропусне септичке јаме и пречистити до утврђеног квалитета пре испуштање у природне реципијенте или евакуацију истих вршити преко овлашћених организација. Одвоз отпадних материја са фарми на пољопривредно земљиште вршити у складу са прописима;
- парцеле се морају оградавати транспарентном или комбинованом оградом висине максимално 2,2m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1 m од међне линије или на међну линију уз прибављену сагласност суседа;
- ограда према суседним катастарским парцелама на којој се узгајају пољопривредне културе по правилу треба да је транспарентна;
- преграђивање функционалних целина унутар комплекса одвајање производног и техничког дела или другачије издвојених целина, ограда не може бити веће висине од спољне ограде;
- повезивање фарме са мрежом јавних саобраћајница обезбедити приступним путем одговарајуће ширине (минимално 3,5m), изграђеним од чврстог материјала.

За изградњу **објеката за узгој стоке мањих капацитета** такође се примењују општи услови и услови за изградњу и организацију објеката фарме. Објекте за узгој стоке мањих капацитета као засебне функционалне целине по правилу градити по ободу насеља уз атарске и локалне путеве и где постоје капацитети за прикључак на насељску инфраструктуру. Избежавати градњу објеката мањих капацитета дубље у атару.

Постојеће фарме и објекти за узгој стоке мањих капацитета, који не могу да задовоље утврђене услове могу се реконструисати и задржати у затеченим габаритима уколико задовољавају ветеринарско-санитарне услове за узгој и држање животиња.

Објекти за потребе гајења и приказивања старих аутохтоних сорти биљних култура и раса домаћих животиња

Овакви објекти ће се градити по угледу на салаше, уз услове дефинисане за салаше.

Објекти за гајење печурки и пужева

Изградња ових објеката је могућа и усмеравати је на мање квалитетно земљиште, а у складу са нормама и правилницима који регулишу ову област.

- минимална величина парцеле за изградњу ових објеката је 1 000m²;
- максимални индекс заузетости парцеле је 70;
- минимална удаљеност објеката од суседних парцела је 10 m, изузетно ова удаљеност може бити мања уз сагласност власника суседне парцеле;
- максимална спратност објеката је П+Пот(М), са изградњом сутерена или подрума уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Рибњаци са пратећим објектима

За изградњу, проширење постојећих, реконструкцију напуштених рибњака на обрадивом пољопривредном земљишту потребна је сагласност надлежног министарства уз основне техничке услове:

- избор локације за изградњу нових рибњака вршити након претходних анализа расположивих количина и квалитета воде која ће се користити за пуњење рибњака;
- границе рибњака морају бити обележене видљивим ознакама;
- минимална величина парцеле за изградњу рибњака је 2 ha;
- изградњу прилогодити технологији производње;
- уз рибњаке могу се градити пратећи објекти у функцији производње, по потреби и објекти за дораду, прераду и складиштење;
- рибњаци не могу угрожавати суседно пољопривредно земљиште и објекте у окружењу. Кроз техничку и осталу документацију дефинисаће се удаљеност, али не може бити мања од 5 m;
- подизати вишеспратно зеленило око рибњака коришћењем аутохтоних врста;
- уколико је могуће рибњак треба да је ограђен.

Објекти за смештај пољопривредне механизације, репроматеријала, смештај и чување готових пољопривредних производа (пољопривредне економије, машински парк)

Изградња објеката за смештај пољопривредне механизације, репроматеријала, смештај и чување готових пољопривредних производа на пољопривредном земљишту може се вршити на основу овог Плана са провером инфраструктурне опремљености, уз примену норматива и прописа који регулишу градњу ових објеката, а у складу са условима:

- објекти за смештај механизације сматрају се затворени, полуотворени и настрешнице у којима се смешта и одржава пољопривредна механизација;
- објектима за складиштење сматрају се све врсте складишта за амбалажу, сушење, смештај и чување пољопривредних производа (силоси, трапови, подруми, подна складишта, чардаци, хладњаче и др.), прераду и пратећи објекти и инфраструктура;
- парцеле морају имати приступни пут до мреже јавних путева минималне ширине од 5m;
- максимална спратност објеката је П+1+Пот(М). (односно усклађена са технологијом), са могућношћу градње сутеренских-подрумских просторија уколико то хидролошки услови дозвољавају;
- минимална величина парцеле за изградњу ових објеката је 0,5 ha;
- постојеће економије се задржавају, са могућношћу реконструкције, доградње и изградње објеката у складу са наведеним функцијама;
- максимални индекс заузетости парцеле је 40;
- максимални индекс изграђености је 0,4;

- минимална удаљеност ових објеката од регулације и суседних парцела је 5,0m (изузетно ова удаљеност може бити и мања уз сагласност власника суседне парцеле;
- овим планом задржавају се постојеће економије за смештај пољопривредне механизације уз примену законски прописаних услова.

Воћарско-виноградарске кућице

Парцела на којој се изграђује воћарско-виноградарска кућица не може бити мања од 1.000 m², с тим да се најмање 70 % површине парцеле користи за узгој воћа, винове лозе, повртарских култура, цвећа.

- максимална спратност објеката је П+Пот(М), са могућношћу градње сутеренских-подрумских просторија, нарочито у нагнутом терену (уколико то хидротехнички услови дозвољавају). Висина подрума изнад терена не може бити виша од 90 cm (ако је у нагибу рачуна се од просечне висине терена дуж објекта);
- објекат у основи не прелази 30 m² по потреби могу се градити надстрешнице, тремови или перголе у склопу објекта или засебно и не урачунавају се у површину објекта. Објекат градити у духу традиције грађења ове врсте објеката;
- омогућена је изградња и реконструкција виноградарских подрума полуукопаних и укопаних у лесно брдо-одсек Телечке косе;
- минимална удаљеност објеката од регулације и границе суседне парцеле је 5 m, изузетно ова удаљеност може бити мања уз сагласност власника суседне парцеле;
- код постојећих изграђених парцела које не задовољавају претходно наведене услове, задржавају се постојеће кућице и омогућена је реконструкција у постојећим затеченим габаритима.

Стакленици, пластеници

У циљу побољшања пољопривредне производње на пољопривредном земљишту је дозвољена изградња односно постављање стакленика и пластеника са пратећим објектима.

Минимална удаљеност оваквих објеката од међних линија је 5 m.

Објекти пољопривредног домаћинства-салаш

На пољопривредном земљишту могућа је градња објеката пољопривредних домаћинстава-салаша, који по правилу садрже објекте намењене породичном становању и објектима намењени пољопривредној производњи. Под салашом и његовим простором подразумева се површина на подручју атара насеља на којој ће се одвијати специфична и разноврсна пољопривредна производња. Омогућена је градња објеката за дораду и прераду пољопривредних производа, дегустацију и продају.

Салаше могу бити потпуно у функцији туризма, рекреације, образовања, културно-уметничких делатности (етно куће, занати и стари занати, дегустација и продаја производа, услуге угоститељства, смештајни капацитети).

Није дозвољена изградња салаша само са стамбеним објектом, без изградње економских објеката у функцији пољопривредне производње.

Постојећи стамбени објекти се могу задржати и уколико немају изграђене објекте пољопривредне производње, са могућношћу реконструкције и доградње за потребе условног становања, ако се не налазе на саобраћајним и инфраструктурним коридорима.

Уколико се на локацији граде и објекти за робно сточарску производњу, удаљеност од насеља и објеката у окружењу усклађиваће се са Законом, Правилницима и прописаним условима.

Услови за избор локације намењених салашарској производњи су:

- изградња салаша дозвољава се на парцелама индивидуалних пољопривредних произвођача у виду изградње нових салаша, доградње и адаптације постојећих;
- не дозвољава се изградња нових салаша на просторима коридора планираних инфраструктурних капацитета који су дефинисани важећом просторно планском документацијом;
- на просторима заштићених делова природе прибављају се посебни услови за изградњу.

Услови за изградњу објеката и просторну организацију салаша:

- грађевински део салашког простора, односно грађевински објекти морају бити удаљени од јавних саобраћајница у складу са одредбама Закона о јавним путевима, изузетно може бити и мања уколико се ради о реконструкцији или ревитализацији старих салаша;

- препоручује се да стамбени објекти буду изграђени у традиционалном стилу, са косим крововима, покривач цреп или трска;
- спратност стамбених објеката може бити приземље (П), приземље и поткровље (П+Пот.(М)) и (П+1+Пот.(М)) или се задржава постојећа спратност за изграђене објекте.
- могућа је изградња сутерена или подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају;
- дозвољена је изградња засебног објекта – подрума, који може бити полуукопан или укопан, уколико то хидролошки услови дозвољавају. Градња подрума по ободу Телечке косе је дозвољена.
- уз стамбени објекат дозвољена је изградња помоћних објеката као што су: гаража, остава хране за сопствене потребе, сушница, пушница, подруми, ограде, водонепропусне септичке јаме и сл. Дозвољена је изградња више помоћних објеката уз стамбени објекат у складу са потребама пољопривредног домаћинства;
- уз стамбени објекат односно стамбено пословни може се градити један и више пословних објеката за пружање услуга хране, пића и смештаја, за потребе организовања туристичке понуде, само ако постоји и пољопривредна производња на салашу. Максимална спратност пословног објекта је П+Пот(М). Минимална удаљеност пословног објекта од границе суседне парцеле је 5 m а од економских објеката за смештај и узгој животиња већих капацитета преко 20 условних грла - удаљеност је минимум 20 m;
- минимална површина грађевинске парцеле за формирање новог салаша је 5.000m², постојећи се могу задржати у затеченој површини;
- максимални индекс заузетости 60, максимални индекс изграђености 1,6;
- потребно је просторно раздвајање стамбеног и економског дела салаша, а нарочито објеката намењених сточарској производњи, као и подизање заштитног зеленила;
- у економском делу парцеле, ограде се могу постављати ради издвајања појединих функционалних целина и у складу са санитарно – ветеринарским захтевима, висина не може;
- минимална удаљеност стамбеног и других неекономских објеката од суседних парцела је 3m. Изузетно ако су изграђени или су у поступку легализације, задржава се постојећа удаљеност;
- минимална удаљеност економског објекта од суседних парцела је 5 m, удаљеност пластеника и стакленика од суседних парцела је мин. 3m, изузетно ова удаљеност може бити мања уз сагласност власника суседне парцеле;
- прљави објекти ђубриште, пољски клозет морају бити удаљени од стамбеног објекта и бунара минимално 20m и то само на нижој коти;
- стаје за узгој животиња од стамбених објеката постављати на минималној удаљености од 15m;
- простор салаша мора бити минимално комунално опремљен: изграђен приступни пут, регулисано одвођење отпадних вода (атмосферских и условно чистих технолошких вода и посебно за санитарнофекалне и технолошке отпадне воде);
- водонепропусне септичке јаме градити на удаљености већој од 3m од стамбених објеката и од границе суседне парцеле;
- снабдевање електричном енергијом обезбедити са електро мреже а може се решити и сопственим електричним агрегатом (могуће је коришћење и обновљивих извора енергије)
- заштитни зелени појас подизати у предњем делу парцеле и на правацу југозапад - североисток ради заштите од доминантних ветрова. За подизање заштитног зеленог појаса користити високе и средње високе лишћаре. Избегавати коришћење инвазивних врста. Површине повртњака, воћњака, виноградарским културама и украсног зеленила по избору власника парцеле.

Ограде

Ограђивати се могу парцеле на којима се граде објекти или комплекси и парцеле на којима су културе воћњак, виноград и друге, а које захтевају постављање ограда.

- ограде су транспарентне или комбиноване, максималне висине 2,2 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од мин 1 m, од међне линије. Ограда се може поставити и на мањој удаљености од међне линије тако да ограда и стубови ограде буду на парцели власника ограде уз сагласност суседа;
- ограда према суседним катастарским парцелама на којој се узгајају пољопривредне културе по правилу треба да је транспарентна;
- преграђивање функционалних целина унутар комплекса одвајање производног и техничког дела или другачије издвојених целина, ограда не може бити веће висине од спољне ограде;
- пуне–зидане ограде могу се постављати само када то ветеринаско–санитарни и други услови за градњу објеката захтевају;

- минималне удаљености ограда од објеката и површина са појасима заштићених коридора се примењују и за постављање ограда, изузетно уколико се прибаве посебни услови од надлежних установа ова удаљеност може бити и мања;
- оградивање инфраструктурних објеката је складу са прописима за одређену врсту објеката.

У подручју атара у свим зонама дозвољена је **изградња помоћних објеката – кућице за оставу алата**. Ове кућице су максималне спратности П+0, максималне површине 15m². Могућа је изградња сутерена или подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају;

Бунари, канали и објекти хидротехничке мелиорације

Бунари, мелиоративни канали, цевоводи, црпне станице и друга инфраструктура потребна у процесу примарне пољопривредне производње могу се градити и користити у складу са прописима.

Линијска инфраструктурна мрежа и објекти

На пољопривредном земљишту могу се градити комунални, инфраструктурни, електроенергетски, електронска и комуникациона мрежа и објекти уз регулисане имовинско правних односа, у складу са условима датим овим Планом и Законима који дефинишу градњу ове врсте објеката на пољопривредном земљишту.

Комплекси енергетских производних објеката

На пољопривредном земљишту може се одобрити градња објеката/комплекса за коришћење обновљивих и алтернативних извора енергије у складу са правилима и нормативима за ову врсту објеката и уз сагласност Министарства пољопривреде и заштите животне средине и Министарства рударства и енергетике, уз обезбеђивање услова заштите животне средине.

Производни објекти мањих капацитета који ће служити за сопствене потребе могу се градити у склопу салаша, фарме, радних комплекса.

Противградне станице

Грађење објеката противградних станица могуће је изван грађевинских подручја насеља, као и грађевинског земљишта ван грађевинских подручја насеља, на пољопривредном земљишту на основу услова надлежног Хидрометеоролошког завода Србије.

Минимална површина парцеле за изградњу противградне станице је 10x10m. Објекат по правилу градити од чврстог материјала. Висина објекта је до 2,5m и на њега се поставља громбранска заштита. Око објекта треба поставити ограду висине минимално 2m.

Изградња било каквих објеката на одстојању мањем од 100m од противградне станице, могућа је само по обезбеђивању посебне сагласности и мишљења Републичког хидрометеоролошког завода Србије.

2.2. Правила грађења на шумском земљишту

На шумском земљишту могу се градити:

- шумски путеви и објекти у функцији шумске привреде у складу са посебном основном газдовања шумама и годишњим извођачким плановима;
- објекти инфраструктуре у складу са просторним и урбанистичким планом;
- објекти намењени туризму, рекреацији, ловству у складу са Просторним и урбанистичким планом.

У шумама могу да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописима којима се уређује област дивљачи и ловства.

Уређење и опремање ловишта које се простире на укупној површини административне територије Куле, ће се вршити у складу са ловном и шумском основном.

У ловиштима предвидети:

- изградњу ловно-техничких објеката у зависности од бројног стања дивљачи, а градити их од природних материјала и уклопити у природни амбијент ловишта;

- ограђивање делова ловишта ради интезивног гајења и заштите и лова дивљачи;
- изградњу ловно-производних објеката;
- подизање ремиза на оним местима у ловишту где нема природних површина које могу да пруже заштиту дивљачи. Подизањем једногодишњих и вишегодишњих засада на мањим површинама у ловишту створити услове који ће пружити уточиште, заклон и исхрану дивљачи;
- изградња еколошких прелаза у виду специјалних техничко-технолошких решења у оквиру саобраћајне и друге и инфраструктуре, ради стварања еколошких коридора за кретање ниске и крупне дивљачи.

Фазанерије

Фарме за производњу фазанске дивљачи могу се градити у склопу пољопривредног и шумског земљишта. Локације и објекти за ову намену морају испуњавати ветеринарско санитарне и друге услове прописане за узгој ове врсте дивљачи.

2.3. Правила грађења на водном земљишту

Изградња нових и реконструкција постојећих водопривредних објеката, као и објеката у служби истих на каналима (трафостанице, црпне станице, уставе, мостови, прелази и други објекти који се граде на водном земљишту), вршиће се на основу овог плана, услова надлежних водопривредних предузећа и других надлежних установа.

Изградња нових канала и акумулација вршиће се на основу одговарајућег урбанистичког плана.

Објекти намењени рекреацији, туризму, наутичком туризму, риболову и слично морају имати, поред основних садржаја и пратеће санитарно техничке уређаје у складу са Правилницима и овим планом. Архитектонска обрада објеката може се третирати слободно, са циљем да се уклопи у пејсаж. Вегетација мора остати аутохтона, тако да пејсаж треба задржати у његовом изворном облику, не уносећи никакве нове врсте, сећи постојеће и садити трајно растиње.

Објекти за пристајање пловних објеката (пристаништа, товаришта, привези и слично) морају да имају безбедан вез при свим хидрометеоролошким условима.

Законом о водама утврђена је врста и садржаји који се могу градити на водном земљишту, за остале објекте обавезна је израда урбанистичког плана одговарајуће разраде.

2.4. Правила грађења на грађевинском земљишту изван грађевинских подручја насеља

2.4.1. Услови за изградњу објеката у радним зонама

Радне зоне – привредни објекти (производне, пословно–производне, пословне, складишне зоне ...)

Затечено грађевинско земљиште изван граница грађевинских подручја насеља, прихватљиво је за дефинисање радних зона, уколико парцела на којој се планира изградња има везу са јавним путем, а постоје услови и за потребни ниво комуналног опремања.

За радне зоне које задовољавају услов да се градња врши на затеченом грађевинском земљишту правила се примењују директно (ППО је основ за реализацију) а тамо где се прописује разрада ПДР правила су усмеравајућа.

У оквиру појединачне парцеле могу се планирати производни, пословно-производни, пословни, складишни, услужни, објекти снабдевања по потреби и пратећи стамбени и примењују се следећи услови:

- морају имати довољно простора за потребе одвијања производног процеса, одговарајућу комуналну инфраструктуру и морају задовољити услове заштите животне средине;
- морају имати приступни пут са тврдом подлогом минималне ширине 5 m до мреже јавних путева;
- ниво комуналне опремљености мора одговарати захтевима производног процеса;
- загађене воде морају се пречистити пре испуштања у природне реципијенте;
- неоргански отпад мора се одвозити на одговарајуће депоније, а органски на даљу прераду;

- у оквиру радне зоне, комплекса или парцеле, могу се градити производни, пословни складишни, услужни и објекти снабдевања;
- минимална површина грађевинске парцеле је 2.500 m²;
- максимални индекс заузетости парцеле је 70, максимални индекс изграђености је 1,6;
- дозвољена максимална спратност објеката за: администрацију и пратеће објекте П+1+Пот(М), спратност производних објеката је у зависности од изабране технологије;
- за пословне-радне објекте, потребан број паркинг места обезбедити на сопственој грађевинској парцели;
- парцеле се могу ограда транспарентном или комбинованом оградом висине максимално 2,2 m, ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од мин 1 m, од међне линије. Ограда се може поставити на међној линији тако да ограда и стубови ограде буду на парцели власника ограде уз сагласност суседа;
- све слободне површине у склопу комплекса треба да буду озелењене и хортикултурно уређене, а учешће зелених површина треба да буде минимум 20%;
- као пратећа функција, становање се може појавити као засебан објекат и као функција унутар пословног-производног објекта, максимално три стамбене јединице.

Пољопривредне економије - постојеће локације фарми, економија, машинских радионица, управа економија и сличних садржаја који су у функцији или нису. Реконструкцију, доградњу и изградњу нових објеката у оквиру постојећих економија вршити према условима датим Планом према правилима грађења за објекте у функцији примарне пољопривредне производње.

2.4.2. Објекти чија је локација везана за експлоатацију природних ресурса

Радни комплекси, простори, објекти и постројења која служе за експлоатацију минералних сировина (глина, подземне и геотермалне воде, гас, нафта) и одлагање јаловине, шљаке и других штетних и опасних материја на одређено време планирају се на основу решења надлежног Министарства за енергетику (Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине) по предходно прибављеној сагласности министарства надлежног за послове пољопривреде и приложеног доказа о плаћеној накнади за промену намену земљишта и општине Кула.

Уколико се планира нови радни простор за експлоатацију налази на пољопривредном земљишту, одобрење за експлоатацију прибавља се од надлежног Министарства за енергетику (Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине) по предходно прибављеној сагласности министарства надлежног за послове пољопривреде.

Током експлоатације, у циљу заштите животне средине, обавезно је:

- утврдити мере којима се спречава угрожавање животне средине, односно мере рекултивације и санације и обезбедити реализацију утврђених мера;
- водити податке о врстама и количинама опасних и штетних материја које се користе код припреме и експлоатације, а које се испуштају или одлажу;
- спроводити мере и услове за спречавање угрожавања режима вода и животне средине садржане у еколошким елаборатима;
- радити на сталном усавршавању процеса експлоатације у циљу смањења опасности и количина отпадних материја.

На затеченим површинама радних комплекса за експлоатацију минералних сировина директно се примењују правила уређења и грађења дефинисана за радне комплексе изван грађевинских подручја насеља. Наведена правила имају усмеравајући карактер за планиране комплексе који ће се разрађивати Урбанистичким планом.

Уколико су затечене вредности индекса заузетости и изграђености веће од наведених, задржавају се затечене.

На просторима где је завршена експлоатација минералних сировина, извршити рекултивацију, у складу са Законом.

2.4.3. Спортско-рекреативни простор локалитет "Црвеначки пут"

Овај простор је дефинисан за градњу спортско-рекреативних објеката, близина државног пута, канала Бездан-Бечеј и верског објекта су потенцијали за прихват посетилаца транзитног туризма.

Дозвољена је изградња спортских-рекреативних и туристичких садржаја.

Основни услови су следећи:

- комплекс мора бити опремљен неопходном саобраћајном и комуналном инфраструктуром а архитектонска обрада планираних објеката може се третирати слободно са циљем да се уклопе у затечени околни амбијент;
- грађевинске парцеле се могу формирати за сваки спортски терен, под условом да је приступачан са јавне површине (директан или индиректан приступ), минималне ширине 3 m.
- минимална величина грађевинске парцеле је 600 m²;
- објекти морају бити имати решено снабдевање инфраструктуром и инсталацијама, отпадне воде морају се прихватити у водонепропусне септичке јаме и евакуисати у складу општинском одлуком или пречистити до утврђеног нивоа пре упуштања у природне реципијенте, отпад сакупљати - селектовати и евакуисати у складу са стратегијом управљања отпадом;
- све површине у склопу комплекса намењене јавном коришћењу морају бити усклађене са Правилником о техничким стандардима приступачности;
- индекс заузетости је максимум 50%;
- дозвољена спратност објеката је максимум П+1+Пот.(М), објекат може имати сутеренске - подрумске просторије уколико то хидролошки услови дозвољавају;
- све слободне површине у склопу комплекса треба да буду озелењене и хортикултурно уређене, а учешће зелених површина треба да буде минимум 20%;
- парцеле се могу ограђивати транспарентном или комбинованом оградом висине максимум 2 m, ограђивање појединачних спортских терена је могуће, исто тако и комплекса.

Затечени објекти се могу санирати и реконструисати у затеченим габаритима до привођења планираној намени. Препарцелација се може вршити у складу са датим условима.

Куће за одмор могу се градити унутар туристичких простора где је то урбанистичким планом одређено. Туристички простори где је предвиђена градња кућа за одмор су Развала и Мали Стапар. Унутар других туристичких простора могућност градње кућа за одмор ће бити утврђена изразом урбанистичког плана.

Усмеравајућа правила уређења и грађења у оквиру зона кућа за одмор вршиће се према следећим условима:

- парцела на којој се гради кућа за одмор не може бити мања од 400 m²;
- на парцели се поред куће за одмор могу изградити и други објекти који су у функцији основног објекта гаража, остава и слично;
- индекс заузетости грађевинске парцеле је максимално 30, за парцеле чија је површна преко 600 m² индекс заузетости је 20;
- дозвољена максимална спратност куће за одмор П+Пот.(М). На нагнутим теренима могу се градити просторије у сутерену или подруму;
- дозвољена је изградња, лођа тремова и пергола испред, или у склопу објекта према осунчаним странама, видиковци. Ове површине не улазе у састав дозвољене површине објекта;
- архитектонска обрада објеката треба да буде прилагођена непосредном амбијенту и околном пејсажу. Визуелни изглед треба бити у духу архитектонског наслеђа овог подручја;
- препоручује се да се парцеле ограђују живом зеленом оградом, (транспарентном) висине max. 1,8m;
- постојећи објекти у зонама кућа за одмор, могу се задржати у затеченом стању, а парцелацију спровести на основу уговора о поседу над деловима парцела;
- парцеле треба да имају обезбеђен приступ са јавног пута. Уколико то није могуће, прилаз се може обезбедити преко приватних пролаза ширине мин 2,5m.
- могу се утврдити другачији услови за уређење и грађење кроз израду плана

2.4.4. Услови за изградњу стамбених објеката у стамбеним зонама изван грађевинских подручја насеља

Постојеће стамбене зоне уз пољопривредне економије Романија, Зеленгора и Нова Кула се задржавају. Романија и Зеленгора су функционално повезани са насељем Црвенка а становници Нове Куле са Кулом.

Уређење и грађење у оквиру дефинисаних површина могућа је на основу овог плана а према следећим условима:

- парцела на којој се гради стамбени објекат не може бити мања од 400 m²;
- на парцели се поред стамбеног могу изградити и други објекти који су у функцији основног објекта;
- унутар стамбене зоне могу се градити објекти у функцији снабдевања и услуга, пословни и економски објекти у складу са санитарно-ветеринарским условима;
- уколико се граде економски објекти, удаљеност од објеката у окружењу усклађиваће се са законом прописаним условима;
- индекс заузетости грађевинске парцеле је максимално 50%, максимални индекс изграђености је 0,8;
- максимална спратност П+Пот.(М). Могућа је изградња сутерена или подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају;
- препоручује се да се парцеле оградају транспарентном, комбинованом или живом зеленом оградом, висине max. 1,8m;
- у стамбеним зонама објекти са припадајућим деловима слободних површина, треба да имају обезбеђен приступ са јавног пута или приватних пролаза ширине мин 3 m.

Комунално опремање дефинисаних стамбених зона вршиће се у складу са условима утврђеним ППО.

Затечене површине које се користе као улични коридори се задржавају и то ће бити основ да се издвоје исти препарцелацијом.

Спортско рекреативне површине опремати у складу са садржајима који се граде. Примењивати услове дате за спортско-рекреативни локалитет Црвеначки пут.

2.4.5. Правила грађења комуналних површина и објеката

Одлагање комуналног отпада са територије општине Кула вршиће се у складу са смерницама датим у Стратегији управљања отпадом на нивоу региона за управљање отпадом, Локалним планом за управљање отпадом и важећом Законском регулативом.

На нивоу општине Кула планирана је изградња трансфер станице на територији К.о. Кула, локација је дефинисана Планом генералне регулације насељеног места Кула. Уколико се утврди потреба за дефинисање нових локација унутар катастарских општина других насељених места, исту лоцирати према важећој законској регулативи.

Постројења за сепарацију рециклабилног отпада лоцирати у складу са законском регулативом.

Санацију и рекултивацију неуређених депонија и затварање општинских депонија неопходно је вршити паралелно са изградњом регионалних депонија и пратеће инфраструктуре за адекватно управљање отпадом.

У складу са Стратегијом управљања отпадом, Локалним општинским планом за управљање отпадом, и законском регулативом успоставити систем за сакупљање и третман посебних токова отпада – локално или регионално (отпадно уље, електронси/електрични отпад, истрошене батерије и акумулатори, отпадне гуме, стара возила, амбалажни отпад и други.

Депонованье инертног отпада са територије општине Кула вршиће се у складу са смерницама датим Законом о управљању отпадом и подзаконским актима.

Локација за депонованье инертног отпада на територији општине утврдиће се у складу са критеријумима које пропише надлежно министарство.

Уклањање кадавера угинулих животиња вршиће се одвозом у кафилерију. У ту сврху до одвоза мора постојати контејнер за одлагање на месту угинућа. У случају епидемије сточних болести планира се локација сточног гробља према важећим ветеринарско санитарним прописима. Ове локације у општини Кула је планирана у близини депонија.

Објекти за чување напуштених животиња - за потребе збрињавања и чувања напуштених и изгубљених животиња потребно је формирати простор за ове намене, и то само на земљишту лошије бонитетне класе. Простор за ове намене мора бити оградајен, имати прилазни пут са тврдом подлогом, одговарајуће објекте и простор за ову намену.

Локација и објекти морају испуњавати санитарно-ветеринарске и друге услове прописане законом и правилницима.

Изградња комуналне инфраструктуре - постојећи објекти и површине на којима су изграђени објекти комуналне инфраструктуре изван грађевинских подручја насеља на затеченим површинама могу се реконструисати и дограђивати.

Планирана изградња у циљу побољшања квалитета и боље опремљености може се градити унутар свих дефинисаних земљишта –пољопривредношумско, водно и грађевинско у складу са прописима и условима надлежних установа.

2.4.6. Објекти специјалне намене

Објекти специјалне намене на локалитету "Штолц" се задржавају унутар затечених изграђених површина. Изградња и уређење унутар површина које су у функцији истог, вршиће се на основу овог Плана у складу са прописима.

У случају промене границе зоне специјалне намене потребна је израда одговарајућег урбанистичког плана.

2.5. Правила грађења у грађевинском подручју насеља Крушчић и Нова Црвенка

Овим планом потврђена су грађевинска подручја за насеља Крушчић и Нова Црвенка и дати су шематски прикази уређења тих насеља и размештај објеката јавне намене. Планом је приказана претежна намена просторних целина, трасе и коридори основне комуналне инфраструктуре и правила грађења и уређења, која су иста за оба насеља, и то по зонама основне намене:

- површине јавне намене;
- зона центра насеља;
- зона породичног становања;
- зона пословно - стамбена;
- зона спорта и рекреације;
- радне зоне;
- површине планиране за санацију-рекултивацију

2.5.1. Површине и објекти јавне намене

Изградњу објеката јавне намене за које се утврђује јавни интерес изводити у складу са важећим правилницима, којим су утврђени нормативи за градњу објеката у функцији (здравства, образовања, културе, различите видове социјалне заштите, комуналних објеката и површина и других јавних садржаја).

Техничке стандарде приступачности којима се обезбеђује несметано кретање деце, старих, особа са отежаним кретањем и особа са инвалидитетом утврђене Правилником о техничким стандардима приступачности примењивати код планирања и изградње простора јавних, саобраћајних и пешачких површина, прилаза до објеката и пројектовања објеката (стамбених, објеката за јавно коришћење и др.).

Саобраћајну, водопривредну, енергетску и електронску комуникациону инфраструктуру, као и озелењавање, за потребе површина намењених за изградњу објеката јавне намене у потпуности изводити у складу са важећим прописима који сваку појединачну област уређују.

Парцеле и објекти јавне намене који представљају непосредну опасност оградају се на начин који одређује надлежна установа.

Оградавање објекта јавне намене и припадајућих парцела ускладити са условима који ће бити дефинисани за сваки појединачни објекат у складу са дефинисаном наменом и потребама.

Јавне службе

Основно образовање (предшколско 6 година и школско 7-14 година)

Настава ће се и даље одвијати на постојећим локацијама са могућношћу реконструкције и повећања површина под објектима и слободним површинама.

Потребна изграђена површина је 7,5 m² по ученику и слободних површина 25-30 m² по ученику. Величина школског дворишта треба да буде од 25–30 m² по ученику.

Зелене површине треба да чине 40–50% школског комплекса и најчешће се постављају ободно, где ће имати функцију изолације самог комплекса од околних садржаја и саобраћајница.

Здравство и социјана заштита

Здравствена заштита – реконструкцију и изградњу објеката у функцији здравствене заштите становника реализоваће се у складу са потребама и Правилником о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе ("Сл. гласник РС" бр. 43/06.) .

Социјална заштита деце јасленог узраста–у насељима је потребно изградити капацитете за боравак деце. Изградња објеката за смештај и боравак деце:

- јасленог узраста (1–3 године): обухват 30%, површина комплекса 25–40m² по детету, изграђене површина 4,5 m², слободне површине 10–15 m² по детету;
- обданиште (3–6 године): обухват 70%, површина комплекса 40–50m² по детету, изграђена површина 5,5 m², слободне површине 10–15 m² по детету;

Други видови социјалне заштите могу се организовати на грађевинском земљишту осталих намена на основу правилника који регулишу ову област у складу са условима дефинисаних за зону градње где се објекат лоцира.

Дозвољена је изградња ових садржаја и на грађевинском земљишту за остале намене у оквиру приватног сектора, на основу важећих правилника који регулишу ову област.

Култура

Постојећи објекти се могу реконструисати и опремати како би се обезбедила разноликост садржаја и перманентност употребе објекта. Домове културе сачувати у изворном облику као амбијенталну вредност.

За библиотеке обухват је 25% свих становника старости преко 7 година, број књига је 1,5 књига по становнику, површине 80 књига/m², пратећи простор 10m² по запосленом, остале површине 0,03m² по кориснику.

На слободним површинама уз објекте могу се градити објекти и уређивати површине за различите јавне садржаје и објекти који су у функцији окупљања и дружења становника различитих старосне доби и различитих потреба за употпуњавањем и организовањем различитих дешавања.

Локална самоуправа

Реконструкција, доградња и изградња објеката у функцији локалне самоуправе уколико се исказе потреба поред постојећих је омогућена и на другим локацијама.

Остале активности

Постојећи објекти у функцији ватрогасног друштва, могу се реконструисати и дограђивати или градити нови како би се обезбедили услови за рад ватрогасне службе.

Ветеринарска служба – уколико се исказе потреба за организовање рада ветеринарске станице иста се може лоцирати унутар планом дефинисаних зона становања, рада или центра насеља у складу са условима за ову област.

Спортске и рекреативне површине

Објекти физичке културе, спортски објекти, рекреативне површине и пратећи објекти (санитарни, гардеробни и спремишни), гледалишта и остали садржаји намењени посетиоцима (услуга и трговина), поред дефинисаних површина, могу се градити унутар свих дефинисаних зона претежне намене.

Правилником о ближим условима за обављање делатности у области физичке културе ("Службени гласник СРС", број 2/84 и 28/89) и Правилником о условима за обављање спортских активности и делатности ("Службени гласник РС", број 30/99) прописани су ближи услови за наведене објекте.

За објекте физичке културе на нивоу насеља, обухват су сва деца предшколског узраста, деца и омладина од 7-19 година, минималне потребне површине су 3,5m² по становнику, оптималне површине су 5,5m² по становнику.

Величина парцеле треба да одговара прописаним нормативима, уколико се на истим одвијају званична спортска такмичења.

За рекреативне објекте и површине, може се одступити од утврђених норматива. Код изградње отворених спортских терена водити рачуна о орјентацији терена.

Рекреативне садржаје прилагодити затеченим површинама на којима се граде, уз услов да је обезбеђена безбедност рекреативаца – посетилаца.

Дечија игралишта опремати атестираним мобилијаром на одговарајућој подлози.

Грађевинске парцеле се могу формирати за сваки спортски терен, под условом да је приступачан са јавне површине (директан или индиректан приступ), минималне ширине 3 m.

Удаљеност између терена зависи од величине терена, као и исказане потребе инвеститора за постизањем несметаног функционисања сваког понаособ.

Спратност објеката максимално П+1+Пот(М), објекат може имати подрумске просторије уколико то хидролошки услови дозвољавају.

За прихват посетилаца обезбедити површине за паркирање.

Слободне површине озеленити како би се смањио утицај сунца-прегрејавање асфалтних и бетонских површина.

Ограђивање појединачних спортских терена је могуће, исто тако и комплекса као целине.

Зидана и друге врста ограда на регулацији се постављају тако да ограда, стубови ограде и капија буду на грађевинској парцели која се ограђује. Капије се отварају унутар парцеле. Ограде на регулацији је висине до 2,0m;

Објекти физичке културе и спортски комплекси морају бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације, решен прихват фекалних и атмосферских вода и други услови који су утврђени од надлежних установа.

Комунални објекти

Гробље

Гробље у Новој Црвенки је изван насеља и захтева проширење на суседне катастарске парцеле број 7222 и 7232 К.о. Црвенка како би се обезбедиле потребне површине за сахрањивање са пратећим објектима.

Код новопланираних површина за сахрањивање учешће зелених површина мора бити најмање 20%, гробне површине највише 60%, остале површине се прерасподељују за потребне објекте: капелу са потребним садржајима, трг за испраћај, колске, пешачке и остале површине.

Унутар гробља и прилазима као и уз главне стазе на гробљу поставити клупе, посуде за отпатке, потребан број чесми и други потребан мобилијар.

Гробља оградити живом, транспарентном или комбинованом оградом.

За озелењавање избегавати листопадне врсте.

У комплексу гробља дозвољена је изградња, реконструкција, санација и конзервација сакралних објеката према верским канонима.

Зелена пијаца

Зелене пијаце уредити у складу са прописима тако да прими све планиране садржаје и омогући добро функционисање.

Насељско сметлиште

Депонување отпада са реализацијом Националне стратегије управљања отпадом, ће се вршити у складу са споразумом за управљање отпадом на нивоу региона. Санацију и рекултивацију постојећих депонија вршити у складу са прописима.

Сточно гробље

Одвоз животињских лешева мора бити организован у складу са ветеринарским и санитарним прописима. У случају појаве епидемије сточних болести планира се отварање сточних гробља на локацијама које ће бити у складу са важећим прописима.

Уређење зелених површина

Парковско зеленило

У оквиру парковске површине најмање 70% површине треба да буде под зеленилом (од тога цветњаци 2-4%). Ове површине озеленити аутохтоним и декоративним садним материјалом. Потребно је формирати мрежу стаза, платоа, места за одмор. Стазе и платои треба да чине максимум 30% од укупне површине парка/сквера, а евентуални објекти максимум 5% од укупне изграђене површине. Паркове опремити клупама, корпама за отпатке, светиљкама, справама за игру деце и другим мобилијаром.

Паркови специјалне намене уколико то површине дозвољавају се могу подизати уз јавне објекте, споменике.

Зеленило општег значаја - које је у комплексима површина јавне намене: рекреацију и одмор, игралишта, купалишта, културних, образовних, здравствених установа. Ове површине затечене и које се планирају реализовати етапно уз претходно урађену анализу и израду пројекта озелењавања појединих површина које треба укомпоновати повезати са атрактивним елементима, јавне чесме, скулптуре, тргови, јавна расвета, пешачке стазе, заставе и другим садржајима на јавним површинама. Избор биљног материјала и распоред у зависности од оријентације и треба да обезбеди заштиту од претераног загревања и побољша укупан амбијент.

Улично зеленило - од укупне површине уличног коридора, тежити да 30% буде под зеленилом. У свим улицама у којима постоји довољна ширина уличног профила формирати једностране или двостране дрвореде или засаде шибља. У ширим уличним профилима могуће је формирати групе садница лишћара и четинара са спратом шибља. Пожељно је да ширина зеленог појаса између коловоза и тротоара буде између 2,5-3,5m. Ради безбедности саобраћаја, дрвеће садити 2m од ивице коловоза, а шибље 2m од ивице зелене траке. Растојање стабала од објеката не би требало да буде мања од 4,5-7m, што зависи од избора врста. Растојање између дрворедних садница је најмање 5m, а у зависности од врсте креће се од 5 -15m. За сваку улицу у којој не постоје дрвореди изабрати по једну врсту дрвећа (липа, дивљи кестен, јавор, млеч и друго) и тиме обезбедити индивидуалност улице. При избору врста за улично зеленило треба водити рачуна да сем декоративних својстава (фенолошке особине), буду прилагођене условима раста у уличним профилима (отпорност на збијеност тла, водни квалитет земљишта, прашина, гасови). Постојеће дрвореде неговати и заштитити. При формирању заштитног и линијског зеленила уз саобраћајнице руководити се одредбама Закона о јавним путевима.

Правила за озелењавање приватних површина - на властитој парцели озелењавање вршити у складу са основном наменом. Око главног објекта формирати украсни врт, а унутрашњост парцеле користити према потребама домаћинства: повртњак, воћњак или на други начин.

Дрвеће са мањом крошњом садити на минимум 3m од зграда, међе парцеле и од водова канализације, 1m од других водова. Жбуње се сме садити на минимум 1,5m од објеката и међе парцеле, остале саднице на минимум 1m од суседних објеката или парцела.

Ботаничке баште - важност очувања природног богатства и разноврсност биљних врста потомству је један од задатака, који ће бити реализован подизањем ботаничке баште. Обзиром да су многе биљне врсте угрожене или чак са неких локалитета нестале, ово је начин да се оне опораве, умноже и врате у природна станишта. Едукативни програми би се реализовали унутар башта, што је значајно за предшколску и школску популацију. Стална едукација може се организовати на теренима баште и садржаји еколошког туризма.

Подизање ботаничке баште је могуће унутар свих зона, изван центра насеља.

Површине планиране за рекултивацију - унутар насеља Крушчић евидентирана је неуређена забарена површина, која је у функцији прихватања атмосферских вода. Простор је потребно санирати и рекултивисати. Наведени простор је планиран за рибњак са могућношћу градње пратећих објеката на води или уз обалу, а исти се може користити и за друге садржаје узгој пернате живине којој је потребна вода или друго.

2.5.2. Правила грађења у зони становања

Породично становање - је дефинисано на највећим површинама унутар насеља које ће и убудуће бити основни вид становања. Нема потребе за повећањем површина породичног становања, с обзиром да делови површина стамбених блокова нису изграђени, а има и стамбених објеката који су ненастањени.

У зони породичног становања омогућена је градња објеката за све видове становања у слободностојећим, двојним, у прекинутом и непрекинутом низу. У зони породичног становања омогућена је градња објеката породичног становања са или без пословног простора.

Унутар зоне породичног становања омогућена је градња објеката који су у потпуности намењени обављању делатности, спорту, рекреацији, здравственој и социјалној заштити, образовању, култури, снабдевању, занатству, туризму, угоститељству, пословним установама, верским објектима, удружењима грађана и изградњи других објеката, чија је намена компатибилна са функцијом становања. Наведени објекти јавне намене, ће се градити у складу са нормативима и прописима за обављање одређене делатности.

Унутар зоне породичног становања омогућена је градња објеката који се користе за пољопривредну производњу, уз услов да су обезбеђени санитарно хигијенски услови. У економским двориштима пољопривредних произвођача омогућена је градња објеката који обезбеђују смештај, узгој и прераду пољопривредних производа, а у складу са Правилницима који их регулишу.

Потребно је поштовати традиционалну функционалну организацију у оквиру које се јасно издваја стамбени део, економско двориште и башта.

Економски објекти и објекти за обављање делатности које подлежу процени утицаја, не могу се градити у зони центра насеља и деловима насеља ако су у непосредном контакту са објектима здравствене и социјалне делатности, образовања, вишепородичног становања, зелене пијаце и другим објектима за које се утврди да би ови објекти угрожавали коришћење суседног-их објеката.

Уређење и грађење у овој зони вршиће се према следећим условима:

- грађевинска парцела је најмања честица на којој се може градити, приступачна са јавног пута (обезбеђен колски приступ), чија је најмања ширина уличног фронта 12m, двојних 20m (две по 10m), или се задржава постојећа, уколико је изграђена, под условом да је изграђен колски прилаз на грађевинску парцелу минималне ширине 3m (слободан или преко ајнфорта);
- најмања површина грађевинске парцеле у зони породичног становања је 400m², или се задржава постојећа, ако је на њој изграђен породични стамбени објекат;
- уколико су на парцели затечена два или више стамбених објеката, а утврди се потреба за развргнућем заједничке имовине омогућена је деоба-препарцелација уколико је најмања ширина уличног фронта 10m и обезбеђен колски прилаз на грађевинску парцелу минималне ширине 2,5m (слободан или преко ајнфорта);
- у зони породичног становања је дозвољена изградња породичних стамбених објеката са највише две стамбене јединице, организованих у једном или два објекта;
- пословни простор на грађевинској парцели се може организовати у слободностојећем објекту—има, у саставу стамбеног или у саставу другог објекта, до дозвољеног максималног индекса заузетости, односно изграђености. Пословни простор се може градити као главни објекат—ти (на парцели не постоји стамбени објекат) уколико технологија рада и обим транспорта које ове активности генеришу не утичу негативно на животну средину и остале насељске функције (бука, загађење воде, ваздуха, тла), као и уколико парцела омогућава изградњу свих потребних садржаја у складу са прописаним условима и стандардима за ту врсту објеката, а према условима који важе за изградњу објеката у тој зони;
- на грађевинској парцели се могу градити и други објекти у функцији основне намене грађевинске парцеле, до дозвољеног максималног степена искоришћености, односно изграђености;
- објекат може бити постављен на грађевинској парцели у непрекинутом низу (објекат додирује обе бочне међне линије грађевинске парцеле), у прекинутом низу (објекат додирује само једну бочну међну линију грађевинске парцеле) и слободно стојећи (објекат не додирује ни једну међну линију грађевинске парцеле);
- уколико се објекат поставља тако да додирује међну линију грађевинске парцеле, неопходна сагласност власника суседне парцеле;

- изузетно за постојеће објекте који се реконструишу, може задржати постојећа позиција објеката у односу на регулацију и границу суседне парцеле под условом да се при извођењу радова обезбеди стабилност суседног–х објекта;
- највећа дозвољена спратност објеката породичног становања је П+1+М. Објекти могу имати подрумске или сутеренске просторије, ако не постоје геотехничке и хидротехничке природе;
- уколико је објекат веће спратности од задате, исти се може задржати и у затеченим габаритима без могућности надградње;
- на парцелама површине до 500m²: максимални индекс заузетости је 70%, максимални индекс изграђености 2,5;
- на парцелама површине до 1.500m²: максимални индекс заузетости је 50%, максимални индекс изграђености је 1,8;
- на парцелама површине преко 1.500m²: максимални индекс заузетости је 40%, максимални индекс изграђености је 1;
- код израчунавања степена заузетости, стакленици–пластеници не урачунавају се у степен заузетости, одосно изграђености грађевинске парцеле;
- удаљеност стамбеног објеката од регулационе линије је од 0m - 5m. Изузетно ова удаљеност може бити и већа уколико се објекат поставља централно на парцелу. Уколико се објекат повлачи дубље у парцелу минимална удаљеност од међних линија суседних парцела је 4m. Ограничавајућа околност су економска дворишта у непосредном окружењу;
- минимална удаљеност слободно стојећих објеката (са испадима) од међне линије северне (неповољне) орјентације је 1m под условом да стреха не прелази међну линију и да је обезбеђено одводњавање атмосферских вода са платоа и кровних површина на сопствену парцелу, односно крајњем реципијенту. Према овој међној линији (суседу) се могу отворати отвори само за вентилацију стамбених и нестамбених просторија на минималној висини 1,6m од коте пода;
- минимална удаљеност објеката (са испадима) од међне линије јужне (повољне) орјентације је 3m. Ова удаљеност може бити и мања, уз услове и сагласност власника суседне парцеле, под условом да је обезбеђен колски приступ на парцелу (слободан или преко ајнфорта), од минимум 3m;
- за изграђене слободностојеће објекте који су међусобно удаљени мање од 3m, при издавању услова за реконструкцију, не могу се на суседним странама предвиђати отвори стамбених просторија;
- кота приземља објекта се одређује, по правилу, у односу на коту нивелете приступног пута;
- кота приземља нових објеката не може бити нижа од коте нивелете тротоара;
- за објекте или њихове делове који у приземљу имају пословање и друге делатности–јавног карактера, кота приземља може бити највише 0,2m виша од коте тротоара. Разлику између коте пода и коте тротоара решити унутар објекта;
- испади на објекту не могу прелазити регулациону линију (осим стрехе);
- на објектима се могу поставити конзолне надстрешнице и рекламе, на висини од 3 m од коте тротоара. Исте могу прелазити регулациону линију максимално 1,2m;
- стопе темеља не смеју прелазити регулациону линију више од 0,15m;
- изградња бунара, стакленика, пластеника и других објеката који су у функцији примарне биљне пољопривредне производње, као и узгој пужева на парцелама унутар блокова је омогућено уколико је обезбеђен приступни пут, слободан или преко сопствене парцеле на јавни пут;
- грађевинске и катастарске парцеле се могу ограђивати унутар блока, тако да се ограда поставља по међи, а стубови ограде су на парцели власника ограде;
- ограда унутар блока када се ограђује не стамбени део парцеле - башта је: прозирна–транспарентна мах висине 1,8m која се може постављати на подзид висине до 0,4m. Висина ограде и подзида може бити и већа уз сагласност власника–корисника парцеле односно објекта према којој се ограда поставља;
- зидана и друге врсте ограда унутар блока у стамбеном делу парцеле је мах висине 1,8m омогућава се и већа висина под условом да се предходно прибави сагласност власника–корисника парцеле односно објекта према којој се ограда поставља;
- зидана и друге врста ограда на регулацији се постављају тако да ограда, стубови ограде и капија буду на грађевинској парцели која се ограђује. Капије се отварају унутар парцеле. Ограде на регулацији је висине до 2 m;
- прикључке на инфраструктурну мрежу изводити у складу са условима надлежних предузећа.

2.5.3. Пословно – стамбена зона

Пословно стамбена зона намењена је обављању делатности такозване мале индустрије – производно и услужно занатство (предузећа за финалне производе-монтажа, складиштење и дорада пољопривредних производа и слично), трговине, складишта, ауто-база, сервиси, угоститељство, туризам, спорт и рекреација, администрација, образовање- едукација и друге делатности које су компатибилне са претходно набројаним. Становање се може појавити као пратећа функција наведених делатности. У пословној зони, се не дозвољава обављање делатности са Листе I Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја.

Уређење и грађење у овој зони вршиће се према следећим условима:

- грађевинска парцела је најмања честица на којој се може градити, приступачна са јавног пута (обезбеђен колски приступ), чија је најмања ширина уличног фронта 15 m, или се задржава постојећа уколико је изграђена, под условом да је обезбеђен колски прилаз на грађевинску парцелу од минимум 3 m (слободан или преко ајнфора);
- најмања површина грађевинске парцеле је 300 m², или се задржава постојећа ако је изграђена;
- објект се по правилу поставља на грађевинској парцели као слободно стојећи (објект не додирује ни једну линију грађевинске парцеле);
- уколико се објект поставља тако да додирује једну или више линија грађевинске парцеле, а против пожарни услови то омогућавају, неопходни су услови и сагласност власника суседне парцеле;
- дозвољена је реконструкција објеката који додирују једну од међних линија, под условом да се кроз израду пројектно техничке документације и при извођењу радова обезбеди стабилност суседног објекта;
- минимална удаљеност објекта (са испадима) од међне линије северне (неповољније) оријентације је 3m под условом да је обезбеђено одводњавање атмосферских вода са кровних површина и платоа са сопствене парцеле до реципијента атмосферских вода. Минимална удаљеност објекта (са испадима) од међне линије јужне (дворишне) оријентације је 5 m. Ове удаљености могу бити и мање, уз сагласност власника суседне парцеле, под условом да је обезбеђен колски приступ на парцелу (слободан или преко ајнфора), од мин. 3 m свом дужином грађевинске парцеле;
- удаљеност између пословног објекта и главног објекта на суседним парцелама је минимално ½ висине вишег објекта. Ова удаљеност може бити и мања (уколико то противпожарни услови омогућавају) уз сагласност власника суседног објекта;
- кота приземља објекта се одређује, по правилу, у односу на коту нивелете приступног пута. Кота приземља нових објеката не може бити нижа од коте тротоара;
- на објектима се могу поставити конзолне надстрешнице и рекламе, на висини од 3 m од коте тротоара. Исти могу прелазити регулациону линију максимално 1,2 m;
- највећа дозвољена спратност објекта на грађевинској парцели је П+2+Пот (М). Објекти могу имати подрумске или сутеренске просторије, ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе;
- максимална висина слемена објекта је 15 m. Може се одобрити и градња виших објеката уколико технолошки захтеви то изискују;
- паркирање возила за сопствене потребе, власници објекта, обезбеђују на сопственој грађевинској парцели, изван површине јавног пута;
- максимални индекс заузетости је 60%;
- максимални индекс изграђености је 1,2;
- на постојећим грађевинским парцелама чији је индекс заузетости односно изграђености, већи од дозвољеног, дозвољена је реконструкција и пренамена постојећих објеката;
- грађевинске парцеле могу се ограда зиданом, или транспарентном оградом до висине од 2 m. Зидане и друге врсте ограда постављају се на међну или регулациону линију, тако да ограда, стубови ограде и капије буду на грађевинској парцели која се ограда. Суседне грађевинске парцеле могу се ограда живом зеленом оградом, која се сади у осовини међне линије грађевинске парцеле. Врата и капија на уличној оградни не могу се отворити ван регулационе линије;
- прикључке на постојећу инфраструктуру, по правилу изводити подземно, уз сагласност надлежног предузећа или организације, као саставни део пројектно техничке документације;
- контејнери за привремено одлагање смећа, се постављају у оквиру грађевинске парцеле власника објекта;
- уколико се утврди потреба за градњом објекта за смештај и боравак запослених у објектима породичног или вишепородичног становања унутар комплекса или засебних целина иста се може одобрити под претходно дефинисаним условима.

2.5.4. Центар насеља

Зона центра насеља у просторној структури насеља представља место концентрације више функција, као и место концентрације јавних функција, пословања људи и кретања. Зона центра је најдинамичнији и највиталнији део.

Зона центра насеља дефинисана је на деловима блокова у централном делу насеља.

На датом простору потребно је задржати постојеће и обезбедити простор за реконструкцију или доградњу објеката породичног и вишепородичног становања и објеката за одређене функције јавних служби од значаја за насеље. Јавне службе у зони центра су: здравствена заштита, социјалне заштите, култура, образовање, инфраструктурни терминали, локална управа-месна заједниоца, централни трг, парк.

Унутар зоне центра насеља могу се градити и објекти са јавним делатностима: пословне установе, верски објекти, удружења грађана и различите пословне делатности које се односе на услугу и у функцији задовољења потреба становништва.

Зона центра искључује делатности које загађују ваздух, воду и буком угрожавају коришћење објеката у суседству односно делатности које се налазе на листи пројеката за које се ради процена утицаја на животну средину или за које се утврди потреба израде процене утицаја на животну средину у складу са законом. Изузетак су они објекти и радови који су од општег интереса (саобраћајни, инфраструктурни и слично).

Основни услови за изградњу и уређење друштвеног центра је поштовање следећих одредби:

- одређивање прикладних и довољно пространих комплекса да приме јавне садржаје;
- сем примарних централних садржаја у посебним комплексима, централни садржаји могу бити испреплетани и са осталим комплементарним наменама, најчешће становањем, услугама и слично, с тим да с њима сачињавају просторне и функционалне целине;
- сви објекти морају бити изграђени у складу са позитивним законским прописима који регулишу изградњу конкретне врсте јавних садржаја;
- поред физичких структура, у формирању просторно - функционалне структуре друштвеног центра важну улогу треба да имају и систем отворених простора - тргова и паркова.

Правила грађења објеката становања и пословања у центру насеља

- на грађевинској парцели у зони центра насеља могу се градити објекти породичног и вишепородичног становања;
- унутар зоне дефинисане за центар насеља, пословна делатност се може обављати у склопу стамбених објеката и објектима који су у потпуности пословни;
- објекти се могу поставити као слободностојећи у прекинутом или непрекинутом низу.

Уређење и грађење у овој зони вршиће се према следећим условима:

- грађевинска парцела на којој се може градити треба да је приступачна са јавног пута (обезбеђен колски и пешачки приступ минималне ширине 3,0m слободан или преко ајнфортап), најмања ширина уличног фронта за објекте породичног и вишепородичног становања и пословања је 20m;
- грађевинска парцела је минималне површине 600m²;
- у зони центра на парцелама: максимални индекс заузетости је 50, максимални индекс изграђености 2;
- највећа дозвољена спратност објеката је П+2+Пот(М);
- објекти могу имати подрумске или сутеренске просторије, ако не постоје геотехничке и хидротехничке природе;
- на затеченим грађевинским парцелама (изграђеним) омогућена је градња објеката који су у функцији становања и пословања и уколико не задовољавају наведене услове за најмању ширину уличног фронта и минималну површину;

2.5.5. Радне зоне

Радне зоне су у контактаној зони са становањем и атаром, добро повезане са обрадивим пољопривредним површинама и мрежом насељских саобраћајница.

У оквиру радних зона дозвољена је градња свих привредних објеката, складишних простора, услужних, инфраструктурних и других објеката. Унутар радног комплекса за потребе службеног

становања уз привредне објекте омогућена је градња једне или више стамбених јединица. Исте се **не могу** градити пре изградње привредних објеката.

Омогућена је пренамена постојећих објеката или увођење нових производних или складишних капацитета на постојећим локацијама.

На постојећим и планираним локацијама обављање делатности условљено је прописима и нормама за градњу истих.

Уређење и грађење у овој зони вршиће се према следећим условима:

- грађевинска парцела је најмања честица на којој се може градити, приступачна са јавног пута (обезбеђен колски приступ), чија је најмања ширина уличног фронта 20m, или се задржава постојећа уколико је изграђена, под условом да је обезбеђен колски прилаз на грађевинску парцелу минималне ширине 3,0m;
- најмања површина грађевинске парцеле је 800 m², може бити и мања уколико је на њој изграђен-и објекат и у функцији је обављања делатности;
- дозвољена је реконструкција и доградња постојећих објеката;
- удаљеност грађевинске линије од регулационе линије минимално 0 m, а од међних линија суседних парцела је 3 m, ова удаљеност може бити и мања уз сагласност власника суседне-их парцеле, под условом да то омогућавају противпожарни и други услови;
- грађевинске парцеле се могу ограђивати зиданом, транспарентном или комбинованом оградом до висине 2,2 m, тако да ограда и стубови ограде буду на грађевинској парцели која се ограђује. Врата капије на уличној оградни не могу се отворити ван регулационе линије;
- максимална спратност за пословне објекте (управа и администрација) је П+2+Пот, (М) а за производне складишне и друге пратеће објекте спратност није ограничена, већ је условљена технологијом. Објекти могу имати подрумске и сутеренске просторије, ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе.
- максимални индекс заузетости је 70, може се задржати постојећи код изграђених парцела;
- максимални индекс изграђености је 2,1.

2.5.6. Саобраћајна, комунална и друга инфраструктура

Објекти комуналне инфраструктуре се по правилу постављају унутар уличних коридора. Изузетно могу се градити односно постављати унутар свих осталих површина и зона градње.

Насељска саобраћајна мрежа

Планирана улична мрежа оба насеља Крушчић и Нова Црвенка задржала је постојећи ортогонални карактер. Планом је у Новој Црвенки и Крушчићу предвиђено измештање траса општинских путева (на правцу: Бачки Грачац – Крушчић – Црвенка - Нова Црвенка – Панонија) из насеља на обилазнице које тангирају насеља са истока.

За насеље Крушчић планирана су два нова општинска пута Крушчић - Кула и Сивац- Крушчић - Бачки Брестовац.

Уличне мреже насеља издиференциране су према функцији у насељима и ширем окружењу.

Функционална подела саобраћаја приказана је у графичким прилозима 1.3. и 2.3. План саобраћајница са генералном нивелацијом.

Правила уређења и грађења и урбанистички услови за спровођење плана саобраћајне инфраструктуре у овим насељима су дата су у III поглављу тачка 2.6. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре, тачка 2.6.1. Саобраћајна инфраструктура.

Објекти за водоснабдевање

Водозахвати

Обзиром да за просторе водозахвата није урађен Елаборат заштите изворишта водоснабдевања, овом планском документацијом се дају смернице за решавање истих, сходно Правилнику о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања ("Службени гласник РС" број 92/08), зоне заштите изворшта водоснабдевања су подељене на:

Зона I - изворишта подземне воде се формира на простору изворишта непосредно око водозахватног објекта. У овој зони уколико због надзирања борави стално запослена особа, иста се ограђује заштитном оградом која не може бити ближа од 10 m од водоносног објекта којег окружује, уколико не борави стално запослена особа ова зона се ограђује оградом од 3 m од водоносног објекта којег окружује.

У овој зони се могу налазити само објекти који су у функцији водозахвата и у њу може да улази само стално запослена особа. За улазак другог лица у ову зону мора се тражити одобрење од управљача система за водоснабдевање о чему се води посебна евиденција.

Зона II - изворишта подземне воде, се може изједначити са зоном I, уколико је водоносна средина издани покривена повлатним заштитним слојем који неутралише утицај загађивача, а у случају да је покривена повлатним заштитним слојем који умањује утицај загађивача, простирање зоне II не може да буде краће од 50 m од водозахватног објекта.

У овој зони се не могу градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, и то:

- изградња или употреба објеката и постројења, коришћење земљишта или вршење делатности које су забрањене и у зони III
- стамбена изградња
- употреба хемијског ђубрива, течног и чврстог стајњака
- употреба пестицида, хербицида и инсектицида
- узгајање, кретање и испаша стоке
- камповање, вашари и дуга окупљања људи
- изградња и коришћење спортских објеката
- изградња и коришћење угоститељских и других објеката за смештај гостију
- продубљивање корита и вађење шљунка и песка
- формирање нових гробаља и проширење капацитета постојећих

Зона III - је у водоносној средини која је покривена повлатним заштитним слојем који умањује утицај загађивача, простирање зоне III не може да буде краће од 500 m од водозахватног објекта.

У зони III не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, и то:

- трајно подземно и надземно складиште опасних материја које се не смеју директно и индиректно уносити у водотоке;
- производња, превоз и манипулисање опасним материјама и материјама које се не смеју директно или индиректно уносити у воде;
- комерцијално складиштење нафте и нафтних деривата;
- испуштање отпадне воде и воде која служи за расхлађивање индустријских постројења;
- изградња саобраћајница без канала за одвод атмосферских вода;
- експлоатација нафте, гаса, радиоактивних материја и минералних сировина;
- неконтролисано депоновање комуналног отпада, хаварисаних возила, старих гума и других материја и материјала из којих се могу ослободити загађујуће материје испирањем или цурењем;
- изградња и коришћење ваздушне луке;
- површински и подповршински радови, мињање тла, продор у слој који застире подземну воду и одстрањивање слоја који застире водоносни слој, осим ако ти радови нису у функцији водоснабдевања;
- одржавање ауто и мото трка.

Појас заштите се успоставља око главних цевовода унутар простора водозахвата и то по 2,5m са сваке стране гледано у односу на осовину цевовода. Унутар овако формираних појасева заштите није дозвољена изградња објеката, постављање уређаја и вршење радњи које на било који начин могу загадити воду или угрозити стабилност цевовода.

Водопривредна инфраструктура - изградња објеката водопривредне инфраструктуре вршиће се у складу са условима датим у тачки 2.6.2. овог Плана.

Електроенергетска инфраструктура - изградња објеката електроенергетске инфраструктуре вршиће се у складу са условима датим у тачки 2.6.3. овог Плана.

Термоенергетска инфраструктура - изградња објеката термоенергетске инфраструктуре вршиће се у складу са условима датим у тачки 2.6.4. овог Плана.

Електронска комуникациона инфраструктура – изградња објеката електронске комуникације вршиће се у складу са условима датим у тачки 2.6.5. овог Плана.

Гасификација – Изградњу гасовода и прикључке на гасовод извршити у складу са условима и сагласношћу власника гасовода.

Изузетно објекти комуналне инфраструктуре који су у функцији побољшања квалитета и развоја комуналне инфраструктуре могу се градити унутар свих дефинисаних површина и зона градње.

Шематски приказ уређења насеља - Графичким прилозима 1.2. и 2.2. дата су генерална решења насељске инфраструктуре за насеља Крушчић и Нова Црвенка.

2.6. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре

2.6.1. Саобраћајна инфраструктура

Основни услови и правила грађења за саобраћајну инфраструктуру за подручје обухвата Просторног плана Општине Кула су:

Друмски (путни) саобраћај - Према Закону о јавним путевима („Службени гласник РС”, број 101/05, 123/07, 101/11, 93/12 и 104/13) јавни путеви се према значају саобраћајног повезивања деле на:

- државне путеве I реда (саобраћајно повезују територију државе са мрежом европских путева, односно део су мреже европских путева, територију државе са територијом суседних држава целокупну територију државе, као и привредно значајна насеља на територији државе),
- државне путеве II реда (саобраћајно повезују подручје два или више округа или подручје округа),
- општинске путеве (саобраћајно повезују територију општине, односно града, као и територију општине, односно града са мрежом државних путева) и улице (саобраћајно повезују делове насеља).

Влада Србије је на основу Закона о јавним путевима и своје Уредбе о критеријумима за категоризацију државних путева („Службени гласник РС”, 3/09) донела Уредбу о категоризацији државних путева ("Службени гласник РС", бр. 105/2013), док Скупштина општине Кула треба да донесе Одлуку о категоризацији општинских путева и улица на основу предходно утврђених критеријума.

Основне путне правце – државне путеве IБ реда и обилазнице насеља на правцима: постојећег државног пута IБ реда бр.15 (Бачки Брег– Сомбор – Кула-Врбас-) и постојећих државних путева IБ реда бр.17 (гранични прелаз Богојево - Српски Милетић) и IА реда бр.110 (Оџаци- Кула), на које се усмерава транзитни саобраћај из насеља, градити у оквиру планираних коридора са експлоатационо-техничким елементима према Правилнику о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута ("Службеном гласнику РС", бр. 50/2011) као и техничким упуштвима и стандардима за пројектовање путева и градских саобраћајница.

Препоручују се следећи услови за ове путеве:

- минимална регулациона ширина..... 20 m,
- минимална носивост - за тешки саобраћај, односно према прогнозираном саобраћајном оптерећењу:
- минимално осовинско оптерећење..... 11,5 t;
- минимална рачунска брзина ..... 80 km/h,
- минимална ширина саобраћајне траке..... 3,5 m
- минимална ширина додатне саобраћајне траке .....3,25 m,
- минимална ширина ивичне траке..... 0,35 m (ивичне траке могу бити замењене издигнутим ивичњацима),
- минимална ширина банкина ..... 1,5 m

Постојећи државни пут IБ реда бр.15 (Бачки Брег-Сомбор-Кула-Врбас) неопходно је реконструисати са елементима за ову категорију пута, посебно укрштаје са путевима нижег реда, како би се подигао ниво проточности и безбедности саобраћаја. Реализацијом обилазнице насеља на овом правцу утврдиће се нова функција, односно категорија овог пута у складу са Законом о јавним путевима и подзаконским актима.

Државне путеве IIА реда: бр.108 (Бачка Топола - Кула - Силбаш - Бачка Паланка) са обилазницом насеља Липар и бр. 110 (Оџаци – Кула), као и планиране путне правце регионалног значаја: Сивац – Нова Црвенка – Липар - Мали Иђош, Кула – Мали Иђош, Стапар - Мали Стапар - Сивац, Бачки Грачац – Крушчић – Црвенка - Нова Црвенка - веза планирани регионални путни правац Сивац – Нова Црвенка – Липар - Мали Иђош, градити са експлоатационо-техничким елементима према Правилнику о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута ("Сл. гласник РС", бр. 50/011) и стандардима за пројектовање путева и градских саобраћајница.

Препоручују се следећи услови за ове путеве:

- минимална регулациона ширина..... 16 m,
- минимална носивост за средње тешки саобраћај, односно према прогнозираном саобраћајном оптерећењу:
- минимално осовинско оптерећење..... 11,5 t;
- минимална рачунска брзина .....80 km/h,
- минимална ширина саобраћајне траке ..... 3,25 m;
- минимална ширина додатне саобраћајне траке. .... 3 m,
- минимална ширина ивичне траке..... 0,3 m,
- (ивичне траке могу бити замењене издигнутим ивичњацима),
- минимална ширина банке ..... 1,2 m.

Постојећи пут IIА реда бр.108 (Бачка Топола - Кула - Силбаш - Бачка Паланка), чија се траса коригује обилазницом код Липара неопходно је извршити реконструкцију, посебно раскрснице са путевима нижег реда, како би се подигао ниво проточности и безбедности саобраћаја.

Постојећи пут IIА реда бр.110 (Оџаци – Кула), неопходно је реконструисати са елементима за ову категорију пута, посебно укрштаје са путевима нижег реда, како би се подигао ниво проточности и безбедности саобраћаја. Реализацијом обилазнице насеља на овом правцу утврдиће се нова функција, односно категорија овог пута у складу са Законом о јавним путевима и подзаконским актима.

Општинске путеве (постојеће и планиране) на правцима: Нова Црвенка – Панонија и Сивац – Мали Стапар, Руски Крстур – Савино Село, Руски Крстур – Манастир Водице - Бачки Грачац, Кула – Куцура, Кула – Крушчић, Сивац – Крушчић, Сивац – Панонија, Нова Црвенка – Липар, веза са планираним путним правцем регионалног значаја Кула – Мали Иђош (Е75) и путне везе насеља са државним путевима, пројектовати са елементима који одговарају овом рангу путева у складу са Правилником о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута ("Службеном гласнику РС", бр. 50/2011).

Препоручују се следећи услови за ове путеве:

- минимална регулациона ширина..... 15 m;
- минимална носивост за лаки саобраћај, односно према прогнозираном саобраћајном оптерећењу;
- минимално осовинско оптерећење ..... 6 t ;
- минимална рачунска брзина ..... 60 km/h;
- минимална ширина саобраћајне траке ..... 3 m;
- минимална ширина додатне саобраћајне траке.....2,75 m;
- ивична трака..... 0,3 m (ивичне траке могу бити замењене издигнутим ивичњацима);
- банка ..... 1 m;

Мрежа атарских (некатегорисаних) путева утврђена комасацијом употпуњена је новим путевима, који се пружају уз коридоре планираних државних путева па имају по потреби и функцију сервисних саобраћајница за опслуживање објеката лоцираних дуж ових коридора.

Имајући у виду габарите савремене пољопривредне механизације неопходно је извршити проширење регулације ових путева у зависности од функције и значаја. Како општина, није донела Одлуку о категоризацији општинских путева и улица (обавеза по Закону о јавним путевима) овим планом се према се установљавају три категорије атарских (пољопривредних) путева (Општина ће својом одлуком дати диференцијацију) :

- I реда (главни) са регулационом ширином од 12-15m,
- II реда (сабирни) са регулационом ширином од 8-10m и
- III реда (приступни) са регулационом ширином од 4-6m.

Ширина и врста коловоза (земљани, тврди или саврамени застор) ових путева утврђује се у зависности од обима очекиваног саобраћаја. На свим путевима, по правилу, одвијаће се

двосмерни саобраћај те је неопходно, ако се коловози ужи на одговарајућим растојањима обезбедити мимоилазнице.

У коридору атарских путева поставља се коловоз и линијска инфраструктура неопходна за опслуживање свих садржаја на простору општине.

При изради урбанистичког плана, којим се разрађују трасе државних и општинских путних праваца, водити рачуна да се што мање заузима ново пољопривредно земљиште. Препоручује се делимична комасација у делу где се нарушава постојећа организација атара због нових путних праваца како би се пољопривредно земљиште рационално користило и било приступачно.

Државне путеве IB и IIA реда, путне правце регионалног значаја и општинске локалне путеве у насељеним местима пројектовати као насељске саобраћајнице са елементима уличног профила који омогућује диференцијацију моторног и немоторног саобраћаја, обостраним пешачким стазама и по могућству бициклическом стазом, у зависности од обима саобраћаја предвидети светлосно регулисање саобраћаја на раскрсницама и друге мере регулативе у циљу заштите учесника у саобраћају.

Укрштање путева, путева и пруга обезбедити на следећи начин:

- међусобно укрштање обилазница насеља на правцима: постојећег државног пута IB реда бр.15 (Бачки Брег – Сомбор – Кула- Врбас) и постојећих државних путева IB реда број 17 (гранични прелаз Богојево-Српски Милетић) и II реда број 110 (Оџаци - Кула), решити са денивелацијама изузетно уколико прогнозирани саобраћајни токови не оправдавају овакво решење иста радити у нивоу;
- остала међусобна укрштања јавних путева решити у нивоу са обезбеђењем одговарајућег нивоа безбедности;
- укрштања са атарским путевима свести на оптималну меру;
- атарски пут који се укршта или прикључује на јавни пут мора се изградити са тврдом подлогом или са истим коловозним застором као и јавни пут са којим се укршта, односно на који се прикључује, у ширини од најмање 5 m и у дужини од најмање 40 m за државни пут IB реда, 20 m за државни пут II реда и 10 m за општински пут, рачунајући од ивице коловоза јавног пута;
- прилазни пут који се прикључује на јавни пут на начин прописан за атарски пут.

Укрштања железничке пруге са планираним државним и општинским путевима извести денивелисано, изузетно у нивоу према условима и сагласност управљача железничких пруга, а укрштање са осталим путевима осигурати са путним прелазима са браницама или полубраницама.

Бициклическе и пешачке стазе - у коридору јавних путева могу се изводити за двосмерни саобраћај с тим да се физички одвоје од коловоза разделним острвом минималне ширине 1m.

Бициклическе стазе по смеровима могу бити одвојене (са обе стране коловоза).

Саобраћајна минимална ширина бициклическе и пешачке стазе утврђиваће се у складу са Правилницима, евентуална оступања као и остали услови морају бити у складу са Правилником о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута ("Службеном гласнику РС", бр. 50/2011) и стандардима за пројектовање путева и градских саобраћајница.

Регионалним просторним планом АП Војводине, утврђене су и **бициклическе стазе** (национални бициклически коридор) уз основну каналску мрежу Хидросистема Дунав-Тиса-Дунав.

Аутобуска стајалишта - у коридору јавних путева градити, по правилу, после раскрснице, а у складу са Правилником о ближим саобраћајно - техничким и другим условима за изградњу и одржавање и експлоатацију аутобуских станица и аутобуских стајалишта ("Сл. гласник РС", број 20/96) и Правилником о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута ("Сл. гласник РС", бр. 50/011) и стандардима, уз обезбеђење:

- коловозне конструкције као и код предметног пута;
- попречног пада коловоза стајалишта мин. 2% од ивице коловоза пута;
- дужине прегледности од 1,5 дужине зауставног пута возила за $V_{рас}=80 \text{ km/h}$, почетка – краја стајалишта минимум 20m удаљеног од лепезе прикључног пута у зони раскрснице, почетка -краја додатне саобраћајне траке на јавном путу;

- изградње наспрамних стајалишта по систему лево па десно у смеру вожње уз минимално подужно растојање два наспрамна стајалишта (крај левог – почетак десног) од 30m. Опремљена надстрешницом за путнике, уздигнутим пешачким платоом у односу на коловоз.

Пратећи садржаји јавног пута - у појасу јавних путева могу се градити функционални пратећи путни садржаји: објекти за управљање и контролу саобраћаја, наплату путарине, аутобуска стајалишта и проширења за заустављање возила и остало, а ван путног појаса могу се градити: базе за одржавање путева и садржаји за потребе корисника путева: станице за снабдевање моторних возила горивом, аутосервиси, ресторани, мотели, угоститељске објекте и остало, у складу са рангом и категоријом јавног пута уколико постоје инфраструктурни, комунални и остали услови. Избор локације за пратеће садржаје извршити на основу критеријума испуњености:

- саобраћајно техничких услова;
- просторних услова;
- природних услова;
- инфраструктурне опремљеност;
- услова заштите животне средине.

Саобраћајно технички услови се пре свега односе на сагледавање постојања искључења/укључења и њиховог утицаја на одвијање динамичког саобраћајног тока дуж путног правца. У том погледу места искључења/укључења за објекте пратећих садржаја морају бити лако уочљива, из далека видљива и препознатљива у односу на окружење.

Растојања између два узастопна искључења/укључења на путном правцу треба да искључују у потпуности све негативне утицаје на саобраћајне токове тј. без умањења нивоа саобраћајне услуге и безбедности.

Саобраћајно технички услови подразумевају и постојање довољне визуре прегледности у односу на очекиване брзине кретања, с тим што се у потпуности мора задовољити апсолутни минимум зауставне прегледности (гранична вредност визуре захтеване прегледности).

Просторни распоред пратећих садржаја дуж јавног пута може бити наспраман и наизменичан. Може бити повезан са пешачком пасарелом или без ње у зависности и од других просторних услова.

Просторни услови су врло значајан за избор локације пратећих садржаја, јер у зависности од обима садржаја зависи и обим заузимања земљишта.

Природни услови су могућност за афирмацију појединих локација кроз формирање приступачних пратећих садржаја без озбиљних захвата на ремоделирању терена.

Инфраструктурна опремљеност појединих локација, као и могућности аутономног инфраструктурног опремања, снабдевања и одржавања су веома битни параметри код избора локација пратећих садржаја. Могућност повезивања локација са окружењем у смислу потребне инфраструктуре су веома значајне у погледу градње, експлоатације и одржавања пратећих објеката.

Заштита животне средине је важан критеријум за избор локације пратећих садржаја, јер све ове зоне са еколошког аспекта имају третман зона повећаног ризика (нарочито у акцидентним ситуацијама). Осим анализе могућих утицаја на окружење у односу на воду, ваздух земљиште, морају се сагледати и мере очувања одрживог стања животне средине, јер њено нарушавање може током експлоатације да смањује економске ефекте функционисања пратећих садржаја.

Уз јавне путеве се могу градити и пословни објекти, објекти за смештај пољопривредне механизације, складиштење и прераду пољопривредних производа. Ове садржаје уз ове путеве препоручљиво је координисано везивати на државне путеве преко сервисне саобраћајнице, са периодичношћу од минимално 400 m између прикључака.

Рекламне табле, рекламни панои, уређаји за сликовно или звучно обавештење или оглашавање могу се постављати поред пута на удаљености од минимум 7m мерено са спољне стране од ивице коловоза.

Код изградње саобраћајне инфраструктуре неопходно је испоштовати услове надлежног предузећа за путеве, Закон о путевима Србије и друге прописе и стандарде који се односе на поједину врсту саобраћајних објеката.

Улична мрежа насеља ће се издиференцирати према функцији у насељу и ширем окружењу. Урбанистичким плановима насеља, за која ће се радити, утврдиће се диференцијација улица према значају и функцији у насељу. Функцију главних насељских саобраћајница имају улице којима пролазе државни и општински путеви преко којих се остварује веза насеља са широм мрежом основних путних праваца друмског саобраћаја. Функцију сабирних улица имају саобраћајнице којим се међусобно повезују насељске целине и насеље са атарским путевима I и II реда, док остале припадају групи стамбених улица и колско-пешачких прилаза.

Општина Кула Одлуком о категоризацији општинских путева и улица (обавеза по Закону о јавним путевима) извршиће категоризацију путева и улица и утврдити улице којима пролазе државни и општински путеви.

У појасу регулације улице лоцирани су: коловоз, пешачке и бицикличке стазе, саобраћајне површине намењене за мировање возила, аутобуска стајалишта, разделне траке, остале елементе пута и путне објекте и инфраструктуру.

Најмања дозвољена ширина појаса регулације по врстама новопланираних улица је:

1. главне насељске саобраћајнице	20 m;
2. сабирне улице	15 m;
3. стамбене улице	8 m;
4. колски пролази	5 m;
5. приватни пролази	3 m;
6. пешачке стазе	1,5 m;

Коловози главних насељских саобраћајница треба да имају најмање две саобраћајне траке минималне ширине 3m, а по потреби у зони раскрсница и траке за усмеравање возила минималне ширине 2,75m, како би се ефикасно одвијао двосмерни саобраћај возила. Уколико истим пролазе државни и општински путеви (локални) путеви минимална дозвољена ширина саобраћајне траке треба да одговара ширини траке одговарајућег пута ван насеља.

Коловози сабирних улица по правилу треба изводити за двосмерно одвијање саобраћаја са најмање две саобраћајне траке, минимална ширина саобраћајне траке износи 2,75 m, а изузетно једна трака најмање ширине 3m, ако се планира једносмерно одвијање саобраћаја.

Коловози стамбених улица могу се радити за двосмерно и једносмерно одвијање саобраћаја. Најмања ширина саобраћајне траке износи 2,5 m за двосмерни, односно 3 m за једносмерни саобраћај.

Колске прилазе (прикључке) од коловоза саобраћајнице до грађевинских парцела породичог становања пројектовати минималне ширине 3 m са радијусима лепеза минимум 3 m, а прилазе парцелама намењеним вишепородичном становању и пословању и администрацији пројектовати мин. ширине 5 m са радијусима лепеза минимум 5 m.

Колске прилазе грађевинским парцелама у радним зонама, које су лоциране уз коридоре државних путева по потреби решавати преко сервисних саобраћајница, које ће се прикључити на овај пут, како би се смањио број укрштања и обезбедио одговарајући ниво проточности и безбедности саобраћаја на државном путу. Прикључци морају бити изграђени са тврдом или са истим коловозним застором као на овом путу са којим се укрштају са елементима одговарајућим за рачунску брзину 60 km/h (унутар насељеног места), уз пројектовање трака за успорење, убрзање и лева скретања у зони раскрсница са значајнијим саобраћајним токовима. Двосмерни колски прилази у радним зонама морају имати две саобраћајне траке минималне ширине 3 m, а једносмерни минимално једну саобраћајну траку ширине 4m. За прикључак на јавне путеве обавезно је прибављање услова од управљача јавног пута.

Неопходно је извршити реконструкцију и доградњу постојећих коловоза, а недостајуће изградити тако да експлоатационо–техничке карактеристике одговарају функцији саобраћајница у насељској уличној мрежи.

Пешачке стазе изводити са обе стране улице, уз обе регулационе линије, код главних и сабирних улица, а код осталих у зависности од просторних и саобраћајних услова улице, пешачке стазе могу бити са једне стране улице уз регулациону линију или коловоз. Изузетно у улицама са незнатном фреквенцијом возила коловоз се може користити и за пешачки саобраћај уз одговарајућу саобраћајно–техничку регулативу.

На прелазу коловоза саобраћајница, колских прилаза, пешачких и бициклических стаза, паркинга преко отворене атмосферске канализације неопходно је извести стандардни цевести пропуст, односно зацевљење.

Површинско одводњавање саобраћајница решити обновом и комплетирањем атмосферске канализације.

Изградњу јавних паркинга потребних капацитета за путничка возила, а за потребе објеката од општег интереса, осим у оквиру сопствене грађевинске парцеле, могу се лоцирати у оквиру уличног коридора, на водопривредном земљишту или унутар блока у свим зонама градње с тим да паркинг места по правилу, буду физички одвојена од коловоза и пешачких стаза разделним острвом минималне ширине 1,5 m на главним насељским саобраћајницама. Као прикључне саобраћајнице паркингу неопходно је користити постојеће колске прилазе објектима и по правилу да буду једносмерни. При лоцирању паркинга водити рачуна да не ометају прегледност раскрсница.

За паркирање путничких возила за сопствене потребе, власници објеката обезбеђују најмање једно паркинг место по стану на сопственој парцели. Изузетно, уколико нема могућности на сопственој парцели, паркинг места могу се обезбедити на јавној површини уз услове и сагласност надлежног општинског органа или предузећа, којем су поверени послови управљања јавним грађевинским земљиштем.

У радним и пословним зонама паркирање путничких и теретних возила решавати у оквиру грађевинске парцеле власника радног комплекса.

За потребе јавног путничког превоза постојећа и нова аутобуска стајалишта неопходно је лоцирати, изградити и опремити у складу са прописима (пероне за аутобусе и путнике, чекаоницу и друге пратеће садржаје).

На основу урбанистичких планова, вршиће се реализација планираних нових путних праваца, проширења регулационе ширине постојећих јавних путева, нових улица, проширења регулационе ширине постојећих уколико се укаже потреба, којима ће се ближе просторно дефинисати пружање траса, регулациона ширина и експлоатационо- технички елементи саобраћајница у зависности од категорије.

Железнички саобраћај - при реконструкцији и модернизацији железничке инфраструктуре неопходно је задовољити услове утврђене Законом о железници ("Сл. гласник РС", број 45/13), Правилником о техничким и другим условима за пројектовање и грађење железничких пруга и постројења, уређаја и објеката на магистралним пругама ("Сл. гласник РС", број 56/2011) и нормативе Железница Србије (Правилници 314 и 315).

Постојећу локалну железничку пругу Сомбор – Врбас, која треба да добије статус регионалне пруге, неопходно реконструисати до пожељног нивоа квалитета основних параметара (Студија "Ревитализација пруга и железничког путничког и теретног саобраћаја у Западнобачком округу"-Институт Саобраћајног факултета у Београду 2007 год.):

- максимална брзина 100 km/h (120 km/h) ,
- осовинско оптерећење 22,5 t и
- број путних прелаза оптимизирати и опремити тако да одвијање оба вида саобраћаја буде на одговарајућем сигурносно–безбедном нивоу;

У случајевима изградње нове железничке пруге обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана (индустријске пруге).

Приликом реконструкције постојећих железничких капацитета реализација реконструкције се обавља на основу пројектно-техничке документације и услова из Просторног плана.

Код обнове постојећих железничких пруга, које су ван употребе, задржавају се коридори, а на основу саобраћајно–техничко–технолошке студије, коју је неопходно урадити, донеће се коначна одлука о потреби и економској оправданости за њихову ревитализацију.

табела III-2: Елементи (препоруке) железничких пруга дати су:

Железничке пруге	Магистралне	Остале	Индустр.пруга (колосек)
ширина коридора (m)	400	400	
ширина пружног појаса (m)	16 (12 унасељу)	16 (12 у насељу)	
ширина колосека (mm)	1435	435	1435
минимални полупречник кривине Rmin (m)	300	300	180
макс.нагиб нивелете (°)	12,5	25	25
носивост (kN)	225 kN	180 kN	(150)180 kN
Vrac (km/h)	250	20	60

Водни саобраћај - за несметану пловидбу неопходно је пловним каналима обезбедити пројектоване карактеристике редовним измуљивањем и одржавањем.

Приликом изградње објеката у оквиру пловних канала из система ОКМ ХС ДТД неопходно је тражити услове од Дирекције за водне путеве из Београда, која је задужена за одржавање и развој пловних путева и имати у виду пловне габарите који дефинишу услове пловидбе овим путевима:

- канали Врбас – Бездан и Бечеј – Богојево су пловни са двотрачним саобраћајем и пројектованим пловним габаритом изнад акваторије канала од 6 m код максималног водостаја;
- канал Врбас – Бездан је плован за теретњаке до 500 t носивости и има минималну пловну дубину 2 m и ширину 15,2 m;
- канал Бечеј – Богојево је плован за теретњаке до 1.000 t носивости и има минималну пловну дубину 2,15 m и ширину 21,5 m;
- канал Косанчић – Мали Стапар је плован за теретњаке до 650 t носивости, само од ушћа до преводнице Руски Крстур, са максималном пловном ширином од 11,5 m.

Изградња на водном земљишту пристаништа-товаршта, прихватних објеката наутничког туризма, колских, пешачких, бициклистичке мреже, вршиће се на основу овог плана и урбанистичких планова насеља.

Ваздушни саобраћај - кад је у питању ваздушни саобраћај, општина Кула је упућена на ваздушна пристаништа у Сомбору и Новом Саду планирана Просторним Планом Републике Србије.

За потребе пољопривредне авијације могу се градити полетно - слетне стазе на пољопривредном земљишту, а за потребе туристичке привреде омогућиће се изградња терминала за летилице мањег капацитета.

Локације ће се одредити према условима Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије у складу са Законом о ваздушном саобраћају ("Сл. гласник РС", број 73/010), Правилником о издавању дозволе за коришћење аеродрома ("Сл. гласник РС", број 2/011).

2.6.2. Водопривредна инфраструктура

Снабдевање водом и водоводна мрежа

- снабдевање водом становништва вршити из артешких водоносних слојева уз строгу контролу исправности воде. Посебну пажњу посветити избору места за бушење бунара, као и регулисања зона и појасева санитарне заштите изворишта водоснабдевања, а све према Закону о водама;
- снабдевање технолошком водом привреде, могуће је из првог водоносног слоја (фреатска издан), односно захватањем из каналских система уз сталну контролу исправности воде пре и у току експлоатације;
- висококвалитетну воду (санитарну воду) могу користити само индустрије које по природи технолошког процеса захтевају квалитетну воду (прехранбена индустрија) и то самосталним водозахватима (уз кондиционирање) или испоруком са насељских водозахвата;
- око свих постојећих и планираних изворишта подземних вода, као и објеката који су у функцији водоводног система (резервоари, црпне станице и доводи) дефинисати зоне и појасеве санитарне заштите изворишта према Закону о водама;
- наставити, односно започети изградњу неопходних објеката на мрежи (резервоари, црпне станице, постројења за кондиционирање и др.), како би се комплетирао цео систем и обезбедили потребни капацитети;
- код снабдевања индустријских капацитета, који продукују веће количине отпадних вода, увести обавезу рационализације потрошње увођењем процеса рецикулације;

- трасе регионалних система, траса за довод сирове воде са планираног општинског водозахвата до централног постројења за кондиционирање пијаће воде, односно трасе магистралних цевовода за развод до осталих насељених места, планирати уз постојеће саобраћајнице (унутар инфраструктурних коридора), а према усвојеним пројектним решењима;
- трасу водоводне мреже у насељу полагати између две регулационе линије у уличном коридору (приликом укрштања, увек изнад колектора фекалне канализације), по могућности у зеленом појасу. Трасу полагати са једне стране улице или обострано зависно од ширине уличног фронта, уз формирање прстенасте мреже због рационалнијег коришћења водоводног система;
- уколико нема услова за полагање трасе унутар регулације уличних коридора у складу са прописима биће дефинисана траса и позиције пратећих објеката водоводног система;
- пролазак испод саобраћајница и укрштање са осталим уличним инсталацијама обезбедити челичном заштитном цеви, односно према рангу и условима путне привреде;
- дубина укопавања водоводне мреже не би смела бити мања од 1-1,2 m, од нивелете терена, због зоне мржњења и саобраћајног оптерећења;
- сви радови на пројектовању и изградњи водоводног система морају се извести у складу са Законом и уз сагласност надлежних органа;

Канализација

- у насељима наставити са изградњом, односно пројектовати и градити канализациону мрежу као сепаратну, тако да се посебно прихватају и евакуишу санитарне, а посебно атмосферске воде;
- пре упуштања у насељску мрежу колектора фекалне канализације, извршити предтретман отпадне воде индустрије до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију;
- минимални пречник уличних колектора фекалне канализације (гравитационе мреже) не сме бити мањи од $\varnothing$ 200 mm;
- минималне падове колектора одредити у односу на усвојене пречнике, према важећим прописима и стандардима;
- минимална дубина уличног шахта фекалне канализације мора бити 1,2 m (за гравитациону канализацију);
- црпне станице фекалне канализације радити као шахтне и лоцирати их у зеленој површини са прилазом за сервисно возило;
- санитарно-фекалне, технолошке отпадне воде решавати у складу са општим планом решавања проблематике отпадних вода општина Кула и Врбас;
- пре упуштања у реципијент, отпадне воде пречистити на насељском уређају за пречишћавање отпадних вода (УПОВ) до следећих параметара:

- БПК ₅ средњи дневни	до 25 mg/l
- ХПК	до 125 mg/l
- суспендоване материје	до 35 mg/l
- укупан азот	до 15 mg/l
- укупан фосфор	до 2 mg/l
- масти и уља (етарски екстракт)	до 0,1 mg/l
- штетне и опасне материје у складу са Правилником о опасним материјама у водама.

Атмосферска канализација

- атмосферску канализацију градити у принципу са отвореним јарковима, делимично као зацевљену, положену уз уличне саобраћајнице (обострано или једнострано), у зависности од техничких и економских услова;
- атмосферске и условно чисте технолошке воде (расхладне и сл.) чији квалитет одговара II б класи воде могу се без пречишћавања упустити у канал I-64, I-61 или мелиорационе канале. За атмосферске воде са зауљених или запрљаних површина (бензинска пумпа и сл.) пре улива у атмосферску канализацију или отворене канале предвидети одговарајући предтретман (сепаратор уља, таложник). Садржај уља у третираној води не сме бити већи од 0,1 mg/l а концентрација суспендованих материја не већа од 35mg/l;
- одвођење атмосферских вода из индустријских зона и комплекса вршити искључиво преко сепаратора уља и масти;
- све колске прилазе и укрштања са саобраћајницама, обавезно зацевити према важећим прописима и стандардима;
- улив атмосферских и пречишћених вода у мелиорационе канале извести на начин како би се спречило деградирање и нарушавање стабилности косина канала;
- објекте за прикупљање и третман атмосферских и санитарно-фекалних, односно технолошких вода потребно је радити строго одвојено;

- објекте за смештање, складиштење и чување опасних, отровних и лако запаљивих течности треба пројектовати према важећим Правилницима који обрађују ове услове, а нарочиту пажњу посветити сигурности и трајној заштити подземних и површинских вода;
- забрањено је упуштање у мелиорационе канале, барем било какве воде осим атмосферских или условно чистих расхладних вода које по Уредби о категоризацији вода одговарају II б класи. Уколико се планира испуштање осталих отпадних вода у канале, исте се морају обавезно пречистити како примарно, тако и секундарно, а до траженог степена квалитета;
- при изради испуста мора се водити рачуна о заштити потенцијалног профила канала и очувању функционалности канала;
- забрањује се спречавање несметаног протицаја воде, успоравање и дизање нивоа воде, чиме би се могао пореметити постојећи режим вода на објектима и у земљишту;
- забрањује се упуштање било каквих вода у напуштене бунаре или на друга места где би такве воде могле доћи у контакт са подземним водама. У случају да је у насељу изграђена канализација, потребно је општинским прописом предвидети обавезно прикључење објеката;
- уређивање изградња канала и регулационих радова на коритима мелиоративних канала, биће дефинисано израдом одговарајуће пројектно-техничке документације и претходним условима надлежног водопривредног предузећа;
- из разлога даљег несметаног функционисања мелиоративног система за одводњавање на простору општине Кула, неопходно је сачувати интегритет детаљне каналске мреже и припадајућих објеката, којима се ни на који начин не сме угрозити стабилност, сигурност и функционалност, као ни утицај на водни режим;
- уз канале се мора оставити обострано слободан појас у ширини од најмање 5 m за саобраћај по радно–инспекционој стази и изнад акваторије канала пројектовани пловни габарит канала износи 6 m изнад максималног водостоја, односно по условима надлежног водопривредног предузећа;
- услове за изградњу објеката уз пловне канале тражити од Дирекције за водне путеве из Београда и ЈПВ "Воде Војводине" из Новог Сада, надлежних за одржавање и развој пловних путева.
- дуж мелиорационих канала, са обе стране обезбедити по минимум 5 m слободног простора преко којег ће се вршити одржавање канала, односно по условима надлежног водопривредног предузећа, и у том појасу забрањено је градити објекте, садити дрвеће, орати и копати земљу и обављати друге радње којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и предузимати радње којима се омета редовно одржавање ових канала;
- у канале ХС ДТД забрањено је испуштање било каквих вода, укључујући и атмосферске. Реципијент за ове воде меже бити канал I-64 или I-61, или одводни хидромелиорациони канали по ободима насеља;
- латерални канали I-64 и I-61, који се пружају упоредо са каналом Врбас-Бездан, имају вишенаменску функцију. Служе да прихвате и одведу процесне воде из канала Врбас-Бездан, унутрашње сувишне подземне и сувишне површинске воде са хидромелиоративног слива који се одводњава, као и употребљене воде индустрије која се улива у канал. Све ове наведене функције канала I-64 и I-61 морају бити обезбеђене;
- прихватање воде мелиорационим каналом је ограничено и зависи од пројектованих карактеристика канала;
- изградња водопривредних објеката планиране акумулације реализовати након израде урбанистичке разраде уз претходно прибављене услове надлежног предузећа;
- укрштање подземних водова инфраструктуре са каналима, решити полагањем инсталација испод дна канала или причвршћивањем на конструкцију пропуста или моста.

2.6.3. Електроенергетска инфраструктура

Опште мере предвиђене законским и другим прописима подразумевају нормативе и стандарде који се примењују при изградњи ове врсте објеката и избору опреме и уређаја.

Антенски стуб треба пројектовати у складу са "Правилником о техничким нормативима за изградњу, постављање антенских постројења", "Правилником о техничким нормативима за заштиту од атмосферских пражњења", стандардима за громобранске инсталације и стандардима о максималним нивоима радио–фреквенцијских и електромагнетних поља.

- простор око релејне станице мора бити ограђен и недоступан за улазак неовлашћених лица, као и приступ објекту за смештање опреме и пењање на антенски стуб;
- на видљивим местима поставити упозорења о забрани приступа антенама;
- приступ антени могу имати само професионална лица која у случају интервенције и рада непосредно поред антена морају искључити радио релејни предајник;

- антенски стуб и антене морају имати адекватну заштиту од атмосферских пражњења;
- обавезно вршити мерења електромагнетног зрачења у близини стуба;
- у случају прекомерног зрачења које потиче од квара предајник се мора искључити и што пре приступити отклањању узрока;
- све инсталације за потребе рада овог система у комплексу се морају каблирати;
- све електроинсталације се морају одржавати у исправном стању;
- према важећим прописима о заштити од опасног дејства електричне енергије на свим уређајима и опреми под напоном се морају спровести заштитне мере, громобранска заштита, заштитно уземљење, исправно димензионисати каблови и употребити одговарајућа изолација.

Исто се примењује и за насеља уколико није другачије одређено урбанистичким планом.

Услови за изградњу електроенергетске инфраструктуре:

- трафостанице градити као зидане, монтажно–бетонске и стубне, за рад на 20 kV напонском нивоу;
- трафостаница може бити постављена (изграђена) на јавној површини, унутар комплекса и унутар објекта на парцели власника, удаљена најмање 3 m од стамбених и других објеката уколико се гради као слободностојећа;
- стубна трафостаница може бити изграђена у линији постојећег надземног вода или ван њега на парцели власника, најмање 3,0 m од стамбених и других објеката;
- високонапонска и средњенапонска мрежа у атару се може градити надземно, по могућности у већ постојећим електроенергетским коридорима;
- око надземних 110 kV далековода обезбедити коридор од 50 m (по 25 m од осе далековода на обе стране), око 400 kV далековода коридор од 70 m (по 35 m од осе далековода на обе стране), у којем неће бити дозвољена градња, као ни засађивање високог растиња без претходне сагласности надлежног предузећа;
- изградња електроенергетске инфраструктуре ће се вршити у складу са важећим прописима и нормама;
- електроенергетску мрежу у централним деловима насеља, парковским површинама, у зонама вишепородичног становања, у радним зонама, као и зонама за спорт и рекреацију обавезно каблирати;
- на периферним деловима насеља мрежа ће бити надземна, грађена на бетонским и челично-решеткастим стубовима;
- у центру насеља, парковским површинама, зонама спорта и рекреације светиљке за јавно осветљење поставити на канделаберске стубове;
- у деловима насеља где је електроенергетска мрежа грађена надземно, светиљке јавног осветљења поставити на стубове електроенергетске мреже;
- ван насеља за потребе снабдевања електричном енергијом, електроенергетска мрежа ће се полагати у коридорима саобраћајница и некатегорисаних путева по потреби прибављти и право службености пролаза.

2.6.4. Термоенергетска инфраструктура

Гасоводи и објекти у саставу гасовода

С обзиром да ће се због потребе постављања гасовода извршити радови у највећем делу на пољопривредном земљишту потребно је након извођења радова вратити земљиште у првобитно стање. При том се мора водити рачуна да се избегне, где год је то могуће, сеча вегетације, нарочито дугогодишњих засада. Неопходно је због тога приликом постављања гасовода укопавање вршити у ров у што већој мери ручно.

Природни гас се по својим хемијским и физичким карактеристикама мора се третирати као пожарно и експлозивно опасан, који у контакту са ваздухом може формирати запаљиве и експлозивне смеше.

Приликом изградње гасоводне инфраструктуре потребно је придржавати се услова који су дати у Правилнику о техничким условима и нормативима за безбедан транспорт течних и гасовитих угљоводоника магистралним нафтоводима и гасоводима, нафтоводима и гасоводима за међународни транспорт ("Службени лист СФРЈ, бр. 26/85).

Са трасом гасовода за Кљајићево, планиран је одвојак са МРС Мали Стапар. Како је Планом детаљне регулације туристичког локалитета Мали Стапар снабдевање гасом дефинисано са гасне мреже за насељено место Сивац, дата је могућност да се код реализације искористи најоптималније решење.

Услови за гасоводе и објекте у саставу гасовода:

1. За гасоводе високог притиска и ГМРС поштовати услове који су дати у "Правилнику о техничким условима и нормативима за безбедан транспорт течних и гасовитих угљоводоника магистралним нафтоводима и гасоводима за међународни транспорт", Сл. Лист СФРЈ бр. 37/2013 и интерним техничким правилима ЈП "Србијас" - а.

2. У појасу ширине 30m на једну и другу страну од осе гасовода, забрањено је градити зграде намењене за становање или боравак људи без обзира на степен сигурности са којим је гасовод изграђен и без обзира на то у који је разред појас цевовода сврстан.

3. У појасу ширине од 5m на једну и на другу страну, рачунајући од осе цевовода, забрањено је садити биље чији корени досежу дубину већу од 1m односно за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5m. У том појасу не сме бити препрека (ограде и слично) и мора стално бити проходан за приступ тешких возила у случају интервенције на гасоводу.

4. Ако гасовод пролази близу других објеката или је паралелан с тим објектима, одстојање не сме бити:

- мање од 5m од регионалних и локалних путева, рачунајући од спољне ивице путног појаса;
- мање од 10m од магистралних путева, рачунајући од спољне ивице путног појаса;
- мање од 20m од ауто – путева, рачунајући од спољне ивице путног појаса;
- мање од 20m од железничке пруге, рачунајући од границе пружног појаса;
- мање од 30m од надземних делова цевовода, рачунајући од спољне ивице путног појаса односно од границе пружног појаса, осим ако је цевовод постављен на друмски или железнички мост;
- мање од 15m од индустријског колосека, рачунајући од осе крајњег колосека;
- мање од 50cm од других подземних инсталација и мелиорационих објеката, рачунајући од спољне ивице инсталација или објеката и
- мање од 10m од регулисаних водотока и канала, рачунајући од ножице насипа.

5. Ако цевовод пролази близу нерегулисаних водотока, бунара, извора и изворишних подручја, као и ако је паралелан са водотоцима, потребно је прибавити сагласност од организација и органа надлежних за послове водопривреде, а ако пролази близу електроенергетских постројења и водова, одстојање мора бити у складу са нормативима прописаним у одговарајућим српским стандардима

6. Изградња прелаза гасовода преко железничке пруге и железничког моста није дозвољена, осим у изузетним случајевима, у којима се мора прибавити посебна сагласност од надлежних органа и организација удруженог рада које управљају пругом или мостом.

7. Ако се цевовод поставља испод саобраћајнице бушењем рова испод те саобраћајнице, мора се употребити заштитна цев одговарајуће чврстоће и пречника који је најмање за 100mm већи од спољашњег пречника цевовода.

8. Дужина заштитне цеви цевовода испод саобраћајнице код јавних путева мора бити већа од ширине коловоза за по 1mс једне и с друге стране, рачунајући од спољне ивице путног појаса, а код железничке пруге дужина заштитне цеви мора бити већа од ширине пруге за по 5m и с једне и с друге стране, рачунајући од осе крајњег колосека, односно за по 1m рачунајући од ножице насипа.

9. Заштитне цеви које се постављају ради преузимања спољних оптерећења морају се прорачунати на чврстоћу према максималном оптерећењу које је могуће на том делу саобраћајнице

10. Цевовод се у заштитну цев мора извући тако да се не оштети његова антикорозивна изолација и мора бити постављен на изолованим подметачима ради спровођења катодне заштите

11. Крајеви заштитне цеви морају бити заптивени

12. У заштитну цев, на једном крају или на оба краја мора се уградити контролна цев пречника најмање 50mm, ради контролисања евентуалног пропуштања гаса у међупростор заштитне цеви и гасовода.

Контролисане цеви гасовода морају бити извучене изван путног појаса на одстојању најмање 5m од ивице крајње коловозне траке, односно изван пружног појаса- на одстојању најмање 10m од осе крајњег колосека, са отворима окренутим на доле и постављеним на висину од 2m изнад површине тла.

13. При укрштању гасовода са саобраћајницама, водотоцима и каналима, угао између осе цевовода и осе препреке мора да износи између 90°и 60°.

14. Изузетно од одредбе става 1. овог члана, зграде намењене за становање или боравак људи могу се градити у појасу ужем од 30m ако је градња већ била предвиђена урбанистичким планом пре пројектовања гасовода и ако се примене посебне мере заштите, с тим да најмање растојање насељене зграде од гасовода мора бити, и то:

1. за пречник гасовода до 125mm -10m;
2. за пречник гасовода од 125mm до 300mm - 15m;
3. за пречник гасовода од 300mm до 500mm - 20m и
4. за пречник гасовода већи од 500mm - 30m.

16. Сва постројења и уређаји на гасоводу морају бити изведени према условима наведеним у табели:

Табела III-3: минимално дозвољене удаљености од објеката у саставу гасовода

	ГАСНИ ОБЈЕКТИ (удаљености у м)					
	МРС, МС, РС и ППС			Компрес. стан.	Блокадни вентили са издувом	Чистачк стан.
	зидане или монтажне		на отвореномили под настрешницом за све капацитете			
	≤30.000 м ³ /h	>30.000 м ³ /h				
Стамбене и пословне зграде	15	25	30	100	30	30
Производне фабричке зграде и радионице	15	25	30	100	30	30
Складишта запаљивих течности	15	25	30	100	30	30
Елек. водови неизоловани надземни	Висина стуба далековода + 3,0m					
Трафостанице	30	30	30	30	30	30
Жел. пруге и објекти	30	30	30	30	30	30
Индустријски колосоци	15	15	25	25	15	15
Магистрални путеви	20	20	30	20	30	20
Рег. и локални путеви	10	10	10	10	10	10
Остали путеви	6	10	10	10	15	10
Водотоци	5	5	5	20	5	5
Шеталишта и паркиралишта	10	15	20	15	30	30
Остали грађ. објекти	10	15	20	30	15	15

17. За гасоводе средњег притиска и МРС поштовати услове који су дати у: "Упутству о условима и начину прикључења на градску гасну мрежу", Сл. лист општине Нови сад бр. 15/1990 и интерним техничким правилима ЈП "Србијагас" –а.

18. Минимална дубина укопавања гасовода средњег притиска:

- у зеленим површинама и тротоарима је 0,8m. Изузетно дубина укопавања може бити минимално 0,6m, али на деоницама краћим од 50m и на местима где нема опасности од великих оптерећења;
- при уздужном вођењу гасовода у коловозу је 1,3m;
- при укрштању са улицама је 1,3m;
- на обрадивим површинама је 1 m;

19. Удаљеност укопаног гасовода од стубова електричне расвете, ваздушне нисконапонске и ПТТ мреже, мора бити толика да се не угржава стабилност стуба, али не мања од 0,5m слободног размака;

20. Минимално дозвољено растојање гасовода средњег притиска до ближе ивице темеља објекта је:

- 1 m за гасоводе притиска од 2-4 bar;
- 3 m за гасоводе притиска 7-13 bar;
- дата растојања могу бити и мања, али не мања од 0,5m за гасоводе од 2-4 bar и 1m за гасоводе 7-13 bar, ако се гасовод полаже у заштитну цев и ако се тиме не нарушава стабилност објекта;

21. Када се гасовод средњег притиска води паралелно са путевима нижег или вишег реда, његово растојање од спољне ивице одводног канала, ножице усека или насипа мора бити минимално 0,5m.

Минимално дозвољено растојање при укрштању и паралелном вођењу гасовода средњег притиска са другим инсталацијама је:

Табела III-4

	Паралелно вођење (m)	Укрштање (m)
нафтовод, продуктовод	0,8	0,3
гасовод	0,5	0,3
водовод	0,5	0,3
вреловод или топовод	0,7	0,3
канализација од бетонских цеви	0,7	0,3
ПТТ инсталације	0,6	0,3
ТВ и комуникациони каблови	0,5	0,3
Висконапонски водови	0,5	0,5
Нисконапонски водови	0,5	0,3
Вишегодишње дрвенасто растиње	1,0	НЕ
Шахови	0,3	НЕ

Изван насељених места растојања треба повећати за 0,5m код паралелног вођења и 0,2m код укрштања;

23. Минимална дубина укопавања гасовода средњег притиска при укрштању са железничком пругом и индустријским колосеком износи 1,5m, рачунајући од горње ивице прага и 1m испод пратећег продужног јарка. Није дозвољено укрштање са пругом испод скретница;
24. Приликом укрштања гасовода са саобраћајницама, водотоцима и каналима, гасовод се по правилу води под правим углом. Уколико то нијемогуће, угао између осе препреке и осе гасовода може бити од 60 до 90°;
25. При укрштању гасовода са путевима и улицама крајеви заштитне цеви морају бити ван подручја или зоне објеката мин. 1m са сваке стране. Крајеви заштитне цеви морају бити херметички затворени. Заштитне цеви краће од 20 m морају имати једну одзрачну цев DN50, а цеви дуже од 20 m две одзрачне цеви DN50 постављене на крајевима заштитне цеви. Одзрачне цеви се изводе на површини земље у виду надземне луле висине 2 m;
26. При укрштању гасовода са железничком пругом крајеви заштитне цеви морају бити изведени најмање 5 m од ближе шине, односно крајеви заштитне цеви морају бити изведени 1,0m од спољне ивице одводног канала (јарка) или ножице насипа;
27. Називна величина заштитне цеви мора бити таква да је размак између спољашне ивице заштитне цеви најмање 50mm. Дебљина зида се одређује прорачуном;
28. Мернорегулационе станице (MPC) се по правилу смештају у засебне објекте или металне ормане на посебним темељима.

Табела III-5: минимално дозвољено растојања од других објекта:

	улазни притисак до 7 bara	улазни притисак од 7 до 13 bara
до зграда и других објеката	10m	15m
до железничких пруга	10m	15m
до пута (до ивица)	5m	8m
до надземних електричних водова	1,5 пута висина стуба	

29. Простор на коме се подиже MPC мора бити ограђен мрежом или неком другом врстом ограде. Удаљеност ограде од спољних зидова MPC мора бити 3 m. Ограда мора бити висока најмања 2 m.
30. Мерно-регулациону станицу урадити према "Интерним техничким правилима за пројектовање и изградњу гасовода и гасоводних објеката на систему ЈП "Србијагас" из октобра 2009. године
31. За дистрибутивну гасну мрежу поштовати услове дате "Правилником о техничким нормативима за пројектовање и полагање дистрибутивног гасовода од полиетиленских цеви за радни притисак до 4 bar" ("Службени лист СРЈ", број 20/1992) и "Правилником о техничким нормативима за кућни гасни прикључак на радни притисак до 4 bar" ("Службени лист СРЈ", број 20/1992).
32. Дубина укопавања дистрибутивног гасовода износи од 0,6 до 1,0m, у зависности од услова терена. Изузетно дубина укопавања може бити минимално 0,5m, под условом да се предузму додатне техничке мере заштите.
33. При паралелном вођењу дистрибутивног гасовода са надземним водовима, минимално светло растојање износи 0,4m, а у изузетним случајевима може бити најмање 0,2m. При укрштању дистрибутивног гасовода са подземним водовима, минимално светло растојање износи 0,2m, а при вођењу гасовода поред темеља 1,0m.
34. Минимална дубина укопавања дистрибутивног гасовода при укрштању са путевима и улицама је 1,0m, са жељезничким пругама 1,5m, а са индустријским колосецима 1m.
35. При укрштању гасовода са путевима и улицама крајеви заштитне цеви морају бити ван подручја или зоне објеката мин. 1,0m са сваке стране. Крајеви заштитне цеви морају бити херметички затворени. Заштитне цеви краће од 20m морају имати једну одзрачну цев DN50, а цеви дуже од 20m две одзрачне цеви DN50, постављене на крајевима заштитне цеви. Одзрачне цеви се изводе на површини земље у виду надземне луле висине 2m.
36. При укрштању гасовода са жељезничком пругом крајеви заштитне цеви морају бити изведени најмање 5m од ближе шине, односно крајеви заштитне цеви морају бити изведени 1m од спољне ивице одводног канала (јарка) или ножице насипа.
37. Називна величина заштитне цеви мора бити таква да је размак између спољашње ивице заштитне цеви најмање 50mm. Дебљина зида одређује се прорачуном.
38. Приликом извођења било каквих радова потребно је да се радни појас формира тако да тешка возила не прелазе преко гасовода на местима где није заштићен.
39. Забрањено је изнад гасовода градити као и постављати, привремене, трајне, покретне и непокретне објекте.
40. У близини гасовода ископ вршити ручно. У случају оштећења гасовода, гасовод ће се поправити о трошку инвеститора.
41. Евентуална измештања гасовода вршиће се о трошку инвеститора.
42. Евентуална раскопавања гасовода ради утврђивања чињеничног стања, не могу се вршити без одобрења и присуствовања представника ЈП "Србијагас. Најмање 3 дана пре почетка радована делу трасе који се води паралелно или укршта са гасоводом обавестити ЈП "Србијас".

Одступања од наведених услова утврдиће надлежно предузеће.

Гасоводна мрежа ниског притиска

Гасовод ниског притиска се води подземно и изузетно надземно за изградњу дефинисани су следећи услови:

- када се гасовод води подземно, дубина полагања гасовода је мин. 0,8m. Изузетно дубина укопавања може бити 0,6m, али на деоницама краћим од 50 m и на местима где нема опасности од већих оптерећења;
- локација ровова треба да је у зеленом појасу између тротоара и ивичњака улице, тротоара и ригола, тротоара и бетонског канала. На локацији где нема зеленог појаса гасовод се води испод уличног тротоара, бетонираних платоа и површина или испод уличних канала за одвод атмосферске воде на дубини 1 m од дна канала или ригола;
- изузетно, гасовод се полаже дуж трупа пута, уз посебне мере заштите;
- траса ровова за полагање гасне инсталације се постављају тако да гасна мрежа задовољи минимална прописана одстојања у односу на друге инсталације и објекте инфраструктуре.

Табела III-б: минимална дозвољена растојања у односу на укопане инсталације:

Минимална дозвољена растојања	Укрштање	Паралелно вођење
ниско и високо-напонски електро каблови	0,5 m	0,5 m
водовод, канализа., телеф. каблови, технол. канализација, бетонски шахтови и канали	0,5 m	1,0 m
железничка пруга и индустријски колосек	1,5 m	5,0 m
високо зеленило	-	1,5 m
темељ грађевинских објеката	-	1,0 m
локални путеви и улице	1,0 m	0,5 m
магистрални и регионални путеви	1,3 m	1,0 m
бензинске пумпе	-	5,0 m

- укрштање дистрибутивног гасовода (ДГ) са саобраћајницама врши се уз његово полагање у заштитну цев или канал, изузев ако се прорачуном докаже да то није потребно. При томе се мора обезбедити природна вентилација канала, заштитне цеви или подземног пролаза;
- при полагању дистрибутивних гасовода треба предузети одговарајуће мере заштите постојећих инсталација у радном појасу;
- за укрштање и паралелно вођење гасовода са железничком пругом, путевима и улицама, потребна је сагласност одговарајућих организација;
- дистрибутивни гасовод се не полаже испод зграда и других објеката високоградње.
- надземно полагање дистрибутивног гасовода се врши само изузетно, уз посебну заштиту од механичких, температурних и утицаја стварања кондензата;
- удаљеност укопаних стубова електричне расвете, ваздушне нисконапонске и ПТТ мреже мора бити толико да не угрожава стабилност стубова, мин. 0,5 m;
- надземни делови гасовода морају бити удаљени од стубова електричне мреже за најмање висину стуба увећану за 3 m, удаљеност подземног цевовода гасовода од стубова електричне мреже мора бити толика да не угрожава стабилност и електрично уземљење стуба и не сме бити мања од 1 m;
- придржавати се услова датих у "Правилнику о техничким нормативима за пројектовање и полагање дистрибутивног гасовода од полиетиленских цеви за радни притисак до 4 бара" ("Службени лист СРЈ", бр.20/92);

Гасни прикључак

- гасни прикључак је део дистрибутивног гасовода који спаја уличну мрежу са унутрашњом гасном инсталацијом. За прикључење на гасну мрежу потребно је затражити услове и сагласност од надлежног дистрибутера гаса;
- при пројектовању и изградњи гасне котларнице придржавати се Правилника о техничким нормативима за пројектовање, грађење, погон и одржавање гасних котларница ("Службени лист СФРЈ", бр.10/90);
- придржавати се услова датих у Правилнику о техничким нормативима за кућни гасни прикључак за радни притисак до 4 бара ("Службени лист СРЈ", број 20/92);

Бушотине

- удаљеност бушотине од заштитног појаса пловног канала, железнице, далековода опште намене, јавних објеката и стамбених зграда износи најмање две висине торња бушотине;
- од ивице појаса путева првог и другог реда, удаљеност осе бушотине мора износити најмање 30m, а од других јавних саобраћајница, шумских и пољских путева најмање 15 m;
- објекти за експлоатацију нафте, земних гасова и слојне воде не смеју бити удаљени мање од 30 m од ивице јавних објеката и стамбених зграда и 10m од ивице појаса јавних саобраћајница и заштитног појаса далековода и телефонских линија;

- удаљеност осе бушотине од шума, одређује се зависно од поднебља, подручја, конфигурације терена и врста шума;
- удаљеност бушотина рачуна се од средишта осе бушотине, а код осталих објеката и постројења, од најистакнутијег дела у правцу мерења;
- у случају изградње објеката од стране будућих инвеститора, који би градили своје објекте наопходна је сагласност надлежног предузећа или установе.

2.6.5. Електронска комуникациона инфраструктура

Електронска комуникациона мрежа (ЕК) обухвата све врсте каблова који се користе за потребе електронских комуникација (бакарне, коаксијалне, оптичке и др.) као електронске комуникационе објекте. Изградња електронске комуникационе инфраструктуре и објеката реализоваће се под следећим условима:

- електронска комуникациона мрежа ће се у потпуности градити подземно, изузетно надземно уколико то техничке могућности захтевају или је то економски оправдано;
- изградња мреже ће се вршити у складу са важећим прописима и нормама за одговарајућу инфраструктуру;
- ван насеља за потребе туристичких и других садржаја у оквирима предвиђеним планом, телекомуникациона мрежа ће се полагати у коридорима саобраћајница;
- слободностојећи антенски стубови, као носачи антена, могу се градити у привредним зонама и у атару;
- објекат за смештај телекомуникационе и РТВ опреме може бити зидани или монтажни, или смештен на стубу;
- комплекс са телекомуникационом опремом и антенски стуб морају бити ограђени;
- у комплекс се поставља антенски стуб са антенама и контејнери базних станица;
- до комплекса за смештај мобилне телекомуникационе опреме и антенских стубова са антенама обезбедити приступни пут минималне ширине 3 m до најближе јавне саобраћајнице;
- слободну површину комплекса озеленити;
- антене се могу поставити и на постојеће објекте;
- за све радио-релејне коридоре потребно је урадити "Елаборате заштите слободних радио-релејних коридора".

За насеља:

- ТТ мрежа ће се у потпуности градити подземно, изузетно надземно уколико то техничке могућности захтевају или је то економски оправдано;
- дубина полагања ТТ каблова треба да је најмање 0,8 m;
- при паралелном вођењу телекомуникационих и електроенергетских каблова до 10 kV најмање растојање мора бити 0,5 m, односно 1 m. При укрштању најмање вертикално растојање мора бити 0,5 m, а угао укрштања око 90°;
- при укрштању телекомуникационог кабла са цевоводом гасовода, водовода и канализације вертикално растојање мора бити најмање 0,3 m;
- при приближавању и паралелном вођењу телекомуникационог кабла са цевоводом гасовода, водовода и канализације хоризонтално растојање мора бити најмање 0,5 m;
- КДС ће се градити подземно, изузетно надземно уколико то техничке могућности захтевају или је то економски оправдано;
- дубина полагања каблова за потребе КДС треба да је најмање 0,8 m;
- при укрштању са саобраћајницама каблови морају бити постављени у заштитне цеви, а угао укрштања треба да буде око 90°;
- при паралелном вођењу са електроенергетским кабловима до 10 kV најмање растојање мора бити 0,5m, односно 1 m;
- при укрштању најмање вертикално растојање мора бити 0,5 m, а угао укрштања око 90°;
- при укрштању цевоводом гасовода, водовода и канализације вертикално растојање мора бити најмање 0,3 m, а при приближавању и паралелном вођењу 0,5 m;
- КДС мрежа се може поставити и на постојеће стубове електроенергетске мреже уз сагласност власника исте, док се не стекну услови за подземну КДС мрежу;
- објекти за смештај телекомуникационих уређаја мобилне телекомуникационе мреже и опреме за РТВ и КДС, мобилних централа, базних радио станица, радио-релејних станица, као и антене и антенски носачи могу се поставити у оквиру објекта, на слободном простору, у зонама привредне делатности, у објекту у оквиру појединачних корисника, у оквиру комплекса појединачних корисника;
- слободностојеће антенске стубове, као носаче антена по могућности градити ван централних зона, кад год је то могуће у привредним зонама;
- објекат за смештај телекомуникационе и РТВ опреме може бити зидани или монтажни, или смештен на стубу;

- комплекс са телекомуникационом опремом и антенски стуб морају бити ограђени;
- у комплекс се поставља антенски стуб са антенама и контејнери базних станица;
- до комплекса за смештај мобилне телекомуникационе опреме и антенских стубова са антенама обезбедити приступни пут минималне ширине 3 m до најближе јавне саобраћајнице;
- слободну површину комплекса озеленити;
- антене се могу поставити и на постојеће објекте;
- за све радио-релејне коридоре потребно је урадити "Елаборате заштите слободних радио-релејних коридора".

Изузетно уколико се мора одступити од наведених услова, за исте ће се тражити услови и сагласност надлежних органа.

2.6.6. Линијска инфраструктурна мрежа и објекти

Грађење линијске инфраструктурне мреже енергетске (електроенергетске средњенапонске (20-35)kV, гасоводне), електронске комуникационе мреже и објеката, водоводне на пољопривредном земљишту могуће је на основу овог Плана и уз предходно прибављену сагласност министарства надлежног за послове пољопривреде а високонапонске (110kV, 220kV, 400kV) на основу Урбанистичког плана.

Просторни план за систем продуктовода у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи, може се спроводити локацијским дозволама. У том смислу, неопходно је дефинисање сета правила, како би се омогућило директно спровођење и издавање грађевинских дозвола. Продуктоводи се по правилу изграђују изван насељених места, ограђених привредних комплекса, железничких станица, пристаништа, заштитних подручја за питке и лековите воде, војних објеката и заштићених подручја природних и културних добара. При планирању, избору трасе, пројектовању и изградњи продуктовода мора се обезбедити стабилност цевовода и заштита људи и имовине и спречити могућност штетних утицаја цевовода на околину.

Анализом прелиминарног дефинисаног коридора/трасе, доминантан критеријум за дефинисање правила је густина насељености подручја на коме ће продуктовод бити изграђен. Планско подручје дели се на следеће целине: 1) утицајна зона (три зоне коришћења, уређења и заштите простора) и 2) зоне терминала.

У коридору /траси/ продуктовода издвајају се 3 основне зоне са различитим условима:

- зона непосредне заштите која износи 5 m обострано од осе продуктовода у којој је по правилу забрањено дубоко орање (преко 0,5 m), као и садња биљака са дубоким корењем (преко 1 m дубине);
- зона која обухвата обострани појас од 30 m у коме се по правилу забрањује градња објеката за становање, с тим да су могући изузеци у случају ограничења (физичка или већ изграђени објекти) на појединим локацијама. Тако се зграде за становање или боравак људи могу градити у појасу ужем од 30 m, ако је градња већ била предвиђена урбанистичким планом пре пројектовања продуктовода и ако се примене посебне мере заштите, с тим што се мора испоштовати најмање растојање насељене зграде од продуктовода које варира у зависности од пречника продуктовода;
- зона која обухвата појас од 200 m обострано од осе продуктовода у којем се по правилу налазе зоне подељене у четири категорије у зависности од густине насељености.

Просторним планом потребно је дефинисати зоне према густини насељености и појасева цевовода у оквиру 4 категорије, и то: 1) Прва категорија - појас цевовода на коме се на јединици појаса цевовода налази до 6 стамбених зграда нижих од 4 спрата; 2) Друга категорија - појас цевовода на коме се на јединици појаса цевовода налази више од 6, а мање од двадесет осам стамбених зграда нижих од 4 спрата; 3) Трећа категорија - појас цевовода на коме се на јединици појаса цевовода налази двадесет осам или више стамбених зграда нижих од 4 спрата, или на коме се налазе пословне, индустријске, услужне, школске, здравствене и сличне зграде и јавне површине као што су: игралишта, шеталишта, рекреациони терени, отворене позорнице, спортски терени, сајмишта, паркови и сличне површине, на којима се трајно или повремено задржава више од двадесет људи, а налазе се на удаљености мањој од 100 m од осе цевовода; 4) Четврта категорија - појас цевовода на коме на јединици појаса цевовода преовлађују четворспратне или вишеспратне зграде.

Просторним планом се дефинишу правила за постројења која су саставни део продуктовода, и то најмање растојање од: 1) граничне линије суседног поседа; 2) крајње спољне ивице путног појаса; 3) крајње спољне ивице пружног појаса.

Просторним планом су дефинисана правила за продуктовод у случају да пролази близу других објеката или су паралелни с тим објектима, одстојање не сме бити:

- мање од 5 m од регионалних и локалних путева, рачунајући од спољне ивице путног појаса;
- мање од 10 m од магистралних путева, рачунајући од спољне ивице путног појаса;
- мање од 20 m од железничке пруге, рачунајући од границе пружног појаса;
- мање од 30 m од надземних делова цевовода, рачунајући од спољне ивице путног појаса, односно од границе пружног појаса, осим ако је цевовод постављен на друмски или железнички мост;
- мање од 15 m од индустријских колосека, рачунајући од осе крајњег колосека;
- мање од 1 m (мерено хоризонтално) од грађевинских објеката, рачунајући од темеља објекта, под условом да се не угрожава стабилност објекта;
- мање од 50 cm од других подземних инсталација и мелиорационих објеката, рачунајући од спољне ивице цевовода до спољне ивице инсталације или објекта;
- мање од 10 m од регулисаних водотока и канала, рачунајући од ножице насипа.
- ако цевовод пролази близу нерегулисаних водотока, бунара, извора и изворишних подручја, као и ако је паралелан са водотоцима, потребно је прибавити сагласност од организација и органа надлежних за послове водопривреде;
- мање од 10 m од темеља стуба далековода (према Правилнику о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 до 400 kV („Службени лист СРЈ”, број 18/92) и ЈУС Н.ЦО.105 – Технички услови заштите подземних металних цевовода од утицаја електроенергетских постројења).

Такође, за добијање сагласности за изградњу објекта у близини или испод далековода, чији је власник ЈП „Електро мрежа Србије” потребна је сагласност исте.

Изградња прелаза продуктовода преко железничке пруге и железничког моста није дозвољена, осим у изузетним случајевима, уз претходно прибављену сагласност надлежних органа који управљају железничком мрежом.

У случају планираног цевовода испод саобраћајница примењују се посебне техничке антикорозионе мере заштите и изолације (заштитне цеви већег пречника и сл.). Код постављања цевовода од продуктовода испод саобраћајница I и II реда укрштање извршити механички подбушивањем испод трупа пута и управно на пут. Том приликом мора се употребити заштитна цев одговарајуће чврстоће и пречника који је за најмање 100mm већи од спољашњег пречника продуктовода.

Правила за угао укрштања продуктовода са саобраћајницама, водотоцима и каналима се прописују у распону између 60° и 90°. Укрштање под мањим углом је могуће уз претходну прибављену сагласност надлежних органа.

За државне путеве I и II реда укопавање предвидети на минималној дубини 1,35 m од најниже коте коловоза до горње коте заштитне цеви. Минимална кота од коте дна путног канала на државним путевима I и II реда до горње коте заштитне цеви износи 1 m.

Дубина на којој се врши полагање цевовода зависи од пречника цеви уз обавезни надслој од 80 cm изнад горње изводнице укопаног цевовода.

Укрштање продуктовода са надземним електропроводима изводи се на минималном одстојању од висине 1,5 h најближег стуба или када је реч о високим напонима од 110 kV и више, цевоводи се проводе по средини размака између два стуба због избегавања дејства "лутајућих струја".

При вођењу продуктовода испод електрифицираних железничких пруга мора бити изграђена двострука изолација цевовода у дужини од 50 m улево и удесно, рачунајући од границе пружног појаса.

2.7. Заштитни појасеви зеленила ван грађевинског подручја насеља

Ваншумско зеленило у виду ветрозаштитних и пољозаштитних појасева је потребно формирати унутар коридора саобраћајне, водопривредне инфраструктуре и на пољопривредном земљишту лошије бонитетне класе. Пројектном документацијом је потребно одредити оптималне ширине и типове заштитних појасева, међусобна растојања, направити избор врста у складу са условима станишта. Површине озеленити аутохтоним садним материјалом. Забрањена је примена инвазивних врста, ради очувања биолошког диверзитета.

Смернице које представљају препоруку за формирање заштитних појасева зеленила у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре:

- у оквиру путног појаса ДП I реда не планира подизање заштитних појасева зеленила, осим уколико ширина путног појаса то дозвољава;
- у оквиру путног појаса ДП II реда, уколико ширина путног појаса то дозвољава, могуће је формирати заштитни појас зеленила ширине од 11 m (формирати га обострано са сваке стране по 5,5m);
- у оквиру путног појаса општинског пута, уколико ширина путног појаса то дозвољава, могуће је формирати заштитне појасеве минимум 5 m;
- на местима међусобних укрштања саобраћајне и друге инфраструктуре, при садњи заштитних појасева зеленила, потребно је придржавати се услова везаних за безбедност саобраћаја;
- ускладити положај заштитних појасева зеленила са постојећом и планираном подземном и надземном инфраструктуром;
- у оквиру водног земљишта уз канале, уколико постоји довољна ширина регулације, могуће је формирати заштитне појасеве зеленила ван појаса потребног за одржавање канала.

Смернице које представљају препоруку за формирање заштитних појасева зеленила у оквиру пољопривредног земљишта (пољозаштитни појасеви), који се подижу ради заштите од ветра и еолске ерозије уз некатегорисане путеве и каналску мрежу:

- формирање појасева од просечно 10 m ширине (минимум 6 m);
- формирање главних појасева управно на правац дувања ветра, а споредних управно на правац главних појасева;
- формирање једноредних или дворедних појасева у зони мање угрожености од ветра, а у зони јаког ветра и суше појасева од 3-5 редова од лишићарских врста аутохтоног порекла;
- формирање појасева на међусобном растојању од 30 њихових висина, како би се остварили ефекти заштите од ветра, одношења земљишта и усева у фази семена;
- формирање ажурних типова појасева (са већим бројем отвора распоређених по целом профилу појаса);
- анализа својине земљишта потребног за формирање заштитних појасева зеленила.

Пројектном документацијом је потребно одредити оптималне ширине и типове заштитних појасева, међусобна растојања, избор врста ускладити са условима станишта.

3. КРИТЕРИЈУМИ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЗАБРАНА ГРАЂЕЊА НА ОДРЕЂЕНОМ ПРОСТОРУ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ОБЈЕКТЕ

Заштита саобраћајне инфраструктуре - како би се обезбедило несметано функционисање саобраћајне инфраструктуре неопходно је исту обезбедити од негативних утицаја других активност у окружењу те су Законима утврђене различите врста и ширине заштитних појасева.

Ширина заштитних појасева траса и објеката инфраструктурних система утврђена је на основу важећих прописа којим су утврђена безбедносна растојања од траса и објеката инфраструктурних система ради заштите окружења од негативних утицаја на животну средину (буке, вибрација, аерозагађења и акцидената) као и заштиту основних функција траса и објеката инфраструктурних система од негативних утицаја окружења, неконтролисаног одлагања отпада и других активности које би угрозиле функционисање, безбедност и одржавање инфраструктурног система:

- у заштитном појасу поред јавног пута ван насеља забрањена је изградња грађевинских објеката, као и постављање постројења, уређаја инсталација, осим изградње саобраћајних површина пратећих садржаја пута, као и постројења, уређаја и инсталација који служе потребама јавног пута и саобраћаја на јавном путу;
- у заштитном појасу јавног пута могу се градити објекти који су у функцији пратећих садржаја јавног пута, као и инфраструктура: водовод, топловод, канализација, железничка пруга, електро и ТТ водови, постројења, ограде и слично уз предходно прибављање сагласности и услова од управљача пута;
- уз јавне путеве, ван заштитног појаса, се могу градити и пословни објекти, објекти за смештај пољопривредне механизације, складиштење и прераду пољопривредних производа;
- све садржаје уз ове путеве координисано по правилу прикључивати на државне путеве преко сервисних саобраћајница са периодичношћу између прикључака која ће омогућити безбедно одвијање саобраћаја на државним путевима (препорука 400m);

- заштитни појас са сваке стране пута има ширине: 40 m од спољне ивице земљишног појаса за државне путеве IA реда - аутопутеви је, државне путеве IB реда 20 m од спољне ивице земљишног појаса, за путеве II реда 10 m од спољне ивице земљишног појаса, а за општинске (локалне и атарске) 5 m од спољне ивице земљишног појаса;
- у насељеним местима заштитни појас и услови градње у заштитном појасу одређују се урбанистичким плановима насеља;
- заштитни појас железничке пруге обухвата земљишни појас ширине 200 m са обе стране пруге рачунајући од осе крајњих колосека. Унутар овог појаса у ширини 25 m са обе стране пруге, рачунајући од осе крајњих колосека, није дозвољена градња објеката високоградње, док је у заштитном појасу од 25 m до 200 m дозвољена контролисана градња објеката уз сагласност управљача;
- на раскрсници јавног пута са другим путем и укрштање јавног пута са железничком пругом у нивоу у зони потребне прегледности забрањена је свака градња и друге радње (подизање засада и слично) које би ометале прегледност јавног пута;
- потребно је утврдити миграторне таласе фауне како би се обезбедили пролази на јавним путевима (подземни пролази код путева I б реда).

Зоне заштите транснационалног гасовода "Јужни ток"

Планским решењем утврђен је се енергетски коридор транснационалног гасовода укупној ширини од 600 m, која представља границу обухвата овог Плана. У оквиру овог енергетског коридора утврђују се следећи појасеви-зоне заштите гасовода:

- **појас непосредне заштите** обострано од осе гасовода и границе грађевинских парцела објеката гасовода је ширине 10 m на шумском земљишту, односно 25 m на пољопривредном земљишту;
- **појас уже заштите** обострано од границе појаса непосредне заштите је ширине 90 m на шумском земљишту, односно 75 m на пољопривредном земљишту, то јест, граница појаса уже заштите је на 100 m од осе коридора;
- **појас шире заштите** (појас детаљне разраде) обострано од границе појаса уже заштите је ширине 100 m, то јест граница појаса шире заштите је на 200 m од осе коридора;
- **појас контролисане изградње** јесте појас између границе појаса шире заштите и границе коридора, то јест границе Просторног плана. У току изградње гасовода успоставља се радни појас у ширини од 32 m до 45 m од осе коридора гасовода.

У границама појаса уже заштите утврдиће се тачна траса гасовода у главном пројекту, а може се утврдити и јавни интерес за потребе извођења, експлоатације и одржавања планираних објеката и инсталација гасовода. Просторним планом се утврђује и резервише простор за коридор укупне ширине од 600 m, са претходно наведеним појасевима, тако да је могуће транслаторно померање појасева у односу на трасу гасовода у главном пројекту. Ово померање не може бити веће од 84 m, имајући у виду да ће се тачна траса гасовода са припадајућим радним појасом налазити у границама појаса уже заштите, а да минимална ширина радног појаса износи 16 m обострано.

Зона заштите надземних високонапонских водова

Заштитни коридори у зависности од напонског нивоа износи: за водове од 400 kV је 35 m од осе вода са обе стране (укупно 70 m), за водове од 220 kV је 30 m од осе вода са обе стране (укупно 60 m), за водове од 110 kV је 25 m од осе вода са обе стране (укупно 50 m). Посебним условима ЈП "Електроисток" забрањена је изградња објеката у зони заштите далековода.

Грађење објеката у коридору високонапонских водова мора бити у складу са Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона 1kV до 400 kV ("службени лист СФРЈ", бр. 65/88 и 18/92), техничким условима заштите подземних металних цевовода од утицаја електроенергетских постројења ЈУС Н.ЦО.105 (Службени лист СФРЈ", бр. 68/86), Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења, Заштитом од опасности ЈУС Н.ЦО.101 (Службени лист СФРЈ", бр. 68/88), Закона о заштити од нејонизујућих зрачења ("Сл. гласник РС", број 36/09, као и условима надлежног предузећа.

Зона заштите коридора телекомуникационих система

У заштитној зони радио-релејних коридора не могу се градити објекти који ће својим радом ометати систем радио-релејне везе.

Зона заштите објеката који се користе за заштиту од елементарних непогода – противградне станице

Око постојећих односно планираних противградних станица које се постављају на локалитетима које одређује Републички хидрометеоролошки завод Србије, зона заштите у којој није дозвољена изградња објеката износи 100 m од противградне станице. Грађење објеката на мањим

растојањима од прописане могућа је само по обезбеђивању посебне сагласности и мишљења Републичког хидрометеоролошког завода Србије.

4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4.1. Смернице за израду планске документације за подручје просторног плана

Планска решења овог Просторног плана спроводиће се:

- Израдом Просторних планова подручја посебне намене
- Израдом планова генералне регулације за насеља
- Израдом планова детаљне регулације
- Израдом урбанистичких пројеката

4.2. Зоне за директну примену Просторног плана

Изградња и уређење простора и комплекса на свим категоријама земљишта пољопривредном, шумском, водном и грађевинском који нису унутар границе обухвата просторног плана подручја посебне намене и где није утврђена обавеза израде урбанистичког плана, правила из Просторног плана примењиваће се директно – као основ за издавање Локацијске дозволе или информације о локацији.

Уређење и изградња објеката на пољопривредном земљишту: објекти за узгој стоке, објекти за потребе гајења и приказивања старих аутохтоних сорти биљних култура и раса домаћих животиња, објекти за гајење печурки и пужева, рибаца, објекти за смештај пољопривредне механизације, репроматеријала, смештај и чување готових пољопривредних производа, воћарско-виноградарске кућице, стакленици – пластеници, противградне станице, објекти пољопривредног домаћинства (салаш), оgrade, кућице за оставу алата.

Изградња објеката на шумском земљишту: ловних објеката, фазанерија, расадника, ботаничких башта, водопривредних објеката и објеката јавне инфраструктуре. Градња објеката мора бити у складу са Планом газдовања шумама.

Изградња на водном земљишту: поштовати одредбе Закона о водама, који омогућава изградњу водних објеката и објеката у служби истих, објеката јавне инфраструктуре и објеката намењени одбрани земље. Водно земљиште може се користити за спорт, рекреацију и туризам.

Изградња на грађевинском земљишту:

Уређење и изградња објеката на основу Шематског приказа уређења који су саставни део Просторног плана за:

Грађевинска подручја насеља Крушић и Нова Црвенка са објектима и површинама у функцији насеља, примењиваће се шематски приказ уређења насеља .

Уређење и изградња унутар дефинисаних стамбених зона: Романија, Зеленгора и Нова Кула.

Изградња спортско – рекреативних објеката: локалитет Црвеначки пут.

Уређење, реконструкција, доградња и изградња на затеченим грађевинским комплексима и површинама на основу правила из Просторног плана

Радни зоне – реконструкција, доградња и изградња на постојећем грађевинском земљишту.

Објекти за експлоатацију природних ресурса – на затеченим радним комплексима за експлоатацију минералних сировина

Комуналне површине и објекти – на затеченим комуналним површинама

Објекти специјалне намене - реконструкција, доградња и изградња унутар постојећег комплекса.

Саобраћајна и друга инфраструктура уколико се граде објекти без промене регулације.

4.3. Израда докумената просторног и урбанистичког планирања

Спровођење плана вршиће се даљом обавезном разрадом законом предвиђене урбанистичке документације као и за подручја посебне намене уколико орган надлежан за доношење просторног плана подручја посебне намене утврди обавезу доношења.

4.3.1. Просторни планови

Израда Просторних планова подручја посебне намене може се утврдити за подручје које због природних културно-историјских или амбијенталних вредности, експлоатације минералних сировина, искориштења туристичких потенцијала и искориштења хидропотенцијала, за реализацију пројеката за које Влада утврди да су пројекти од значаја за Републику Србију или изградње објеката за које грађевинску дозволу издаје министарство надлежно за послове грађевинарства или надлежни орган аутономне покрајине, захтева посебан режим организације, уређења, кориштења и заштите простора и које је као такво одређено Просторним планом Републике Србије.

У складу са Просторним планом Републике Србије ("Службени гласник РС", број 88/2010), а у правцу остваривања циљева просторног развоја Републике Србије, ће се доносити Просторни планови подручја посебне намене.

Регионални просторним плановима за подручја статистичких територијалних јединица на нивоу 2 – Регион Војводине и обласни просторни план просторних јединица на нивоу 3, Западнобачка област.

4.3.2. Урбанистички планови

Планови генералне регулације

Плановима генералне регулације ће се разрађивати насељена места: Кула, Црвенка, Сивац, Руски Крстур, Липар.

Донети планови генералне регулације насељених места: Кула, Црвенка, Сивац ће се и даље примењивати, са могућношћу прилагођавања стварним потребама, кроз израду нових или измена и допуна постојећих планова, у складу са Законом.

Израда Плана генералне регулације насељених места Крушчић и Нова Црвенка је могућа уколико се утврди потреба.

Планови детаљне регулације

Планови детаљне регулације ће се радити за:

- собаћајне, инфраструктурне и комуналне објекте када је неопходно одредити површине јавне намене и када је потребна промена регулације и када је потребно утврдити грађевинско земљиште;
- туристичке просторе;
- акумулације;
- радне зоне, индустријски парк, уколико се врши изградња привредних објеката на пољопривредном, шумском и водном земљишту на новим локацијама (предложене локације К.о. Кула –уз Савино Селски пут, К.о. Руски Крстур – јужно од насеља);
- за изградњу нових комплекса и објеката чија је локација везана за експлоатацију природних ресурса;
- енергетски објекти – ветропаркови;
- на затеченим површинама јавне намене, а у складу са посебним законима: дефинисање границе водног земљишта, дефинисање границе инфраструктурних коридора и сличних објеката;
- изградња објеката у функцији туризма на појединачним локалитетима (излетничког, манифестационог, рекреативног, ловног, риболовног, транзитног, едукативног и другог);
- за проширења постојећих и формирање планираних комуналних комплекса;
- за површине у осталим насељима и ван: увек када се мења регулација, односно разграничење између грађевинског земљишта јавне намене и остале намене;
- за остале појединачне зоне и локалитете у складу са потребама, односно за све случајеве кад из различитих разлога не буде могуће директно спровођење овог просторног плана кроз издавање Локацијске дозволе;
- за изградњу објеката инфраструктуре и објеката за производњу у функцији пољопривредне производње и прераде са листе 1. Уредбе о утврђивању Листе пројеката

за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Службени гласник РС" бр. 114/2008), и која захтева претварање пољопривредног земљишта у грађевинско земљиште и друга подручја за која се укаже потреба за изградом Плана у складу са Законом о планирању и изградњи.

План детаљне регулације за изградњу објеката комуналне и енергетске инфраструктуре може се донети и када овим Просторним планом његова израда није одређена.

На просторима унутар дефинисаних граница грађевинског подручја туристичких локалитета са утврђеном разрадом планом детаљне регулације, није дозвољена градња објеката, осим објеката саобраћајне и друге инфраструктуре.

4.3.3. Израда урбанистичких пројеката

На основу урбанистичких пројеката унутар грађевинских подручја насељених места Крушчић и Нова Црвенка вршиће се реализација:

- нових локација станица за снабдевање моторних возила горивом са пратећим садржајима;
- у централним зонама изградња објеката вишепородичног становања;

4.3.4. Услови за реализацију инфраструктуре на простору за који је условљена израда плана детаљне регулације

На простору за које се условљава израда плана детаљне регулације, утврђена су правила уређења инфраструктурних система (саобраћајне, водне, енергетске и телекомуникационе), до доношења плана детаљне регулације и то:

- у оквиру постојећих инфраструктурних система, омогућава се потпуна или делимична реконструкција, као и делимично измештање инсталација;
- инфраструктурни објекти могу се реализовати у оквиру постојеће регулације улице у складу са просторним ограничењима проистеклим из постојеће опремљености улице, односно условима исходаним од стране носиоца система који њиме управља.

4.3.5. Смернице за израду планова детаљне регулације за садржаје на грађевинском земљишту изван грађевинског подручја насеља

Смернице за израду планова детаљне регулације туристичких простора, локалитети и услови за изградњу објеката у функцији туризма, спорта и рекреације, образовања и културе

Изградњу објеката у оквиру туристичких простора и објеката у функцији туризма (излетничког, манифестационог, рекреативног, ловног, риболовног, транзитног ускладити према следећим условима:

- минимално 30% комплекса-парцеле потребно је да су зелене површине (озелењавање ускладити са основном наменом парцеле, например угоститељске објекте са парковским површинама, спортске и рекреативне објекте са парк шума, шумско и заштитно зеленило);
- минимална површина грађевинске парцеле је 500 m²;
- спратност објеката максимално П+1+Пот.(М), не искључује се већа спратност код реализације планираних бањских капацитета;
- на постојећим објектима дозвољени су радови на реконструкцији–доградњи;
- изградња појединачних садржаја или комплекса у функцији туризма са неопходним објектима саобраћаја и комуналне инфраструктуре, одржавање, уређења обала могу се третирати слободно са циљем да се уклопе у пејсаж;
- на просторима где се подижу овакви објекти слободне површине и објекте повезивати у функционалне целине, обезбедити повезивање компатибилних садржаја у окружењу;
- постојећу вегетацију кад год је то могуће задржати–обезбедити континуитет повезивањем са зеленим површинама на суседним парцелама;
- објекте транзитног туризма градити уз саобраћајну инфраструктуру у појасу ширине до 100m;
- за реализацију објеката неопходно је обезбедити потребну комуналну инфраструктуру. Не могу се угрозити земљиште и водотокови.

Куће за одмор могу се градити унутар туристичких простора где је то урбанистичким планом одређено. Туристички простори где је предвиђена градња кућа за одмор су Развала и Мали Стапар. Унутар других туристичких простора могућност градње кућа за одмор ће бити утврђена изразом урбанистичког плана.

Уређење и грађење у оквиру зона кућа за одмор вршиће се према следећим условима:

- парцела на којој се гради кућа за одмор не може бити мања од 400 m²;
- на парцели се поред куће за одмор могу изградити и други објекти који су у функцији основног објекта гаража, остава и слично;
- индекс заузетости грађевинске парцеле је максимално 30, за парцеле чија је површина преко 600 m² индекс заузетости је 20;
- дозвољена максимална спратност куће за одмор П+Пот.(М). На нагнутих теренима могу се градити просторије у сутерену или подруму;
- дозвољена је изградња, лођа тремова и пергола испред, или у склопу објекта према осунчаним странама, видиковци. Ове површине не улазе у састав дозвољене површине објекта;
- архитектонска обрада објекта треба да буде прилагођена непосредном амбијенту и околном пејсажу. Визуелни изглед треба бити у духу архитектонског наслеђа овог подручја;
- препоручује се да се парцеле ограђују живом зеленом оградом, (транспарентном) висине max. 1,8m;
- постојећи објекти у зонама кућа за одмор, могу се задржати у затеченом стању, а парцелацију спровести на основу уговора о поседу над деловима парцела у складу са законом и важећим правилницима;
- парцеле треба да имају обезбеђен приступ са јавног пута. Уколико то није могуће, прилаз се може обезбедити преко приватних пролаза ширине мин 2,5m.
- могу се утврдити другачији услови за уређење и грађење кроз израду плана

Смернице за израду плана детаљне регулације за изградњу пратећих садржаја јавног пута

На земљишту ван грађевинског реона насеља, уз државне путеве и општинске путеве може се дозволити изградња бензинских пумпи, са свим пратећим садржајима (резервоари, складишта, надстрешнице), а у склопу главног објекта могу да се граде и објекти у функцији трговине, услуга (угоститељски капацитети, дечија игралишта, радионице за поправку возила, аутопраонице и сл.), као и туристички капацитети (мотели, собе за смештај гостију) под следећим условима:

- изградњу објекта пратећих садржаја јавног пута предвидети уз поштовање свих важећих закона, прописа као и услова издатих од стране надлежних предузећа и институција;
- у зависности од ранга државног или општинског пута објекти се граде на удаљености од 10 m од спољне ивице земљишног појаса државног пута II реда, и на 5 m од спољне ивице земљишног појаса општинског пута;
- минимална удаљеност објекта од суседне парцеле је 3 m;
- максимални индекс заузетости парцеле је 40%, максимални индекс изграђености је 1.0, минимални проценат зелених површина је 30% од укупне површине парцеле;
- максимална спратност објекта је до П+1+Пк.

Смернице за израду плана детаљне регулације за саобраћајне капацитете

Планиране саобраћајне капацитете потребно је осим у складу са основним Законом о планирању и изградњи, изградити и у складу са Законом и прописима који ближе регулишу проблематику пројектовања и изградње саобраћајница. Осим резервације простора за коридор обилазнице, основне смернице за пројектовање и изградњу обилазница државних путева директно су везане за обезбеђивање одговарајућих геометријских елемената пута и путних објекта, као и за одговарајућа решења одводњавања, заштите животне средине и односа према комуналној и осталој инфраструктури (зоне укрштања и решења истих).

Ако се за железничке коридоре утврди да је потребно кориговати трасу, која би захтевала ново заузимање земљишта потребно је изградити одговарајући план детаљне регулације, којем ће претходити израда пројектно-техничке документације у складу са основним Законом о планирању и изградњи, као и у складу са Законом и Прописима који ближе регулишу проблематику пројектовања и изградње железничке пруге.

Смернице за израду планова детаљне регулације за водопривредну и комуналну инфраструктуру

Гробље

За планирано проширење затечених гробних површина са пратећим објектима изван насеља Нова Црвенка потребна је израда плана детаљне регулације. Основни урбанистички показатељи, услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује, када буду познате конкретне потребе за повећањем и пратећи садржаји.

Извориште

За планирана изворишта ван грађевинског подручја насеља реализација ће се вршити на основу плана детаљне регулације, уз поштовање следећих смерница:

- у складу са условима и правилима надлежних институција и јавних предузећа, дефинисати обухват плана и физичке карактеристике простора за изградњу у погледу габарита и опремљености потребном саобраћајном и комуналном инфраструктуром;
- основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује, када буду познати конкретни садржаји.
- у оквиру планираног изворишта за снабдевање водом за пиће и за санитарно-хигијенске потребе, одредити три зоне санитарне заштите: шира зона заштите, ужа зона заштите и зона непосредне заштите. Заштитне зоне око изворишта дефинисане су Законом о водама и Правилником о начину одређивања и одржавања санитарне заштите изворишта за водоснабдевање ("Службени гласник Републике Србије", број 92/08).

Акумулација

За планиране акумулације изван туристичких простора – Сивачки поток и на потезу Штолца реализација ће се вршити на основу планова детаљне регулације, уз поштовање следећих смерница:

- у складу са условима и правилима надлежних институција и јавних предузећа, ће се дефинисати обухват плана и физичке карактеристике простора за изградњу акумулације у погледу габарита и опремљености потребном саобраћајном и комуналном инфраструктуром;
- предвидети акумулирање сопствених вода слива;
- обезбедити повољан утицај на климу и животну средину;
- заштитити квалитет воде, природе и животне средине;
- планским решењима омогућити коришћење акумулације за туризам, рекреацију и др.;
- одлуком о изради извештаја о стратешкој процени утицаја акумулације на животну средину, стећиће се услови за оцену могућег негативног утицаја изградње и експлоатације акумулације на животну средину.

Смернице за израду плана детаљне регулације за зону соларне електране

За зону соларне електране, ван грађевинског подручја насеља, реализација ће се вршити на основу плана детаљне регулације, уз поштовање следећих смерница:

- могу се градити садржаји у функцији енергетског производног објекта-соларне електране: соларни колектори, трансформаторско и разводно постројење, пословни објекат, високонапонски надземни и средњенапонски подземни водови;
- комплекс мора бити опремљен неопходном саобраћајном, водном, енергетском и електронском комуникационом инфраструктуром, а архитектонска обрада планираних објеката у комплексу трафостанице 20/110 kV и инфраструктурне мреже по условима за ову врсту објеката из овог Просторног плана;
- основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји.

Смернице за израду плана детаљне регулације за зону енергетских производних објеката (биомаса, биогаз, комунални отпад, геотермална енергија и др.)

За зону енергетских производних објеката (биомаса, биогаз, комунални отпад, геотермална енергија и др.) изван грађевинских подручја насеља, и за које грађевинску дозволу издаје надлежни орган за послове грађевинарства, реализација ће се вршити на основу плана детаљне регулације, уз поштовање следећих смерница:

- могу се градити садржаји у функцији енергетског производног објекта: објекат који производи енергију (топлотну, електричну), пословни објекат, високонапонски надземни и средњенапонски подземни водови, трансформаторско и разводно постројење;
- комплекс мора бити опремљен неопходном инфраструктуром, а архитектонска обрада планираних објеката и инфраструктурне мреже по условима за ову врсту објеката;

- основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји.

Смернице за израду плана детаљне регулације за зоне ветроелектрана

За зоне ветрогенератора ван грађевинског подручја насеља реализација ће се вршити на основу плана детаљне регулације, уз поштовање следећих смерница:

- могу се градити садржаји у функцији енергетског производног објекта-ветрогенератора: стубови за ветрогенераторе, трансформаторско и разводно постројење, пословни објекат, високонапонски надземни и средњенапонски подземни водови;
- комплекс мора бити опремљен неопходном инфраструктуром, а архитектонска обрада планираних објеката у комплексу и инфраструктурне мреже у складу са условима за ову врсту објеката;
- основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји.

4.4. Приоритетна планска решења и пројекти

Уравнотежен развој се заснива на принципима одрживог развоја. Праћење и активирање свих капацитета (природних и створених), повезивања са окружењем, интензивније сарадња градских и сеоских насеља.

За подстицање уравнотеженог развоја свих насеља општине започети са уједначеним нивоима планске разраде грађевинских подручја насеља. Неопходна је израда Планова генералне регулације насеља Руски Крстур и Липар.

Предуслов повезивања са окружењем ближим унутар територије општине, затим окружењем-регионом, постиће се изградом планова и пројеката за изградњу планираних саобраћајних коридора државних путева и линијских инфраструктурних коридора којим се умрежавају.

Од егзистенцијалног значаја је заштита, уређење и унапређење заштите животне средине. неопходно је реализовати започете пројекте изградње колектора за прихват отпадних вода, Црвенка-Кула-Врбас и пречистача отпадних вода, изградња канализационе мреже у свим насељима, обезбеђивање довољних количина санитарно исправне пијаће воде за сва насеља, утврђивање зона и појасева санитарне заштите водозахвата, релизација започетих активности на одлагању отпада у складу са Законом о управљању отпадом и Стратегијом управљања отпадом.

5. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Важећи документи

Просторни план републике Србије је основни плански документ вишег реда, на коме је заснована израда плана, чије су одредбе у потпуности испоштоване у контексту просторних решења за ово подручје, основних начела и критеријума за заштиту природних добара и заштиту животне средине, основних смерница за коришћење и уређење шума и шумског земљишта и дефинисања коридора основних инфраструктурних система.

Регионални просторни план Аутономне Покрајине Војводине, Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију, Просторни план подручја посебне намене транснационални гасовод "Јужни ток" су плански документи чије су одредбе део планског решења.

Поред тога су коришћени закони, правилници, стратегије и студије.

Важећа урбанистичка документација на ниво општине Кула је такође испоштована у контексту реализације основног циља израде Плана, а то је оптимална организација и одрживи развој простора обраде.

План генералне регулације насеља Црвенка ("Службени лист општине Кула", број 32/07 и 17/13).

План генералне регулације насељеног места Кула ("Службени лист општине Кула", број 16/11 и 17/13).

План генералне регулације насеља Сивац ("Службени лист општине", Кула број 20/12).

План детаљне регулације туристичког простора Мали Стапар ("Службени лист општине Кула", број 16/11).

Нови документи

Даља разрада Просторног плана општине вршиће се израдом урбанистичке документације, а у складу са Законом о планирању и изградњи и смерницама датим Просторним планом, и то:

- одговарајући урбанистички планови за насеља Руски Крстур и Липар;
- урбанистички планови одговарајуће регулационе разраде за планиране саобраћајне коридоре државних путева, за веће радне комплексе у атару, туристичке локалитете, инфраструктурне коридоре са припадајућим објектима.

Овај план ће се спроводити уграђивањем његових одредби у:

- планове и програме републичких дирекција (за развој, геолошка истраживања, пољопривреду, шумарство, екологију, путеве и друго);
- посебне планове, програме, пројекте и основе за поједине области (уређење пољопривредног и шумског земљишта, рекултивација деградираниог земљишта, заштита животне средине, експлоатацију минералних сировина и друго).

Приоритетна планска решења

Одговарајући урбанистички план за насеља руски Крстур и Липар.

Планови који престају да важе

Доношењем ППО Кула, престају да важе: Регулациони план насеља Нова Црвенка ("Службени лист општине Кула" број 11/2000) и Урбанистички план Месне заједнице Крушчић ("Службени лист општине Кула" број 7/84 и 2/2001).

Уколико се стекну услови за доношење урбанистичког плана за насеља Крушчић и Нова Црвенка, даном доношења плана престају да важе шематски прикази дати Просторним Планом.

Учесници у имплементацији Просторног плана:

- СО Кула;
- ЈП "Путеви Србије";
- ЈП "Железнице Србије";
- ЈВП "Воде Војводине", Нови Сад;
- ЈП "Србијагас";
- Покрајински завод за заштиту споменика културе, Нови Сад;
- Покрајински завод за заштиту природе;
- Фонд за развој Републике Србије;
- Фонд за развој АП Војводине;
- Фонд за капитална улагања АП Војводине;
- Фонд за развој пољопривреде;
- Фонд за развој непрофитног сектора АП Војводине;
- Фонд за подршку инвестиција у Војводини;
- Гаранцијски фонд;
- ТЕЛЕКОМ СРБИЈА, Сектор за мрежу;
- ЈП "Електромреже Србије" Нови Сад;
- "Електровојводина", Електродистрибуција "Сомбор", Сомбор;
- Одсек за одбрану Сомбор, Реферат за одбрану Кула;
- ЈП "Завод за изградњу" Кула;
- Комунална предузећа: "Комуналац", "Водовод", "Радник", "Руском";
- Месне заједнице Куле– Горњи и Доњи град;
- Месна заједница Црвенка;
- Месна заједница Сивац;
- Месна заједница Крушчић;
- Месна заједница Руски Крстур;
- Месна заједница Липар и
- Месна заједница Нова Црвенка.

Средства за финансирање активности на имплементацији просторног плана обезбедиће се из Средстава републике Србије, АП Војводине, општине Кула, посебних фондова, могућих

концесионара, иностраних донатора, развојних фондова Европске уније као и средстава грађана, корисника и инвеститора на подручју обухвата плана.

Мере за равномерни територијални развој општине Кула

Мере за равномерни територијални развој општине Кула, које произилазе из планских решења дефинисаних овим Просторним планом, првенствено се односе на валоризацију потенцијала, њихово планско унапређење и одрживо коришћење.

Основне мере се односе на:

- заштиту животне средине;
- даље инфраструктурно и комунално опремање свих насеља у Општини, као и подизање нивоа развијености услуга јавних служби.

Регионални развој и међуопштинска сарадња

Имајући у виду европску орјентацију Србије, овде ће бити наведени циљеви и опције политика европских просторних стратегија, које су у директној вези са могућим и пожељним развојем кулске Општине и евентуалне трансрегионалне сарадње.

За афирмацију општине Кула у ширем регионалном окружењу потребно је ангажовање свих актера у развоју, односно корисника простора, инвеститора, власника некретнина као и јавних служби у општини. Поред докумената на општинском, покрајинском, републичком нивоу, значајно упориште за остваривање развоја пружају и документа, програми и смернице Европске уније и Уједињених нација.

Основ за шире регионално повезивање представља **VISION** документ, који је разрађен у оквиру INTERREG II, INTERREG III и INTERREG IV (од 2007. године) пројекта VISION PLANET.

Овај План даје оквир и смернице за израду регионалних и локалних програма развоја и пројеката, који у том случају могу да конкуришу за добијање финансијске подршке из одговарајућих развојних фондова. Неким фондовима и институцијама наша земља већ сада има приступ, а реално је очекивати да ће се врло брзо створити услови за приступ већем броју специјализованих фондова Европске уније, односно учешће у различитим програмима Европске уније, који су покренути да би се поспешило интеррегионални развој.

Просторни план општине Кула је документ који дефинише релевантне политике и из њега треба да проистекну конкретни развојни пројекти усаглашени са европским нормативима и стандардима, којима ће се конкурисати на републичком-државном и европском нивоу ради обезбеђења потребне финансијске подршке. Операционализација саобраћајно добро повезане и функционално добро усаглашене мреже насеља омогућила би живљу интеррегионалну и трансграничну сарадњу, која би подразумевала формулисање и усклађивање заједничких интереса и заједничких макро-инфраструктурних и привредних подухвата.

Кула има братске односе са Баром - из Републике Црне Горе што има значај на степен остварене привредне, културне, спортске, еколошке сарадње.

Територија општине Кула налази се у непосредној близини Републике Хрватске и Мађарске што је једна од развојних повољности.

Целокупан простор општине Кула ослања се и у блиским, мањим или вишим степенима условљености и повезаности са суседним општинама.

Привредне везе са суседним општинама се успостављају поново у различитим областима. Привредна комора регије Сомбор обухвата општине Сомбор, Апатин Оџаци и Кула захвата 11,25% површине АП Војводине.

Повезаност са привредом општине Сомбор, је занемарљива с обзиром да је базирана на размени сировина и као тржишта за производе из ових средина.

Привредне везе са општином Оџаци и Апатин нису великог обима. Ова подручја нуде тржишта и извор су сировина за део индустрије општина.

Везе са општинама Бачка Топола и Мали Иђош, су веома слабе. У општини Бачка Топола запослен је одређен број становника са територије општине Кула.

Веза унутар јавних служби условљена је поделом на функционална урбана подручја где општина Кула припада ФУП-у Сомбор. Везе се односе на здравство, судство, образовање, културу,

Министарство унутрашњих послова, социјалну заштиту, Националну службу за запошљавање и остале јавне и државне управе.

Утицај Новог Сада као макрорегионалног центра значајан је у домену јавних служби, привредне повезаности (доминантан је терцијални сектор) и инфраструктуре.

Последњих година евидентан је помак и на успостављању веза општине Кула са општином Врбас унутар јавних служби у области: здравства, комуналних делатности—заједничко решавање третмана отпадних вода са територија општине Кула и општине Врбас, израда студија и техничке документације за ревитализацију Великог Бачког канала (Врбас-Бездан).

У области комуналних делатности Кула је потписник споразума о формирању региона за управљање комуналним отпадом општина Сомбор, Апатин, Оџаци, Бач и Кула.

Са територије општине Кула организовано је одношење животињских лешева у кафилерију у Сомбору.

Заједничка сарадња на унапређивању еколошких критеријума у планирању, мора бити стратешко опредељење политика развоја свих општина.

Инфраструктурни системи обезбеђују предуслове за добру повезаност општине Кула са регионима у ширем окружењу.

У непосредној близини, источно од општине, пролазе друмски (Е–75) и железнички (Салзбург – Београд – Ниш – Солун) коридор X, а западно од општине Дунавски коридор VII. Поред тога општину Кула пресецају и значајни државни друмски саобраћајни коридори: државни пут IB реда бр.15 правцем: гранични прелаз Бачки Брег- Сомбор – Кула – Врбас - Србобран – Е75 – Бечеј – Кикинда – граница Србије са Румунијом и државни путеви II А реда бр.110 / Оџаци – Кула / и Бачка Топола – Липар – Кула – Савино Село – Бачка Паланка и пловни путеви Врбас – Бездан и Косанчић – Мали Стапар. Од великог је значаја и локална железничка пруга Сомбор – Сивац – Црвенка – Кула – Врбас којом се остварује веза са државним и међународним пругама.

Развој општине Кула условљен је успостављањем међуопштинске сарадње у области:

- туризма, где општина Кула наступа са: ловним и риболовним, излетничким, манифестационим, етно, бањским, здравствено-рекреативним, спортским, наутичким, транзитним туризмом;
- комуналном привредом, релизација заједничких комуналних објеката: главни колектор регионалне канализације Кула-Врбас, регионалне депоније Ранчево- Сомбор;
- путна привреда, изградња Планом дефинисаних саобраћајних коридора;
- изградња Планом дефинисаних инфраструктурних коридора: електроенергетских, телекомуникационих, гасне, нафтне и других;
- водопривреда, измуљавање ремедијација и одлагање загађеног муља из Великог Бачког канала;

За заједничке инвестиције ради ефикасније реализације, коришћења и одржавања потребно је успоставити заједничке облике управљања.

Ефикасније повезивање у областима: људских ресурса, саобраћаја, инфраструктуре, привреде, заштите животне средине, инвестиција и јачање успостављених веза са окружењем и шире допринеће конкурентности овог региона на државном и међудржавном нивоу.

IV ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1.

Општинска управа Куле ће пратити примену Просторног плана општине Кула, посебно прве етапе имплементације плана. Саставни део тог извештаја је оцена спровођења, са евентуалним делом измене и допуне тог плана.

На основи извештаја из предходног става, Скупштина општине Кула ће утврђивати потребу да се приступи измени и допуни Просторног плана.

2.

План је израђен у 5 (пет) примерака у аналогном и 5 (пет) примерака у дигиталном облику.

Један примерак донетог, потписаног и овереног Плана у аналогном облику и један примерак у дигиталном облику доставља се Служби органа општине, а два примерка донетог, потписаног и овереног Плана у аналогном облику и два примерка у дигиталном облику доставља се Одељењу за урбанизам, комунално-стамбене и имовинско правне послове.

Један примерак донетог, потписаног и овереног Плана у аналогном и дигиталном облику чува се трајно у архиви Службе органа Општинске управе Кула.

Један примерак донетог, потписаног и овереног Плана у аналогном и дигиталном облику чува се у ЈП "Завод за изградњу" Кула, Лењинова 8.

Плански документ, по усвајању и објављивању доступан у Централном регистру планских докумената.

3.

Аналитичко документациона основа на којој се заснива план који је његов саставни део, и Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину на који је сагласност дало Одељење за урбанизам, комунално-стамбене послове и заштиту животне средине, број 05-501-279/09 од 11. новембра 2009. године.

4.

План ступа на снагу након прибављања сагласности Покрајинског секретаријата за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Кула".

Ступањем на снагу овог плана, престаје да важи Просторни план општине Кула ("Службени лист општине Кула", број 1/10).

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Одлука о усклађивању Просторног плана општине Кула са Законом о планирању и изградњи објављена је у «Сл. лист општине Кула», бр 1/2010.

На седницама Комисије за планове које су одржане 09 маја 2013, 14 марта 2014 и 25.12.2014, Комисија је извршила стручну контролу нацрта Просторног плана Општине Кула. На седници која је одржана 25.12.2014 Комисија за планове је донела одлуку да се у дневном листу Дневник огласи јавни увид у нацрт плана и Извештај о стратешкој процени утицаја.

Јавни увид је трајао тридесет дана, од 20.03.2015 до 18.04.2015. Нацрт плана и Извештај о стратешкој процени утицаја били су изложени у згради Општине Кула. Јавна презентација одржана је 01.04.2015 у згради ЈП Завод за изградњу Кула.

Јавна седница Комисије за планове одржана је у згради општине Кула 29.04.2015 у згради општине Кула. На затвореној седници која је одржана истог дана Комисија за планове је формирао извештај о обављеном јавном увиду у Нацрт Просторног плана Општине Кула. Одељење за урбанизам, комунално-стамбене и имовинско-правне послове је доставило Нацрт Просторног плана општине Кула и пратећу документацију Покрајинском секретаријату за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине ради давања сагласности.

Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине је извршио проверу усклађености на седници одржаној 03.12.2015, а сагласност на Нацрт Просторног плана општине Кула дао 15.12.2015 године под бројем 130-35-45/2015-01.

Одељење за инспекцијске послове и заштиту животне средине општине Кула дало је дана 01.04.2015 сагласност на Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Кула на животну средину број 014-501-42/2015.

Предлаже се доношење Просторног плана општине Кула.